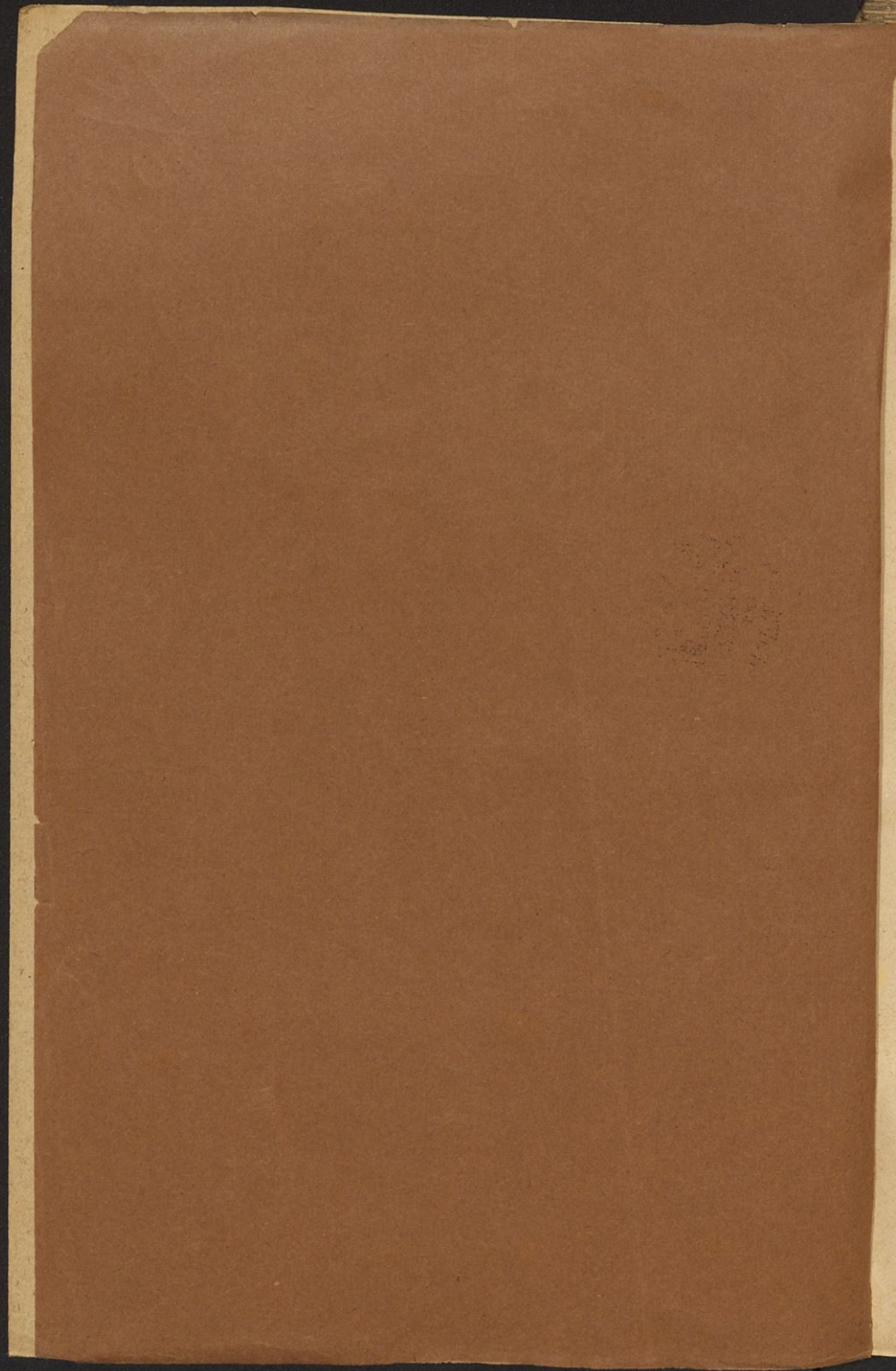

32893, II, E, 9, 46

$\frac{72}{80}$

II

Latinske vadbe

za

drugi gymnasijski razred.

Sestavil

Fr. Wiesthaler,

c. kr. gymn. ravnatelj.

V Ljubljani.

Tiskala in založila «Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg».

1886.

British Museum

030054415

Predgovor.

Držeč se načel, ki so izražena v predgovoru k «Latinskim vadbam za prvi gimnasijski razred», sestavljal sem tudi «Latinske vadbam za drugi gimnasijski razred» na podlagi Kermavnerjeve «Latinske slovnice» in v popolnem soglasju z naredbo visokega ministerstva za uk in bogočastje, izdano dne 26. maja 1884 (štev. 10128). Knjiga razkrojena je na štiri dele: prvi obseza vzgleda latinske, drugi slovník latinsko-slovenski, tretji vzgleda slovenske, četrti slovník slovensko-latinski. Vadbam na čelo postavil sem posnetek vseh syntaktičnih pravil, s katerimi se je bil učencec seznanil že v prvem letu; ta pravila ponóvi učitelj z učenci temeljito koj v prvih urah, da ne strati pozneje s pogostim opetovanjem preveč časa. V slovníku latinsko-slovenskem mnogim slovom v oklepu in drobnem tisku pridejane oblike imajo učencu ali sestavo dotičnega slova razložiti ali spomniti ga izrazov istega debla, katerih se je že učil. Da bi knjiga po nepotrebnem ponavljanji ne narasla in se vsled tega ne podražila, krčil sem slovník slovensko-latinski, kolikor sem mogel in smel: tako n. pr. navajajo se latinski glagoli le v infinitivni obliki, ker najde učencec vse drugo v slovníku latinsko-slovenskem.

Pravopis slovenski uravnan je tudi v tem delu vsaj v obče po Kermavnerjevih učnih knjigah, v pravopisu latinskem pa sem sledil znano Brambachovo knjižico.

Prijetna dolžnost mi je izreči naposled najtoplejšo zahvalo častitemu kollegi, gospodu L. Pintarju v Ljubljani, na njega požrtvovalni prijaznosti, da mi je blagovolil pomagati pri tiskovni popravi.

V Kranji meseca junija 1886.

Fr. W.

Ponavljanje

najvažnejših syntaktičnih pravil iz preteklega leta.

1. Nominativ (imenovalnik) je sklon subjekta in stoji na vprašanje: kdo ali kaj? Subjekt (osebek) imenuje se predmet (oseba ali stvar), o katerem se kaj pripoveduje.

2. Praedikat (dopovedek) zovemo to, kar se o subjektu pripoveduje.

a) Glagolski praedikat ravna se po subjektu v številu in osebi. (*Nauta navigat.*)

b) Pomožni glagol (*esse* — biti) kot copula (vez) ali pa praedikat ravna se po subjektu v številu in osebi. (*Creta est insula.*)

c) Subjekt in praedikat tičila v latinsčini in slovenščini pogosto v jedni besedi (v glagolu). (*Legit* — [on] bere.)

d) Pri dveh ali več jedninskih subjektih stoji lat. praedikat v pluralu; slovenščina stavlja pri dveh jedninskih subjektih praedikat v dual (dvojino). (*Alauda et luscinia cantant.*)

e) Adjektivni praedikat strinja se s svojim subjektom v sklonu, spolu in številu. (*Fortūna est caeca.*)

f) Substantivni praedikat stoji s svojim subjektom vselej v istem sklonu (nominativu), kedar pa možno, ravna se po njem tudi v spolu in številu. (*Italia est paeninsula. Aquila est regina avium*; slov.: orel je kralj ptičev.)

3. *Attribut* imenujemo vsak pridevek (substantiv, adjektiv, numerale, pronomen ali particip), ki je kot bistveno določilo s svojim substantivom v jeden pojem združen.

a) *Attributni* adjektiv, particip, numerale, pronomen strinja se s svojim imenom v sklonu, spolu in številu ter stoji, ako ni posebno poudarjen, za njim. (*Aqua marina est salsa. Lusciniae cantantes nos valde delectant. Tarquinius Priscus quintus rex Romanorum fuit. Pater tuus venit.*)

b) Substantivni *attribut* vjema se s svojim imenom vselej v sklonu in stoji (izimši besedi: *rex* — kralj, *imperator* — cesar) za njim.

4. Apposicijo imenujemo oni atribut, ki ni s substantivom v jeden pojem združen, nego mu le v dopolnilo ali pojasnilo pri-stavljen; apposicija se da redno v zavisen stavek razširiti ter se sklada s svojim imenom vselej v sklonu, v spolu in številu pa le, kedar je mogoče. (*Deus, dominus mundi, benignus est* — Bog, vladar sveta [= ki je vladar sveta], je dobrotljiv.)

5. Vokativ (zvalnik) stoji v latinščini (in slovenščini), kedar koga ogovarjamo ali kličemo. (*Quo navigātis, nautae?*)

6. Genetiv (rodilnik) stoji na vprašanje čegav? čij? koga? ali česa? Genetiv zaznamuje vrsto (genus), katere je kaka stvar, ter določuje ponajveč substantive in adjektive (adverbe), redkeje glagole.

a) Genetiv stoji v latinščini pogosto pred substantivom, od katerega je zavisen, v slovenščini pa večidel za njim. (*Historia est vitae magistra.*)

b) Ako genetiv nima pri sebi kakega adjektiva, appo-sicije ali pa oziralnega stavka, slovenimo ga navadno s svo-jilnimi adjektivi na -ov, -ev, -in, -ji, -ski (-ški), in to zlasti takrat, kedar pomenja genetiv kaj živega ali pa kako de-želo, otok, mesto, reko in podobno; včasih služi nam zanj tudi dativ. (*Gallia est terra Europae* — Gallija je zemlja europska.)

c) Genetiv rabi Latincu, kedar je govorjenje o delu kake celote, zlasti pri števnikih, adjektivih v komparativu in superlativu in nekaterih zaimkih; tak genetiv zovemo genetiv oddela ali delni genetiv (*genetivus partitivus*) ter ga slovenimo tudi z gene-tivom, še rajši pa s predlogi: od, izmed, med, ali pa ga skla-damo v vsem z besedo, od katere je zavisen. (*Nulla bestiārum* — nobena [izmed] živalij = nobena žival.)

7. Dativ (dajalnik) je sklon namere; v dativ, ki v obče stoji na vprašanje: komu? ali čemu? pri prehodnih in neprehodnih glagolih, stopa oseba ali stvar, kateri je dejanje subjektovo name-njeno. (*Puellis viotas donamus. Domina imperat ancillae.*)

a) Dativ stoji tudi na vprašanje: za koga? za kaj? t. j. komu ali čemu na korist ali škodo? Slovenimo ga v takem slučaju s predlogom za in akkusativom. (*Non scholae, sed vitae discimus.*)

b) *Esse* z dativom sloveni z glagolom: imeti (kaj); lat. dativ postavi v nominativ, lat. nominativ pa v akkusativ (v nikalnih stavkih v genetiv!) (*Alaudae sunt alae* — škrjancu so peroti = škrjanec ima peroti.) Ako je subjekt lat. stavka kako abstraktno (miselno) ime, da se včasih tudi sloveniti s praedikalnim adjektivom

ali glagolom, izvedenim iz debla dotičnega subjekta; lat. dativ postane tudi takrat slovenskemu stavku subjekt. (*Reginae audacia est* — kraljici je srčnost = kraljica je srčna. *Reginae longa vita est* — kraljici je dolgo življenje = kraljica dolgo živi.) Sem ter tam da se lat. dativ tudi v slovenščini pridržati.

8. Akkusativ (tožilnik) je sklon objekta, zaznamujoč v obče osebo ali stvar, čez katero se dejanje razteza, ter stoji pri prehodnih glagolih na vprašanje: koga ali kaj? Objekt imenujemo tisti predmet (osebo ali stvar), na kateri prehaja dejanje glagola.

a) V nikalnih stavkih stavljamo v slovenščini objekt prehodnih glagolov vselej v genetiv; tega svojstva latinščina nima. (*Nautae procellas non amant* — mornarji ne ljubijo neviht.)

b) Akkusativ zahtevajo tudi nekateri predlogi. (*Italia contra Africam sita est.*)

c) Da se naznani razprostiranje v času in prostoru, stoji v latinščini akkusativ brez predloga na vprašanja: kako dolgo (koliko časa); koliko star (*natus*), kako visok, — širok, — debel, — dolg, — daleč? V takih zvezah je *pēs* = črevelj. (*Quinque menses eram in illā urbe* — pet mesecev bil sem v onem mestu. *Murus decem pedes altus est* — zid je deset čreveljev visok.)

9. Ablativ je sklon prislovnih določil kraja, časa, načina in vzroka ter združuje v sebi več sklonov slovenskega jezika.

a) Ablativ brez predloga stoji na vprašanje: s čim? po čem? da naznači orodje ali sredstvo (pripomoček) kakega dejanja — *ablativus instrumenti*. (*Poetam decorāmus coronā.*)

b) Ablativ brez predloga stoji na vprašanje: zakaj? po čem? od česa? ter izraža vzrok dejanja ali stanja — *ablativus causae*, vzročni ablativ. Slovenimo ga z raznimi predlogi: od, zavoljo, po (z mestnikom). (*Multis pugnis et victoriis Roma clara erat.*)

c) Ablativ brez predloga stoji na vprašanje: kdaj? zlasti pri substantivih, ki pomenjajo že sami po sebi čas — *ablativus temporis*, časovni ablativ; slovenščini rabi zanj večidel mestnik s predlogi: v, po, s (z), ob, včasih na in v z akkusativom, sem ter tam tudi genetiv brez predloga. (*Temporibus Romuli Martius primus mensis anni fuit.*)

d) Na vprašanje: od česa (česa?) stoji pri adjektivih, ki značijo: prost, svoboden, čist, prazen in dr. (kakor tudi pri glagolih istega pomena), ablativ brez predloga — *ablativus separationis*, ablativ ločenja. (*Viri improbi nunquam curis liberi sunt.*)

e) Na vprašanje: kakov? kakošen? stoji v latinščini pogostokrat substantiv z adjektivom v ablativu brez predloga — *ablativus qualitātis*, ablativ kakovosti, lastnosti. Slovencu rabi zanj genativ brez predloga, včasih tudi samo adjektiv. (*Socrates vir erat magnā sapientiā* — S. je bil mož velike modrosti — ali pa: velemoder mož.)

f) Ablativ stoji pri komparativu in adverbih komparativnega pomena (*ante, post* i. t. d.), da naznani, za koliko se prideva lastnost jednemu predmetu (osebi ali stvari) v večji ali manjši meri nego drugemu — *ablativus mensūrae*, ablativ mere. Slovencu rabi zanj večidel adjektiv v srednjem spolu singul. ali adverb ali pa akkusativ s predlogom za, redkeje brez njega. (*Sol multo maior est quam terra* — solnce je mnogo [za mnogo] večje od zemlje.)

g) *Quam* (kakor, ko, nego) pri komparativu se velikrat izpušča; zato pa se devlje substantiv (ali pronomen), ki bi imel za členkom *quam* v nominativu ali akkusativu stati, v ablativ — *ablativus comparatiōnis*, ablativ prisposodabljanja. Slovenimo ga s predlogoma od ali mimo (z genet.) (*Ferrō nocentius aurum est.*)

h) Ablativ zahtevajo tudi nekateri predlogi. (*Victoriam reportavimus ex [ab] hostibus.*)

10. Latinski adjektiv (vseh treh spolov) zadobi pogosto pomen substantiva; take adjektive slovenimo radi s substantivi, izvedenimi navadno iz adjektivovega debla. N. pr.: *amicus* — prijazni = prijatelj; *amica* — prijazna = prijateljica; *aegrōtus* — bolni = bolnik; *malus* — hudobni = hudobnež; *probus* — pošteni = poštenjak; *bonum* — dobro, blago = blagor, blaženstvo; *malum* — hudo, zlo = nesreča, nezgoda i. t. d. Posebno pogosto rabi se latinski adjektiv *generis neutrius* v nominativu in akkusativu kot substantiv, in to v pluralu, ako se ima misliti več stvari ali rečij. Sloveni se tak adjektiv s singularom, ali pa se mu doda beseda: reči (stvari i. dr.) v pluralu. N. pr.: *nova* = novo ali pa: nove reči; *omnia* = vse = vse reči (stvari). Isto velja tudi o zaimku srednjega spola. N. pr.: *haec* = to = te reči; *illa* = ono = one reči i. t. d.

11. Ako superlativ kaki osebi ali stvari ne prilaga lastnosti v največji meri, slovenimo ga s pozitivom in raznimi prislovi: jako, zelo, namóč, silno, močno, grozno, prav, strašno, vrlo, včasih tudi s: kaj, pre-, i. dr. (*Bella civilia Romanis perniciosissima fuerunt* — državljanske vojske bile so Rimljanom prav [silno, kaj, pre-] pogubne.)

12. Pri substantivih samo v pluralu navadnih stojijo v slovenščini ločilni, v latinščini pa glavni števniki. (*Unum os habemus, sed duos oculos* — [po] dvoje očij.)

13. Latinski glavni in delilni števniki ne zahtevajo genitiva kakor slovenski (v nominativu in akkusativu) od pet počeni, marveč se mora beseda, ki stoji v slovenščini v genetivu, skladati s števnikom v sklonu in, ako stoji števnik v nominativu, mora stati praedikat v pluralu ter se ravnati v spolu in osebi po svojem subjektu. N. pr.: Deset vojakov je bilo hrabrih — *decem milites erant fortes*; deset vojakov se je bojevalo — *decem milites pugnābant*. — Isto velja tudi za: *quot* — koliko, *tot* — toliko, *multus* — mnog (v pozitivu, komparativu in superlativu) in *pauci* — malo (jih). N. pr.: Mnogo (veliko, več, največ) vojakov je bilo hrabrih — *multi (plures, plurimi) milites erant fortes*.

14. Ta, ta, to, če stoji pri njem: moj, naš, ali pa če se samo razumeva, latini se sploh s: *hic, haec, hoc*; če pa poleg njega stoji ali se samo razumeva: tvoj, vaš, latini se navadno z: *iste, ista, istud*. (*Deus omnem hunc mundum gubernat* — Bog vlada ves ta [naš] svet. *Istud exemplum virtutis tuae valde me delectat* — ta [tvoj] vzgled kreposti tvoje me jako veseli.)

15. Ta, tisti, oni pred: ki (kateri, -a, -o), latini se navadno z: *is, ea, id*; včasih pa se tudi izpušča, zlasti kedar sta oba zaimka v istem sklonu. (*Is beatus est, qui suā sorte contentus est*.)

16. *Genetivus possessivus* (posedovni genetiv) *ēius* (brez substantiva) sloveni se tudi z: njegov, njen, *eōrum, eārum* z: njihov, njen. (*Hamilcar ēiusque filius Hannibal acerrimi Romanorum hostes fuērunt*.)

17. Povratna zaimka: *sui, sibi, se* in *suus, sua, suum* rabi latinščina samo za tretjo osebo, ne pa tudi za prvo in drugo, kakor slovenščina. (*Intemperantiā nobis nocēmus* — z nezmernostjo škodujemo sebi. *Salūtem vestram magnae equōrum celeritati debētis* — svojo rešitev dolgujete veliki hitrosti konj. Pač pa: *Maiōres nostri suā manu sibi cibum parābant*.)

18. *Quisque, quaeque, quidque* in *quodque* se zaimkoma *suus* 3. in *sui, sibi, se*, kakor tudi superlativu in relativu (*quō* = čim) zapostavlja. (*Iustissimus est is, qui suum cuique dat* — najpravičnisi je tisti, ki da vsakemu svoje. *Optimum quidque rectissimum est*.)

19. a) *Ad* pred krajevnimi imeni sloveni s: pri (in mestnikom)! (*Magna fuit clades equitum peditumque Romanorum ad Cannas.*)

b) *Ad* pri adjektivih: *idoneus, aptus* (pripraven, prikladen), *necessarius* (potreben), *utilis* (koristen) sloveni s predlogom: za (in akkusativom)! (*Prudentissimi non semper maxime idonei sunt ad negotia.*)

20. V kratkih stavkih rabi Slovincu v nasprotji večidel veznik: pa, a; v latinščini pa, ta veznik izostaja. (Dobri so srečni, hudobni pa nesrečni — *boni beati, mali miseri sunt.*)

21. V slovenščini se nahaja pogosto v jednom in istem stavku zraven «ne» še po več drugih nikalnic; Latincu rabi samo jedna nikalnica, in slovenski «ne» se ne latini, če je že kaka druga negacija v stavku. N. pr.: nikdar ne — *nunquam*, nikdar ni — *nunquam est*, nobeden ne — *nullus*, nihče ne — *nemo*, nihče ni — *nemo est*. (Življenje človeško ni nikdar prosto skrbij — *vita humana nunquam curis libera est.*)

22. Latinski *passivum* sloveni se ali 1. s participom *perfecti passivi* in pomožnim glagolom biti (bivati), ali 2. z aktivom in povratnim zaimekom se, ali 3. s tretjo osebo *plurālis activi* in latinskim subjektom v akkusativu, ali 4. z: dam se in infinitivom *activi*. N. pr.: *laudor* = 1. hvaljen sem (bivam), 2. hvalim se, 3. hvalijo me (namreč: ljudje), 4. dam se hvaliti. Večkrat kaže sloveniti latinski *passivum* aktivno. (*A pueris Romanis poetae Graeci diligenter legebantur* — rimski dečki so brali pridno grške pesnike.)

23. Latinski prvi imperativ (tudi *imperativus praesentis* zvan) veleva ali zapoveduje določeni osebi, kar naj se takoj zgodi, ali če se že godi, da naj se nadaljuje; Slovenec rabi v takem slučaju dovršne in trpežne glagole. (*Vale!* — Zdravstvuj! *Ne despēres, sed spera!* — Ne obupaj, temveč upaj!) — Drugi imperativ (tudi *imperat. futuri* zvan) ukazuje, da naj se kaj poznej, kedar se bode kaj družega zvršilo, zgodi ali vsakrat ponavlja; zato nastopa pogostem v pogodbah, zakonih, oporokah, pravilih za življenje; slovenščini rabijo v tem pomenu ponajveč nedovršni, zlasti opetovalni glagoli. (*Ignoscito saepe alteri, nunquam tibi!* Odpuščaj pogosto drugemu, nikdar sebi! *Servus meus liber esto!* Moj suženj bodi svoboden! [oporoka].)

24. Latinski *imperfectum* sloveni se s perfektom nedovršnih, zlasti opetovalnih glagolov. (*In pace Romani claudēbant* [= so zapirali] *Iani templum.*)

25. Infinitiv kot subjekt je vselej srednjega spola. (*Errāre humānum est.*)

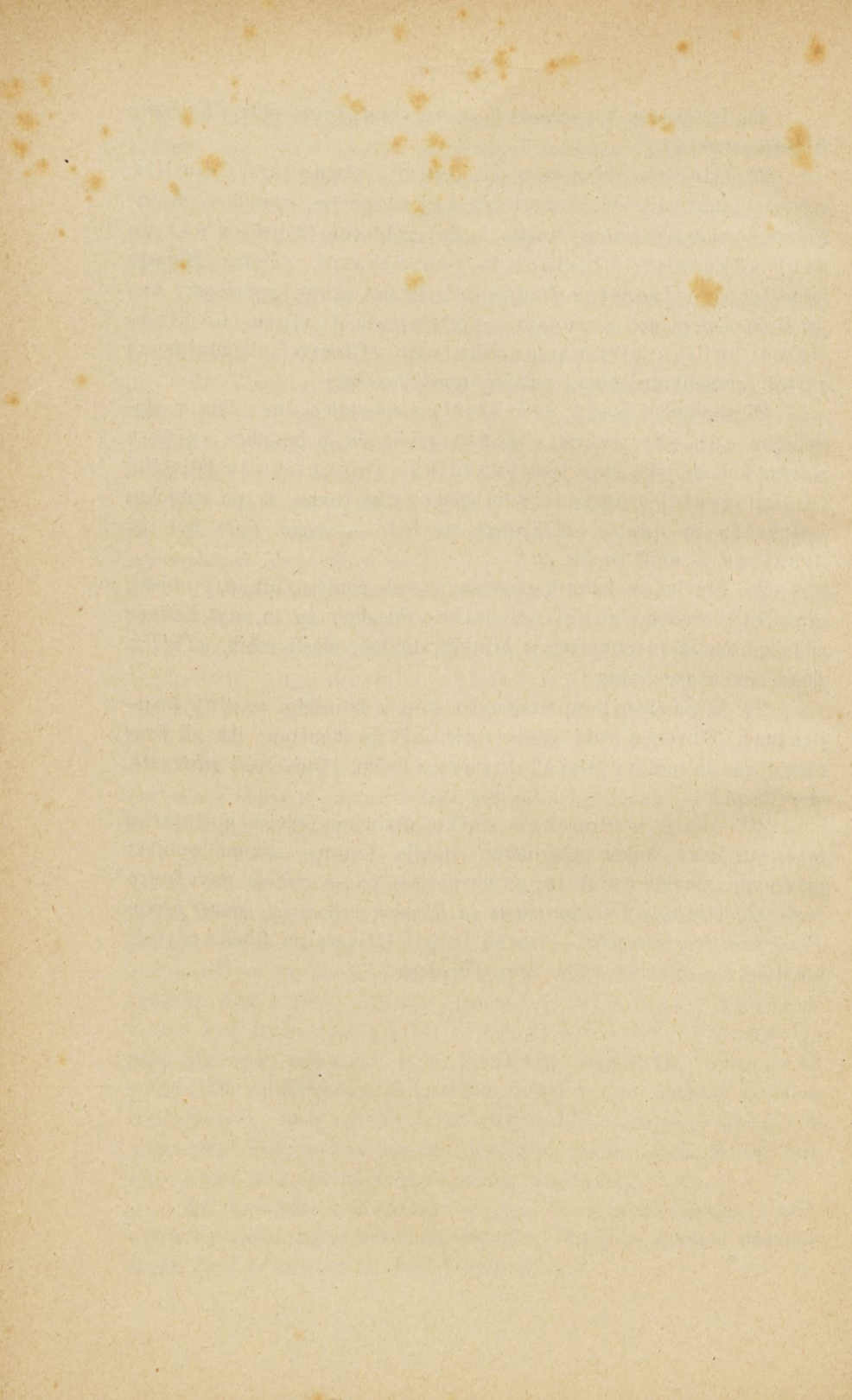
26. Glagoli, ki pomenjajo: zvati, imenovati, izvoliti, izbrati, razglasiti, imeti za kaj (*nomināre, appellāre, dicere, eligere, creāre, iudicāre, habēre* i. dr.) zahtevajo stoječi v aktivu dvoj akkusativ: objektni in praedikatni. (*Poetae Musas* [objektni akkus.] *sorōres doctas* [praedikatni akkus.] *appellant.*) Ako pa stoje isti glagoli v passivu, vežejo se z dvojnim nominativom: subjektnim in praedikatnim. (*Cicero* [subjektni nom.] *pater* [praedikatni nom.] *patriae appellātus est.*)

27. Pomožni glagol: sem (biti) z nikalnico «ne» ima v slovenščini subjekt večkrat v genetivu in če je besedica «nič» v stavku kot subjekt, stoji tudi praedikat v genetivu; v latinščini pa stoji vselej nominativ in glagol *esse* ravna se po subjektu v številu in osebi. (Nikogar ni bilo — *nemo fuit*; nič ni dražjega — *nil carius est.*)

28. Stavke, v katerih pogrešamo kak članek (subjekt, objekt, praedikat), zovemo zagoltne stavke. Posebno *est* in *sunt* Latinec rad izpušča in to ponajveč v kratkih stavkih, zlasti rekih. (*Publica fama non semper vana.*)

29. V zavisnih vprašanjih stoji v latinščini vselej konjunktiv. Slovencu rabi zanj indikativ (s členkom: da ali brez njega), včasih tudi uvetni ali dopustni način. (*Quid vobis placeat, ignorāmus.*)

30. Ako je v zloženem stavku prednemu (zavisnemu) stavku isti subjekt kakor glavnemu, stavlja Latinec skupni subjekt prednemu stavku na čelo, v slovenščini pa se nahaja navadno v zavisnem stavku. (*Ulixes cum in Ithacam revertisset, omnes procos Penelopae uxōris occīdit* — ko se je bil Ulixes na Ithako povrnil, pobil je vse snubače svoje žene Penelope.)

Latinsko-slovenske vaje.

Nepравilnosti v sklanjavi, spolu in številu.

Substantiva.

§ I.

Izjeme v prirodnem spolu.

(Kermavner, lat. slovnica, § 25., op. 2; § 26., op. 1. in 2.)

1. Amisit verum Albula vetusta nomen. 2. Horatius, clarus poeta Romanorum, Latium appellat¹ ferox. 3. Styx iners nebulas exhālat. 4. Canōpus luxuriā² famōsus erat. 5. Delphi siti erant sub monte Parnāso. 6. Prius Boeotia Leuctra tollentur quam pugnae Leuctricae gloria. 7. Ad Alliam, quae influit in amnem Tiberinum, Romani a Gallis victi sunt. 8. Peloponnēsus angusto tantum Isthmo cum reliquā Graeciā coniuncta erat. 9. Cum Vēī expugnati essent, Romani deorum dona ipsosque deos amoliti sunt. 10. Beneventum proelio, quo Romani Pyrrhum, regem parvae Epīri, anno CCXXV³ ante Christum natum fugaverunt, notum et praeclearum est. 11. In campis gignitur acer coloribus⁴ impar,⁵ in fluminum oris molle siler. 12. Horatius⁶ cum aliquando a Maecenāte in urbem (Romam) invitatus esset, haec respondit:

Parvum parva decent: mihi iam non regia Roma,
Sed vacuum Tibur placet aut imbellē Tarentum.

Pripomnje: § I. ¹ Glej str. VII., pravilo 26. — ² Gl. str. III., pr. 9, b. — ³ Gl. str. III., 9, c. — ⁴ Ablativ omejitve ali ozira (*ablativus limitationis*) naznanja, s čim, po (v) čem, na kaj se kaka lastnost omejuje, glede česa da kaj velja. — ⁵ *Coloribus impar* — v bojah nejednak = izpreminjast. — ⁶ Gl. str. VII., 30.

§ II.

Prva in druga deklinacija.

(Lat. slovn. § 32., op. 1. in 3.; § 35.)

1. Atticus non minus bonus pater familiās erat quam civis. 2. Romani veteres dominum patrem familiae appellābant. 3. Musarum cantus omnibus diīs deābusque iucundissimus erat. 4. Patres familiās cum filiīs et filiābus diīs deābusque immolāre solēbant. 5. Quinte Horatī Flacce, cur vitam urbānam vituperas? 6. Patris familiās parsimoniā et diligentīā res familiaris conservātur et augētur. 7. O mi bone Deus, numerus beneficiorum tuorum magnus est! 8. Unus Deus est; diī Graecorum et Romanorum fabulae sunt. 9. O diī boni, quid est in vitā hominis diu! 10. Impie fili, neglegentiā tuā parentibus et magistris tristitiam paras! 11. Carthaginienses victi Romanis decem milia talentum argenti pendere debēbant. 12. L. Cornelius Balbus praefectus fabrum in exercitu C. Caesaris erat. 13. Sedulis matribus familiās opera domestica grata sunt. 14. Hiero, rex Syracusanorum, bello Punico secundo Romanis trecenta milia modium tritici misit.

Diī lenti, sed certi vindices.

Diī seri saepe ultōres.

§ III.

(Lat. slovn. §§ 68, 69.)

1. Violentia frigidi boreae magna est. 2. Aenēas filius erat Anchīsae et Veneris. 3. Ascanius Aenēae patri similis erat. 4. Multi homines musicē amant. 5. Pocula Circēs venenāta erant. 6. Graeci magnum grammaticae et musicae studium navābant. 7. Agricolarum superstitionum animi visu comētae perterrentur. 8. Principes saepe doctos anagnostās habent. 9. Comētae non sunt periculosi. 10. Nulli deum¹ Dēlos magis cara erat quam Apollini; etiam Diana Dēlon amabat. 11. Sophistae fallaces et vani erant. 12. Poetae antiqui Lēthēn appellant soporiferam. 13. Nullum poetam Musae magis amabant quam Orphea. 14. O Orpheu, tuus cantus etiam diīs gratus erat. 15. Facinora Aeneae carminibus tuis, P. Vergilī, ornāta sunt.

Nullum magnum malum praeter culpam.

Qui spernit consilium, spernit auxilium.

§ III. ¹ Gl. str. II., 6, c.

§ IV.

(Lat. slovn. § 36.)

1. Prima paragraphus facilis est. 2. Diphthongi naturā longae sunt. 3. Quando ad nos venies cum tuā colo et lanā, Tullia? 4. In Graeciā multae dialecti erant. 5. Periodus aut simplex aut composita est. 6. Virōs clarōs vulgus quoque imperitum nomine vocat et digitis monstrat. 7. Non ferocissima tantum, sed ignavissima quoque animalia timentur¹ ob virus malum. 8. Iuxta lacūs et fluviōs humus saepe est graminea. 9. Vulgus plerumque mobile atque seditiosum est. 10. Multarum herbarum virus noxium est animalibus. 11. Alvus stomacho subiecta cibi et potiōnis receptaculum est. 12. Poetae mare appellant pelagus.

Non est consilium in vulgo.
Felicia² trahunt vulgum.

§ V.

Tretja deklinacija.

(Lat. slovn. §§ 43, 29.)

A. 1. Piper est acre, papāver rubrum. 2. Arborēs sunt altae et frugiferae. 3. Maris aequor non semper est planum. 4. Clarissimum erat apud veteres marmor Parium. 5. Timidi turturēs domicilia sua in silvis habent. 6. Hominēs sunt domini universae tellūris. 7. Imaginēs patrum et matrum filiis et filiābus carae sunt. 8. Ordo firmus stellarum hominēs magnā admiratiōne complet. 9. Os rubrum non semper est signum bonae valetudinis. 10. Felēs sunt parvis muribus inimicae. 11. Hieme¹ itinera molestiora sunt quam vere.¹ 12. Caesar cruento pugione amicorum occisus est. 13. Ligōnes ferrei agricolis necessarii sunt. 14. Aes Corinthium valde laudabatur.

Longum iter est per praecepta, breve et efficax per exempla.
Qui nescit orāre, vadat ad mare!

B. 15. Vultures magni et rapāces sunt. 16. Saepe cibus ori gratus, stomacho noxius est. 17. Magnis Asiae fluviis multa sunt² ora. 18. In alto mari non sunt parvae lintres. 19. Inter tubera cameli

§ IV. ¹Sloveni stavek aktivno! — ²Gl. str. IV., 10.

§ V. A. ¹Gl. str. III., 9, c. — B. ²Gl. str. II., 7, b.

viatōres sedent. 20. Aurēā aetate³ ver erat aeternum. 21. Scorpiōnes magni hominibus periculosi sunt. 22. Papāver, quia sopit homines, dicatum est Somno. 23. Scipio regi Masinissae auream corōnam et scipiōnem eburneum donāvit. 24. Verbera nonnunquam utiliora sunt quam verba. 25. Sub vesperum agricolarum⁴ ancillae plena vaccārum ūbera mulgent. 26. Romani ossa cadāverum crematorum colligere et condere solēbant. 27. Vas appellatus est, qui pro altero vadimonium promittēbat. 28. Nisi vās sincērum est, quodcumque infundis, acescit.

In silvis lepores, in verbis quaere lepōres.
Repetitio est mater studiorum.⁵

§ VI.

(Lat. slovn. § 51.)

1. Multi artifices assem magis amant quam artem. 2. Sacerdōtes Persarum altum apicem habent. 3. Divites amant lapides pretiosos. 4. Pauci fontes calidi sunt. 5. Pastores greges suos curant! 6. Ciconiae per¹ somnum in uno stant pede. 7. Oriens oppositus est occidenti. 8. Malevolus animus quasi abditos dentes habet. 9. Neptunus agnoscitur inprimis trīdente,² quem manu gerit. 10. Agricolae bonam segetem et multas plenasque mergites amant. 11. Animantium³ aliae aliter⁴ vestitae et armatae sunt. 12. Post imbres rapidi torrentes saepe trabes et saxa ex altis montibus in campos provolvunt. 13. Pausanias, dux Lacedaemoniorum, in eo est reprehensus, quod ex praedā tripodem aureum in templo Delphico posuisset. 14. Reverentiam praestanto pueri capiti cano! 15. Dux hostium cum militibus nostris in ponte ligneo pugnat.

Tunc tua res agitur, paries cum proximus ardet.
Nihil est ab omni parte beatum.

§ VII.

(Lat. slovn. § 55.)

1. Parvus ignis saepe ingens incendium excitat. 2. Mors est certus finis laborum. 3. Panis cotidiānus donum Dei est. 4. Fervidi sunt rotarum currentium axes. 5. Dentes multorum piscium firmi

³ Gl. str. III., 9, c. — ⁴ Gl. str. II., 6, a. — ⁵ V slov. singul.

§ VI. ¹ V slov.: v. — ² Sloveni ablat. s predlogom: po (in mestnikom!) — ³ Gl. str. II., 6, c. — ⁴ = vsaka drugače.

et acūti sunt. 6. Magnifici postes nobilium Romanorum atria ornābant. 7. Patria nostra multos habet colles et montes magnosque amnes. 8. Fasces consulis sevēri militibus effeminatis invīsi erant. 9. Pisces hamum parvo verme tectum captant. 10. Romani victores et domini universi fere orbis terrarum erant. 11. Natalis tuus primo anni mense est. 12. Cicero Archimēdis sepulcrum invēnit undique altis vepribus vestitum. 13. Annales historiae Romanae pleni sunt illustrium virorum. 14. Duces Gallorum aureis torquibus ornati erant. 15. Apud Thermopylas Ephialtes proditor per callem ignōtum Persas duxit ad ¹ terga Graecorum.²

Ex ³ ungue leonem.⁴
Sapienti sat.

§ VIII.

(Lat. slovn. § 42.)

1. Mira est commissūra ossium in corpore humano. 2. Imbre (imbri) continuo maturae agrorum fruges delētae sunt. 3. Non omnes homines pari animo ¹ sunt. 4. In regionibus nonnullis magna mūrium et glīrium examina sunt. 5. Plerīque veterum Britannorum ² frumenta non serebant. 6. Imperium plurium ³ in bello periculosum est. 7. Vetus poeta narrat de pugnā ranarum et mūrium. 8. Hannibal ⁴ cum ad Rhodanum pervenisset, ingentem multitudinem navium et lintrium cobeat. 9. Plura sunt genera papaveris. 10. Multae silvae et palūdes in vetere Germania erant. 11. Anno praeterito complūra publica et privata sacella in urbe nostrā aedificata sunt. 12. Si ingenia omnium paria esse non possunt, iura certe paria esse debent eorum, qui sunt cives in eādem rē publicā.

Violenta non durant. — Nil violentum diuturnum.

Imber adest soli: comitantur gaudia fletum.

§ IX.

(Lat. slovn. § 47.)

1. Amor parentum maior est quam amicorum. 2. Pars divitum hominum superba est. 3. Civitas Arpinatium parva fuit. 4. Olympus,

§ VII. ¹ V slov.: za (z akkusat.) — ² Sloveni lat. genet. z dativom! — ³ V slov.: po. — ⁴ Dostavi praedikat: spoznaš! (Gl. str. VII., 28.)

§ VIII. ¹ Gl. str. IV., 9, e. — ² Gl. str. II., 6, c. — ³ Dostavi v slovensčini: ljudij ali oseb! — ⁴ Gl. str. VII., 30.

Pelion, Ossa montes Gigantum fabulā celebres fuērunt. 5. Liberalitas in paupere non minus grata est quam in divite. 6. Origines fontium et fluminum plerumque sunt in iugis montium et collium. 7. Ex otio deside saepe existunt vitia. 8. Merito a laboris particeps mercedis pars exspectatur. 9. Hiemes saepe vehementi frigore molestae sunt. 10. Praemia fraudium et litium nunquam dulcia sunt. 11. A filio superstite patris imago floribus ornata est. 12. Cato civitati Romanae sapienti consilio saepe utilis fuit. 13. Animos civium coniurationis Catilinae participum Cicero orationibus suis perturbavit. 14. Laudari a viro sapiente et laudato vera laus est. 15. Saepissime et in poematis et in oratione peccatur.

Qui iure suo utitur, neminem laedit.

Eloquentia augetur litium numero.

§ X.

(Lat. slovn. §§ 54, 56.)

1. Vigilantia canum fures nocturnos terret. 2. Roma erat sita ad Tiberim flumen. 3. Lictores ante regem aut consulem fasces cum securi portabant. 4. Imperator¹ Traianus cum militibus famem et sitim tolerabat. 5. Nautae sunt in navī, gubernator est in puppi. 6. Vatum auctoritas olim maxima fuit. 7. Mense Septembrī initium autumnū est, (mense) Decembrī hiemis. 8. Mira est apium (apum) sedulitas. 9. Arsaces, regis Darēi praefectus, Ciliciam igni ferroque vastavit. 10. Venatores magnum numerum canum alere solent. 11. Inter Albim et Visurgim quondam sedes gentium bellicosarum fuērunt. 12. Caesar² cum Gallis, qui eum reliquerant, aquā et igni interdixisset, legiones in hiberna deduxit. 13. Suilia subus grata sunt. 14. Non omni tempore oves sunt in ovili.

Contra vim mortis non est medicāmen in hortis.

Ex igne ut fumus, sic fama ex crimine surgit.

§ XI.

(Lat. slovn. §§ 57, 70.)

1. Canes sunt custodes suum, ovium. 2. Non omnia Iovis facinora sapientia erant. 3. Homerus sanguinem purpureum appellat. 4. Anseres saepe magna iecora (iecinora) habent. 5. Villae Roma-

§ X. ¹Gl. str. I., 3, b. — ²Gl. str. VII., 30.

norum divitum (ditiū) supellectile pretiosā ornatae erant. 6. Vertices altorum montium etiam aestate multā nive referti sunt. 7. Poetae Graecorum et Romanorum Iovem appellant patrem deorum et hominum. 8. Homines būbus (bōbus) carnem, pecori lanam debent. 9. Aves āera amant, pisces aquam. 10. Clarissima fuerunt carmina Sapphūs, virginis Lesbiae. 11. Immensa sunt itinera siderum per altum aethera. 12. Pāna ut custodem gregum pastores Graeci adorabant. 13. Omnes docti homines amant poēsīm. 14. Inter Achillem et Agamemnona magna lis erat. 15. Magnum est onus tuum, o Atlā! 16. In basi statuārum saepe praeclarae inscriptiones sunt.

Vī vincitur vīs, virtute opprimitur audacia.

Ne Iuppiter quidem omnibus placet.

§ XII.

Četrta in peta deklinacija.

(Lat. slovn. §§ 59—62.)

1. Quercubus et fagis sunt ¹ glandes. 2. Nobiles Romani in amplis domibus habitabant. 3. In parvā domō saepe fuit magnus vir. 4. Amoenis Helvetiae lacubus valde delectantur viatores. 5. Multas Graecorum urbes magnificae porticūs ornabant. 6. Pars urbis Syracusanorum duobus portibus (portubus) cincta erat. 7. In nonnullis arcibus etiamnunc armamentaria videmus gladiis et arcubus instructa. 8. Ante videmus fulgura, quam tonitrua audīmus. 9. Maiorum imagines Romani diebus festis laurū ornare solebant. 10. Plures rēs nostrā aetate ingenii artibus quam corporis artibus fabricantur. 11. Nihil pernicii causā a Deo creatum est. 12. Gnaeus Marcius ² cum diē constitutā non adesset, absens damnatus est.

In urbe luxuriēs creatur, ex luxuriā existit avaritia.

Longae regun (sunt) manūs.

Substantiva defectiva in abundantia vseh deklinacij.

§ XIII.

Substantiva defectiva.

(Lat. slovn. §§ 63—66.)

1. Homo est alienae opis indigens. 2. Rectius mihi videtur ingenii quam virium ope gloriam quaerere. 3. Populi Atheniensis

§ XII. ¹Gl. str. II., 7, b. — ²Gl. str. VII., 30.

iussū bellum gestum est contra Thessalos. 4. Non omnes homines suā sponte diligentes sunt. 5. Imperator¹ Caligula edebat circenses² plurimos a mane ad vesperam. 6. Servius Tullius primus iniussū populi patrum³ voluntate regnavit. 7. Germani hospitem violare nefas putabant.⁴ 8. Sub vesperum hostes arma posuērunt. 9. Una littera saepe causa magnarum inimicitiarum erat. 10. Ex litteris tuis, mī amice, magnum tuum erga me amorem cognōvi. 11. Studia⁵ litterarum adulescentiam agunt, senectutem oblectant. 12. Cicero senatum in aedem Iovis Statōris vocavit. 13. In aedibus meis nullae sunt divitiae. 14. Demarātus et honore et auctoritate et fortunis civitatis suae princeps erat. 15. Bos in Aegypto numinis vice colebatur; Apim (eum) vocabant.

Ubi amici sunt, ibi sunt opes.

Vana sine viribus ira.

§ XIV.

Substantiva abundantia.

(Lat. slovn. § 67.)

1. Amoena loca Italiae ornata erant villis divitum Romanorum. 2. Pueri Romanorum dicta clarōrum virōrum et electos ex poētis locos ediscebant. 3. L. Quinctius Cincinnatus trans Tiberim quattuor iugerum¹ agrum colebat. 4. Servi vesperum amant, quia vesperi plerumque labore² liberi sunt. 5. Adversus tonitrua et minas caeli subterraneae domus et alti specus remedia sunt. 6. Cotidie oramus: Pater noster, qui es in caelis! 7. Caesar cum triumpharet, epulum praebuit et cuiusque generis spectacula. 8. Luxuriosi Romani toto orbe³ terrarum epulas pretiosas conquirebant. 9. Mors miseris hominibus requiem aeternam dat. 10. Relaxemus atras curas dulci requiēte! 11. Cum amicis ioca, seria, arcāna atque occulta omnia communicamus. 12. Sextus Aelius Catus missa ab Aetōlis vasa argentea repudiavit, neque⁴ aliud vas argenteum habuit quam duo pocula. 13. Stultus est, qui equum empturus non ipsum collustrat, sed stratum ac frenos.

Nescis, quid vesper serus vehat.⁵

Cibi condimentum est fames.

§ XIII. ¹ Gl. str. I., 3, b. — ² Namreč: *tūdōs*. — ³ Starejšin ali mestnih očetov. — ⁴ *Nefas puto* — imam za greh. — ⁵ V slov. singular!

§ XIV. ¹ Gl. § 5., B.⁴ — ² Gl. str. III., 9, d. — ³ *Ablativus loci* (ablat. kraja) stoji na vprašanje: kje? navadno s predlogom: *in*; brez predloga pa stoji pri subst.: *locus* z attributom in pri vsakem drugem krajevem določilu s: *totus* — ⁴ *Neque habuit* — in vendar ni imel. — ⁵ Gl. str. VII., 29.

§ XV.

Sklad mestnih imen.

(Lat. slovn. §§ 261, 262.)

1. Cerasos primas e Ponto in Italiam L. Lucullus advexit. 2. Cicero Rhodi Molōnem, eloquentiae magistrum, audivit. 3. Croesus, rex Lydiae, Delphos ad Appollinem legatos misit. 4. Bello Persico Athenienses omnia sua,¹ quae movēri poterant, partim Salamīna, partim Troezēna deportavērunt. 5. Lycurgus Spartaē vivebat, Solon Athenis. 6. Polygnōtus Delphis aedem pinxit et Athenis porticum, quae Poecile vocabatur. 7. Horatius adulescens Athenas profectus est; Athenis a Bruto avocatus est et apud Philippos contra Octavianum pugnavit; postea in Italiam et Romam revertit. 8. Miltiades domō profectus est et Lemnum vēnit. 9. Cicero saepe rūs contendit et libenter rūri vivebat; sed si res² postulabat, rūre Romam revertebatur. 10. Milites fessi saepe humi requiescunt. 11. Themistocles domi militiaeque clarus fuit. 12. Alcibiadi tota res publica domi bellique tradita est. 13. Domum revertēmur et totam hiemem domi manebimus, quia libentissime domi nostrae sumus. 14. Cum Marius in oppidum Cirtam venisset, legati ad eum a Boccho venērunt. 15. Cato sibi ipse mortem conscivit Uticae, (in) urbe Africae.

Undique per montes currunt ad flumina fontes.

Vim vi repellere fas est.

Adiectiva.

§ XVI.

(Lat. slovn. § 72.)

1. Piscis nēquam est, nisi recens (est). 2. Homines frūgi suā sponte colunt officia. 3. Servi saepe vafri et nēquam sunt. 4. Apud Graecos ludicras quoque artes exercere honestum erat. 5. Noctu plerique homines domi sunt. 6. Plurimorum animalium domicilia in silvis sunt. 7. Convivae hilari gaudium sunt patris familiae. 8. Hilarem tristes, tristem iocosi non amant. 9. Saevi milites corpora exanimorum centurionum inhumata reliquērunt. 10. Columba, quam puer nēquam lapide icerat, ex aëre exanimis decidit. 11. Exercitus victor ab Hannibale Carthaginem Novam in hiberna est deductus.

§ XV. ¹ Gl. str. IV., 10. — ² Okolnost(i).

12. Atheniensibus praedictum est: Si rex occisus erit, Athenae erunt victrices. 13. Cum Catilina in agrum Faesulanum cum exercitu contenderet, cetera multitudo coniurationis Romae negotia sua ex-sequebatur.

Loqui ignorabit, qui tacere nesciet.
Audi multa, loquere pauca!

§ XVII.

(Lat. slovn. §§ 78, 81, 82, 83, 86.)

1. Titus benevolentissimus erat imperatorum Romanorum. 2. Timaeum et Theopompum appellat Cornelius Nepos historicorum maledicentissimos. 3. Egenus parvam consolationem habet in egen-tiore. 4. Nihil est magnificentius quam caelum. 5. Apud Helvetios Caesaris temporibus nobillissimus et ditissimus fuit Orgetorix. 6. Catilinae socii homines erant nēquissimi. 7. Egentissimi homines non semper sunt miserrimi. 8. Sophocles poeta usque ad extremam senectutem vixit. 9. Iustitiam etiam adversus infimos servare debet iudex. 10. Fontes Padi fluminis sunt in imis radicibus Vesuli montis. 11. Serviant deteriora melioribus! 12. Cotidie est deterior posterior dies. 13. Qui post patris mortem natus erat, postumus dicebatur. 14. Homines ex totā Asiā erant frūgalissimi et a Graecorum luxuriā et levitate remotissimi. 15. Mors civibus Romanis potior fuit servitute. 16. Scyrus insula Cyclādum et Sporādum extima erat.

Cura ōcior est quam ōcissimus ventus.
Mors ultima linea rerum est.

Numeralia.

§ XVIII.

Numeralia distributiva et adverbia.

(Lat. slovn. §§ 88: 3., 4.; 92—94; 35., pripom. 6.)

1. Plurimis insectorum sunt sēni, aliis octōni, aliis centēni et plures pedes. 2. In singulis aedibus totius urbis altaria omnia floribus ornata erant. 3. Frater meus octō liberos habet; etiam sororibus meis octōni sunt liberi. 4. In scholā nostrā pueri undēnum vel duo-dēnum annorum¹ sunt. 5. M. Marcellus quinquies consul fuit, G. Marius septies. 6. Plumbum undeciēs gravius est quam aqua. 7. Ter terna sunt novem, quater quaterna sēdecim, quinquies quina sunt viginti

§ XVIII. ¹Gl. § 5., B.⁴

quinque. 8. Alii menses tricēnos dies habent, alii tricēnos singulos, Februarius duodētrīgintā vel undētrīgintā. 9. A terrā usque ad lunam vicies centum milia stadiorum sunt; a lunā usque ad solem octies milies centum milia. 10. Pater meus trīnas litteras a fratre suo habet; in ūnis singulae litterae minus clarae sunt. 11. Hodie in ūnis aedibus bīnae nuptiae erant. 12. Caesar sestertium sexāgiēs,² quod aurum advexerat Domitius atque in publico (aerario) deposuerat, Domitio reddidit. 13. Victus est Hannibal a P. Cornelio Scipione, filio eius, quem ipse primum apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertium apud Trebiam fugaverat.

Lectio, quae placuit, deciēs repetita placebit.

Inopi³ beneficium bis dat, qui cito dat.

§ XIX.

Numeralia multiplicativa et proportionalia.

(Lat. slovn. §§ 89, 95, 96.)

1. Nonnulla membra corporis nostri simplicia sunt; plura sunt duplicia. 2. Anno ante Christum natum CCCCLXXXX decemplex numerus Persarum a Graecis apud Marathona victus est. 3. Asia quadruplo¹ maior est quam Europa. 4. Europa triplo¹ et duabus quintis minor est quam America. 5. Dimidia pars et tertia sunt quinque partes. 6. Non omnes discipuli secundāni diligentes et attenti sunt. 7. Sexāgēnārii et septuāgēnārii sunt senes. 8. Regnum Caesaris vix sēmostre fuit. 9. In Caesaris exercitu decimani milites fortissimi erant. 10. In scholā nostrā non sunt pueri triēnes vel quinquennes. 11. Boves bīmi dentes mutant. 12. Bīduo¹ vel trīduo¹ post discessum tuum amicus tuus ad me vēnit. 13. Visurgis duplo¹ minor est quam Rhenus.

Post cenam stabis aut mille passus meabis.

Ūnum castigabis, centum emendabis.

Pronomina.

§ XX.

Pronomina personalia, possessiva, demonstrativa, interrogativa.

(Lat. slovn. §§ 97—106, opazke.)

1. Impium est verbum istud: proximus sum egomet mihi. 2. Recte monemur, ut nōbismet ipsīs imperemus. 3. Iustitia propter

² Dostavi: centēna milia! — ³ Kateri lat. adjektivni so istega ali sorodnega pomena?

§ XIX. gl. str. IV., 9. f.

sēsē colenda est. 4. Neminem conscium peccatorum tuorum magis timeas quam tēmet ipsum! 5. Mores nostrātium iucundiores nōbīs sunt quam mores alienigenarum. 6. Socrates discipulis suis suasit, ut sēsē saepius in speculo contemplarentur. 7. Patria communis parens est omnium nostrum. 8. Curate, ut memoriam vestrī diutissime servent cives. 9. Hamilcar Carthaginiensis sēcum duxit in Hispaniam Hannibalem puerum novem annorum.¹ 10. Equis est perfecte sapiens? 11. Homo superbus semper de sē loquitur et sibimet ipse noxius est. 12. Quīnam homo hīc ante aedes conqueritur? 13. Numquid de fratre meo audivisti, Antoni? 14. Hōsce malos homines vobis dedimus, o iudices! 15. Quīnam pater tuus mane locutus est? 16. Socrates cum interrogaretur, cūiās esset,² dixit: mundanus sum.

Vulgus ad clementiam suāpte naturā proclive.³
Imperare sibi maximum imperium est.

§ XXI.

Pronomina relativa et indefinita.

(Lat. slovn. §§ 100, 101, 104.)

1. Mors, quācum somno magna est¹ similitudo, viris sapientibus non est terribilis. 2. Nihil est turpius, quam cum eo bellum gerere, quicum familiariter vivimus. 3. Multum interest, quōs quisque² audiat³ domi, quibuscum loquatur³ a pueritiā. 4. Quidquid honestum est, utile est. 5. Quodcumque cuiquam vestrum turpe est, id unīcuique nostrum est nefas. 6. Quō quisque est doctior, eō saepe est nēquior. 7. Cūiscumque istud facinus est, aliquis vestrum auctor eius erat. 8. Quōquō modo res se habet, vos non estis omni culpā liberi. 9. Stultorum mos est, quidlibet dicere. 10. Quod alicui utile est, non est sine ullo pretio. 11. Cave, ne cui falso adsentiaris! 12. Duos habeo fratres; uterque mihi carus est, utriūque amicus sum, utrumque amo. 13. Opera unīuscūiusque nostrum Deo aperta sunt. 14. Optimum quidque⁴ rectissimum est. 15. Non cuivis gratum est, quod gratum est alicui. 16. Notissimum quodque⁴ malum maxime tolerabile est. Cūiusvis⁵ est errare, nullius⁵ nisi insipientis in errore perseverare.
Bis vincit, qui sē vincit in victoriā.

§ XX. ¹ Gl. § 5., B. ⁴ — ² Gl. str. VII., 29. — ³ Gl. str. VII., 28.

§ XXI. ¹ Gl. str. II., 7, b. — ² V slov. tukaj = kdo. — ³ Gl. str. VII., 29. — ⁴ Gl. str. V., 18, in lat. slovn. § 292. — ⁵ Dostavi: lastnost!

§ XXII.

Constructio accusativi cum infinitivo.

(Lat. slovn. § 358—368.)

1. Deum esse apertum est. 2. Certum est vivere hominem, qui spirat, et spirare, qui vivit. 3. Verum est amicitiam nisi inter bonos esse non posse. 4. Constat leges ad salutem omnium civium inventas esse; itaque cives legibus obtemperare oportet. 5. Nunquam oblivissemur nos tuo auxilio servatos esse. 6. Totum hunc mundum a Deo creatum esse scimus. 7. Opinio erat libertatem Graeciae a Romanis restitutum iri. 8. Scriptores Romani narravērunt Regulum a Carthaginiensibus crudeliter necatum esse. 9. Recte arbitramur homines hominibus plurimum et prodesse et obesse posse. 10. Mox intelliges nihil melius esse quam pietatem et diligentiam. 11. Epicurus negabat animos hominum esse immortales. 12. Speramus nos ex hāc vitā in aliam et beatiorem venturos esse. 13. Herodotus memoriae prodidit Croesi mutum filium in summo patris periculo subito locutum esse. 14. Lex vetabat civem Romanum vincīri. 15. Thales Milesius dixit aquam esse principium omnium rerum. 16. Cum Pompeius exercitum prope Dyrrachium consistere iussisset, Labiēnus reliquique legati iuravērunt se eum non deserturos esse.

Meliorem esse pessimis ¹ parva laus est.

Mendacem memorem esse oportet.

Iz bajeslovja.

§ XXIII.

I. Iuppiter et Iuno.

Veteres Graeci et Romani non unum deum, ut nos, sed plures deos deasque colebant. Omnium deorum princeps et summus erat **Iuppiter**. Hunc Saturni et Rheae filium fuisse et in Cretā insulā natum atque educatum esse dicunt. Cum autem adolevisset, patrem suum Saturnum regno ¹ expulit et illud cum duobus fratribus ita divīsit, ut ipse imperium caeli et terrae, Neptunus maris, Pluto inferorum obtineret. Nihilo minus etiam Neptunus et Pluto Iovi parebant. Fingebatur Iuppiter plerumque sedens in solio eburneo,

§ XXII. ¹ Gl. str. IV., 9, g.

I. ¹ Ablat. separationis! (Gl. str. III., 9, d); sloveni ga s predlogom: iz!

sceptrum sinistrā manu, dextrā fulmen tenens. Iuxta eum stabat aquila, quae avis ei consecrata erat, et Ganymedes, qui pocula ministrabat. Ex arboribus dicata ei erat quercus.

Iovis uxor et soror erat **Iuno**. Haec erat dea matrimoniorum. Fingebatur in solio sedens, habitu regali,² sceptro et diademate insignis. Ex avibus pavo ei dicatus erat, quem in imaginibus eius saepe videmus. Iunonis ministra et nuntia erat **Iris**.

II. Minerva et Vesta.

Minervam, quae etiam Pallas appellatur, Iovi dignitate proximam et ex capite eius natam esse dicunt. Haec sapientiae et artium praeses habebatur¹ inprimisque colebatur Athenis, ubi litterarum studia maxime vigeant. Eidem tribuunt inventionem artis texendi; etiam belli et armorum dea erat. Fingitur armata, galeam in capite gerens et indūta thorāce, in quo Medusae caput cernitur, serpentibus circumvolūtum, cuius aspectus homines in lapides commutabat. Ex avibus noctua ei dicata est, ex arboribus olea.

Vesta, Saturni filia, ignem domesticum significat. Perpetuo virgo erat. Cultus eius antiquissimus fuit. Romae primum ei templum a rege Numā exstructum est. In hoc templo nulla statua erat; sed ignis perpetuus a virginibus Vestalibus, quae huius deae sacerdotes erant, servabatur.

III. Apollo et Diana.

Apollo, qui etiam Phoebus dicitur, Iovis et Latonae filius fuit et cum sorore Dianā in Delo insulā natus est. Is musices potissimum atque poësis deus est, quamobrem etiam dux Musarum nominatur, quae deae artibus et litteris praesunt. Musae autem sunt novem: Clio, Euterpe, Thalia, Melpomene, Terpsichore, Erato, Polyhymnia, Urania, Calliope. Praeterea Apollo medicinam invenerat eiusque filium Aesculapium primum medicum fuisse dicunt. Excellebat idem arte sagittandi; praeerat divinationi, quare plurima oracula Apollini dicata erant, quorum celeberrimum est oraculum Delphicum. Saepissime poetae etiam solis currum ei tribuunt Apollinemque et Solem eundem esse deum adfirmant. Fingebatur Apollo imberbis iuvenis, longā comā decōrus, dextrā arcum et sagittas tenens, sinistrā

² Sloveni ablat. s predlogom: v (in mestnikom)!

II. ¹ Gl. str. VII., 26.

lyram. Plerumque lauro coronatus est, quae arbor ei dicata erat; unde etiam poetae lauro coronantur. Inter aves sacer eius (= ei) erat cygnus.

Diana, Apollinis soror, Iovis et Latonae filia, semper virgo fuit. Eandem etiam Lunam fuisse dicunt, quare cum lunulā in fronte pingitur. Praeerat venationibus, silvis, montibus, quamobrem canes ei consecrati erant. Fingebatur comā solutā, arcum et sagittas manu tenens, cervos aliasque feras persequens cum canibus.

Pravilna in nepravilna spregatev.

Pravilni glagoli.

Prva konjugacija.

§ XXIV.

(Lat. slovn. § 128.)

1. Caesar ignavos milites increpuit, fortes laudavit. 2. Augustus carmina Vergilii cremari vetuit. 3. Gn. Pompeius in litore Aegypti necatus est. 4. Constat quosdam nimio gaudio enectos esse. 5. Pastores otiosi sub alta quercu cubuerunt, cum¹ subito vehementer tonuit. 6. Ante Leutricam calamitatem Lacedaemone in Herculis fano arma sonuisse dicunt. 7. Multa² demum nocte³ amici nostri ex⁴ convivio cubitum discesserunt. 8. Crebris fulguribus⁵ procul nubes micuerunt, sed tonare non audivimus. 9. Pater meus gravi morbo implicatus (implicitus) est. 10. Milites cum torpentes gelu⁵ in castra revertissent, membra fricuerunt. 11. Sapiens quidam Alexandro dixit: Rex, tot gentes domuisti; iracundiam tuam domā, nam cupiditates tuae magis indomitae sunt quam gentes ferocissimae. 12. Alexander Magnus nodum Gordii, quem nemo solvere potuerat, gladio dissecuit totamque Asiam perdomuit.

Fortis et constantis animi⁶ est non perturbari⁷ in rebus adversis. Alienis rebus nimis implicari molestum est.

§ XXIV. ¹ Tukaj = kar. — ² Multa nox = pozna noč. — ³ Gl. str. III., 9, c. — ⁴ Od. — ⁵ Gl. str. III., 9, b. — ⁶ Dostavi: lastnost! — ⁷ Sloveni lat. passiv s pomočjo glagola: dati se!

§ XXV.

(Lat. slovn. § 125.)

1. Veteres ante cenam lavērunt et lautī cenavērunt. 2. Cicero multos eloquentiā suā adiūverat, sed in summo periculo adiūtus est a nullo. 3. Nihil mente¹ praestabilius Deus homini dedit. 4. Tarquinius Priscus urbem amplificāvit et novis moenibus circumdedit. 5. Quamcumque mihi deus fortunam dederit, patienter tolerābo. 6. Hannibal ingentem multitudinem captivorum, cum a Romanis non redimerentur, venundederat. 7. Res publica Romana luxuriā et avaritiā principum pessumdata est. 8. Alexander Thebas, nobilissimam urbem, quae per² octingentos annos steterat, solo aequāvit. 9. Troiani Sinonem circumstetērunt et institērunt, ut omnia Graecorum consilia narrāret. 10. Cum tuba sonuisset, gladii micuērunt, arma crepuērunt atque omnibus in partibus milites Romani hostibus summā vi institērunt. 11. Epaminondas dimicans semper in primis stetit et omnibus fortitudine³ praestitit. 12. Brevi (tempore) videbitis, quam magnā vi nostri hostibus instātūri sint.⁴ 13. Non solum apud Graecos, sed etiam apud Romanos eloquentia saepe antistitit innocentiae. 14. CCLX anno post Romam conditam aut non multo⁵ post victos esse ab Atheniensibus Persas inclitā illā pugnā Marathoniā memoriae proditum est. 15. Videbimus, quid praestātūrus sis,⁴ si nemo te iūverit. 16. Imperator Titus, cum quondam recordātus esset inter cenam, se nihil cuiquam⁶ toto die praestitisse, merito laudatam illam vocem edidit: Amici, diem perdidit!

Optimis consiliis interdum obstitit⁷ fortuna.
Operam perdidērunt,⁷ qui laterem lavērunt.⁷

Druga konjugacija.

§ XXVI.

(Lat. slovn. §§ 126, 127, 128.)

1. Deus bonis omnibus mundum explēvit, mali nihil admiscuit. 2. Semen tostum papaveris candidi in secundā mensā cum melle apud antiquos dabatur. 3. Poetae narrant ne deos quidem bellis proeliisque caruisse.¹ 4. Imperatores² Romani saluberrimas leges

§ XXV. ¹ Gl. str. IV., 9, g. — ² V slov. sam akkusat. — ³ Gl. § I.⁴ —
⁴ Gl. str. VII., 29. — ⁵ Gl. str. IV., 9, f. — ⁶ Gl. str. VI., 21. — ⁷ V slov. *praesens!*
§ XXVI. ¹ Gl. str. III., 9, d. — ² Cesarji.

- abolevērunt. 5. Cavēmus et semper cāvimus societates malorum.
6. Maecēnas, Augusti amicus, poetis et artificibus favēbat; itaque etiam nos poetarum et artificum fautorem Maecenātem vocamus.
7. Tres Decios: patrem, filium, nepotem, pro patriā se morti vōvisse tradunt.
8. Diu hoc malum fōvisti; si cāvisses, fortasse illud remōvisses.
9. Quinto quoque anno tota Sicilia censa est.
10. Nihil proderunt praecepta, nisi prius amōveris ea, quae praeceptis obstant.
11. Medici non apparentia modo vitia curanto, sed etiam quae latent.
12. Pisistratum Athenis eloquentiā floruisse Cicero memoriae prodidit.
13. Cum fulminavit, conīvimus.

In vitā humanā dolores et gaudia mixta sunt.
Serum est cavendi tempus in mediis³ malis.

§ XXVII.

(Lat. slovn. § 129.)

1. Saepe frixērunt milites Romani in hibernis.
2. Non semper gratam se praebet feles, quam mulsisti.
3. Arma, quae milites bene tersērunt, fulgent.
4. Multi parentes liberis suis nimis indulserunt itaque eorum vitia auxērunt.
5. Ventus omnes nubes a caelo deterserat; clarus sol luxit et fulsit.
6. Caesar Gallos vehementissime ursit; multi contortis manibus in castra Romanorum ducti sunt.
7. Anaxagoram philosophum nunquam in vitā rīsisse dicunt.
8. Stultus homo philosophum se esse simulans saepe audiet vetus illud proverbium: Si tacuisses, philosophus mansisses.
9. Diogenes philosophus, sub cuius pallio sordido magna sapientia latēbat, a multis derīsus est.
10. Nunquam a praeceptore dissuāsū est, quod pater iusserat.
11. Carthago, quae anno CXLVI ante Chr. n. a P. Cornelio Scipione expugnata atque incensa erat, XVII dies arsit.
12. Carthaginienses Regulum crudelissime torsērunt tortumque necavērunt, quod Romanis suāserat, ne captivos redimerent.

Nunquam erit felix, quem torquēbit felicior.

Iniqua nunquam regna perpetuo manent.

Fortuna non semper arrīsit virtuti.

§ XXVIII.

(Lat. slovn. §§ 130, 131.)

1. Quid ita pāvistis? Num mala conscientia vos momordit?
2. Non semper, quae consules hostibus sponponderant, populus Ro-

³ Sloveni: (v) sredi nezgod!

manus confirmavit. 3. Modeste interroganti libenter respondemus et semper respondimus. 4. Dionysio tyranno filias barbam et capillum totondisse notum est. 5. Ex unius Ciceronis vita salus rei publicae pependit. 6. Cum diu sēdimus, iuvat (nos) ambulare. 7. Saguntum ab Hannibale obsessum Romani obsidione liberare studuerunt. 8. Themistocli in memoria haesisse, quaecumque et audiverat et viderat, memoriae proditum est. 9. Augusti temporibus homines luxuriosi luscias coemptas pranderunt. 10. In nostris regionibus serpentes, si momorderunt, plerumque non nocent. 11. Saepe vidimus et cotidie videmus, quam raro divitiae iniuriā possessae homini prosint. 12. Nemo iucundius prandit quam is, qui non prandet nisi esuriens.

Etiā in obsessā viā pauperi pax est.

Maerentibus solacium praebē!

Tretja konjugacija.

§ XXIX.

Verba na io.

(Lat. slovn. § 121.)

1. Oppida vel dolo vel armis capiuntur. 2. Turpius est decipere quam decipi. 3. Victus proelio si non fugis, caperis. 4. Plurimum habet, qui minimum cupit. 5. Non est is vir fortis et strenuus, qui laborem fugit. 6. Veritas saepe odium parit. 7. Opinione vulgi in errorem rapimur. 8. Princeps bonus cives suos recte facere faciendo¹ docet. 9. Xerxes a Graecis, quorum paucitatem despiciēbat, fugatus est. 10. Si beneficium dedisti, non dedisti, ut reciperes. 11. Bella orientis maximā ex parte² elephantis conficiebantur. 12. Omnes homines bona faciunt, mala fugiunt! 13. Melius est accipere quam facere iniuriam. 14. Fugientium alii capiuntur, alii interficiuntur, pauci effugiunt. 15. Agricola diligens arbores serit, quarum fructus nunquam aspiciet.

Rebus in angustis facile est contemnere³ vitam;

Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

Quidquid agis, prudenter agas et respice finem!

§ XXIX. ¹ Sloveni: s tem da (sam prav) ravna! — ² = Večidel. —
³ Kateri glagoli so še istega ali sorodnega pomena?

§ XXX.

(Lat. slovn. §§ 132, 133.)

1. Darēus, ultimus rex Persarum, Alexandri adulescentiam despexit. 2. Caesar hostem ex paludibus silvisque elicit et cum eo conflixit. 3. Milites cocta cibaria et frictum cicer secum duxērunt. 4. Gaudium multos pellexit, ut aperirent, quae melius tecta fuissent. 5. Vitia discipulorum a praeceptore correcta sunt. 6. Babylon altis muris cincta erat. 7. Cicero philosophiam cum eloquentiā coniunxit. 8. Mulieres adflictae pectora sua planxērunt. 9. Pingere artifice iucundius est quam pinxisse.¹ 10. Pessimus est gubernator, qui navem, dum portu² egreditur, in cautes impēgit. 11. Milites gladios strinxērunt et strictos sanguine hostium tinxērunt. 12. Ita vixi, ut non frustra me natum esse existimem. 13. Camillum triumphantem albi equi per urbem vexērunt. 14. Achilles Hectoris corpus hastā transfixit et circum urbem Troiam traxit. 15. Illud tempus, quod effluxit, a nullo reducētur. 16. Non semper genua flexa pietatem indicant. 17. Indos capillum pexisse saepius quam totondisse traditum est.

Ver non una dies, non una reducēt hirundo.

Deus veritatem in profundo demersit.

§ XXXI.

(Lat. slovn. § 134.)

1. Ita me pupugit epistula tua, ut somno¹ me privaverit. 2. Apes puerum temerarium aculeis compunxērunt. 3. Poetae antiqui narrant Achillem nemini pepercisse. 4. Alexander extremos Asiae fines tetigit. 5. Cato Censorius Celtibēros aliquot proeliis frēgit. 6. Multi Romani in Graeciā Asiāque vitam in otio dēgērunt. 7. Omnia, quaecumque agimus, subiecta sunt mille casibus. 8. Magistri discipulos cogant electa ex lectis ediscere! 9. Delēgimus, quos maxime dileximus. 10. Caesar ubi intellexit se hostibus nocere non posse, classem expectavit. 11. Hannibal coactus tantum Italiam reliquit. 12. Caesar anno LVIII a. Chr. n. a lacu Lemanno ad montem Iuram murum extruxit, ut Helvetios iter per provinciam Romanam factūros arceret. 13. Ab ephoris valvae aedis, in quam Pausanias confūgerat, ne comprehenderētur, statim obstructae sunt. 14. L. Aemilius Paullus anno

§ XXX. ¹ Sloveni infinitiv s celim stavkom: kakor da je i. t. d. — ² Sloveni ta *ablativ. separatiōnis* s predlogom: iz (in genet.)!

§ XXXI. ¹ Sloveni ta *ablat. separatiōnis* z genetivom!

CLXVIII a. Chr. n. Perseum, regem Macedonum, devicit atque tantum pecuniae in aerarium invexit, ut unius imperatoris praeda finem fecerit tributorum. 15. Pyrrhus, rex Epiri, cum Argos oppidum oppugnet in Peloponneso, lapide ictus est.

Difficile est manere amicitiam, si a virtute defeceris.

Stultum est acta agere.

§ XXXII.

(Lat. slovn. § 135.)

1. Oppidani portas clausērunt murosque armatis complevērunt. 2. Exercitus Romanorum a Samnitibus inclūsus et sub iugum missus est. 3. Helvetios olim lacus Lemannus et Rhodanus flumen a provinciā Romanā, Rhenus flumen a Germanis divisit. 4. Demosthenes partem capitis rāsit et domi suae se abstrūsit. 5. Viris claris et de re publicā bene meritis theatrum ingredientibus ab universo populo plausum est. 6. Leges a Catilinā non solum laesae, sed elūsae sunt. 7. Multi Atheniensium principes invidiae civium suorum cessērunt. 8. Primā luce hostium equitatus ad castra Romanorum accessit proeliumque commisit. 9. Crates cum puerum indoctum vidisset, paedagōgum eius percussit. 10. Xerxes Graeciam invāsūrus pontem fecit in Hellesponto. 11. Templum Iani tempore pacis clausum erat; ter tantum Romani id clausērunt. 12. Livius narrat initio belli Marsici et deorum simulacra sudavisse et sanguinem fluxisse et discessisse caelum et ex occulto auditas esse voces et clipeos Lanuvii a muribus esse derōsos.

Nil praecepta iuvant, si non accesserit usus.

Laesa etiam repugnat ovis.

§ XXXIII.

(Lat. slovn. §§ 136, 137.)

1. Epaminondas apud Mantineam telo transfixus cecidit. 2. In pugnā Cannensi caesi sunt quadraginta quinque milia quingenti pedites Romani, duo milia septingenti equites, duodequingenta milia sociorum. 3. Cimon cum in civitate maxime floreret, incidit in eandem invidiam, in quam pater eius ceterique Atheniensium principes. 4. Postquam Epaminondas occisus est, omnis gloria Thebarum occidit. 5. Magna vectigalia populi superati Romanis pependērunt. 6. Saepe dormienti tibi latera tutudi; sed tu dormire non destitisti. 7. Omnes

aures longitudine orationis huius obtūsae erant. 8. Milites ligna fidērunt et fissa in ignem coniēcērunt. 9. Magnus gubernator etiam scisso velo navigat. 10. Tempore secundi belli Punici Romani primum aureos nummos procūdērunt. 11. Carthaginem a Romanis incensam et eversam esse constat. 12. Persae a Miltiade apud Marathona fūsi fugatique sunt. 13. Socrates immundā aquā perfūsus ab uxore rīsit. 14. Caesar viginti tribus vulneribus confossus est. 15. Pompeius navem conscendit cum suis; ibi ab Achillā et Septimio interfectus est. 16. In asinorum agmine ubi rudīvit unus, rudunt etiam ceteri.

Conserit unus agrum, sed fruges demetit alter.

Arcus nimis intentus frangitur.

§ XXXIV.

(Lat. slovn. § 138.)

1. Virgines flores undique carpserant et coronis caput cinxerant. 2. Duo angues arrepsērunt et Laocoontem discerpsērunt. 3. Danae filias nupsisse filiis Aegypti memoriae proditum est. 4. Multi libri, qui ab antiquis scripti sunt, non mansērunt. 5. A Phidiā pulcherrimae statuae sculptae sunt. 6. Catilinae coniuratio per multas Italiae urbes serpserat. 7. Scito te mihi hoc nuntio omnem dolorem dempsisse. 8. Spartani crines compsērunt et comptis crinibus in pugnam ducti sunt. 9. Mater litteras prompsit, quas scripseras. 10. Parva scintilla contempta saepe magnam excitavit flammam. 11. Themistocles cum id, quod regi Persarum promiserat, praestare non posset, suā sponte venenum sumpsit. 12. Catilina eiusque socii patrimonia effūdērunt atque consumpsērunt. 13. Themistocles ante pugnam Salaminiam noctu servum ad Xerxem mīsit, ut nuntiaret regem, si Graecos statim peteret, universos brevi (tempore) oppressūrū esse.

Discite iustitiam moniti et non temnere divos!

Littera scripta manet.

§ XXXV.

(Lat. slovn. §§ 139, 140.)

1. Caesar multos hostium cēpit et captos in unum locum coēgit. 2. Socrates, quamquam poterat, vincula carceris non rūpit. 3. Sabini filiam Spurii Tarpei, qui arci Romanae praeerat, auro corrupērunt, ut armatos in arcem acciperet. 4. Magis delectatur agricola iis cibis, quos ex suā cellā prompsit, quam iis, quos ēmit. 5. Iuppiter ingentes

dolores dat adimitque. 6. Caesaris adventus proelium dirēmit. 7. Amulium regem a Romulo interemptum¹ esse scriptores narrant. 8. Paris Helenam rapuit, Menelaus raptam reduxit. 9. Libenter nunc multi discendi occasionem arriperent, nisi iam pridem iis erepta esset. 10. Etiam ferocissimo militi, cum signum pugnae datum esset, paulum genua tremuērunt. 11. Caesar cupiverat princeps non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse. 12. Cum Vei expugnati essent, tota urbs clamoribus pugnantium strepuit; fremuērunt viri, mulieres genuērunt. 13. Darēus in fugā cum aquam turbidam bibisset, negavit² unquam² se bibisse iucundius; nunquam enim sitiens biberat.

Nemo mortalium omnibus horis sapit.

Si sapis, sis apis!

§ XXXVI.

(Lat. slovn. §§ 141, 142.)

1. Galli, cum milites Romani ad arma cucurrissent vehementerque pugnatum esset, in oppidum repulsi sunt. 2. Cimon non fefellit iudicium eorum, a quibus dux belli electus¹ erat. 3. Epaminondam fidibus praeclare cecinisse dicunt. 4. Memoriae proditum est Latonam post multos errores Delum confūgisse atque ibi Apollinem et Dianam peperisse. 5. Fulmina saepe altas arbores fidērunt et perculērunt. 6. Fabricius ad focum sedens vescebatur illis radicibus et herbis, quas ipse evellerat. 7. Triginta tyranni plurimos cives, quibus fortuna in bello pepercerat, partim expulērunt, partim interfecērunt. 8. Hannibalem inter arma altum atque educatum esse constat. 9. Oraculum Apollinis saepe consultum est a Spartānis; Athenienses illud rarius consuluērunt. 10. Graeci orantes palmas ad caelum sustulērunt. 11. Dionysius sublata de templis simulacra vendidit. 12. Nobilissimi Romani ipsi agrum coluērunt, artibus (autem) minus exculti erant.

Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt.

Male parta male dilabuntur

§ XXXVII.

(Lat. slovn. §§ 143, 144.)

1. Antiqui sagittas veneno lēvērunt; etiam Herculis tela veneno illita erant. 2. Tacitus narrat veteres Germanos vinum ad se importari non sīvisse. 3. Athenienses Thesei nomen nunquam desiērunt

§ XXXV. ¹Kateri lat. glagoli pomenjajo še: usmrtiti, ubiti, pobiti, umoriti i. t. d.? — ²«Zanikal je, da je kdaj...» = «rekel je, da ni nikdar...»

§ XXXVI. ¹Gl. str. VII., 26.

celebrare. 4. Hannibal odium paternum adversus Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposuerit. 5. Decrevit senatus, ut consules viderent, ne quid res publica detrimenti caperet.¹ 6. Ab Alcibiade honores summo studio petiti, a Socrate sprēti sunt. 7. Graeci ante pugnam Marathoniam multas arbores ceciderant et caesas passim strāverant, ut Persarum equitatum defenderent. 8. Opes Lacedaemoniorum ab Epaminondā prostrātas esse constat. 9. Omne otiosum tempus in studiis² se contrivisse Laelius dixit. 10. Alii arborum, quas tu sēvistī, fructus legent. 11. Pietas erga Deum omnibus hominibus insita est. 12. Ibi non metētur, ubi satum non erit. 13. Luxuria genuit avaritiam, ex avaritia omnia mala genita sunt.

Hostem, quem sprēveris, valentiozem neglegentiā facies.

Iniuriam qui facere decrevit, iam facit.

§ XXXVIII.

(Lat. slovn. §§ 145, 146.)

1. Galli saepe surrexērunt et bellum contra Caesarem gessērunt. 2. Minerva classem Argivorum combussit Argivosque ipsos demersit. 3. Lacedaemonii ab Atheniensibus in auxilium contra Persas vocati clarae quidem pugnae apud Marathona non interfuerunt, at tamen postea campum Marathonium visērunt. 4. Magno labore servi Romani frumentum in areā trivērunt atque in pistrīno moluērunt et pinsuērunt. 5. Penelope, fida uxor Ulixīs, interdiu pulcherrimam vestem texuit textamque noctu retexuit, ut procos molestos falleret. 6. M. Curium multosque alios nobiles Romanos a villa in senatum arcessītos esse constat. 7. Romani Camillum, quem iniuriā ante laccessīverant, arcessīvērunt, ut imperium capesseret. 8. Cui vestrum ignotum est, quantā diligentīā consules Romani senatus mandata facessīverint?¹ 9. Turpissime coniurati G. Iulium Caesarem in curiā incessīvērunt et inermem occīdērunt. 10. Multi bella saepe quaesīvērunt propter gloriae cupiditatem. 11. Saepe poetae, qui carminibus famam nomenque sibi adquisīverant, famē infames esse coacti sunt. 12. Quis ignōrat, inimicos saepe in innocentissimos viros crimina et contumelias congressisse?

Non minor est virtus quam quaerere parta tueri.²

Calamitas virtutis occasio.

§ XXXVII. ¹ «Capere» tukaj = «trpeti». — ² V slov. singular ali pa particip dotičnega glagola!

§ XXXVIII. ¹ Gl. str. VII., 29. — ² = Veži besede tako: *Parta tueri non minor est virtus quam quaerere!*

§ XXXIX.

(Lat. slovn. § 147.)

1. Optima eorum erit memoria, qui eam exercitatione acuerint. 2. Cicero Verrem maximorum scelerum coarguit neque a quoquam haec crimina dilūta sunt. 3. G. Mancīnus consul a Numantinis victus et castris exūtus est. 4. Alexander, cum Darēi regnum in potestatem suam redēgisset, Macedonum mores veteres exiit atque novos Persarum induit. 5. Anni non minuērunt eam pietatem, quā pueri¹ imbūti sumus. 6. Parietes ruitūros fulcire debemus. 7. Themistocles triplicem Piraei portum et muros urbis a Xerxe dirūtōs restituit. 8. Lege statūtum est, ut templa Poenorum tumultu pollūta restituerentur. 9. Zeuxis, pictor clarissimus, cum maximas opes arte adquisīvisset, donare opera sua instituit. 10. Romani pacis condiciones respuērunt, dum Pyrrhus in Italiā esset. 11. Iam antiquissimis temporibus eloquentiae magna laus tribūta est. 12. Sisyphus saxum in montem volvit, quem nunquam in vertice² posuit. 13. Caesar ubi animadvertit undique se strictis pugionibus peti, togā caput obvolvī. 14. Latinos cum Romanis linguā,³ moribus,³ armorum genere,³ institutis militaribus³ congruisse constat. 15. Alexandrum omnes ut maxime metuērunt, ita plurimum dilexērunt. 16. Iuppiter omnipotens adnuī et totum Olympum nutu tremefēcit.

Qui superstitione est imbūtus, quietus esse non potest.

Opes partas minuērunt, non auxērunt,

Qui crebro oppida, crebro dominos mutavērunt.

§ XL.

(Lat. slovn. § 148.)

1. G. Terentius ubi Arretium cum legione vēnit, claves portarum poposcit. 2. Omnes cives et socii Pompeium imperatorem¹ ad bellum contra Mithridatem depoposcērunt. 3. Pastores pascent oves, oves pascentur. 4. Attum Navium augurem in adulescentiā propter paupertatem sues pāvisse scriptores narrant. 5. Cum magnitudine populi Romani etiam vitia crēverant. 6. Qui facere quique nōvisse quam plurima² cupit clarumque nomen in terris³ virtute aliquā sibi quae-rere, hic vigilato! 7. Caesar omnibus adversariis, qui se potestati

§ XXXIX. ¹ Kot dečki. — ² V slov. akkusat. — ³ Gl. § I.⁴

§ XL. ¹ Gl. str. VII., 26. — ² Sloveni: Kar največ. — ³ V slov. singul.

victoris permiserant, ignōvit. 8. Agri, qui multos annos⁴ quiēvērunt, fertiliores sunt. 9. Simulac cum hostibus concurreritis, quod quisque⁵ didicit ac consuēvit, faciet. 10. Vetustate⁶ multarum gentium et urbium etiam nomina abolēvērunt. 11. Multos montes resēdisse, multos amnes exaruisse constat. 12. Aeneas cum imaginem uxoris mortuae videret, obstipuit. 13. Endymion in Latmo montē obdormīvit neque experrectus est. 14. Interdum arbores fere totae ambustae revixērunt. 15. Conon cum classem Lacedaemoniorum devicisset, plura concupīvit, quam efficere potuit. 16. Oracula evanuērunt, postquam homines creduli esse desiērunt.

Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit.

Omnem crede diem tibi diluxisse supremum!

Četrta konjugacija.

§ XLI.

(Lat. slovn. §§ 149—151.)

1. Athenienses hominem quendam suadentem, ut in urbe manerent Xerxemquē reciperent, lapidibus cooperuērunt. 2. Masinissa, rex Numidarum, nonaginta annos natus,¹ nullo imbri, nullo frigore adductus est, ut capite operto² esset. 3. Feles saltūras dorsum curvare notum est. 4. Remum ad ludibrium fratris novos muros transiluisse dicunt. 5. Athenienses Aristīdem, qui nihil reliquerat, quamquam summos gesserat magistratus, publice sepelivērunt. 6. M. Manlius Torquatus anserum clangore excītus etiam ceteros Romanos in Capitolio ad arma cīvit. 7. Hippias Elēus pallium, quo amictus, et soccos, quibus indūtus erat, ipse suā manu fēcit. 8. Bella civilia Tiberim civium corporibus farsērunt. 9. Mali frugiferae, nisi fultae sunt, rumpuntur. 10. Imperator Titus pollicitus est se templa, quae incendio deleta essent, suis sumptibus esse resartūrū. 11. Athenienses Themistoclis consilio urbem novis moenibus saepsisse constat. 12. Solon nihil de parricidio sanxit, quod illud antea commissum non erat. 13. Victis et captis manus post terga vinctae sunt. 14. Porcia, M. Catonis filia, cum apud Philippos victum et interemptum esse Brutum coniugem cognovisset, ardentem carbōnes ore hausit. 15. Hannibal patriam exhaustam sumptibus diutius calamitates belli sustinere

⁴ Gl. str. III., 8, c. — ⁵ Postavi slov. zaima v glavni stavek! — ⁶ Gl. str. III., 9, b.

§ LXI. ¹ Gl. str. III., 8, c. — ² Ablat, qualitātis; gl. str. IV., 9, e.

non posse intellexit. 16. A Socrate idem fere sensum est de immortalitate animorum, quod Phythagoras senserat. 17. Alexander cum aperuisset sepulcrum Cyri, in hoc praeter clipeum et arcus duos et acinacem nihil repperit. 18. Alexandri Magni bellis multae terrae apertae sunt, in quas nemo antea pervēnerat.

Turpe viro est verbis famam lacerare sepulti.
Ventūrae memores iam nunc estōte senectae!

Verba deponentia.

§ XLII.

Prva konjugacija.

(Lat. slovn. § 152.)

1. Quid nos consolaretur, si unquam bonis insidiati essemus?
2. Gloria et honor comitabuntur eos homines, qui virtutem amabunt.
3. Purpuram constat antiquos saepe mercatos esse summo pretio.¹
4. Vos fraudem suspicati eratis, sed nullum periculum minitabatur.
5. Lacedaemonii Athenienses, muros urbis suae aedificantes, prohibere conati sunt. 6. Semper meditati sumus, ut eos aemularemur, qui optimi sunt. 7. Germani extra fines civitatum suarum latrocinari honestum putabant. 8. Non laetati essetis, si haec pericula vobis minata essent, in quibus nos versabamur. 9. Alcibiades non satis tutam Chersonēsum sibi arbitrans penitus in Thraciam se abdidit. 10. Non semper, qui orationem honorum imitatus erit, facta quoque (eorum) imitabitur. 11. Plurimum rei publicae proderis, si pueros hortaberis, ut fortia maiorum facta imitentur. 12. Helvetii per angustias et fines Sequanorum copias suas transduxerunt et in Haeduum fines pervenerunt eorumque agros populati sunt.

Ubi cupiditas dominatur, innocentiae leve est praesidium.
Nulla minantis auctoritas apud liberos.²

§ XLIII.

Druga konjugacija.

(Lat. slovn. § 153.)

1. Aristidis Thebani, praeclari pictoris, unam tabulam centum talentis¹ regem Attalum licitum esse traditum est. 2. Themistocles

§ XLII. ¹Sloveni ablativ s predlogom «za» in akkusat.! — ²Adjektiv.

§ XLIII. ¹V slov. akkusat

domino navis multa pollicitus est, si ab eo conservatus esset. 3. Quam poenam meritus esses, si nunquam miseritus esses miserorum? 4. Alios tuiturus etiam te ipsum tuētor! 5. Amicus non solum diliget amicum, sed etiam verebitur. 6. Intuemini caelum et revebimini maiestatem Dei. 7. M. Curio Dentato praeclarum visum est non aurum habere, sed iis, qui aurum haberent,² imperare. 8. Verum fatemini; id si fassi eritis, culpā³ liberabimini. 9. Socrates, vir sapientissimus, confessus est se nihil scire. 10. Themistocles apud⁴ magistratum Lacedaemoniorum liberrime professus est, se Atheniensibus persuasisse, ut urbem suam muris saepirent. 11. Si peccavisti, mi fili, fatēre, nam culpae confessio medētur malae conscientiae doloribus. 12. Hannibal rātus legatos Romanorum Carthaginem venisse, ut se⁵ exposerent, navem clam conscendit atque in Syriam ad Antiochum profūgit. 13. Cineae, qui a Pyrrho ad senatum Romanum de pace missus erat, Roma regum urbs visa est.

Legem nocens verētur, fortunam innocens.

Discite, mortales, numen caeleste verēri!

§ XLIV.

Tretja konjugacija.

(Lat. slovn. § 154, *a—e*; § 121.)

1. Plerique putant se praesentibus voluptatibus semper fruituros esse. 2. Consulares dicebantur, qui consulatu functi erant. 3. Legati supplices imperatoris, cuius misericordiam implorabant, genua amplexi sunt. 4. Si naturam ducem¹ secutus eris, nunquam laberis. 5. Tarquinius Priscus pecuniā et industriā dignitatem atque etiam Anci regis familiaritatem consecutus est. 6. Animalium alia gradiendo,² alia serpendo² ad pastum accedunt, alia volando,² alia nando.² 7. Omnia, quae captae urbes patiuntur, passi sumus. 8. Multa mala non perpassi essetis, si semper naturae praeceptis paruissetis. 9. Plato invectus est in homines, qui dicendi facultate male ūsi erant. 10. Posterī illorum Romanorum, qui summā ope nīsi erant, ut libertatem servarent, patienter Nerōni serviebant. 11. Agesilāus ex Aegypto reversurus morbo implicitus et mortuus est. 12. Xenophontis sermo est melle dulcior eiusque voce Musae quasi locūtae sunt. 13. Gla-

² V slov. indikativ. — ³ Gl. str. III., 9, *d*. — ⁴ Pred. — ⁵ Sloveni: njega(ga)!

§ XLIV. ¹ Sloveni ta praedikatni akkusativ s pomočjo členka <kot!> —

² Sloveni te oblike s particip. praesent. activi!

diatores ante pugnam imperatorem in theatro sedentem his verbis alloquebantur: Ave, Caesar, moritūri te salūtant. 14. Legati Romanorum Carthagine questi sunt, quod Hannibal Saguntinos, socios populi Romani, aggressus esset.

Aspera disce pati, patientia proderit olim.

Homo toties moritur, quoties amittit suos.

§ XLV.

(Lat. slovn. § 154, e.)

1. Alexander eādem nocte nātus est, quā templum Dianae Ephesiae deflagavit. 2. Peccatis irascāmur, non peccantibus! 3. Pompeium summos honores sine ullā commendatione maiorum adeptum esse constat. 4. Nisi totius diei labore milites essent defessi, omnes hostium copiae deleri potuissent. 5. Ante pugnam apud Zamam Hannibal adhortatus est milites, ut reminiscerentur pristinae virtutis suae. 6. Fabium novam vincendi rationem commentum esse scriptores dicunt: non pugnare. 7. Atticus cum LXXVII annos complevisset, nactus est morbum, quem initio et ipse et medici contempsērunt. 8. Nunquam obliviscitor, quanta bona a Deo nactus sis. 9. Iugurtha Adherbālem anno CXII a. Chr. n. necavit, quamquam hic, cum Cirtam traderet, ab illo vitam pactus erat. 10. Cum Pompeius ex Asiā reverteretur, Caesar iam in Galliam profectus erat. 11. Iniuriam vestram obliviscendo ulti sumus. 12. Numidae plerumque lacte et carne ferinā vescebantur.

Omne malum nascens facile opprimitur.

§ XLVI.

Četrta konjugacija.

(Lat. slovn. § 155.)

1. Nunquam blandiamur potentibus, ut nobis largiantur, quod meriti non simus.¹ 2. Epaminondam nunquam mentitum esse memoriae proditum est. 3. Catilina rei publicae pestem molitus erat, ut ipse imperio potiretur. 4. Milites praedam partiti de singulis partibus sortiebantur. 5. Cicero Platōni in omnibus, quae hic de immortalitate animi dixerat, assensus est (assensit). 6. Titus, benevolentissimus et

§ XLVI. ¹V slov. indikativ.

beneficentissimus imperator, tempus beneficiis,² non diebus² mensus est. 7. Omnes Etruriae populi ingens bellum contra Romanos orsi sunt. 8. Ne omnia ipse experiaris, sed, ubi praestat, credas experto! 9. Prudenter saepe duces Romani bella gerentes tempora sua³ opperti sunt. 10. Cum sol oritur, pallescit luna. 11. Cum sol oreretur, Caesar cum quinque legionibus et pari numero equitum hostes adortus⁴ est. 12. Praedictum erat carminibus, oriturum esse aliquando ex Hispaniā principem dominumque rerum.⁵ 13. Caesar copiis suis ad pontem firmum praesidium reliquit, ne hostes subito eas adorirentur. 14. Tempestas subito coorta pontes, quos Xerxes in Hellesponto fecerat, interrūpit.

Quam multi sunt indigni luce! et tamen dies oritur.
Metiri se quemque suo modulo ac pede verum est.

§ XLVII.

Verba semideponentia.

(Lat. slovn. § 116.)

1. Hannibal tantum terrorem iniēcit exercitui Romanorum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. 2. Philippus, rex Macedonum, valde gavīsus est Graecorum discordiā. 3. Nos solēmus et semper soliti sumus perficere, quod semel aggredi ausi sumus. 4. Nimis confisus est Icarus novā volandi arte. 5. Iucunda sunt colloquia cenātis et pōtis. 6. Etiam non iūrātus vir bonus verum dicet. 7. Romani pransi per¹ meridiem quiescebant. 8. Videbitis hunc hominem nequam ausūrum esse facere, quod minatus est. 9. Musae sobriorum hominum amicae sunt; litterarum enim studia cenāto et pōto displicent. 10. Non semper gaudemus neque semper gavīsi sumus; etiam in nostrā vitā iucunda et tristia mixta sunt. 11. Duces virtuti militum semper confisi erant et ne in maximo quidem periculo iis diffidebant. 12. Xerxes salute propinquorum suorum, quos Pausanias Byzantii ceperat eique muneri² miserat, magnopere gavīsus est. 13. Pompeius ubi equitatum, cui maxime confisus erat, pulsum animadvertit, aliis quoque copiis diffisus acie excessit.

Quod ausus es facere, id etiam aude dicere.

Fide, sed cui, vide!

² Sloveni ablat. s predlogom «po» in mestnikom! — ³ Svoj čas = ugoden čas (u. priliko). — ⁴ Kateri glagoli so še istega ali sorodnega pomena? —

⁵ = «Sveta.»

§ XLVII. ¹ Tukaj = «o». — ² Sloveni: v dar.

§ XLVIII.

Okrajšane in skrčene oblike.

(Lat. slovn. § 117.)

1. Canes edūc in silvam, pueros dūc in scholam! 2. Subdūc cibum unum diem athletae: Iovem Olympium, eum ipsum, cui se exercet, implorabit. 3. Milites iurārunt se exercitum ducesque non desertūros neque proditūros esse. 4. Soror Attici nupta erat Q. Tullio Ciceroni easque nuptias M. Cicero conciliārat. 5. Ne fidas amico, nisi fidum (eum) nōris! 6. Alcibiades, ut ipse praedicare consuērat, non adversus patriam, sed (adversus) inimicos suos bellum gessit, quod iīdem hostes essent civitati. 7. Nosti, quantopere te semper amārim. 8. Non consuessetis tam neglegentes esse, si parentes vos satis punissent. 9. Cato Maior Pythagoreorum more¹ quid quoque die dixisset, audisset, egisset, commemorabat vesperi. 10. Ut primo concursu trigeminorum fratrum increpuēre arma micantesque gladii fulsēre, horror ingens spectantium animos occupavit. 11. Semper fac, quod bonum est, non ut laudēre ab hominibus, sed ut Dei benevolentiam mereāre. 12. Nunquam labēre, si vocem conscientiae tuae audieris. 13. Monebāre a nobis, ne ab aliis aliquando punirēre. 14. Romani omnes gentes bello superārunt; nonnullae tamen fuēre, a quibus etiam ipsi saepe victi sunt.

Dūc id, quod prodest, vacuam² dūc crimine² vitam,

Fer patienter onus, fac sapienter opus!

Innocenti ne periculum facessieris!³

§ XLIX.

Coniugatio periphrastica.

(Lat. slovn. § 119.)

1. Catilina etiam servos ad bellum contra rem publicam incitātūrus fuit. 2. Tertio et quarto saeculo post Christum natum multi populi alias sedes petitūri erant. 3. Si quis rem magnam suscepātūrus est, antea ei diu deliberandum est, quomodo optime perficiat. 4. Ii, qui apud¹ iudices dictūri sunt, ita exordiri solent, ut eos, qui audiant,² benevolos sibi faciant et attentos. 5. Nunquam adultores

§ XLVIII. ¹ Sloveni abl. s predl. «po» (in mestn.) — ² Gl. str. III., 9, d. —

³ Sloveni z imperat. *praesentis*!

§ XLIX. ¹ Tukaj = pred (z instrumental.) — ² V slov. indikativ.

audituri essetis, si eos satis nossetis. 6. Nequissimi proditores patriam suam hostibus tradituri erant in servitutum, ut ipsi cum iis regnarent. 7. Helvetii e finibus suis profecturi oppida sua omnia incendunt et frumentum omne, praeterquam quod secum portaturi erant, combūrunt. 8. Fac,³ ne puniendus sis. 9. Non est infitiandum Hannibalem longe⁴ praestitisse ceteris imperatoribus. 10. Semper ita vivamus, ut rationem nobis reddendam esse de vitā nostrā arbitrēmur. 11. Multa tibi curanda erunt, ut officio tuo satisfacias. 12. Dolendum esset, si suam quisque⁵ utilitatem magis amaret quam communem salutem. 13. Pythagorae discipulis quinque annos tacendum erat. 14. Nemini unquam virtus deserenda fuisset, si fuisset bene beateque victurus. 15. Artaxerxes, rex Persarum, cum contra Aegyptios bellum gesturus esset, ab Atheniensibus ducem petiit, quem (= ut eum) exercitui suo praeficeret. 16. Legati Scytharum sic locuti sunt apud regem Alexandrum: Si omne genus humanum superaveris, cum silvis, fluminibus ferisque bestiis gesturus es bellum.

Immedicabile vulnus

Ense recidendum est, ne pars sincera trahatur.⁶

Iz zgodovine.

§ L.

Pausanias.

I. Pausanias Lacedaemonius ut virtutibus eluxit, sic vitiis est obrūtus. Ab hoc duce copiae Persarum apud Plataeas fusae fugataeque sunt. Hac victoriā superbiens maiores res concupivit. Primum in eo reprehensus est, quod ex praedā tripodem aureum Delphis posuit, in quo hoc epigramma scriptum erat: Pausaniae ductu¹ barbari apud Plataeas delēti sunt eiusque victoriae causā Pausanias Apollini hoc donum dedit. Hos versus, ut iam audivimus, Lacedaemonii exsculpsērunt neque aliud scripsērunt quam nomina eārum civitatum, quarum auxilio Persae victi erant. Post id proelium Lacedaemonii eundem Pausaniam cum classe communi Hellespontum misērunt, ut ex his regionibus barbarorum praesidia depelleret. In

³ Tukaj = «glej» ali «skrbi!» — ⁴ Sloveni: za mnogo. — ⁵ Gl. str. V., 18.

— ⁶ Pars trahitur = del naleze bolezen — razboli.

§ L. I. ¹ Sloveni ablativ s predlogom «pod» (in instrumental.) —

eā re pari felicitate usus est. Byzantium expugnavit et complures Persarum nobiles cepit. Eos ubi Xerxi affinitate coniunctos cognōvit, clam regi remisit.² Idem totam Graeciam proditurus erat, si Xerxes ei filiam suam nuptum daret.

II. Sed incidit in suspicionem Lacedaemoniōrum. Itaque domum revocatus et capitis³ accusatus hac quidem poenā absolūtus, sed ad exercitum non remissus est. Tum coactus per⁴ aliquod tempus domi mansit; mox autem suā sponte ad exercitum reverti ausus est. Ibi clam cum Persis agere perrexit et mox insolentius se gessit, quam perpessi sunt, qui aderant. Itaque Lacedaemonii eum revocārent capitis³ eum damnaturi, nisi reverteretur. Hoc nuntio commōtus Lacedaemonem profectus est. Ibi eum ephōri in carcerem coniecērunt, unde tamen se expedivit. Postea vero se ipse prodidit. Nam Argilio cuidam, adulescentulo dilecto, litteras dedit ad Artabazum, satrapen regis Persarum, in quibus multa de foedere eo scripserat, quod cum rege icturus erat. Additum erat, ut Artabazus Argilium interficeret. Has litteras Argilius, postquam signum detraxit et eas lēgit, ephoris tradidit. Sed ne hoc quidem indicio impulsī sunt ephori, ut Pausaniam comprehenderent. Itaque Argilio praecepērunt, quid faceret. Hic, ut (ei) imperatum erat, in templum Neptuni confūgit et in arā consēdit.

III. Cum id Pausanias audisset, perturbatus eo vēnit. Cum Argilium supplicem dei in arā sedentem videret, quaesivit, quae causa esset timoris. Ille ei aperuit, quid ex litteris comperisset. Itaque Pausanias multa de hac re cum eo locutus et magna praemia pollicitus est, si taceret neque consilia sua⁵ cuiquam proderet. Hoc vero colloquio se ipse prodidit; nam ephori post aram occulti erant et omnia audierant. Itaque cum Pausanias Argilium placasset, ut putabat, et de hac re gavisus domum reverteretur, missi sunt ab ephoris, qui eum in itinere comprehenderent. Sed Pausanias in templum Minervae confūgit. Statim ephori valvas eius aedis obstruxērunt tectumque demoliti sunt, quo⁶ facilius sub divo moreretur. Sic Pausanias magnam belli gloriam turpi morte maculavit. Lacedaemonii eius corpus primum procul ab eo loco infodērunt, ubi mortuus erat. Postea vero inde erutus et eodem loco sepultus est, ubi vitam posuerat.

² Naštejte vse že znane sestavljenke glagola «mitto»!

II. ³ Na smrt. — ⁴ Se ne sloveni.

III. ⁵ V slovenščini: njegov ž. — ⁶ Quo = ut eō — da tem . . .

Verba anómala.

§ LI.

Edo in fero.

(Lat. slovn. §§ 156, 157.)

1. Sus ēst māla, si ea nancisci potest. 2. Ignis non exēst Aetnam montem. 3. Ēste et bibite ita, ut fames sitisque depellatur. 4. Multis hominibus summa curarum fuit, quid ēssent, quid biberent. 5. Quae unquam moles tam firma fuit, quam non exēssent undae? 6. Poetae narrant Saturnum natos suos comēdisse. 7. Nunquam ēstōte, antequam oraveritis! 8. Patrimonium nostrum cito comēssēmus, si tam delicatos cibos ēssēmus, quam principes ēsse solent. 9. Arma contra patriam ferre nefas est. 10. Ferāmus, quod diu tulimus! 11. Ferte, quae deus (vobis) imposuit. 12. Aequus iudex non aliam sententiam de suā, aliam de alienā causā fert. 13. Paupertatis onus patienter fertōte! 14. Omne onus leve erit, quod bene fertur. 15. Ubii magnopere orabant, ut Caesar sibi¹ auxilium ferret, quod graviter ab Suebis premerentur. 16. Socrates, cum in pompā magna vis auri argentique ferretur, dixit: Quam multa non desidero! 17. Nonnulli Caesari nuntiarant, cum signa ferri iussisset, non esse milites signa latūros. 18. Pisistratum, Atheniensium tyrannum, cum multa in crudelitatem eius ebrius conviva dixisset, placido animo tulisse ferunt.

Quidquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

Ēsse oportet, ut vivas, non vivere, ut edas.

Fessis solacium, aegris opem fer!

§ LII.

Composita glagola fero; tollo 3. sustuli, sublātum.

(Lat. slovn. § 157.)

1. Diligens discipulus nihil differt in crastinum diem. 2. Fortuna opes auferre, non animum potest. 3. Non convalescit planta, quae saepius transfertur. 4. Ne offerāmus nos periculis sine causā! 5. Aristīdes suā effēcit aequitate, ut summum imperium a Lacedaemoniis transferrētur ad Athenienses. 6. Conferto nostram longissimam aetatem cum aeternitate: brevissima reperietur. 7. Themistocles a Graecis expulsus in Asiam se contulit. 8. Occisus dictator Caesar in numerum

§ LI. ¹ Sloveni: jim.

deorum relātus est. 9. Postquam Hasdrubal interfectus est, exercitus summum imperium ad Hannibalem detulit. 10. Commune Atheniensium et sociorum aerarium ex¹ consilio Periclis Delo Athenas translātum est. 11. Refer, quid litterae patris attulerint. 12. Omnibus fere nationibus a Romanis bellum illātum est. 13. M.¹ Curio Dentato ad focum sedenti magnum auri pondus Samnites cum attulissent, repudiati ab eo sunt. 14. Lycurgus auri argentique usum velut omnium scelerum materiam sustulit. 15. Maximum ornamentum amicitiae tollet, qui ex eā sustulerit verecundiam. 16. Phaëthon optavit, ut in currum patris tolleretur; quanto² melius fuisset, si sublātus non esset. 17. Praematuris honoribus animi adulescentium ad superbiam extolluntur.

Perfer et obdūra: labor hic tibi proderit olim.
Mors non reddit, quidquid abstulit.

§ LIII.

Volo, nōlo, mālō.

(Lat. slovn. § 158.)

1. Multa eveniunt homini, quae vult, multa, quae non vult. 2. Amari mālēbat Philippus, metui Alexander. 3. Iure vituperatur a bonis, qui aliena vitia reprehendere māvult quam corrigere sua. 4. Ea est natura hominum, ut nōlint segura, velint ancipitia. 5. Desinamus, quod voluimus, velle. 6. Si māvīs gratiam quam invidiam, nōlī deesse iis, qui te rogant, ut se¹ conservare velis. 7. Si semper ea vellēmus, quae velle deberemus, nunquam nobis ea facienda essent, quae nollēmus. 8. Qui adipisci veram gloriam volet, iustitiae fungatur officiis. 9. Res graves differre nolite in tempus futurum. 10. In omnibus rebus bonum voluisse magnum est solacium. 11. Idem velle, idem nolle, ea demum firma amicitia est. 12. Dic, si vīs, de quo disputare velis. 13. Antoninus Pius hanc Scipionis sententiam saepe in ore habebat: malle se unum civem servare quam mille hostes occidere. 14. Socrates facile amicorum auxilio e carcere effugere potuisset, si voluisset; sed noluit. Tam bonus enim civis fuit, ut mori quam legibus non parere mallet.

Incīdit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

Nitēre cum studio, si vīs aliquando nitēre.

Nōlī mentīri, nunquam mendacia prosunt.

Si vīs pacem, para bellum.

§ LII. ¹ Po. — ² Gl. str. IV., 9, f.

§ LIII. ¹ Sloveni: je (jih).

§ LIV.

Eo, queo, nequeo.

(Lat. slovn. §§ 159, 160.)

1. Vir fortis omni periculo intrepidus it obviam. 2. Hannibal princeps in proelium ibat, ultimus excedebat. 3. Itur ad astra frugalitate, temperantiā, fortitudine aliisque virtutibus. 4. Eundum est, quo patria nos ire iubet. 5. In narratione praetereas, quae praeteriri possunt. 6. Eo post mortem ibimus, quo omnes ante nos ierunt. 7. Lacedaemoniorum pueri saepe sic verberibus caesi sunt, ut multus sanguis exiret, at non ingemuērunt. 8. Consul ex provinciā rediens occisus est. 9. Abeuntes consulatu iurabant se nihil contra leges fecisse. 10. Adī formicam, ignave discipule, et ab eā disce sedulitatem! 11. Prodeunto isti, qui suā sponte in bellum itūri sunt. 12. Horti nostri veneunt, sed nemo prodit, qui eos emere velit. 13. Themistocles angustias quaerebat, ne multitudine hostium circumirētur. 14. Apud antiquos Romanos qui honores ambiēbant, adibant obviam euntes et eos salutabant. 15. Qui ipse sibi sapiens prodesse non quit, nequequam sapit. 16. Plurimi nequeunt, quia nolunt; quirent, si vellent. 17. Quidquid boni cives sine sanguine ulcisci nequibunt, ne ulciscantur! 18. Antonius, quod proelio adversus Catilinam adessee nequibat, M. Petreio legato exercitum permisit.

Tu ne cede malis, sed contra audentior ito!

Quidquid transit temporis, perit.

Medio ¹ futissimus ibis.

§ LV.

Fio, fieri, factus sum.

(Lat. slovn. § 161.)

1. Multa non fiunt, quamquam fieri possunt. 2. Amicitiae vis in eo est, ut unus quasi animus fiat ex pluribus. 3. Athenis saepe fiebat, ut viri optime de patriā meriti maximis iniuriis adficerentur.¹ 4. Multi suā sorte contenti fierent, si aliorum fortunam intuerentur. 5. Nihil unquam factum est neque fiet, quod Deus noluerit. 6. Quidquid faciendum erit, a volente fiet facilius. 7. Senatus Pyrrho renuntiavit pacem futuram non esse, nisi ex Italiā recessisset.² 8. Oraculum

§ LIV. ¹ = *In medio* — v (po) sredi.

§ LV. ¹ Sloveni stavek aktivno! — ² Sloveni s futuro (II.). —

praedixerat eum, qui ex Thetide natus esset,² patre maiorem fore. 9. Sol calefacit terram et efficit, ut omnia floreat. 10. Sole³ omnia in terrā calefiunt. 11. Alpium viae non semper primo vere patefieri possunt. 12. Cum coniuratio Catilinae patefacta esset, ipse cum parte sociorum abiit in Etruriam. 13. Res publica nunquam labefieret, si efficeretur, ut omnes idem sentirent. 14. Uri adsuescere ad homines et mansuefieri non possunt. 15. Milites disciplinā et officio adsuefacti fortiores sunt quam tirones. 16. Si pueri diligentiam, parsimoniam, pietate magis adsuefierent, parentes postea non adficerentur tantis doloribus.

Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris!⁴

Factum⁵ infectum fieri nequit.

Fiat iustitia, pereat mundus!

Verba defectiva.

§ LVI.

Coepi, meminī, ōdi.

(Lat. slovn. § 162.)

1. Difficile est omnia nosse et apto tempore meminisse. 2. Etiam qui faciunt, odērunt iniuriam. 3. Multi magis meminērunt eorum, quos odērunt, quam eorum, quos amant. 4. Quis esset egēnus, si divites semper pauperum meminissent. 5. Quod coepero, id perficere studebo. 6. Nostis, quantā benevolentiam vestri semper meminimus. 7. Tutus ille non est, quem multi odērunt et metuunt. 8. Quis potest inveniri, qui¹ non odērit, metuat, speret! 9. Mementōte vobis moriendum esse. 10. Quis dicere potest, quo tempore armis disceptari coeptum sit? 11. Xerxes bellum a Dareo patre adversus Graecos coeptum perēgit. 12. Quae pati durum fuit, meminisse dulce est. 13. Cum Timotheus magistratus gerere desiisset, bello Athenienses undique premi coepti sunt. 14. Legati Samiorum cum poscerent auxilium a Spartanis, longam habuerunt orationem. Tum Spartani:² Prima obliti sumus, postrema non intelleximus, quia prima non meminimus.

Aequam memento rebus in arduis servare mentem!

Dimidium facti, qui bene coepit, habet.

³ Gl. str. III., 9, b. — ⁴ *Coniunct. perfecti* v pomenu konjunktiva *praesentis* (= *nē facias*). — ⁵ Tukaj particip = storjeno.

§ LVI. ¹ *Qui* = *ut(is)*, zato s konjunktivom; sloveni: ki (da) bi ne... — ² Namreč: *respondērunt*.

§ LVII.

Āio, inquam, fārī etc.

(Lat. slovn. §§ 163, 164.)

1. Ex Nestoris linguā, ut ait Homerus, melle dulcior fluebat oratio. 2. Nos nihil curamus, quid āiat aut neget Epicūrus. 3. Turpissimam āiēbat Fabius imperatori esse excusationem: «non putavi.»¹ 4. Homo, ut ait Aristoteles, ad duas res natus est: ad intellegendum et agendum. 5. «Magna», inquis, «bella gessi, magnis imperiis et provinciis praefui!» Frena igitur etiam animum tuum! 6. «Loquēre, ut te videam», inquiēbat Socrates, si quis filium ad eum miserat, ut illum videret eiusque indolem suspiceret. 7. Thales Milesius, unus ex septem sapientibus Graeciae, interroganti cuidam, quid vetustissimum esset: «Deus», inquit, «nunquam enim esse coepit.» 8. «Quae est», inquires, «spes in armis?» 9. In morbo corporis saepe animum errare videmus et delīra fārī. 10. Incerta sunt, quae fando tantum audivimus. 11. Valēte et, cum hinc discessero, mei mementōte! 12. Valēbis et valēre Piliam et Caeciliam nostram iubēbis et salvēbis a meo Cicerone. 13. Cedo aquam manibus, puer! 14. Dic mihi, quaeso, quid sit iucundius quam voluptas. 15. Deos quaesumus, ut consilia tua rei publicae sint salutaria et tibi. 16. Apage te! odimus sermones tuos. 17. Epistulas Romani concludebant his atque talibus verbis: «Vale», «cura, ut valeas», «me diliges et valēbis», «vale et salve.» 18. Pyrrho ex oraculo Apollinis responsum esse dicunt: «Āio te, Aeacidā, Romanos vincere posse.»

Aliena noli curare!

Ave, pia anima!²

Verba impersonalia.

§ LVIII.

(Lat. slovn. § 165.)

1. Quia ningit et pluit, non poterimus ambulatum ire. 2. Cum Cyrus proficiscens in Medos Iovi sacra faceret, subito fulguravit ac valide tonuit. 3. Multos vitae taedet, sed magis oporteret eos taedēre stultitiae suae. 4. Romanos Graecorum levitatis et adsentationis per-taesum est. 5. Id facere laus est, quod decet, non quod licet. 6. Ubi

§ LVII. ¹ Sloveni s pogojnikom *perfecti!* — ² Nagrobni napis.

illuxit, rex Tullus utrumque exercitum, et Romanum et Albanum, ad contionem vocari iussit. 7. Multis ea facere libet, quae facere dēdeceat. 8. Pudeat vos negligentiae vestrae! 9. Nunquam primi consilii Deum paenituit. 10. Eorum nos magis misereat, qui nostram misericordiam non requirunt, quam qui illam efflagitant. 11. Nunquam me pudet meminisse acceptorum beneficiorum; multo¹ magis me pudēret, si non libenter eorum meminissem. 12. Quam bene vivas, refert, non quam diu. 13. Saepe accidit, ut alteri expediat, quod alteri nocet. 14. Appāret nos ad agendum esse natos. 15. Non fugit Ciceronem, quid Catilina moliretur. 16. Maxime interest, quid de nobis homines prudentes loquantur. 17. Pythagoras dicebat neutrum sibi liquēre: nec esse deos, nec non esse. 18. Vos omnibus voluptatibus frui mavultis quam molestias et labores perferre; sed tamen multo¹ praestat odisse voluptates quam labores.

Dixisse te aliquando paenitebit, tacuisse nunquam.

Non expedit omnia videre, omnia audire.

Basni.

§ LIX.

1. Komar in bik.

Parvus culex aliquando in cornu tauri consēdit. Tum culex: «Si nimis gravis tibi ero,» inquit, «statim avolabo.» At ille respondit: «Noli curare; ne senseram quidem, cum consideres.»

2. Volk in srna.

Lupus cum capream in altā rupe ambulantem conspiceret, monet eam, ut potius in viride pratium descendat. Sed illa ei respondit: «Non tam stulta sum, ut dulcia praeponam salutaribus.»

3. Žena in kokoš.

Mulier quaedam gallinam habebat cotidie unum ovum parientem. Cum autem mulier uno ovo non iam¹ contenta esset, sed plura cuperet, gallinae largiorem cibum praebere coepit. Tum haec pinguior facta est et ova parere omnino desiit.

§ LVIII. ¹ Gl. str. IV., 9, f.

§ LIX. ¹ Non iam = ne več.

4. Volk in pastirji.

Pastores ovem mactaverant et convivium celebrabant. Id cum lupus videret: «Quantus,» inquit, «tumultus esset, si ego agnum sumerem! At isti impune ovem comedunt.» Tum unus ex pastoribus: «Nos enim,» inquit, «nostram ovem comedimus, non alienam.»

5. Miši.

Mures aliquando consilium habebant, quomodo a fele caverent. Tandem unus proposuit, ut feli tintinnabulum adnecteretur, cuius sonitu admoniti mures eam effugere possent. Placuit. Sed cum rem perficere vellent, nemo repertus est, qui feli tintinnabulum adnecteret. — Quanto facilius est suadere quam facere!

6. Stari lev in lisica.

Leo senectute oppressus morbum simulavit. Tum ad aegrōtum regem multae bestiae venērunt, quas ille protinus devoravit. Etiam vulpes venit et regem salutans² ante speluncam stabat. Rogavit eam leo, cur non intraret. Vulpes respondit: «Non intrare melius videtur; multa enim video vestigia intrantium,² nulla exeuntium.»

P a r t i c u l a e.

§ LX.

I. Adverbia.

(Lat. slovn. §§ 166—170.)

1. Hannibal Romanos saepe vicit: primum ad Ticinum, tum ad Trebiam, deinde ad lacum Trasimennum, denique ad Cannas; tunc subito fortuna eius mutata est. 2. Nemo parum diu vixit, qui virtute functus est. 3. Facile sentimus, quid conscientia vetet. 4. Plebei Romani, qui foris pro libertate et imperio dimicabant, domi saepe a civibus opprimebantur. 5. Nemo perpetuo in voluptatibus vivere potest. 6. Socrates falso accusatus et immerito morte multatus est. 7. Male quidem coepisti, sed bene finivisti. 8. Dum ad Antium acriter pugnatur, interim Aequi arcem Tusculanam improviso capiunt.

² V slovenščini particip *perfecti*; zakaj?

9. Cicero Sestium Roscium audacter defendit. 10. Aliter vivitur cum amico, aliter cum ignōto. 11. Quod antiquitus traditum est, rarō funditus potest evelli. 12. Facile domantur elephanti, difficulter lupi. 13. Caelitus vera sapientia descendit; dīvīnitus nobis data est. 14. Cultura animi philosophia est; haec extrahit vitia rādīcitus. 15. Epicūrus persequitur voluptates omnes nominatim. 16. Res publica Romana sensim crevit, partim sapientiā regum, partim concordīā omnium ordinum.

Citō arescit lacrima, praesertim in alienis malis.
Quod hodie non est, cras erit.

§ LXI.

(Lat. slovn. §§ 171—173.)

1. Miserē periit Miltiades, miserius Themistocles, miserrimē Pausanias. 2. Acriter vident lynces, acrius aquilae, mens videt acerimē. 3. Aegrē ferimus reprehensionem, aegrius poenam, aegerrimē ignominiam. 4. Male coepisti et peius perrexisti; quid mirum (est), si pessimē finiendum erit? 5. Propius accessi, ut rem dubiam prope intuērer; sed cum proxime accessissem, nihil vidi. 6. Brennus Romanos diū vexavit, diūtius Pyrrhus, diūtissimē Hannibal. 7. Saepissimē filii patribus similes sunt, saepe etiam meliores, multo tamen saepius peiores. 8. Rarō fit, ut multi idem sentiant, rarius, ut idem faciant, sed rarissimē, ut diū in concordīā permaneant. 9. Caelum est patria nostra: illinc sumus orti, illuc redibimus, illic gaudium erit sempiternum. 10. Ubicumque eris, nusquam Deus procul abest. 11. Quorsum tendis? Nunquam retrorsum! Semper prorsum et sursum! 12. Ubi est consilium tuum, si, quod prīdiē voluisti, postrīdiē relinquis? 13. Magnopere diligimus litteras, praecipue Graecas et Latinas. 14. Quotiens M. Tullius Cicero ex P. Clodii telis et ex cruentis eius manibus effūgit!

Quō se fortuna, eōdem etiam favor hominum inclināt.
Ubicumque homo est, ibi beneficio locus est.

§ LXII.

II. Praepositiones.

(Lat. slovn. §§ 174, 175.)

1. Atticus sepultus est iuxtā viam Appiam ad quintum lapidem. 2. Terra ad orientem versus circum solem fertur. 3. Secundum Demosthenem Cicero summus orator omnis antiquitatis fuit. 4. Verres

pessimos homines circā se habebat. 5. Quod pōne nos est, videre non possumus. 6. Perdiccas Eumenem ei parti Asiae praefecit, quae inter Taurum montem iacet et Hellespontum. 7. Gallia Cisalpina Romanis cis Alpes sita erat, Gallia Transalpina trans Alpes. 8. Citrā Alpes nulli sunt montes ignivōmi, ultrā Alpes sunt Vesuvius et Aetna. 9. Caesar tribus et viginti vulneribus confossus propter Pompei statuam concēdit. 10. Quod contrā leges facis, id nunquam facis ad tuum commodum. 11. Prō rege Alexandro nemo militum mortem oppetere recusavisset. 12. Accidit interdum, ut prae gaudio, ubi simus, nesciamus. 13. Consilium rei publicae Romanae penes senes erat, qui ex auctoritate patres, ob¹ aetatem senatores vocabantur. 14. Antiochus, rex olim potentissimus, post pacem, quam cum Romanis fecerat, Tauro tenus regnavit. 15. Philippus, Macedonum rex, a Pausaniā quodam anno CCCXXXVI ante Chr. n. iuxtā theatrum in urbe Aegis occisus est.

Per errores ad veritatem, per calamitatem penetrabis ad felicitatem. Infra lunam omnia fragilia sunt, supra lunam sunt aeterna omnia.

§ LXIII.

(Lat. slovn. § 176.)

1. Balaenae, quae in oceano habitant, interdum etiam in nostra maria penetrant. 2. Sub vesperum pleraeque aves obdormiscunt et sub primam lucem expergiscuntur. 3. Alexander Magnus totam fere Asiam sub potestatem suam redēgit. 4. Hector sub ipsis Troiae moenibus ab Achille interfectus est. 5. G. Pontius Samnis exercitum Romanum anno CCCXXI ante Chr. n. in angustiis Caudinis inclusit et sub iugum misit. 6. Mithridates, rex Ponti, duarum et viginti gentium, quae sub regno eius erant, linguas ita didicerat, ut cum omnibus, quibus imperabat, sine interprete loqui posset. 7. In bello vis dominatur, in pace iustitia. 8. Dionysius tyrannus ad impietatem in deos adiunxit iniuriam in homines. 9. Indutiae cum hostibus in triginta dies factae sunt. 10. Super tabernaculum regis Darēi solis imago fulgebat. 11. Stulti sunt caeci super coloribus iudicantes. 12. Agricolae magno cum gaudio sub vesperum animadvertunt umbras mutari; nuntiant enim longae umbrae mox finitum iri laborem.

Magnus animus super omnes res humanas se effert.

Nihil novi sub lunā.

§ LXII. ¹Pomen: «zavoljo, zarad, zastran» i. t. d. izraža Latinec s predlogoma ob (= z ozirom na, o vzroku, ki si ga domišljujemo, ki nam je na umu), propter (o dejanskem vzroku), in ablat. causā (= z namenom, da se kaj doseže).

III. Coniunctiones.

(Lat. slovn. § 178.)

§ LXIV.

1. Priredni vezniki.

A. Cōniūctiōnēs copulātivae. 1. Verres Siciliam per tres annos pessime vexavit ac perdidit. 2. Romani gravia bella contra Gallos atque Hispanos gessērunt. 3. Pugnatum est diu atque acriter et a Romanis et a Gallis. 4. Eximia quoque virtus saepe beneficium est fortunae. 5. Sine sole nec animalia vivere nec plantae crescere possunt. 6. Nimum somnum neque corpori neque animo prodesse constat. 7. Aeneas Troiam reliquit Italiamque petivit; etiam in Italiā magna pericula ei imminabant, sed haec quoque vicit et regnum in Italiā constituit. 8. Virtus, virtus, inquam, et conciliat amicitias et conservat. 9. Hannibal Carthaginem relinquere coactus est neque unquam rediit. 10. Neque pulchritudo corporis neque divitiae manebunt; sola virtus et in hac vitā et post mortem veram laudem adferet.

Fidite nec formae nec opes numerate nec annos.

Multa cadunt inter calicem supremaque¹ labra.

§ LXV.

B, C. Cōniūctiōnēs disiūctivae et adversātivae. 1. Viri nobiles vel corrumpere mores civitatis vel corrigere possunt. 2. Fortes milites aut vincere aut mori cupiunt. 3. Multis hominibus sunt ea tantum manifesta, quae cerni tangive possunt. 4. Nemo Alcibiade fuit excellentior vel in virtutibus vel in vitiis. 5. Tempori parce! duabus tribusve horis multa utilia facere potes. 6. Hannibal magnam sibi gloriam comparavit, sed non sine magno labore. 7. Non nobis solis, sed etiam patriae nati sumus. 8. Brevis a naturā nobis vita data est; at memoria bene redditae vitae sempiterna est. 9. Corpus morietur, animus verō nunquam interibit. 10. Magna quidem fuit fortitudo Leonidae, sed tamen multitudini hostium succubuit. 11. Lacrimae plerumque tristitiam indicant, interdum verō etiam gaudium. 12. Multi senes sunt imbecilli; at id quidem non proprium est vitium senectutis, sed valetudinis.

Aut prodesse volunt aut delectare poetae,

Aut simul et iucunda et idonea dicere vitae.

§ LXIV. ¹ *Suprema labra* = najskrajniše ustnice = rob ustnic.

§ LXVI.

D, E. Cōniūctionēs causālēs et cōsecūtivae. 1. Noli confidere fortunae; nam nihil eā mutabilius est. 2. Recte Romani Martis filii nominantur; nullus enim populus Martem magis coluit. 3. Aristides aequalis fere fuit Themistoclis; itaque cum eo de principatu contendit. 4. Patriam primum tueri debemus; etenim in patriae salute salus omnium constat. 5. Pausanias ab ephoris in carcerem est coniectus; licet enim legibus¹ Lacedaemoniorum ephoris hoc facere regi. 6. Cicero patriam servavit; itaque pater patriae nominatus est. 7. Res caelestes ab homine confici non possunt; est igitur id, quo illae conficiuntur, homine melius. 8. Cimon durum habuit initium adulescentiae; nam propter patris crimen in vinculis tenebatur. 9. Nos omnes nati sumus; ergō etiam moriēmur. 10. Classis communis Graeciae apud Artemisium cum classariis regis (Persarum) conflixit; angustias enim Themistocles quaerebat, ne multitudine circumiretur. 11. Xerxes Themistoclis consilium secutus cum Graecis conflixit apud Salamina; victus ergō est magis consilio Themistoclis quam armis Graeciae.

Bonis nocet, quisquis pepercerit malis.

Ingratus unus omnibus miseris nocet.

§ LXVII.

2. Podredni vezniki.

A. Cōniūctionēs temporālēs. 1. Cicero, ut¹ spem libertatis amissam vidit, Italiam relinquere constituit. 2. Vercingetorix, dux Gallorum, ubi¹ de Caesaris adventu cognōvit, obviam ei profectus est. 3. Qui non defendit iniuriam a suis, cum² potest, iniuste facit. 4. Phoebidas Lacedaemonius cum² exercitum Olynthum duceret iterque per Thebas faceret, arcem oppidi, quae Cadmēa nominatur, occupavit. 5. Solon Atheniensis, qui civibus suis leges scripserat, cum² Sardes venisset, a rege Croeso hospitaliter exceptus est. 6. Exercitus Romanus anno CCCCXXVI ante Chr. n. primo statim congressu concusserat Fide-

§ LXVI. ¹ Sloveni ta ablat. s predlogom «po» (in mestnikom)!

§ LXVII. ¹ Vezniki: *ut, ubi, ut primum, ubi (cum) primum, simulatque, postquam in postquam vežejo se navadno s perfektom indicativi.* — ² *Cum temporale (časovni) v pomenu «kadar», «kar» veže se z indikativom, cum historicum (pripovedovalni) v pomenu «ko», «potem ko» pa s konjunktivom, in sicer le imperfecti ali plusquamperfecti.*

nātes, cum² nova erupit acies ignibus armata atque Romanos parumper exterruit. 7. Postquam Persae victi sunt, Graeci inter se ipsos bella gessērunt. 8. Hamilcar posteāquam¹ mare transiit in Hispaniamque pervēnit, magnas res feliciter gessit. 9. Sulmonenses simulatque¹ signa exercitus Caesaris vidērunt, portas aperuērunt. 10. Membris utimur, priusquam³ didicimus, cuius ea utilitatis causā habeamus. 11. Alexander dum⁴ inter primores dimicat, sagittā ictus est. 12. Q. Fabius Maximus G. Flaminio tribuno plebis, quoad⁴ potuit, restitit. 13. Dōnec⁴ vivimus in hac terrā, fortunae subiecti sumus. 14. Lacedaemoniorum gens fortis fuit, dum Lycurgi leges valebant,

Duo cum faciunt idem, non est idem.

Non ubique idem decorum.

§ LXVIII.

*B, C. Cōiūctiōnēs comparatīvae et cōsecūtīvae.*¹ 1. Ut salutareris, ita resalutabimini. 2. Sic vivendum est, quasi cotidie moriendum sit. 3. Lacedaemonii Athenas, tamquam alterum Graeciae oculum, delere noluērunt. 4. Nonnullae aves natate possunt, velut anseres et anates. 5. Sic vivam, quasi sciam aliis me natum esse. 6. Utī senectus adulescentiam sequitur, ita mors senectutem. 7. Nemo tam iustus est, ut nunquam peccet. 8. Demosthenes ita erat balbus, ut *rho* litteram dicere non posset. 9. Possum pedes movere, ut non curram, currere non possum, ut pedes non moveam. 10. Nihil tam sanctum est, quin violari possit. 11. Non dubitare debemus, quin fuerint ante Homerum poetae. 12. Adeo Pyladem Orestes dilexit, ut pro eo mori paratus esset. 13. Non dubium est, quin homines hominibus et prodesse plurimum et obesse possint. 14. Miltiadi, qui Athenas totamque Graeciam liberaverat, talis honos tributus est, ut, cum pugna Marathonia depingeretur, in decem praetorum numero prima eius imago poneretur.

Ut sementem feceris, ita metes.

Homo quasi mortalis deus est.

³ *Priusquam* in *antequam* vežeta se s konjunktivom *imperfecti* in *plusquamperfecti*, a z indikativom vseh drugih časov. — ⁴ *Dum*, *dōnec* in *quoad* vežejo se z indikativom vseh časov v pomenu «dokler», «dokler ne»; v zgodovinski pripovedi veže se *dum* = «dočim», «med tem ko» z indikativom *praesentis*, za kateri rabi Slovencu razven pripovedovalnega praesenta češče tudi perfekt.

§ LXVIII. ¹ O syntaktični rabi teh veznikov glej lat. slovnice §§ 335, 336.

§ LXIX.

D, E. Cōniūctiōnēs causālēs¹ et condicionālēs.² 1. Liber dictus est inventor vini, quia animum curis liberat et audaciorem in³ omnes conatus facit. 2. Timoleon Corintho Syracūsas colonos arcessiuit, quod a Corinthiis Syracūsae conditae erant. 3. Miltiades ab Atheniensibus proditionis accusatus est, quod a rege (Persarum) corruptus Parum insulam non expugnasset. 4. Socratis sermones immortalitati scriptis suis Plato tradidit, cum ipse Socrates litteram nullam reliquisset. 5. Recte Cyrum minorem⁴ homines beatum dicebant, quoniam cum eius virtute fortuna coniuncta erat. 6. Hōc unō praestamus feris, quod colloquimur inter nos. 7. Ingentem numerum captivorum, cum a Romanis non redimerentur, Hannibal venundedit. 8. Legati Gallorum Caesari gratulati sunt, quod tam acerbum bellum prospere confecisset. 9. Si bellum omittimus, pace nunquam fruēmur. 10. Nihil in vitā magnopere expetendum est nisi virtus. 11. Dolores, si tolerabiles sunt, feramus, sin minus,⁵ aequo animo e vitā exeāmus! 12. Nunquam Hercules ad deos abiisset, nisi eam sibi viam virtutibus munivisset. 13. Hunc mihi timorem eripe, si est verus, ne opprimar; sin falsus, ut tandem aliquando timere desinam.

Magnum beneficium est naturae, quod necesse est mori.

Si amitti vita beata potest, beata esse non potest.

§ LXX.

F. Cōniūctiōnēs concessivae. 1. Optimi homines faciunt, quod honestum est, etsi nullum emolumentum consequuntur. 2. Quamquam fortuna caeca est, tamen plerumque virtuti favet. 3. Etiamsi homines fallis, Deum tamen fallere non poteris. 4. Phocion fuit perpetuo pauper, cum¹ divitissimus esse posset. 5. Paupertas si malum est, mendicus esse beatus nemo potest, quamvis¹ sit sapiens. 6. Mendaci non credimus, licet¹ aliquando verum dicat. 7. Homeri etsi incerta sunt tempora, tamen annis multis² fuit ante Romulum. 8. Socrates cum¹ facile posset edūci e carcere, noluit. 9. Etiamsi Alcibiades totiens hostes fugaverat et apud Notium non ipse, sed legatus eius victus erat, tamen Athenienses pristinorum eius victoriarum obliti

§ LXIX. ¹ in ² O syntaktični rabi teh veznikov glej lat. slovnice §§ 337, 338 in 339. — ³ Tukaj = za (z akkusat.) — ⁴ Minor (namreč: nātū — po rojstvu) = mlajši. — ⁵ Sin minus — če pa manj = če pa ne.

§ LXX. ¹ Vezniki cum (concessivum), licet, quamvis, ut (concess.) vežejo se vselej s konjunktivom. — ² Gl. str. IV., 9, f.

sunt atque iterum in exsilium eum misērunt. 10. Aristides quamquam adeo excellebat abstinentiā, ut Iustus appellatus sit, tamen exsilio decem annorum multatus est.

Cum feriant unum, non unum fulmina terrent.
Ut¹ desint vires, tamen est laudanda voluntas.

§ LXXI.

*G. Cōiūctiōnēs fīnālēs.*¹ 1. Canes aluntur, ut significant, si fures venerint. 2. Cavete, nē adsentatoribus patefaciatis aures! 3. Religio nos admonet, nē fortunae succumbamus nēve animum demittamus. 4. Lex brevis esto, quō facilius ab imperitis teneatur. 5. Romanis superbia non obstabat, quōminus aliena instituta, si proba erant, imitarentur. 6. Caesar etiam in minimo oppido vivere voluit, dummodo ibi primus esset. 7. Romani valde timebant, nē iterum Galli redirent. 8. Metuebant milites Romani, ut Gallorum impetum sustinerent. 9. De sepulcris Solon praescipsit, nē quis ea deleret nēve alienum inferret. 10. Idem, quō plus rei publicae prodesset, insaniam simulavit. 11. Hannonis factio prohibuit, quōminus cives Hannibali auxilium mitterent in Italiam. 12. G. Licinius Stolo et L. Sestius Laterānus tribuni plebis postulavērunt anno CCCLXXVI a. Chr. n., ut consulum alter e plebe crearetur. 13. Sulla, cum malus quidam poeta versus in eum fecisset, iussit ei praemium tribui eā condicione, nē quid postea scriberet.

Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano.
Impedit ira animum, nē possit cernere verum.

Konjunktiv v relativnih stavkih.

§ LXXII.

(Lat. slovn. § 350.)

1. Tarquinio¹ quid impudentius,² qui bellum gereret cum iis, qui eius non tulerant superbiam? 2. O magna vis veritatis, quae contra hominum calliditatem facile se ipsa defendat! 3. Alexander stans ad Achillis tumulum exclamavit: O fortunate adulescens, qui Homerum virtutis tuae praeconem inveneris! 4. Aristoteles veteres

§ LXXI. ¹Vsi namerni vezniki vežejo se s konjunktivom; glej lat. slovnice §§ 345—349.

§ LXXII. ¹Namreč: *Superbō*. — ²Dostavi: *erat*.

philosophos accusavit, qui existimassent philosophiam suis³ ingeniis esse perfectam. 5. Nemo erat, qui Catilinam non odisset. 6. Ea⁴ fuit Romana gens, quae victa quiescere nesciret. 7. Bona vitae non sunt eiusmodi, quorum causā negligere possimus caelestia. 8. Qui sibi imperare non possunt, indigni sunt, qui aliis imperent. 9. Si voles divitias cum virtute comparare, vix satis idoneae tibi videbuntur divitiae, quae virtutis pedisequae sint. 10. Inveniuntur, qui stulti esse quam pauperes malint. 11. Neminem reperies, qui omni culpā careat. 12. Artaxerxes ab Atheniensibus Iphicratem petivit ducem, quem exercitui praeficeret. 13. Legati Carthaginensium Romam venērunt, qui populo Romano gratias agerent, quod secum³ pacem fecisset. 14. Leges sunt inventae, quae cum omnibus semper unā atque eadem voce loquerentur.

Nulla res tam facilis est, quae non difficilis sit, cum invitus facias.

Vprašalni stavki.

§ LXXIII.

Nezavisna vprašanja.

(Lat. slovn. §§ 322—324.)

A. Jednostavna vprašanja. 1. Cur miserēri mavis quam auxiliari, si potes? 2. Quid est beneficium dare? imitari Deum. 3. Ubi aut qualis est tua mens? potesne dicere? 4. Canis lupo nonne similis est? 5. Num quis Demostheni par fuit eloquentiā? 6. Nonne turpe est aliis consilium dare, sibi ipsi auxiliari non posse? 7. Num imperatorum scientia nihil est, quia summus imperator interdum fugit? 8. Idemne potest esse dies saepius, qui semel fuit? Certe non potest. 9. Nonne Deus totum hunc mundum creavit? Sane. 10. In nostrāne potestate est, quid meminerimus? Non est.

B. Razstavna vprašanja. 11. Utrum Athenienses an Spartani fortiores fuērunt? 12. Sol mobilis an immobilis est? 13. Virtus suamne propter dignitatem an propter fructus certos expetitur? 14. Utrum stellae ab ullo homine numeratae sunt an non? 15. Estne aliquis dolor aut omnino post mortem sensus in corpore an non? 16. Tarquinius Superbus filiusne Tarquinii Prisci regis an nepos fuit? 17. Utrum rustica vita an urbana potior est? 18. Uter est divitior: cui deest, an cui superat? qui eget, an qui abundat?

Crimina cur aliena magis quam nostra videmus?

An aliena quia sunt prope, nostra procul?

³ Kako zaimo v slovenščini?! — ⁴ Sloveni: tak 3.

§ LXXIV.

Zavisna vprašanja.

(Lat. slovn. §§ 325 — 327.)

A. Jednostavna vprašanja. 1. Potesne dicere, ubi aut qualis mens tua sit? 2. Saepe ne utile quidem est scire, quid futurum sit. 3. Non refert, quam multos, sed quam bonos libros habeas. 4. Videsne, quam bene a Deo omnia constituta sint? 5. Epaminondas vulneratus interrogavit circumstantes amicos, salvusne esset clipeus. 6. Croesus ex Solone quaesivit, nonne se¹ beatissimum putaret. 7. Dic mihi, num pater tuus redierit. Non rediit. 8. Num ad vesperam victuri simus, Deus solus scit. 9. Moriendum certe est, sed id incertum, an hoc ipso die. 10. Hamilcar quaesivit ab Hannibale, velletne secum² in castra proficisci.

B. Razstavna vprašanja. 11. Difficile est dictu, utrum visus an auditus homini magis necessarius sit. 12. Incertum erat, vicissent victine essent Romani. 13. Quaeritur, virtus suamne propter dignitatem an propter certos quosdam fructus expetatur. 14. Tarquinius Superbus Tarquini Prisci regis nepos filiusne fuerit, parum liquet. 15. Pecuniae an famae Catilina minus pepercerit, haud facile dici potest. 16. Antigonus nondum statuerat, servaret Eumenem necne. 17. Quaeritur, sintne dii necne. 18. Dubitari potest, utrum Athenienses an Spartani fortiores fuerint. 19. Armis disceptatum est, Pompeiusne an Caesar possideret rem publicam. 20. Democritus interrogatus, uter esse mallet, Croesus an Socrates, respondit: Vivus mallet esse Croesus, moriens autem Socrates.

Iz naravoslovja.

§ LXXV.

1. Tigris.

Tigris, bellua omnium crudelissima, non fere nascitur nisi in calidissimis Asiae regionibus. Formā¹ feli similis est, magnitudine asinum fere aequat. Pellem habet pulcherrime virgatam. Velocitas eius paene est incredibilis. Omnium animalium sanguinem sitit ideoque sine discrimine et homines et bestias adoritur. Rarissime mansuescit. Maribus non est cura catulorum, feminis vero maxima; quare saevissimae sunt, si fetus iis ereptus est.

§ LXXIV. ¹ Sloveni: «ga (njega)»! — ² Sloveni: z njim!

¹ Gl. § 1.

2. Leo.

Leo, qui rex quadrupedum appellatur, in Asiā et Africā reperitur. Circum caput et pectus longam habet iubam, quā leaena caret. Ceterae corporis partes pilis brevissimis fulvi coloris teguntur, ut paene nudae videantur. Lingua eius, limae similis, lambendo cutem hominis atterit. Cauda longa, crassa atque tam robusta est, ut hominem eā prosternere possit. Iratus ferociter eam agitat. Incessus eius est superbus, vox horribilis, impetus violentus ac furens. Feras, quas persequitur, saltuprehendit tumque robustis dentibus facile ossa confringit eaque unā cum carne devorat. Nullum timet periculum; hominem nunquam limis oculis intuetur neque eum invādit nisi fame coactus. Ignem fugit, non vero, ut olim creditum est, gallorum cantum.

3. Elephantus.

Elephantus (elephas), terrestrium animalium maximum ac prudentissimum, in Asiā atque Africā reperitur et facile mansuescit. Adultus ad quindecim pedes altus est. Crasso in capite oculos habet parvos, aures magnas, in utrāque oris parte quattuor dentes, quibus cibos mandit. Praeterea ex ore eius duo alii dentes horrendae magnitudinis, eboris nomine noti, prominent, quorum unus interdum pondus habet librarum centum et quinquaginta. Inter hos dentes proboscis exstat longissima maximeque flexilis, quā spirat, olfacit, aquam haurit, pabulum arripit orique insērit, quā, ut manu, ad multa utitur ministeria, quā denique pugnat et hostem prosternit, quem deinde pedibus contērit. Natans proboscidem in altum tollit, dormiens humo infigit. Ita in aquā commode spiritum ducere et per somnum cavere potest, ne mus aut aliud animal in proboscidem irrēpat. Vescitur arborum foliis, gramminibus herbisque. Gravissima onera portat et olim in bello turriculae militibus repletae ei imponebantur.

Imenske oblike glagolove.

A. Infinitiv.

§ LXXVI.

1. Infinitiv kot subjekt, praedikat, objekt.

(Lat. slovn. §§ 356, 357.)

1. Est proprium stultitiae aliorum vitia cernere, oblivisci suorum. 2. Maius dedecus est parta amittere quam omnino non paravisse. 3. Irasci non decet sapientem. 4. Nihil fecisse mali gratissima memoria erit. 5. Scisne, puer, quam difficile sit crimen non prodere vultu? 6. Patriae conducit pios habere in parentes cives. 7. Malis displicere est laudari. 8. Pyrrhi temporibus iam Apollo oracula dare desiderat. 9. Improbus est, qui scit beneficium accipere, nescit reddere. 10. Quod incipere decrevi, id paratus sum perficere. 11. Leonidas Lacedaemonius apud Thermopylas maluit occumbere dimicans quam stationem suam deserere. 12. Hannibali, cum post pugnam Cannensem Romam petere non auderet, Maharbal, praefectus equitum: «Non omnia nimirum», inquit, «eidem dii dedērunt; vincere scis, Hannibal, victoriā uti nescis.»

Contentum suis rebus esse maximae sunt certissimaeque divitiae.
Multos timere debet, quem multi timent.

§ LXXVII.

2. Nominativus cum infinitivo.

(Lat. slovn. §§ 369—372.)

1. Romulus cum Remo fratre Amulium, regem Albanum, interemisse fertur. 2. Minerva ex capite Iovis nata esse dicebatur. 3. Phoenices primi nautae fuisse perhibentur. 4. Ulixes, ut Ithacam videret, immortalitatem repudiasset scribitur. 5. Recte pueri vetantur multa loqui. 6. Sulla dixisse dicitur in Caesare multos Marios inesse. 7. Consul Romanus ab hostibus inclusus esse nuntiabatur. 8. Plus fere nobis posse videmur quam possumus. 9. Tauro tenus Antiochus, rex Syriae, a Scipione devictus, regnare iussus est. 10. Milites ab imperatore vetiti sunt castra relinquere. 11. Ambos mihi consules et universum senatum intueri videor, cum te, Marcelle, intueor.

12. Terentii fabulae propter sermonis elegantiam a G. Laelio, Scipionis amico, scribi putabantur. 13. Videris homo liberalis esse et ingenuus, quamquam dicunt te esse avarum et inhonestum. 14. In Demosthene Atheniensi tantum studium tantusque labor fuisse dicitur, ut impedimenta naturae diligentiam industriamque superaret. 15. Hamilcar cum oppugnaret Syracusas, in somnis visus est audire vocem se postridie cenaturum (esse) Syracusis.

Non, qui iussus ¹ aliquid, sed qui invitus facit, miser est.
Magnificum est laudari a viro laudato.

B. Particip.

§ LXXVIII.

1. Attributivni, appositivni in praedikativni particip.

(Lat. slovn. §§ 375—380, 382, 383.)

A. 1. Omnes aliud agentes, aliud sentientes perfidi, improbi, malitiosi sunt. 2. Libenter sequuntur teneri et incorrupti animi recta monstrantem. 3. Cimon a Miltiade patre acceptam gloriam multis virtutibus auxit. 4. Semel mentito non facile credimus. 5. Domum Ciceronis a Clodio dirutam senatus restituit. 6. Caesar Calpurniam, Pisonis filiam, successuri sibi in consulatu, uxorem duxit. 7. Pii homines post mortem participes erunt felicitatis perpetuo mansurae. 8. L. Quinctio Cincinnato aranti nuntiatum est eum dictatorem esse dictum. 9. Etrusci Romam discedentes dicere potuerunt: Romanos vicimus, ab Horatio victi sumus. 10. Alexander Aegypto potitus Alexandriam condidit. 11. Alcibiades pati non poterat Athenas victas Lacedaemoniis servire. 12. Alexander moriens detractum digito anulum Perdiccae tradidit. 13. Regulum Carthaginem reversum Carthaginenses crudeli morte occiderunt. 14. Quibusdam tremunt genua dicturis. 15. Mithridates cum bellum adversus Romanos renovaturus a suis desertus atque ab ipso filio proditus esset, ferro se ipse necavit.

Inventuris inventa non obstant.

Nihil cupienti nihil deest.

B. 16. Plato LXXI vitae suae anno scribens est mortuus. 17. Homines soli omnium animalium non sitientes bibunt. 18. Democritus divitias proiecit onus illas bonae mentis existimans. 19. Sa-

§ LXXVII. ¹ Sloveni: na povelje.

ipienti non terribiles sunt minaces tyranni vultus nihil nisi turpitudinem timenti. 20. Leo satiatus et non lacesitus innoxius est. 21. Multa non videmus ante oculos posita. 22. Lacedaemonii legatos ad Apollinem miserunt consulturos, quid facerent. 23. Romani multis gentibus auxilium tulerunt non rogati. 24. Catilina ad exercitum profectus est bellum patriae illaturus. 25. Temerarium est aliquem in familiaritatem recipere non cognitum. 26. Magnos viros veneramur etiam mortuos. 27. Parentes saepe sui ipsorum obliti liberis suis consulunt. 28. Thebae ante Epaminondam natum et post eius interitum perpetuo alieno paruerunt imperio. 29. Anno CCCII ab ¹ urbe ² condita decemviri creati sunt, ut civitati leges scriberent. 30. Timoleon lumina oculorum amisit, sed hanc calamitatem ita moderate tulit, ut nemo eum querentem audierit. 31. Socratem Xanthippe aiebat eodem semper vultu se vidisse exeuntem domo et revertentem.

Semel emissum volat irrevocabile verbum.
Volenti non fit iniuria.

§ LXXIX.

2. Ablativus absolutus.

(Lat. slovn. §§ 380, 381.)

A. 1. Pythagoras Tarquinio Superbo regnante in Italiam venisse dicitur. 2. Vere ineunte eadem diei noctisque longitudo est. 3. Orantibus amicis tamen Socrates carcerem non reliquit. 4. Voluptate dominante maximae virtutes iacent. 5. Magna spes patriae scholae sunt: his florentibus etiam res publica viget, his aegrotantibus morbus perfacile etiam patriam invadit. 6. Antonius ingens bellum commovit cogente uxore Cleopatrá, reginā Aegypti. 7. Senatus decrevit de reditu Ciceronis dissentiente nullo. 8. Fabricius medico Pyrrhi promittente venenum se regi daturum monti Pyrrhum, ut caveret insidias. 9. Maximus terrae motus Tiberio regnante accidit magno urbium numero eodem die corrueunte. 10. Troiā captā Graeci saeviebant in Troianos. 11. Tarquiniis Romā expulsis Romani duos consules creaverunt. 12. P. Valerius exactis regibus primo anno consul fuit. 13. Hannibal Sagunto capto exercitum Carthaginem Novam in hiberna deduxit. 14. Ephori Pausaniae proditione cognitā in urbe Spartā eum comprehendere voluerunt. 15. Theopompus Lacedaemonius permutato cum uxore habitu e custodia ut mulier evāsit.

Duobus litigantibus tertius gaudet.
Crescente periculo crescunt vires.

§ LXXVIII. B. ¹V tej zvezi = p o. — ²Namreč: Rōmā.

B. 16. Solon et Pisistratus Servio Tullio regnante floruerunt. 17. Caesar legatis tribunisque militum convocatis, quae fieri vellet, ostendit. 18. Athenienses cum Persarum impetum nullo modo possent sustinere, urbe relicta naves conscendere statuerunt. 19. Hannibale duce Carthaginienses bellum cum populo Romano gessisse notum est. 20. G. Caninio consule nemo Romae prandit; eo consule nihil mali factum est. 21. Pausaniā duce Graeci Persas apud Plataeas devicerunt. 22. L. Domitio (et) Ap. Claudio consulibus Caesar discedens ab hibernis in Italiam, ut quotannis facere consuevit, profectus est. 23. Cicerone puero bellum inter Marium et Sullam ortum est. 24. Pueris nobis, inquit Cicero, Gn. Aufidius, qui caecus erat, Graecam scribebat historiam. 25. Poesis apud Romanos florere coepit Catone iam sene. 26. Augusto vivo artes et litterae apud Romanos floruerunt. 27. Romani Hannibale vivo nunquam se sine insidiis futuros esse existimabant. 28. Megacle auctore Pisistratus tyrannus Athenis expulsus est. 29. Tranquillo mari quilibet gubernator est. 30. Invito Fabio Maximo dictatore Minucius magister equitum cum Hannibale anno CCXVII ante Chr. natum confligit.

Durante causā durat effectus, cessante causa cessat effectus.

Quod Deo teste promiseris, tenendum est.

C. Gerundij in gerundiv.

§ LXXX.

(Lat. slovn. §§ 384—390.)

A. 1. Socrate mortuo Plato primum in Aegyptum discendi causā contendit. 2. Beate vivendi cupiditate incensi omnes sumus. 3. Plato solebat dicere: discipulus sit cupidus discendi, audiendi, interrogandi. 4. Solitudo cogitando aptissima est. 5. Breve tempus aetatis satis longum est ad bene honesteque vivendum. 6. Themistocles Graecos invitos ad pugnandum cum Persis coegit. 7. Ceteros Graecos quivis Atheniensis tam bene quam suaviter loquendo superavit. 8. Multa de bene beateque vivendo a philosophis disputata sunt. 9. Omnem occasionem exercendae virtutis arripere oportet. 10. Romulum et Remum cupiditas cepit in iis locis, ubi expositi atque educati erant, urbis condendae. 11. Multi emendorum librorum cupidiores sunt quam legendorum. 12. Ad amicitiam comparandam multum confert morum similitudo. 13. Musicam natura ipsa videtur ad labores facilius tolerandos nobis dedisse. 14. Sunt nonnulli acuendis puerorum

ingeniis non inutiles lusus. 15. L. Sergius Catilina, nobilissimi generis vir, sed ingenii pravissimi, ad delendam patriam coniuravit cum quibusdam claris, sed audacibus viris. 16. Omnis loquendi elegantia augetur legendis oratoribus et poetis.

Scribere scribendo, dicendo dicere disces.

Docendo discimus.

B. 17. Catonem Maiorem promptiorem fuisse ad vituperandum quam ad laudandum satis constat. 18. Parsimonia est scientia vitandi sumptus supervacaneos. 19. Equus vehendo, asinus oneri ferendo est aptior. 20. Homines ad deos nullā re propius accedunt quam salutem hominibus dando. 21. Militibus aut vincendum aut moriendum est. 22. Brutus suos et fratris filios, qui coniuraverant de recipiendis regibus, secūri percussit. 23. Tuo tibi iudicio utendum est. 24. Suscipienda bella sunt ob eam causam, ut sine iniuriā in pace vivatur, partā autem victoriā conservandi ii, qui non crudeles, non immanes fuērunt. 25. Multa dicta sunt ab antiquis de contemnendis et despiciendis rebus humanis. 26. Agis, rex Lacedaemoniorum, interrogatus, quot milites haberet: «Quot sufficiunt», inquit, «ad fugandos hostes». 27. De immortalitate animi nobis non est dubitandum. 28. Miltiades aeger erat vulneribus,¹ quae in oppugnando oppido acceperat. 29. Cyrus infans datus est occidendus Harpago; is pastori regii pecoris exponendum (eum) tradidit. 30. Antigonus Eumenem mortuum propinquis eius sepeliendum tradidit; hi ossa eius in Cappadociam ad matrem atque uxorem deportanda curarunt.

Non scholae, sed vitae discendum est.

Iuveni parandum, seni utendum (est).

D. Supin.

§ LXXXI.

(Lat. slovn. §§ 391, 392.)

1. Galli gallinacei cum sole cubitum eunt. 2. Multi in forum non spectatum veniunt, sed ut ipsi spectentur. 3. Venērunt legationes a Graecis Romam questum de iniuriis regis Macedonum. 4. Lacedaemonii Agesilaum bellatum miserunt in Asiam. 5. Phrygiā devastatā Agesilaus Ephesum hiematum reduxit exercitum. 6. Bello Hel-

§ LXXX. ¹ Sloveni ablat. s predlogom «za» in instrumentalom!

vetiorum confecto totius fere Galliae legati ad Caesarem gratulatum convenērunt. 7. Una legio ex consuetudine frumentatum missa est. 8. Timoleon Mamercum cepit, ducem Italicum, qui tyrannos adiutum in Siciliam venerat. 9. Tarquinius Superbus Octavio Mamilio Tusculano filiam nuptum dedit. 10. Cum Xerxes Graeciae bellum inferret, Athenienses legatos miserunt Delphos consultum, quidnam facerent. 11. Quo brevior narratio, eo facilior intellectu est. 12. Nefas est dictu miseram esse senectutem. 13. Fac id, quod optimum factu videbitur. 14. Humanus animus cum alio nullo nisi cum ipso deo, si hoc fas est dictu, comparari potest. 15. Sedes oraculi Iovis Hammonis (incredibile est dictu), inter vastas solitudines sita undique arboribus contacta erat.

Quae tibi iucunda sunt dictu, saepe alteri molesta sunt auditu.

Pripovedke.

§ LXXXII.

1.

Spartanus quidam cum rideretur, quod claudus in pugnam iret: «At mihi», inquit, «pugnare, non fugere est propositum.»

2.

Demōnax cum videret quendam veste suā glorientem, prehensā veste: «Atqui», inquit, «hoc ante te ovis gestabat et ovis erat.»

3.

Democritus interrogatus, in qua re consisteret nobilitas, respondit: Pecudum nobilitas in valido corpore, hominum in bonitate morum.

4.

Diogenes interroganti cuidam, quā ratione inimicum optime ulcisci posset: «Si te ipsum», inquit, «probum et honestum virum praestiteris.»

5.

Cum unicus Diogenis servus aufugisset suaderentque omnes, ut eum persequeretur: «Non faciam», inquit; «ridiculum enim esset, cum ille sine me vivere possit, si ego non possem vivere sine illo.»

6.

Cum rex Pyrrhus Romanis bellum intulisset, perfuga ab eo vēnit in castra Fabricii, consulis Romani, eique pollicitus est, si praemium sibi dare vellet, se ad Pyrrhum rediturum et eum veneno necaturum esse. Hunc Fabricius reducendum curavit ad Pyrrhum idque facinus eius a senatu laudatum est.

7.

M. Curius Dentatus cum de Samnitibus, de Sabinis, de Pyrrho triumphasset, extremum tempus aetatis in vitā rusticā consumpsit. Eidem ad focum sedenti Samnites magnum auri pondus attulērunt, sed ab eo repudiati sunt. «Non enim», inquit, «aurum habere mihi praeclarum videtur, sed iis, qui aurum habent, imperare.»

Slovník

latinsko-slovenski.*

A.

Ā, (pred vokali in *h*) *ab*, *praep.*
c. ablat. od, (po)
ab-do 3, *didi*, *ditum* skrijem
ab-eo *ire*, *ii*, *itum* odidem (-hajam),
odstopim (-stopam), *rē* od česa
ab-oleo 2, *olēvi*, *olitum* iztrebim,
zatrem, odpravim
ab-olēscō 3, *ēvi*, — (z)ginem (*ab-*
olēre)
ab-solvo 3, *solvi*, *solūtum* odvežem,
oprostim, osvobodim
abs-tinentia *ae* vzdržnost, nese-
bičnost (*abs-tinere*)
abs-trūdo 3, *trūsi*, *trūsum* (od)-
rinem, skrijem
ab-sum, *ab-esse*, *ā-fui* oddaljen -,
nenavzočen -, odsoten sem
ab-undo 1 (*rē*), obilujem (s čim),
imam kaj na prebitek (*unda*)
āc, *cōni*. (le pred konsonanti, sicer
atque) in, pa
ac-cēdo 3, *cēssi*, *cēssum* (*ad rem*)
pristopim, pri-, po-maknem (-mi-
kam) se, (pri)bližam se (komu)

ac-cidit 3, *accidit*, — pripeti -,
primeri se
ac-cipio 3, *cēpi*, *ceptum* (vs)prej-
mem, vzamem, dobim
ac-cūso 1 (sodnijsko) (za)tožim,
dolžim, grajam (*ad*, *causa*)
acer, *eris*, *n.* javor
ācer, *ācris*, *ācre* bister, oster, hud
acerbus 3 trpek, grenek, težek
acēscō 3, *acui* skisam se, okisnem
Achillās *ae* morilec Pompejev
Achillēs *is* junak grški
aciēs *ēi* bojni red, boj, bitka
acīnacēs *is* (kratka) sablja (pers.)
ac-quirō 3, *quīsivi*, *quīsītum* pri-
dobi(va)m si (*ad*, *quaerere*)
acūleus *i* želo (*acuere*)
acuo 3, *acui*, *acūtum* ostrim, bi-
strim, urim (*acus*)
acūtus 3 oster, bodeč (*acuere*)
ad, *praep. c. acc.* k, do, na, pri,
ob, za, proti, (v)
ad-do 3, *didi*, *ditum* pridenem,
pristavim
ad-dūco 3, *dūxi*, *ductum* pripe-
ljem; ganem, uklonim, pripravim

* **Pripomnja.** Izgovarjaj vokale vseh v lat.-slov. in slov.-lat. slovníku navedenih besed kratko izimši: *a*) difthonge (dvoglasnike), *b*) *z* znamenjem dolžine zaznamovane (prirodno) dolge vokale, *c*) vokala *o* in *i* v glagolski končnici prve osebe *singul. activi*.

Kratice: *m.* (za samostalniki) pomenja *genus masculinum*, *f.* = *g. femi-*
ninum, *n.* = *g. neutrum*, *c.* = *g. commune*; *praep. c. acc.* (*ablat.*) = *praepositiō*
(predlog) *cum* (*z*) *accūsātivō* (*ablātivō*); *cōni.* = *cōiunctiō* (veznik); *adv.* = *ad-*
verbium (prislov); *sing.* = *singulāris* (*numerus*); *plur.* = *plurālis* (*numerus*);
indecl. = *indeclinabile*; številke 1., 2., 3., 4. (za glagoli) značijo: prvo,
drugo, tretjo in četrto konjugacijo, številka 3 (za adjektivu), da so
treh končajev. Arabske številke za lastnimi imeni navajajo kako znamenito
leto iz življenja dotične osebe, in sicer brez dastavka: leto pred Kristovim
rojstvom, z dastavkom «po Kr.» pa leto po Kristovem rojstvu.

ad-eō, *adv.* tako (zelo)
ad-eo īre, īi, itum idem (pridem),
 pristopim, zatečem se, obiščem
ad-fero, ad-ferre, at-tuli, al-lātum
 pri-, do-nesem; vzročim, za-
 vda(ja)m; javljam, poročam
ad-ficio 3, fēci, fectum (aliquem
rē) storim -, delam -, prizadenem
 (komu kaj)
ad-finitās, ātis svaščina, sorod-
 nost (*fīnis*)
ad-firmo 1 trdim, zagotavljam
 (*fīrmus*)
ad-flīgo 3, flīxi, flīctum potolčem,
 pobijem; *ad-flīctus 3* pobit, po-
 trt, nesrečen
Adherbal alis kralj numidski (115)
ad-hortor 1 opominjam, izpodba-
 dam, bodrim, (o)hrabrim
ad-imo 3, ēmi, emptum (od)vza-
 mem (-jemljam) (*emerē*)
ad-ip-iscor 3, adeptus sum dose-
 žem, (za)dobim
ad-iungo 3, iūnci, iūctum (aliquem
alicui, aliquid ad rem) (pri)-
 družim, združujem (kaj s čim)
ad-iuvo 1, iūvi, iūtum (aliquem)
 podpiram, pomagam (komu)
ad-mīrātiō ōnis občudovanje
 (*mīrārī, mīrus*)
ad-misceo 2, mīscui, mīxtum pri-
 mešam, pridenem
ad-moneo 3, ui, itum opominjam,
 posvarim, opozorim
ad-necto 3, nexui, nexum privežem,
 privesim
ad-nuo 3, ui, — pomignem, pri-
 kimam
ad-olēscō 3, olēvi, ultum odrastem;
ad-ultus 3 dorasel (*alere*)
ad-orior 4, ortus sum napadem
 (-am)
ad-ōro 1 častim, molim
ad-sentātiō ōnis prilizovanje, la-
 skanje (*ad-sentārī, ad-sentūrī*)
ad-sentātor ōris prilizovalec (*ad-*
sentārī, ad-sentūrī)

ad-sentior 4, sēnsus sum (ad-sēnsi)
 privolim, pritrdim, pritegnem
 (*sēnsus*)
ad-suē-facio 3, fēci, factum (rē)
 pri-, na-vadim (česa), priučim
 (čemu) (*ad-suēscere*)
ad-suēscō 3, suēvi, suētum pri-,
 na-vadim se (česa)
ad-sum, ad-esse, ad-fui sem pri-
 čem (navzočen), prisostvujem
ad-ūlātor ōris prilizovalec (*ad-ūlārī*)
ad-ulēscēns entis mladenič (*ad-*
olēscere)
ad-ulēscēntia ae mladost, mladina
 (*ad-ulēscēns*)
ad-ulēscēntulus ī mladenič (*ad-*
ulēscēns)
ad-veho 3, vexi, vectum pripeljem
ad-ventus ūs prihod (*ad-venīre*)
ad-versārius 3 nasproten; *subst.*
 nasprotnik (*ad-versus*)
ad-versus 3 nasproten; *rēs ad-*
versae nesreča (*ad-vertere*)
ad-versus, praep. c. acc. zoper,
 proti (*ad-vertere*)
Aeacidēs ae Aeakov sin ali po-
 tocome, Aeakovič
aedi-fico 1 (se)zidam, (z)grādim
 (*aedis, facere*)
aedis (aedēs) is hram božji, sve-
 tišče; *plūr.* hiša
Aegae arum mesto macedonsko
aeger 3 bolan, (*vulneribus* za ra-
 nami); *adv. aegrē* težko, komaj
 (*aegrōtus*)
aegrōtus 3 bolan; *subst.* bolnik
 (*aegrōtārē*)
aegrōto 1 boleham, pešam (*aeger,*
aegrōtus)
Aegyptius 3 aegyptovski; *subst.*
 Aegypčan
Aegyptus ī f. Aegypt
Aegyptus ī m. prakralj aegyptovski
Aemilius (ī) Paullus ī oblastnik
 rimski (168)
aemulor 1 (aliquem) tekmujem (s
 kom), posnemam (ga)
Aenēus ae knez in junak trojanski

aequālis e jednak; *subst.* vrstnik, sočasnik (*aequus*)
Aequi *ōrum* narod italski
aequitās *ātis* pravičnost (*aequus*)
aequo 1 izravnim; *solō* (*dativ.*)
aequo aliquid izravnim kaj z zemljo = porušim; *aequo aliquem* jednak sem komu, dosezam ga (*aequus*)
aequor oris n. ravnica, morska gladina (*aequus*)
aequus 3 raven; prav(eden), pravičen; *aequa mēns*, *aequus animus* ravnodušje
āer *āeris* m. vzduh, zrak
aerārium *ī* blagajna (*aes*, *aeris*)
aes, *aeris* n. med (medi)
Aesculāpius *ī* bog zdravništva
aetās *ātis* doba, čas, življenje, starost
aeternitās *ātis* večnost (*aeternus*)
aeternus 3 večen, veden
aethēr eris (gornji čisteji) vzduh, jasnina, nebo
Aetna ae ognjebljivna gora sicilska
Aetōi *ōrum* Aetolci (pleme grško)
Āfrica ae Afrika
Agamemnōn onis junak in kralj grški
ager agrī polje, njiva; *ager Faesulanus* pokrajina, ozemlje F.
Agēsilāus *ī* kralj spartski (380)
ag-gredior 3, *grēssus* *sum* lotim se (česa), započnem, napadem
Agis idis kralj spartski (330)
agito 1 majem, gibljem, otrepam (*agere*)
āgmen inīs krdelo (*agere*)
ā-gnōsco 3, *gnōvi*, *gnitum* spoznam (*ad-[g]nōsco*)
āgnus *ī* jagnje
agō 3, *āgi*, *āctum* gonim; počenjam, storim, delam, ravnjam; mikam; *agō cum aliquō* dogovarjam se -, obravnavam s kom; *grātiās agō alicui* zahvalim (-ljudem) se komu; *rēs agitur* tiče se stvari, gre za stvar

agri-cola ae kmet, poljedelec (*ager*, *colere*)
āio trdim, pravim (rečem)
Albānus 3 albljanski (= iz mesta Albe v Latiji)
Albis is Laba (reka)
Albula ae f. starejše ime reke Tibere
albus 3 bel
Alcibiādēs is vojskovodja ath. (410)
Alexander drī (s priimkom) *Māgnus* *ī* (Veliki), kralj macedonski (336—323)
Alexandriā ae glavno mesto egiptovsko
aliēni-gena ae m. inorodec (*aliēnus*, *gignere*)
aliēnus 3 ptuj (*alius*)
ali-quandō, *adv.* nekdanj, некоč, (vsaj) jedenkrat
ali-quis (*aliqui*), *ali-qua*, *ali-quid* (*ali-quod*) nekdo (kdo), nekaj, kaj; *plūr.* nekateri
ali-quot, *indecl.* nekoliko -, nekaj (jih)
aliter, *adv.* drugače
alius 3 drug
Āllia ae, rečica sabinska
al-loquor 3, *cūtus* *sum* o-, nagovorim (-varjam) (*ad-loquī*)
alō 3, *ui*, *tum* (*itum*) (vz)redim (vzrejam) (*alimentum*)
Alpēs ium Alpe, Planine
alt-āre is žrtvenik (*altus*, *āra*)
alter 3 drugi (izmed dveh); *alter* — *alter* jeden — drugi
altus 3 visok; *in altum* = kvišku
alvus *ī* f. trebuh, želodec (*alere*)
ambio 4, *īvi* (*īi*), *ītum* okoli hodim, prosim, poganjam se za čim (*īre*)
ambulo 1 sprehajam se
amb-ūro 3, *ūssi*, *ūstum* ožgem
America ae Amerika
amicio 4, —, *amictum* ogrnem
amicitia ae prijateljstvo (*amicus*)
amicus 3 prijazen; *subst.* prijatelj (*amāre*, *amor*, *amicitia*)

ā-mitto 3, *mīsi*, *mīssum* izgubim
amnis is m. reka
amo 1 ljubim (*amor*, *amīcus* etc.)
amoenus 3 ljubek, vabljiv, prijeten
ā-mōlior 4, *ītus sum* odpravim,
 odstranim
amor *ōris* ljubezen (*amāre*)
ā-moveo 2, *mōvi*, *mōtum* odstranim
am-plector 3, *plexus sum* objamem
ampli-fico 1 širim, (po)večam
 (*amplus*, *facere*)
amplus 3 prostran, krasen
Amūlius *ī* kralj albljanski
an, *cōni.* ali? *an nōn* ali ne?
anāgnōstēs *ae m.* čitatelj (ki dru-
 gim čita)
anas, *anatis* rasa
Anaxagorās *ae* modrijan grški (456)
an-ceps *cipitis* (dvojav) dvojjlviv,
 neodločen (*am[bō]*, *caput*)
Anchīsēs *ae* Aenejev oče
ancilla *ae* dekla, služkinja
Ancus (*ī*) *Mārcius* *ī* četrti kralj
 rimski
anguis is c. kača, zmija
angustiae *ārum* soteska (*angustus*)
angustus 3 ozek, tesen, pičel; *rēs*
angustae stiska (*angustiae*)
anima *ae* duša, življenje (*animus*,
animal)
anim-ad-vertō 3, *verti*, *versum* o-
 za-pazim (-ujem), uvidim (*ani-
 mum ad-vertere*)
animal *ālīs* živo bitje, žival
 (*anima*, *animus*)
animāns *antis* životinja (= živo
 bitje) (*animāre*)
animus *ī* duh, duša, srce, pogum
 (*anima*, *animal*)
annālis (namreč: *liber*) *is* letopis
 (*annus*)
annus *ī* leto
ānser *eris* gos
ante, *praep. c. acc.* pred; *adv.* prej
anteā, *adv.* prej
ante-quam, *cōni.* predno, prej ko
Antigonus *ī* vojskovodja Alex. Vel.,
 pozn. kralj srednje Azije (316)
Antiochus *ī* kralj syrski (200)

antīquitās *ātis* starodavnost, stari
 vek (*antīquus*)
antīquitus, *adv.* izdavnica (*antīquus*)
antīquus 3 star(odaven) (*ante*)
anti-sto 1, *steti*, — spred stojim;
 (*alicui*) presezam, prekašam
 (koga)
Antium *ī* prastaro mesto latijsko
Antōnius *ī* lastno ime rimsko;
a) *Lūcius* (*ī*) *A. Hybrida* *ae*,
 poveljnik zoper Katilino (63);
b) *Mārcus* (*ī*) *A.*, triumvir (43)
Antōnīnus (*ī*) *Pius* *ī* cesar rimski
 († 161 po Kr.)
anulus *ī* prstan
Ap. (*App.*) kratica za predimek
 rimski *Appius* *ī*
apage (*tē*) poberi se!
a-perio 4, *perui*, *pertum* odprem,
 odkrijem, razodenem (*re-perire*)
a-pertus 3 odkrit, očiten, jasen
 (*aperire*)
apex, *apicis* rogljat klobuk
apis is bučela
Āpis is Apis (*genet.* Apija) bik, ki
 so ga Aegypčani po božje
 častili
Apollō inis grško-rimski bog svet-
 lobe in modrosti
ap-pāreo 2, *ui*, *itum* prikažem se;
appārēns *entis* očiten, očividni;
ap-pāret 2, *uit* očitno je
ap-pello 1 imenujem
Appius 3 predimek rimski; *via*
Appia Appijeva cesta; *Appius* (*ī*)
Claudius (*ī*) (*Pulcher*) konsul
 rimski (55)
apud, *praep. c. acc.* pri
aptus 3 pripraven, primeren
aqua *ae* voda
aquila *ae* orel
āra *ae* žrtvenik (*alt-āre*)
arbitror 1 menim, mislim, sodim,
 (*arbitr*)
arbor *oris f.* drevo
arcānus 3 skriven, tajen; *subst.*
 -um *ī*, navadnejše -a *ōrum*
 skrivnost, tajnost

- arceo* 2, *ui*, — odvrnem (-vračam)
 (*arx*)
ar-cesso 3, *cessivi*, *cessitum* pri-
 zovem
Archimēdēs is sloveč matematik
 grški v Syrakusah (212)
arcus *ūs* lok
ardeo 2, *ārsi*, *ārsūm* gorim
arduus 3 strm, težaven; *rēs arduae*
 težave, nadloge
ārea *ae* gumno
ārēscō 3, *ārui*, — (u)sahnem, po-
 sušim se
argenteus 3 srebern (*argentum*)
argentum *ī* srebro
Argilius *ī* Pausanijev ljubljeneč
Argivi orum Argivci (pleme grško)
Argos (le nomin. in akkusat.) *n.* in
Argi orum mesto peloponneško
Aristūdēs is, *a*) državnik athenski
 († 467); *b*) sloveč slikar thebski
Aristotelēs is modrijan grški, učitelj
 Alexandra Vel. (350)
arma orum orožje
armāmentārium *ī* orožnica (*arma*)
armo 1 oborožim (*arma*)
aro 1 orjem (*arātrum*)
Arpīnās ātis Arpinec (iz ital. mesta
Arpīnum)
ar-rēpo 3, *rēpsi*, *reptum* prilezem
Arrētium *ī* mesto etrursko
ar-rīdeo (= *ad-rīdeo*) 2, *rīsi*,
rīsum nasmehljam se
ar-ripio 3, *ripui*, *reptum* zgrabim,
 poprimem se (česa) (*ad, rapere*)
ars, *artis* umetnost
Arsacēs is poveljnik kralja Dareja
 Hystaspa
Artabazus *ī* namestnik kralja Da-
 reja Kodomanna
Artaxerxēs is kralj pers. (465)
Artemīsius *i* nos euboejski
arti-fex, *ficis* umetnik (*ars, facere*)
artus *ūs*, navadno *plūr.* -*ūs* um
 ud(je)
arx, *arcis* grad (*arcere*)
as, *assis* as (= bakren denar rim.)
- Ascanius* *ī* sin Aenejev
Asia *ae* Azija
asinus *ī* osel
a-spectus *ūs* pogled (*ad-spicere*)
asper 3 hrapav; *aspera orum* te-
 žave, nadloge
a-spicio 3, *spexi*, *spectum* (po)-
 gledam, vidim (*a-spectus*)
astrum *ī* zvezda
at, *cōni.* a, pa, ali, toda
āter 3 črn; žalosten
Athēnae arum glavno mesto attiško
Athēniēnsis *e* athenski; *subst.*
 Athenec
āthlēta *ae* borec, atlet
Atlās antis, Jupitrov sin, velikan,
 ki nosi nebo na svojih ramenih
at-que gl. *ac*
atquī, *cōni.* pa vendar (le)
ātrium *ī* (= ukajena soba), dvo-
 rana (*ater*)
Attalus *ī* kralj pergamski
at-tentus 3 pazljiv (*ad, tendere*)
at-tero 3, *trīvi*, *trītum* odrgnem
Atticus *ī* (*Titus* [*ī*] *Pompōnius* [*ī*]
A.), Ciceronov prijatelj
Attus (*ī*) *Navius* *ī* sloveč augur
 za Tarquinija Priska
auctor oris začetnik, na-, o-sno-
 vatelj, svetovalec; *Megacle auc-*
tōre na M. svēt (*augēre*)
auctōritās ātis veljava (-nost),
 (*auctor*)
audācia *ae* drznost (*audāx*)
audāx ācis drzen, pogumen, srčen
 (*audere*)
audeo 2, *ausus sum* usmelim -,
 (pre)drznem se, upam si; *au-*
dēns entis pogumen (*audāx, au-*
dācia)
audio 4 slišim, poslušam
auditus *ūs* sluh (*audire*)
au-fero au-ferre, abs-tuli, ab-lā-
tum odnesem, (od)vzamem (*ab*)
Aufidius *ī* (*Gnaeus* [*ī*] *A.*) zgodo-
 piseč in oblastnik rimski (114)
au-fugio 3, *au-fūgi*, — ubežim (*ab*)
augeo 2, *auxi*, *auctum* (po)množim

augur, auguris ptičegledec, kobnik, augur
Augustus ī prvi cesar rimski († 14 po Kr.)
aureus 3 zlat (*aurum*)
auris is uho
aurum ī zlato
aut, cōni. ali
autem, cōni. (vselej druga beseda v stavku) a, pa
autumnus ī jesén
auxilium ī pomoč
auxilior 1 pomagam (*auxilium*)
avāritia ae lakomnost, skopost (*avārus*)
avārus 3 lakomen, skop (*avēre*)
avē (havē) zdrav bodi! zdravstvuj! blagor ti! (*avēre*)
avis is ptica
ā-voco 1 odzovem
ā-volo 1 odletim
āxis is m. os (*agere*).

B.

Babylōn ōnis mesto v Mesopotamiji
balaena ae kit
balbus 3 jecljav(ec)
Balbus ī (*Lūcius* [ī] *Cornēlius* [ī] B.) načelnik pijonirjev v Caesarjevi vojni
barba ae brada
barbarus 3 (negrški ali nerimski) ⇒ ptuj, inostranski; *subst.* inostranec, barbar
basis is podnožje
beātus 3 blažen, srečen
bellicōsus 3 bojevit (*bellum*)
bello 1 vojskujem se (*bellum*)
bellum ī vojska (*bellicōsus*)
bēhua ae zver(inā)
bene-ficium ī dobrota (*bene, facere*)
bene-ficus 3 dobrotljiv (*bene-ficium*)
Beneventum ī mesto italško
bene-volentia ae dobrohotnost, dobrotljivost (*bene, volo*)
bené-volus 3 dobrohoten, dobrotljiv (*bene-volentia*)

bēstia ae žival, zver(ina)
bibo 3 *bibi*, (*pōtum*) pijem
bī-duum ī dvodnevje, dva dni (*bī[s]*, *dies*)
bīmus 3 dvozimen, dveleten
blandior 4 laskam -, prilizujem se
Bocchus ī kralj mauretanski (108)
Boeōtius 3 boeotski (iz Boeotije)
bonitās ātis dobrost, izvrstnost (*bonus*)
bonus 3 dober; *subst.* *bonum* ī in *bona ōrum* dobro, dobrina, blagor
boreās ae m. sever (veter)
bōs, bovis c. govedo, vol (bik)
Brennus ī vojskovodja galski (390)
brevīs e kratek
Britānnus ī Britanec (*Britānnia*)
Brūtus ī, a) *Lūcius* (ī) *Iūnius* (ī) B. prvi konsul rimski (509);
 b) *Mārcus* (ī) *Iūnius* (ī) B. jeden izmed Caesarjevih morilcev (44)
Byzantium ī mesto, zd. Carigrad.

C.

Cadāver eris n. mrtvo truplo, mrlič (*cadere*)
Cadmēa ae grad thebski
cado 3, *cecidi, cāsum* padem
Caecilia ae hči Q. Caecilija Metella
caecus 3 slep(ec)
caedo 3, *cecidi, caesum* u-, (po)-bijem, (po)-sekam, tepem (*caedēs*)
caelestis e nebeški (*caelum*)
caelitus, adv. (i)z neba (*caelum*)
caelum ī nebo
Caesar aris (*Gāius* [ī] *Iūlius* [ī] C.) oblastnik rimski († 44)
calamitās ātis nesreča, nezgoda, poraz
cale-facio 3, *feci, factum* (o)grejem (-grevam) (*calor, calidus*)
calidus 3 topel, vroč (*calor, calere*)
Caligula ae (*Gāius* [ī] *Claudius* [ī] C.) cesar rimski († 41 po Kr.)
calix icis čaša (kelih)
calliditās ātis prekanjenost, zvitost (*callidus*)

Calliopē žs Musa vzvišenega pesništva
callis is m. steza
Calpurnia ae Ciceronova žena
camelus ī velblod
Camillus ī (*Mārcus* [ī] *Fūrius* [ī] C.) oblastnik rimski (400)
campus ī ravan, polje
candidus 3 (bliščeeče) bel
Caninius ī (*Gāius* [ī] C. *Rebilus* ī) konsul rimski (44)
canis is c. pes
Cannae ārum trg v Apuliji
Cannēnsis e kannski (pri Kannah)
cano 3, *cēcini* (*cantum*) pojem; *fidibus* c. brenkam na citre
Canōpus ī m. mesto aegyptovsko
cantus ūs petje (*canere*)
cānus 3 siv
capesso 3, *īvi*, *ītum* lotim se (česa), prevzamem (*capere*)
capillus ī las(je) (*caput*)
capio 3, *cēpi*, *captum* vzamem, ujamem, osvojim (-svajam), pribojujem; (po)lotim se (česa), prevzamem
Capitolium ī Kapitolij, grad rimski (*caput*)
Cappadocia ae dežela malobazijska
caprea ae srna
captivus 3 ujet; *subst.* jetnik (*capere*)
capto 1 hlastno prijemam (za kaj), lovim (ugrabim) (*capere*)
caput, *capitis* glava
carbō ōnis ogelj
carcer eris ječa
careo 2, *ui* (*itūrus*) *aliquā* rē sem brez česa, nimam, pogrešam (kaj)
carmen inis pesen, proroški izrek, proroštvo (*canere*)
carō, *carnis* f. meso
carpo 3, *carpsi*, *carptum* (na)trgam
Carthāginiēnsis is Karthazan
Carthāgō inis Karthagina (mesto afriško)
Carthāgō (inis) *Nova* (ae) *Nova* Karthagina, mesto hispansko (zd. Carthagenā)

cārus 3 drag, ljub
castigo 1 karam, kaznim (*castus*)
castra ōrum tabor
cāsus ūs slučaj, dogodek (*cadere*)
Catilina ae (*Lūcius* [ī] *Sergius* [ī] C.) plemenitaš in zarotnik rimski (63)
Catō ōnis, a) *Mārcus* (ī) *Porcius* (ī) C. (*Māior* [ōris] *Cēnsōrius* ī) oblastnik rim. (170); b) *Mārcus* (ī) *Porcius* (ī) C. (*Uticēnsis* is) oblastnik rimski († 46)
catulus ī mladič
cauda ae rep
Caudinus 3 kaudijski (po mestu «Caudium»)
causa ae vzrok, pravda, zadeva, stvar; *causā* (za kakim genet.) zavoljo, zaradi
cautēs (*cautis*) is rtasta skala, kleč
caveo 2, *cāvi*, *cautum* (*aliquid*, *ab aliquō*) (ob)varujem -, čuvam -, izogibljem se česa
cēdo 3, *cēssi*, *cēssum* (od)idem, umaknem se
cedo sem daj!
celeber bris bre mnogo obiskovan, glasovit, sloveč, znan (*celebrāre*)
celebro 1 (po)slavim; praznujem, obhajam (*celeber*)
cella ae pregradek, shramba
Celtibērī ōrum, narod hispanski
cēna ae obed (*cēnāre*)
cēno 1 obedujem, kosim; *cēnātus* odobedovavši (*cēna*)
cēnseo 2, *cēnsui*, *cēnsium* cenim
centuriō ōnis stotnik, centurijon (*centum*)
cérusus ī črešnja (drevo) (*cérusum*)
cerno 3, (-*crēvi*, -*crētum*) gledam, vidim
certus 3 gotov; *adv.* *certō* za gotovo
cervus ī jelen
cēso 1 popuščam, (od)neham (*cēdere*)
cēterī ae a drugi, ostali; v *sing.* le *cētera* f. in *cēterum* n. (pri kolektivih) druga, o

- Charybdis* is Charybda (nevarna
krnica v morski ožini messinski)
- Chersonēsus* ī f. polotok thraški
ob Hellespontu
- Christus* ī Krist(us)
- cibāria* ōrum jestvine, živež, hrana
(*cibus*)
- cibus* ī jed
- cicer eris* n. čičerika, grah
- Cicerō* ōnis, a) *Mārcus* (ī) *Tul-*
lius (ī) C. govornik in oblastnik
rimski († 43); *Quīntus* (ī) *Tul-*
lius (ī) C. brat njegov (60)
- cicōnia* ae štoklja
- Cilicia* ae dežela maloazijska
- Cimōn* ōnis vojskovodja ath. (463)
- Cineās* ae svetovalec in poslanec
Pyrrhov (280)
- cingo* 3, *cīnci*, *cīnctum* (o)pašem
(-pasujem), obda(ja)m; *corōnā*
c. ovenčam
- cio* 4 (*cio* 2) *cīvi*, *cītum* gibljem;
(po)zovem
- circā*, *praep. c. acc.* okrog, okoli
- Circē* ēs Circa, glasovita čarovnica
- circēnsis* e cirkovski; *plur. cir-*
cēnsēs (namr. *lūdī*) igre v cirku
(*circus*)
- circum*, *praep. c. acc.* okrog, okoli
(*circa*)
- circūm-do* dāre, *dedi*, *dātum* ob-
da(ja)m
- circūm-eo* (*circu-eo*) *īre*, *īvi* (ī),
itum obidem, zajamem
- circum-sto* 1, *steti*, — stojim okoli
- circum-volve* 3, *volvi*, *volūtum*
ovijem
- Cirta* ae mesto numidsko
- cis*, *praep. c. acc.* takraj, tostran
- Cis-alpīnus* 3 takraj Alp ležeč,
predplaninski (*Alpēs*)
- citus* 3 hiter; *adv. citō* hitro, koj
(*ciere*, *cīre*)
- citrā*, *praep. c. acc.* tostran
- cīvis* is (so)državljan
- cīvilis* e državljanski (*cīvis*)
- civītās* ātis država, občina (*cīvis*)
- clam*, *adv.* skrivaj, na tihem
- clāmor* ōris vpitje, krič (*clāmāre*)
- clangor* ōris krič, gaganje
- clārus* 3 svetel, jasen; razločen,
odličen, slaven
- clāssiārius* 3 k ladijevju spadajoč;
subst. pomorski (ladijski) vojak
(*clāssis*)
- clāssis* is ladijevje
- claudio* 3, *clausi*, *clausum* zaprem
- claudus* 3 hrom, šepav
- clāvis* is ključ
- clēmentia* ae milost, milosrčnost,
usmiljenost
- Cleōpatra* ae kraljica egyptovska
- Clō* ūs Musa zgodovine
- clipeus* ī (majhen in okrogel me-
den) ščit
- Clōdīus* ī (*Pūblius* [ī] C.) narodni
tribun in Cicer. sovražnik (58)
- co-arguo* 3, *ui*, (*convictus*) doka-
žem, okrivim
- cō-emo* 3, *ēmi*, *emptum* po-, na-
kupim
- coepi*, *coepisse*, *coeptum* začel sem
- cōgito* 1 mislim, premišlujem
(*co(n)* = *cum* + *agito*)
- cō-gnōsco* 3, *gnōvi*, *gnitum* spoznam,
zvem (*co(n)* = *cum* + [*g*]nōscere)
- cōgo* 3, *coēgi*, *coāctum* sēzenem,
vkup spravim, zberem; (pri-
silim (*co(n)* = *cum* + *agere*)
- co-icio* 3 gl. *con-icio*
- col-ligo* 3, *lēgi* *lēctum* zberem,
zbiram (*cum*, *legere*)
- collis* is m. grič, hrib
- col-loquium* ī razgovor, pogovor
(*col-loquī*)
- col-loquor* 3, *locūtus sum* pogo-
varjam se (*col* = *con* = *cum* +
loquī; *colloquium*)
- col-lūstro* 1 ogledam (-ujem) (*cum*,
lūx)
- colōnus* ī naselnik (*colere*)
- colo* 3, *colui*, *cultum* obdelujem,
opravljam; gojim; častim, spo-
štujem
- color* ōris boja (barva)
- columba* ae golob
- colus* ī f. preslica

coma ae (dolgi, valoviti) lasje
com-b-ūro 3, *ūssi, ūstum* sežgem
cóm-edo 3, *ēdi, ēsum* snem, pojem
 (-jedam)
comētēs (*comēta*) ae m. (zvezda)
 repatica, komet
comitor spremljam (*comes*)
com-memoro 1 premisljujem
 (-mislim) (*memor, memoria*)
com-mendātiō *ōnis* priporočilo; c.
māiōrum prip. po prednikih
 (*cum, mandāre*)
com-miniscor 3, *com-mentus sum*
 zmislim si
com-missūra ae stik, sklep, zvez
 (*cum, mittere*)
com-mitto 3, *mīsi, mīssum* zložim;
 c. *facinus* storim, zakrivim;
proelium c. *cum aliquō* spustim
 se s kom v bitko, udarim se s kom
com-modum ī ugodnost, korist
com-modus 3 priležen, zložen
 (*com-modum*)
com-moveo 2, *mōvi, mōtum* pre-
 maknem; vzbudim, izzpodbudim,
 napravim
com-mūnico 1 (*aliquid* c. *aliquō*)
 razodenem (-devam), priobčim
 (-ujem) komu kaj (*com-mūnis*)
com-mūnis e skupen, občen, splo-
 šen (*com-mūnicāre*)
com-mūto 1 izpremenim (-minjam)
cōmo 3, *cōmpsi, cōmptum* urejam,
 lišpam, razčesem
com-paro 1 pridobi(va)m; primer-
 jam, prispodabljam
com-perio 4, *peri, pertum* (i)zvem
 (*peritus, a-perire, re-perire*)
com-pleo 2, *plēvi, plētum* napolnim
 (-njuhjem), dopolnim (*plēnus*)
com-plūrēs, ra (*genet. ium*) več
 (jih), precej (jih)
com-positus 3 sestavljen, zložen
 (*com-pōnere*)
com-prehendo 3, *hendi, hēsum*
 zgrabim, primem, ujamem
com-pungo 3, *pūnxi, pūnctum*
 (z)bodem, (u)piknem, (u)pičim
cōnātus ūs poskus, podjetje (*cōnāri*)

cón-cido 3, *cidi*, -- zgrudim se
 (*cum, cadere*)
con-cilio 1 (z)družim, sklenem
 (sklepam), napravim, ustanovim
con-clūdo 3, *clūsi, clūsum* sklenem
 (sklepam) (*cum, claudo*)
con-cordia ae sloga (*cor*)
con-cupisco 3, *cupivi, cupitum* za-
 želim, koprnim (*cupere*)
con-curro 3, *curri, cursum* stekam
 se; c. *cum aliquō* zgrabim se -,
 skupaj trčim s kom
con-cursus ūs stekanje, spopad,
 udar (*con-currere*)
con-cutio 3, *cussi, cussum* omajem;
 prestrašim (*cum, quatere*)
con-diciō *ōnis* pogoji (*cum, dicere*)
condimentum ī začimba, zabel
 (*condire*)
con-do 3, *didi, ditum* sezidam,
 ustanovim; *mortuōs* (*cadāvera*)
 c. spravim, shranim, pokopljem;
post urbem conditam po usta-
 novljenem m. = po ustanovitvi
 mesta (Rima)
con-dūco 3, *dūxi, ductum* zberem;
condūcit prija, ugaja, koristno je
cōn-fero, ferre, tuli, col-lātum
 znosim; primerim (-jam); c. *mē*
 podam se; *cōnfert* = *condūcit*
 (*cōnfiteri*)
cōn-fessiō *ōnis* priznanje, izpoved
 (*cōnfiteri*)
cōn-ficio 3, *fēci, fectum* na-, o-
 pravim, zvršim (-ujem), dokon-
 čam (*cum, facere*)
cōn-fīdo 3, *fīsus sum* (*rē, alicui*)
 upam v koga, zaupam, zanašam
 se na kaj
cōn-firmo 1 potrdim (*fīrmus*)
cōn-fiteor 2, *fessus sum* priznam,
 izpovem, (*cum, fatēri; cōnfessiō*)
cōn-flīgo 3, *flīxi, flīctum* (*cum aliquō*)
 bijem -, udarim se s kom
cōn-fodio 3, *fōdi, fōssum* prebodem
cōn-fringo 3, *frēgi, frāctum* zlo-
 mim, starem (*cum, frangere*)
cōn-fugio 3, *fūgi*, — zbežim, pri-
 bežim

- con-gero* 3, *gessi, gestum* znosim (znašam), nakopičim, obsujem
- con-grēssus* ūs napad, naval, boj (*con-gredi*)
- con-gruo* 3, *ui*, — skladam -, ujemam -, strinjam se
- con-icio* (*co-icio*) 3, *con-ieci, iectum* zmečem, zaženem, vržem (*cum, iacio*)
- cōn-iungo* 3, *iūnxi, iūnctum* zvezem, združim (-ujem); *adfūnitāte cōniūnctus alicui* komu (s kom) v bližnjem rodu
- cōn-iunx iugis c.* mož, soprog, (žena, soproga) (*cōn-iungere*)
- cōn-iūratiō* ōnis zarola (*cōn-iūratus*)
- cōn-iūrātus* ī zarotnik (*cōn-iūrare*)
- cōn-iūro* 1 zarotim se (skupno *z*) (*iūs*)
- cō-nīveo* 2, *cō-nīvi* (*cō-nīci*), — zamizim
- cōnor* 1 (po)skusim (-šam) (*cōnātus*)
- cōn-queror* 3, *questus sum* (glasno) tožim, pritožim se (o čem)
- con-quiro* 3, *quīsivi, quīsitum* poiskujem, nabiram (*cum, quaerere*)
- cōn-scendo* 3, *scendi, scēnsūm* vzlezem; *c. aliquid* stopim kam (*scandere*)
- cōn-scientiā* ae vest (*cōn-scius; cum, scire*)
- cōn-scīscō* 3, *scīvi, scītum* odločim, sklenem; *mortem mihi c.* samega sebe usmrtilm
- cōn-scius* 3, sovedoč; *subst.* sovedec, sodeležnik (*cum, scire; cōn-scientiā*)
- cōn-secro* 1 posvetim (*sacer*)
- cōn-sequor* 3, *secūtus sum* dosežem, (za)dobim
- cōn-sero* 3, *sēvi, situm* (po)sejem
- cōn-servo* 1 ohranim, rešim
- cōn-sīdo* 3, *sēdi, sēssum* (*in rē*) sedem, usedem se (na kaj) (*sidere, sedere*)
- cōn-silium* ī (po)svēt(ovanje); namen, naklep, sklep; razsodnost, previdnost; *c. habeo* posvetujem se (*cōn-sulere*)
- cōn-sisto* 3, *stiti*, — (*in rē*) postavim -, ustavim se; obstajam, stojim na čem
- cōn-sōlatiō* ōnis tolažba, tolažilo (*cōn-sōlarī, sōlācium*)
- cōn-sōlor* 1 tolažim (*cōn-sōlatiō*)
- cōn-spicio* 3, *spēxi, spectum* zagledam, zapazim
- cōn-stāns* antis stanoviten (*cōn-stāre*)
- cōn-stituo* 3, *stitui, stitūtum* postavim; ustanovim; določim, sklenem (*statuere*)
- cōn-sto* 1, *stiti*, — ob-, sè-stajam; *cōnstat* dognano -, znano je
- cōn-suēscō* 3, *suēvi, suētum* navadim se; *perf. cōn-suēvi* navajen sem, navado imam, običavam (*cōn-suētūdō*)
- cōn-suētūdō* inis navada (*cōn-suēscere*)
- cōn-sul* sulis konsul (*cōnsulere*)
- cōn-sulāris* is konsular (= bivši konsul) (*cōnsul*)
- cōn-sulātus* ūs konsulstvo (*cōnsul*)
- cōn-sulo* 3, *sului, sultum* posvetujem se; *c. aliquem* vprašam koga za svēt; *c. alicui* svetujem komu, skrbim za koga (*cōnsul*)
- cōn-sūmo* 3, *sūmpsi, sūmptum* ob-, po-rabim, potrošim; pokončam; *tempus c. in rē* obračam (obrnem) čas v kaj, prebijem čas v čem
- con-tego* 3, *tēxi, tēctum* s-, pokrijem, zastrem
- con-temno* 3, *tempsi, temptum* zaničujem, preziram (*con-temptor*)
- con-templor* 1 ogledam (-ujem)
- con-tendo* 3, *tēdi, tentum* napnem; *c. cum aliquō* tekmam, borim se; *in Asiam* podam se; od todi:
- con-tentus* 3 (*rē*) zadovoljen (s čim)
- con-tero* 3, *trēvi, trītum* strem, stratim; *pedibus c.* poteptam, pohodim; *tempus c. in rē* obračam (obrnem) čas v kaj, prebijem č. v čem
- con-tinuus* 3 neprestan (*con-tinēre*)

cōn-tiō (= *con-ventiō* ali *con-itiō*)
 ōnis shod, skupščina
con-torqueo 2, *torsi*, *tortum* za-
 drgnem
contrā, *praep. c. acc.* (le v sovraž-
 nem pomenu) zoper, proti; *adv.*
 nasproti
contrārius 3 nasproten (*contrā*)
contumēlia *ae* psovanje (psovka),
 sramočenje (*contemnere*)
con-valēscō 3, *valui*, — ozdravim
 (eti); obnesem se (*valere*, *validus*)
con-venio 4, *vēni*, *ventum* snidem -,
 zberem se
con-viva *ae* gost (*vivere*)
con-vivium ī pojedina, gostovanje
 (*vivere*, *conviva*)
con-voco 1 skličem, zberem
co-o-perio 4, *perui*, *pertum* popol-
 nem pokrijem; *lapidibus* *c.* ka-
 menam
co-orior 4, *ortus sum* vzdignem
 se, nastanem
cōpiāe ārum vojne čete (*cum*, *opēs*)
coquo 3, *coxi*, *coctum* kuham,
 pečem
Corinthius 3 korinthski; *subst.*
 Korinčan
Corinthus ī Korinth (mesto grško)
Cornēlius 3 ime znamenite rod-
 bine rimske
cornū ūs rog
corōna *ae* venec
corōno 1 venčam (*corōna*)
corpus *oris* telo
cor-rigo 3, *rēxi*, *rēctum* popravim,
 zboljšam (*cum*, *regere*)
cor-rumpo 3, *rūpi*, *ruptum* (po)-
 kvarim; podkupim, podmitim
cor-ruo 3, *ui*, — zrušim se
cotī-diānus 3 vsakdanji (*quotus*, *diēs*)
cotī-diē, *adv.* vsak dan (*cotidiānus*)
crās, *adv.* jutri
crassus 3 debel, gost
crās-tinus 3 jutrnji (*crās*)
Crates ētis modrijan thebski (350)
crēber 3 pogost; *adv.* *crēbrō* po-
 gosto(krat)

crē-do 3, *didi*, *ditum* verujem,
 mislim (*dare*)
crē-dulus 3 lahkoveren (*credere*)
cremo 1 sežgem
creo 1 ustvarim; izvolim
crepo 1, *ui*, *itum* škripljem, (za)-
 rožljam
crēscō 3, *crēvi*, *crētum* rastem
Crēta *ae* otok grški
crīmen inīs obdolžitev; pregrešek,
 krivda
crīnis is m. (dolgi) las(je)
Croesus ī kralj lydijski (560)
crūdēlis *e* grozovit(en), okruten
crūdēlitās ātis grozovitost, okrut-
 nost, krutost (*crūdēlis*)
cruentus 3 krvav (*cruor*)
cubo 1, *ui*, *itum* ležim (spim)
cūiās ātis s katere strani? od kodi
 doma?
culex *icis* komar
culpa *ae* krivda, krivica
cultūra *ae* obdelovanje, izobraže-
 vanje (*colere*)
cultus ūs češčenje (*colere*)
cum, *praep. c. ablat. s.* z (z in-
 strumental.)
cum, *cōni. a)* *temporāle* (z indikat.)
 kedar, ko; *b)* *historicum* (s kon-
 junkt. *imperf.* in *plusquamperf.*)
 potem ko, ko; *c)* *causāle* (s kon-
 junkt.) ker; *d)* *concessivum* (s
 konjunkt.) = *etsī*
cupiditās ātis poželenje, pohlep;
 strast; *glōriāe* *c.* slavohlepnost
 (*cupidus*)
cupidus 3 željen, pohlepen (*cupere*)
cupio 3, *ivi*, *itum* želim, hrepenim
 (po čem)
cūr, *adv.* zakaj? čemu?
cūra *ae* skrb (*cūrāre*)
cūria *ae* svetovalnica, kurija
Curius ī (*Mānius* [ī] *C. Dentātus* ī)
 konsul rimski (275)
cūro 1 skrhim; brigam se za kaj,
 čuvam, zdravim, vračim; (z ge-
 rundivom) dam kaj (storiti)
 (*cūra*)

curro 3, *cucurri*, *cursum* tečem, letim

currus ūs voz (*currere*)

curvo 1 (za)krivim

cūstōdia ae straženje, varstvo, ječa (*cūstōs*)

cūstōs ōdis c. čuvar(ica), stražnik (*cūstōdīre*)

cutis is koža

Cyclādes um Cyklade (skupina otokov v Aegaejskem morji)

cycnus ī labud

Cyrus ī a) kralj persijski (540);

b) kraljevič pers., Artaxerxa Mnemona brat (400).

D.

Damno 1 obsodim; *capitis d.* obsodim na smrt

Danaus ī brat Aegyptov, ustanovitelj argivskega kraljestva

Dārēus ī (*Codomannus ī*) kralj persijski (330)

dē, praep. c. ablat. o, z, s (z gen.), iz *dea ae* boginja (*deus*)

dēbeo 2, *ui, itum* moram; *d. rem* dolgujem, imam se komu zahvaliti za kaj; *nōn dēbeo* ne smem

Decem-ber bris (namreč *mēnsis*) gruden, december

decem-plex icis deseteren

decem-virī ōrum oblastvo deseterih mož, decemviri

dē-cerno 3, *crēvi, crētum* določim, ukrenem, sklenem

decet 2, *uit (aliquem)* spodobi se komu (*decus*)

dē-cido 3, *cidi*, — padem (na tla) (*cadere*)

decimānus 3 desetega oddelka (legije)

dē-cipio 3, *cēpi, ceptum* prevarim, prekanim (*capere*)

Decius 3 ime rodbine rimske

decōrus 3 dostojen, zal, lep (*decet*)

dē-decet 2, *uit*, — ne spodobi se (*dē-decus*)

dē-decus oris nečast, sramota (*dē-decet*)

dē-do 3, *didi, ditum* oddam, izročim (-čam)

dē-dūco 3, *dūxi, ductum* odpeljem, odvedem

dē-fendo 3, *fendi, fensum* odvrnem (-vračam); branim, zagovarjam

dē-fero ferre, tuli, lātum odnesem; podelim, vzročim

dē-fetiscor 3, *fessus sum* utrudim se (*fessus*)

dē-ficio 3, *feci, fectum (ab aliquo)* odpadem (od koga), izneverim se (komu) (*facere*)

dē-flagro 1 zgorim

dē-go 3, *dēgi*, — preživim, prebijem; *vītam d.* živim (*dē, agere*)

de-inde, adv. od tod; potem, dalje; (pri naštevanji tudi) drugič, tretjič

dē-lecto 1 razveseljujem, veselim (*deliciae*)

dēleo 2, *ēvi, ētum* pokončam, uničim

dē-libero 1 preišlujem, preudarim (-darjam) (*libra*)

dē-līcātus 3 slasten, izvrsten, izbran (*dē, tacere; deliciae*)

dē-ligo 3, *lēgi, lēctum* odberem (*legere*)

dē-līrus 3 blazen, brezumen

Dēlos (Dēlus) ī otok grški

Delphī ōrum m. mesto grško (v Focidi)

Dēlphicus 3 delfski

Dēmarātus ī oče Tarquinija (Starejšega)

dē-mergo 3, *mērsi, mērsum* potopim, pogreznem

dē-meto 3, *messui, messum* požanjem, pokosim

dē-mitto 3, *mīsi, mīssum* spustim; *animum d.* izgubim srce (pogum)

dēmo 3, *dēmpsi, dēmptum* (od)vzamem (*dē, emere*)

Dēmócritus ī modrijan grški (470)

dē-mōlior 4, *itus sum* poderem, porušim (*ā-mōtī, ī*)

Dēmōnāx ācis modrijan grški (90 po Kr.)

Dēmōsthenēs is slaven govornik grški (350)

dēmum, *adv.* še le

dēni-que, *adv.* poslednjič še, na-
posled

dēns, *dentis* zob (*edere*)

dē-pello 3, *puli*, *pulsum* preženem

dē-pingo 3, *pīnxi*, *pīctum* naslikam

dē-pōnō 3, *posui*, *positum* odložim;
(o)pustim; spravim, (s)hranim;
animam d. dušo izdihnem

dē-porto 1 odnesem, odvedem,
odpravim

dē-pōsco 3, *dē-popōsci*, — zahte-
vam

dē-rīdeo 2, *rīsi*, *rīsum* zasmehujem

dē-rōsus 3, *particip. perf. pass.*
sicer nerabnega glag. *dē-rōdo* 3,
rōsi, *rōsum* oglojem

dē-scendo 3, *scendi*, *scēsum* dol
zlezem, -pridem (*scandere*)

dē-sero 3, *serui*, *sertum* pustim
(na cedilu), zapustim

dē-ses, *idis* nemaren, len

dēsīdero 1 hrepenim, zahtevam,
(potrebujem)

dē-sino 3, *sii*, *situm* popustim,
neham

dē-sisto 3, *stiti*, *stitum* odstopim,
neham

dē-spicio 3, *spexi*, *spectum* (od
zgoraj dol gledam), zaničujem,
zametavam, ne cenim

dē-sum esse, *fui* manjka me (komu),
ne pomagam, zanemarjam
(-marim)

dē-tergeo 2, *tērsi*, *tērsum* zbrišem,
preženem

dēterior ius (komparat. nerabnega
dē-ter) slabejši; superlat. *dēter-
rimus* 3

dē-traho 3, *trāxi*, *trāctum* zvlečem,
odtrgam, snamem

dē-trīmentum ī izguba, škoda
(*dē-terere*)

deus (*Deus*) ī bog (Bog) (*dea*)

dē-vāsto 1 (o)pustošim, pokončam
dē-vinco 3, *vīci*, *victum* pre-, z-ma-
gam popolnem

dē-voro 1 požrem

dexter 3 desen; *dextra* (namreč
manus) *ae* desna, desnica

diadēma atis diadem (bela obveza
okoli glave)

dialectus ī *f.* narečje

Diāna *ae* rimska boginja meseca
in lova

dicātus 3 posvečen (*dicāre*)

dico 3, *dīxi*, *dictum* (iz)govorim
(-varjam), rečem, pravim, po-
vem; imenujem, zovem; *dictā-
tōrem* d. *aliquem* postavim (na-
pravim) koga za diktatorja

dictātor *ōris* diktator (najviše ob-
lastvo rimsko) (*dictāre*)

dictum ī izrek (*dicere*)

dīs *ēi* dan (*dīū*)

dif-fero ferre, *dis-tuli*, *dī-lātum*
odložim (-lagam) (*dis*, *ferre*)

dif-ficilis *e* težek (storiti), težaven
(*dis*, *facilis*)

dif-fīdo 3, *fīsus sum* ne (za)upam,
obupam

digitus ī prst (-a)

dignitās *ātis* vrednost; čast, do-
stojanstvo (*dignus*)

dī-lābor 3, *lāpsus sum* razpadem,
razspēm se, projdem

dī-ligēns entis priden, marljiv,
skrben (*diligentia*)

dī-ligentia *ae* pridnost, marljivost,
skrbnost (*dī-ligēns*)

dī-ligo 3, *lēxi*, *lēctum* spoštujem,
ljubim (*dis-legere*)

dī-lūcēscō 3, *lūxi*, — zasijem, za-
svetim se; *perf.* = sijem (*lūx*,
lūcēre)

dī-luo 3, *ui*, *ūtum* razveljavim,
ovržem (*dis-luere*)

dī-mico 1 bojujem -, (borim se)
(*dis-micāre*)

dī-midius 3 pol; *subst.* *dīmidium* ī
polovica (*dis-mēdius*)

Diogenēs is modrijan grški (350)
Dionysius ī samosilnik syrakuški
diphthongus ī f. dvoglasnik, difthong
dir-imo 3, *ēmi*, *emptum* razstavim,
 ločim, ustavim (*dis-emo*)
dī-ruo 3, *ui*, *ūtum* razrušim (*dis-
 ruere*)
(dis, dītis) = dīves itis
dis-cēdo 3, *cēssi*, *cēssum* razidem -,
 razprem -, ločim se, odhajam
 (-idem)
dis-cepto 1 razsodim, odločim
 (-ujem), prepiram se (*dis-captare*)
dis-cerpo 3, *cerpsi*, *cerptum* raz-
 trgam, ugonobim (*dis-carpere*)
dis-cēssus ūs odhod (*dis-cēdere*)
dīsci-plīna ae nauk, veda, (vo-
 jaški) red (*dīscere*)
dīsci-pulus ī učeneć (*dīscere*, *puer-
 ulus*)
dīscō 3, *didici*, — učim se
dis-cordia ae nesloga (*dis, cor*)
dis-crīmen inis razloček (*dis-cernere*)
dis-pliceo 2, *plicui*, *plicitum* ne
 dopadam, nisem všeč (*dis-placere*)
dis-puto 1 razpravljam (kaj), go-
 vorim (o čem)
dis-seco 1, *secui*, *sectum* razsečem
dis-sentio 4, *sēnsi*, *sēnsūm* drugega
 menenja sem, ne skladam se
 (s kom)
dis-suādeo 2, *suāsi*, *suāsum* od-
 svetujem
dīū, *adv.* dolgo (časa), dolgo trajno;
 komparat. *dīūtius* dalje, super-
 lat. *dīūtissimē* najdalje, prav
 dolgo (*dīēs*)
dīuturnus 3 dolgo trajan (*dīū*)
dīves itis bogat (*dīvitiae*)
dī-vido 3, *vīsi*, *vīsum* (raz)delim,
 ločim
dīvīnātīō ōnis prorokovanje (*dīvīnus*)
dīvīnitus, *adv.* po božji naredbi
 (*dīvīnus*)
dīvitiae ārum bogastvo (*dīres*)
dīvus 3 božji; *subst.* *dīvus* ī =
deus; *dīvum* ī vedro nebo, *sub*
dīvō pod milim nebom

do dāre, dēdi, dātum dam, podelim:
beneficium d. dobroto izkažem
 (-zujem)
doceo 2, *docui*, *doctum* učim, po-
 učujem
doctus 3 učen (*docere*)
doleo 2, *ui* (*dolitūrus*) (ob)žalujem
 (*dolor*)
dolor ōris bol(est), bolečina (*dolere*)
dolus ī zvijača, prevara
domesticus 3 domač, hišen (*domus*)
domi-cilium ī bivališče, (*domus*,
celāre)
dominor 1 gospodujem, vladam
 (*dominus*)
dominus ī gospod(ar); *d. nāvis*
 lastnik lad. (*domina*)
Domitius ī (*Lūcius* [ī] *D. Ahēno-
 barbū* [ī]) konsul rimski (55)
domo 1, *ui*, *itum* (u)krotim, brzdam
domus ūs hiša, dom
dōnec, cōni. dokler
dōno 1, (*alicui aliquid*) darujem,
 (*aliquem aliquā rē*) obdarim
 (*dōnum*)
dōnum ī dar(ilo) (*dōnare*)
dormio 4 spim
dorsum ī hrbet
dubito 1 dvojim, dvomim (*dubius*)
dubius 3 dvojljiv, negotov (*duō*)
dūco 3, *dūxi*, *ductum* peljem, vo-
 dim; *uxōrem d.* vzamem za
 ženo, oženim se (z); *vītam d.*
 (življenje) živim (*dux*)
ductus ūs vodstvo, poveljstvo
 (*dūcere*)
dulcis e sladek, prijeten
dum, cōni. (med tem) ko, dokler,
 dočim
dum-modo, cōni. da le
duplex icis dvojen
dūro 1 trpim, trajam (*dūrus*)
dūrus 3 trd, (hud) (*dūrare*)
dux, ducis c. vodja (voditeljica),
 vojskovodja, poveljnik (*dūcere*)
Dyrrachium ī mesto ilirsko (zd.
 Durazzo).

E.

Ē (le pred konsonanti, sicer) *ex*,
praep. c. ablat. iz, izmed, (včasih)
s (z), po

ēbrius pijan, opit (*sōbrius*)

eburneus 3 slonokoščen (*ebur*)

ec-quis (*ec-qui*), *ec-quae* (*ec-qua*),
ec-quid (*ec-quod*) je-li kdo? je-li
kaj?

ē-dīscō 3, *didici*, — učim se na
pamet (izust)

ebur oris slonova kost (*eburneus*)

edo 3, *ēdi*, *ēsum* jem, uživem (*ēscā*)

ē-do 3, *didi*, *ditum* dam od sebe,
izda(ja)m; *circēnsēs* (*lūdōs*) *ē*.
dajem igre v cirku; *vōcem* *ē*.
izustim besedo, zakličem (*ē, dare*)

ē-dūcō 3, *dūxi*, *ductum* izvedem,
peljem iz česa

ē-duco 1 vzgojim, vzredim

ef-fectus *ūs* učinek (*ef-ficere*)

ef-feminātus 3 omehkužen (*ef-fēmi-
nāre; ex, fēmina*)

ef-fero ferre, ex-tuli, ē-latum iz-
nesem, povzdignem

ef-ficiāx *ācis* izdaten, uspešen,
(*ef- [= ex]ficere*)

ef-ficio 3, *feci*, *fectum* storim, iz-
vršim; učinim (*ex, facere*)

ef-flāgito 1 silno prosim, zahtevam

ef-fluo 3, *flūxi*, *flūxum* iz-, pre-
tečem

ef-fugio 3, *fūgi*, *fugitum* (*aliquem*,
ex rē) ubežim, utečem, uidem
(komu, iz česa)

ef-fundo 3, *fūdi*, *fūsum* izlijem;
potratim, potrošim

egēnus 3 potreben, reven, ubog
(*egēre*)

egeo 2, *ui*, — potrebujem, potre-
ben sem (*egēnus*)

ē-gredior 3, *grēssus sum* izidem,
odrinem, odhajam (-idem)

ēiūs-modī (= *ēius modī*) te vrste,
tak

ē-legantia *ae* okusnost, uglajenost

elephantus *ī* in *elephās antis* slon

Elēus 3 elidski (iz Elide)

ē-licio 3, *licui*, *licitum* iz-, z-vabim

ē-ligo 3, *lēgi*, *lēctum* izberem, iz-
volim

ē-loquentia *ae* zgovornost, lepo-
rečnost (*loquī*)

ē-lūceo 2, *lūxi*, — svetim se (izza
česa); odlikujem se (*lūx*)

ē-lūdo 3, *lūsi*, *lūsum* (*aliquem*)
rogam se (komu), norčujem se
(s kom), zasmehujem (ga)

ē-mendo 1 popravim, po-, z-bolj-
šam

ē-mitto 3, *mīsi*, *mīssum* izpustim;
verbum *ē*. izustim

emo 3, *ēmi*, *emptum* kupim

ē-molumentum *ī* uspeh, korist

Endymiōn *ōnis* lep mladenič

ē-neco 1, *necui*, *nectum* umorim,
usmrtnim (*nex*)

e-nim, cōni. (nikdar prva beseda
v stavku) kajti, namreč

ēnsis is m. meč

eo īre, īvi (*ii*), *itum* idem, grem;
imperf. hojeval sem

ēō, *adv.* tje(kaj) (*id*)

ēō-dem, *adv.* tistje (*idem*)

Epaminōndās *ae* vojskovodja
thebski (370)

Ephesus 3 efeski (iz Efeza)

Ephesus *ī* mesto maloazijsko

Ephialtēs *ae* Efialtēs (480)

ēphorus *ī* efor (oblastnik spartski)

Epīcūrus *ī* modrijan grški (roj. 334)

epigramma *atis* napis

Epīrus *ī f.* dežela grška

epistula *ae* pismo

epulum *ī* pojedina, *plūr.* *epulae*
ārum jedi, obed

eques itis konjenik, vitez (*equus*)

equitātus *ūs* konjeništvō (*eques*)

equis *ī* konj (*eques*)

Ēratō *ūs* Musa lyričnega pesništva

ergā, *praep. c. acc.* (le v prijaznem
pomenu) proti, do

ergō, *cōni.* zatorej

ē-ripio 3, *ripui* *reptum* iztrgam,
(od)vzamem (s silo), ugrabim
(*ē, rapere*)

erro 1 motim se, blodim (*error*)
error ōris zmota, blodnja (*errāre*)
ē-rumpo 3, *rūpi*, *ruptum* (naglo)
 se po-, pri-kažem, proderem
ē-ruo 3, *ui*, *ūtum* izgrebem, iz-
 kopljem
ēsurio 1 lačen -, gladen sem, gla-
 dujem (*edere*)
et, *cōni*. in, pa, ter; *et* — *et* i — i
et-enim, *cōni*. kajti, namreč
et-iam, *cōni*. tudi, celo
etiam-nunc, *adv.* še zdaj
et-iam-sī = *et-sī*
Etrūria *ae* dežela italska
Etrūscī ōrum Etruščani (prebivalci
 Etrurije)
et-sī, *cōni*. če tudi, če prav, da-si,
 akoprem
Eumenēs is poveljnik Alexandra
 Vel. (330)
Eurōpa *ae* Europa
Euterpē *ēs* Musa glasbe
ē-vādo 3, *vāsi*, *vāsum* iz-, u-idem,
 u-tečem
ē-vānēscō 3, *vānui*, — izginem
 (*vānus*)
ē-vello 3, *velli*, *vulsum* izderem,
 izrujem
ē-venio 4, *vēni*, *ventum* izidem;
ēvenit zgodi -, pripeti se
ē-vertō 3, *verti*, *versum* prevrnem,
 razrušim, razdenem
ex, *praep. c. abl. gl. ē*
ex-āmen inis roj, množica (*ex*,
agmen, agere)
ex-animis e in *ex-animus* 3 mrtev
ex-ārēscō 3, *ārui*, — (u)sahnem
ex-cēdo 3, *cēssi*, *cēssum* izstopim,
 odidem (-hajam), zapustim
 (-puščam)
ex-cellēns entis odlikujoč se, od-
 ličen (*ex-cellere*)
ex-cello 3, —, — odlikujem se
 (*rē*, v -, po čem)
ex-cio 4, *ivi*, *ūtum* (toda *ex-citus* 3)
 izzovem, o-, vz-budim
ex-cipio 3, *cēpi*, *ceptum* vsprejmem
 (*ex, capere*)

ex-cito 1 vzbudim (-bujam), *flam-*
nam vnamem (plamen)
ex-clāmo vskliknem (*clāmor*)
ēx-colo 3, *colui*, *cultum* izobrazim
ex-cūsātio ōnis izgovor (*causa*)
ēx-edo 3, *ēdi*, *ēsūm* iz-, pod-jem
ex-emplum i vzgled (*ex-imiū*, *emere*)
ex-eo ire, ii, itum iz-, od-idem
 (-hajam), (iz)tečem, ločim se
ex-erceo 2, *ercui*, (*ercitum*) *erci-*
tātum urim -, vadim -, pečam se
 (s čim) (*arcere, exercitus*)
ex-ercitatio ōnis vaja
ex-ercitus ūs vojna, vojstvo (*exer-*
cere)
ex-hālo 1 izhlapljam
ex-haurio 4, *hausi*, *haustum* iz-
 črpam, oslabim
ex-igo 3, *ēgi*, *āctum* iz-, pre-ženem,
 iztiram (*ex, agere*)
ex-imiū 3, izvenreden, poseben
 (*emere*)
ex-istimo 1 sodim, menim, mislim,
 imam za - (*aestimare*)
ex-ōrdior 4, *ōrsus sum* začnem
 (-čenjam)
ex-pedio 4 oprostim, otmem, rešim;
ex-pedit koristno je, koristi (*pēs*)
ex-pello 3, *puli*, *pulsum* iz-, pre-,
 od-ženem, iztiram
ex-pleo 2, *plēvi*, *plētum* iz-, na-
 polnim
ex-pōscō 3, *popōsci*, — silno pro-
 sim, zahtevam, tirjam; *exp.*
aliquem tirjam koga predajo
 (izročitev), - da se izroči (preda)
ex-pērgiscor 3, *perrēctus sum* zdra-
 mim se
ex-perior 4, *pertus sum* iz-, po-
 kusim
ex-peto 3, *ivi* (*ii*), *ūtum* želim, po-
 ganjam se (za čim)
ex-pōno 3, *posui*, *positum* iz-, raz-
 po-stavim
ex-pūgno 1 osvojam, z orožjem
 dobim, z naskokom vzamem
ex-sculpo 3, *sculpsi*, *sculptum* iz-
 dolbem

ex-sequor 3, *secutus sum* izvajam, izvršujem
ex-silium ī prognanstvo (*ex-sul*)
ex-sisto 3, *stīti*, — po-, na-stanem
ex-specto 1, pričakujem, (po)čakam
ex-sto 1, —, — ven molim, štrlim
ex-struo 3, *strūxi*, *strūctum* zgradim, sezidam, postavim
ex-terreo 2, *ui*, *itum* (pre)strašim, (s)plašim
extimus 3 (redék superl.) = *extrēmus*
ex-tollo 3, —, — povzdignem; (*animum alicui*) osmelim koga
ex-trā, *praep. c. acc.* zunaj
ex-traho 3, *trāxi*, *trāctum* izvlečem, iztrebim
ex-trēmus 3 najskrajnji, zadnji (*ex-terus*, *ex-terior*)
ex-uo 3, *ui*, *utum* izujem, slečem; (*aliquem rē*) (od)vzamem komu kaj; *mōrēs ex.* opustim.

F.

Faber brī rokodelec, pijonir
Fabius ī (*Quintus* [ī] *F. Māximus* [ī] *Cunctātor* *ōris*) oblastnik rimski (217)
Fabricius ī (*Gāius* [ī] *F. Lūscīnus* [ī]) konsul rimski (282)
fabricor 1 izdelujem (*faber*)
fābula ae bajka, basen, (veselo) igra (*fāvī*)
facesso 3, *ivi*, *itum* (i)zvršujem; pripravljam, snujem (*facere*)
facilis e lahek (storiti); *adv. facile* lahko (*facere*)
facinus oris čin, dejanje, delo (*facere*)
facio 3, *feci*, *factum* storim, delam, ravnam, napravim, učinim, naredim; *iter f. idem*, potujem; *pācem* (*indūtiās*) *f.* sklenem (pre)mir(je); *sēmentem f.* sejem
factiō *ōnis* stranka (*facere*)
factum ī delo, dejanje, čin (*facere*)
facultās *ātis* zmožnost (*facilis*)

Faesulānus 3 faesulski (po mestu etrurskem *Faesulae* *ārum*)
fāgus ī bukev
fallāx *ācis* (pre)varljiv, goljufiv (*fallere*)
fallo 3, *fefelli*, *falsum* varam, goljufam (na laž postavim)
falsus 3 neresničen, nepravi, neopravičen; *adv. falsō* po krivem (*fallere*)
fāma ae govorica, dobro ime, slava (*fāvī*)
famēs is lakota
familia ae družina
familiāris e družinski, hišen; *rēs f.* premoženje; *adv. familiariter* prijateljski (*familia*)
familiāritās *ātis* (zaupno) prijateljstvo (*familiāris*)
fāmōsus 3 glasovit (*fāma*)
fānum ī svetišče (*fāvī*)
farcio 4, *farsi*, *fartum* mašim, (na)bašem, zgatim
fāvī, *fātus sum* govorim, rečem
fās, *indecl.* pravo; *fās est* prav(o) je, dovoljeno je (*fāvī*)
fascis is *m.* zvezek; *plur. fascēs*, *fasci* = butare šibja, ki so jih nosili liktorji pred najvišimi oblastniki rimskimi
fateor 2, *fassus sum* priznam, povem
fautor *ōris* zaščitnik, pokrovitelj (*favēre*)
faveo 2, *fāvī*, *fautum* naklonjen sem (*fautor*)
favor *ōris* naklonjenost, prijazen (*favēre*)
Febrūārius (namr. *mēnsis*) ī februar, svečan
fēlēs is mačka
fēlicitās *ātis* sreča, srečnost (*fēlix*)
fēlix *īcis* srečen; *fēlicia* *iūm* srečne reči, sreča
fēmina ae žena, samica
ferē, *adv.* skoro
ferinus 3 zverinski; *carō ferīna* divjačina (*ferus*)
ferio 4, —, — udarim (v kaj), po-, u-bijem

fero ferre, tuli, lātum (pre)nesem (-našam), nosim; pravim, poročam; *auxilium* (opem) *f.* pomoč prinesem = pomagam; *sententiam f.* sodbo izrečem; *sōlūcium f.* tolažim; *arma contrā aliquem f.* orožje vzdignem (za orožje primem) zoper koga = bojujem se s kom; *signa ferre* zastave vzdigniti = napotiti se, odpotovati; *pass. feror* sučem se
ferōx *ōcis* divji, bojevit (*ferus*)
ferreus 3 železen (*ferrum*)
ferrum *ī* železo
fertilis e rodoviten (*ferre*)
ferus 3 divji; *fera* (namr. *bēstia*) divja zver(ina)
fervidus žareč, vroč (*fervere*)
fessus 3 utrujen, potrt (*fat-igāre*)
festus 3 prazničen, slovesen; *diēs f.* praznik
fētus ūs (rojenje); mladič(i)
Fīdēnātēs ium Fidenci (prehivalci sabinskega mesta *Fīdēnae arum*)
fidēs ium strune
fīdo 3, *fīsus sum* zaupam
fidus 3 zvest
fīlia ae hči (*fīlius*)
fīlius *ī* sin (*fīlia*)
fīndo 3, *fīdi, fīssum* cepim, (raz-)koljem
fīngo 3, *fīnxi, fīctum* ustvarjam, upodabljam, izobražujem
fīnis is m. konec; *plur.* meje, dežela, ozemlje, zemlja
fīnio 4 končam (*fīnis*)
fīo, fierī, factus sum po-, na-stanem, pri-, z-godim se
fīrmus 3 trden, močen; stalen, stanoviten
Fīlāminius *ī* (*Gāius* [ī] *F.*) oblastnik rimski (223)
flamma ae plamen
flecto 3, *flexi, flexum* krenem, pripognem
flētus ūs jok (*flere*)
flexilis e gibek, gibčen (*flectere*)

flōreo 2, *ui*, — cvetem; slovim (*flōs*)
flōs, flōris cvetlica (*flōrere*)
flūmen inis reka (*fluere, fluvius*)
fluo 3, *flūxi, flūxum* tečem (*flūmen, fluvius*)
fluvius *ī* reka (*fluere, flūmen*)
focus *ī* ognjišče (*fovere*)
foedus eris z(a)veza, pogodba (*fīdere*)
folium *ī* list, *plur.* = listje
fōns, fontis m. studenec; vir (*fundere*)
foris, adv. vne, na ptujem
fōrma ae podoba, oblika, postava, lepota
fortāsse, adv. morda
fortis e hraber, pogumen (*fortitūdō*)
fortitūdō inis hrabrost, srčnost, junastvo
fortūna ae sreča, usoda; *plur.* = imetek (*ferre*)
fortūnātus 3 (o)srečen (*fortūna*)
forum *ī* trg (*foris*)
foveo 2, *fōvi, fōtum* grejem, gojim
fragilis e zlomljiv; minljiv, opotočen (*frangere*)
frango 3, *frēgi, frāctum* (z)lomim; potrem, pobijem, ukrotim
frāter tris brat
fraus, fraudis prevara, goljufija
fremo 3, *ui*, (*itum*) mrmram; besnim, divjam
frēno 1 brzdam (*frēnum*)
frēnum *ī* uzda, *plur.* *frēna* in *frēnī ōrum*
frico 1, *ui*, *frictum* (*frictum*) drgnem
frīgeo 2, *frīxi*, — prezebam, mrznem, (*frīgus*)
frīgīdus 3 mrzel (*frīgus*)
frīgo 3, *frīxi, frīctum* pražim, sušim
frīgus oris mraz (*frīgere*)
frōns, frontis čelo
frūctus ūs pridelek (poljski), sad; *plur.* sadje
frūgālītās ātis zmernost, vrlost, moštvo (*frūgi*)
frūgēs um poljski pridelki; dobiček, užitek (*frūgi-fer*)

frūgi, indecl. vrl, pošten
frūgi-fer 3 plodonosen, rodoviten
 (*frūgēs, ferre*)
frūmentor 1 žito (živež) priskrbujem, idem po žito (živež)
 (*frūmentum*)
frūmentum 1 žito; plur. = žitne vrste, poljski pridelki
fruor 3, *frūctus* (*fruitus*) *sum* (*rē*) uživam
frustrā, adv. zastoj (*fraus*)
fuga ae beg (*fugāre*)
fugio 3, *fūgi*, (*fugitūrus*) bežim; *f. aliquem* bežim pred kom, - od koga, izbegavam kaj, ogibljen se česa; *fugit mē* motim se, neznano mi je (*fuga*)
fugo 1 zapodim -, poženem v beg (*fuga*)
fulcio 4, *fūlsi*, *fultum* podprem
fulgeo 2, *fūlsi*, — blesketam -, svetim se, žarim, sijem (*fulgur*)
fulgur uris blisk (*fulgēre*)
fulgurat 1 bliska se (*fulgur*)
fūlmen inis strela, blisk (*fulgēre*)
fūlminat 1 (za) bliska se (*fūlmen*)
fulvus 3 rumen
fūmus 1 dim
funditus adv. iz dna, po vsem
fundo 3, *fūdi*, *fūsum* lijem; razkropim, potolčem (*profundus*)
fungor 3, *fūnctus* *sum* (*rē*) opravljam, izvršujem, gojim
fūr, *fūris* tat (*ferre*)
fūrēns entis (*partcp. gl. furo* 3) besen (*furor*).

G.

G. kratica za predimek rimski
Gāius 1
galea ae čelada (navadno iz usnja)
Gallia ae (zd. Francosko)
gallina ae kokoš (*gallus*)
gallināceus 3 kurji (*gallina*)
Gallus 1 Gallec
gallus 1 petelin (*gallina*)
Ganymēdēs is točaj božji

gaudeo 2, *gavīsus* *sum* (*rē*) radujem -, veselim se (česa, o čem)
 (*gaudium*)
gaudium 1 veselje, radost (*gaudēre*)
gelū 1 us hud mraz
gemo 3, *ui*, *itum* ječim, stokam, vzdihujem
gēns, *gentis* (na)rod, pleme
genū 1 us koleno
genus eris vrsta, pleme, rod (*gignere*)
Germānia ae (zd. Nemčija)
Germānus 1 German
gero 3, *gessi*, *gestum* nesem (nosim), imam; *bellum g. cum aliquō* vojsko (vojujem) imam -, boj bijem -, vojskujem se s kom; *magistrātūs g.* državne službe opravljam; *rēs g.* dela zvršujem (-im); *mē gero* obnašam se
gesto 1 nosim (*gerere*)
Gigās antis Gigant (velikan)
gigno 3, *genui*, *genitum* rodim; *gignitur* rodi se = raste
gladiātor ōris mečeborec, gladiator (*gladius*)
gladius 1 (kratek) meč
glāns, *glandis* želod
glīs, *glīris* m. polh
glōria ae slava (*glōriōsus*)
glōrior 1 baham -, ponašam se (*glōria*)
Gn. kratica za predimek rimski
Gnaeus 1
Gnaeus 1 predimek rimski
Gordius 1 kralj gordijski (v veliki Frygiji)
grādior 3, *grēssus* *sum* grem, stopam
Graecia ae (zd. Grška)
Graecus 3 grški; *subst. Grk* (*Graecia*)
grāmen inis trava
grāmineus 3 traven, travnat (*grāmen*)
grammaticē 1 s (*grammatica* ae) jezikoznanstvo, slovnica
grātia ae milost; priljubljenost, prijateljstvo; hvala, hvaležnost (*grātus*)
grātulor 1 čestitam (*grātus*)

grātus 3 prijeten, dopadljiv; hvalen (grātia)
gravis e težek (na vago); važen, hud, močen
grex, gregis čreda
gubernātor ōris krmar (*gubernāre*).

H.

Habeo 2, *ui, itum* imam
habito 1 stanujem, (pre)bivam
habitus ūs oprava, obleka (*habēre*)
Haedū ōrum Haeduvcī (pleme galsko)
haereo 2, *haesi, haesum* visim, (ob)tičim; *haeret mihi aliquid in memoriā* hranim kaj v spominu, dobro pametim
Hamilcar aris Hannibalov oče
hāmus ī trnek
Hannibal alis vojskovodja karthaginski (216)
Hannō ōnis boljar karthaginski (za Hannibala)
Harpagus ī plemenit Medec
Hásdrubal alis vojskovodja karthaginski (228)
hasta ae sulica
haud, adv. ne
haurio 4, *hausi, haustum* črpam, zajemam, pijem; *ōre h.* pogoltnem
Hector oris junak trojski
Hélena ae spart. kralja Menelaja soproga
Hellēspontus ī Hellespont (zdaj Dardanella)
Helvētia ae (zdaj Švica)
Helvētius ī Helvečan (*Helvētia*)
herba ae zel, rastlina
Herculēs is polubog grški
Hēródotus ī, zgodopiseč grški (428)
hibernus 3 zimski; *hiberna* ōrum (namr. *castra*) zimovnik
hic, adv. tu(kaj)
hiemo 1 prezimujem (*hiems*)
hiems, hiemis zima
Hierō ōnis kralj syrakuski (470)

hilaris e in *hilarus* 3 vesel, dobre volje
Hippiās ae sofist elidski (Sokratov vrstnik)
hirundō inis lastovica
Hispania ae (zdaj Špansko)
Hispanus ī Hispanec (*Hispania*)
historia ae zgodovina, povestnica
historicus ī zgodopiseč, zgodovinar (*historia*)
hō-diē, adv. danes (*hōc-diē*)
Homērus ī pesnik grški
homō inis človek, plur. ljudje
honestus 3 časten (častit), pošten, dostojen (*honōs*)
honor (ōs) ōris čast
hōra ae ura
Horātius ī; a) *Mārcus* (ī) *H. Cocles* itis junak rimski (508); b) *Quīntus* (ī) *H. Flaccus* ī pesnik rimski († 8)
horrendus 3 grozen, strašen, (*horrēre*)
horribilis e grozovit, strahovit (*horror*)
horror ōris groza, strah
hortor 1 hrabrim, vzbujam, izpodbadam
hortus ī vrt
hospes itis plujec, gost
hospitālis e gostoljuben (*hospes*)
hostis is (državen) sovražnik
hūmānus 3 človeški (*homo*)
humus ī *f.* zemlja, prst (-ī); tla (*homo*).

I.

Iaceo 2, *ui* (*iacitūrus*) ležim (zanemarjen)
iam, adv. že; *iam nōn* že ne več
Iānus ī staroitalski bog
ibī, adv. tam(kaj), ondi
Icarus ī Daedalov sin
ico 3, *ici, ictum* zadenem, udarim;
foedus ī. sklenem zavezo
id-eō, adv. zato
idōneus 3, pripraven, ugoden
iecur, iecoris in *iecinoris* jetra

īgitur, cōni. tedaj, torej
ī-gnāvus 3 len, strašljiv (*ī-gnāvīa*)
īgnis *is m.* ogenj
īgni-vomus 3 ognjebljuven (*īgnis, vomere*)
ī-gnōminia *ae* sramota, zasramovanje (*nōmen*)
ī-gnōro 1 ne vem, ne znam
ī-gnōsco 3, *gnōvi, gnōtum* odpustim
ī-gnōtus 3 neznan (*ī-gnōscere*)
illīc, adv. tamkaj, ondekaj (*ille*)
illinc, adv. od tamkaj (*ille*)
il-lino 3, *illēvi, illitum* po-, namažem, prevlečem (*in, linere*)
illūc, adv. tjekaj (*ille*)
il-lūcēscit 3, *il-lūxit* (za)svita se, (z)dani se (*in, lūx*)
il-lūstris *e* imeniten, odličen, slaven (*in, lūx*)
īmāgō inīs podoba (*īmātārī*)
īm-bēcillus 3 slaboten
īm-bellis *e* nebojevit (*bellum*)
īmber *bris* ploha, dež
īm-berbis *e* golobrad (*barba*)
īm-buo 3, *ui, ūtum* napojim, navdam (*īmber*)
īmitor 1 posnemam (*īmāgō*)
īm-mānis *e* grozovit, nečloveški
īm-medicābilis *e* neozdravljiv, nezaceljiv (*mederī, medicus*)
īm-mēnsus 3 neizmeren (*mētūrī*)
īm-meritō nezasluzeno, po krivici (*meritum*)
īm-mobilis *e* nepremičen (*movēre*)
īm-molo 1 darujem (kot žrtvo), žrtvujem
īm-mortālis *e* nesmrten, neumrljiv (*mori, mors*)
īm-mortālītās ātis nesmrtnost (*immortalis*)
īm-mundus 3 nečist, nesnažen
īm-pār paris nejednak
īm-pedimentum *ī* zadržek, ovira (*impedire*)
īm-pedio 4, zaplitem; zadržujem, oviram (*pēs*)
īm-pello 3, *puli, pulsum* naženem (-ganjam), zapeljem, primoram

īm-perātor ōris poveljnik, vojskovođa; cesar (*īm-perāre*)
īm-perītus 3 neizkušen, neizveden, neveden
īm-perium *ī* poveljstvo, poveljništvo, vladarstvo (*īmperātor, īmperāre*)
īm-pero 1 zapove(duje)m, ukazujem, vladam (*parāre*)
īm-petus ūs napad (*petere*)
īm-pietās ātis brezbožnost (*īm-pius*)
īm-pingo 3, *pēgi, pāctum* udarim (zoper kaj), vržem, poženem (*in, pangere*)
īm-pius 3 brezbožen; nehvaležen
īm-plico 1, *āvī, ātum in ui, itum* zamotam; *gravī morbō implicor* hudo zbolim
īm-plōro 1, prosim, nazivljam
īm-pōno 3, *posui, positum* naložim (-lagam)
īm-porto 1 vpeljem, uvažam
īm-probus 3 nepošten, brezbožen
īm-prōvīsō, adv. nenadoma (*prō, vidēre*)
īm-pudēs entis nesramen (*pudet*)
īm-pūne, adv. brez kazni, svobodno (*pūnīre, poena*)
īmus 3 = *īnfimus* 3
in, praep. c. acc. na vprašanje kam? *c. ablat.* na vprašanje kje? *v, na, pri, do, zoper; in XXX diēs* na (za) 30 dnij
in-cendium *ī* požar (*in-cendere*)
in-cendo 3, *cendi, cēsum* zažgem, vnamem (*in-cendium*)
in-certus 3 negotov, nezanesljiv
in-cesso 3, *īvi, ūtum* napadem
in-cēssus ūs hoja (*in-cēdere*)
in-cido 3, *cidi, —* padem *v* (na) kaj, naletim, zabredem; *inc. in alicūius sūspiciōnem* sum zažene kdo na-me (*cadere*)
in-cipio 3, *cēpi, ceptum* začnem (*capere*)
in-cito 1 naženem, priganjam, izpodbodem (-badam), dražim (*ciere*)
in-clino 1 nagnem

in-clitus 3 slaven, slavnoznan
in-clūdo 3, *clūsi*, *clūsum* za-, o-klenem, zaprem, zajamem (*claudere*)
in-cor-ruptus 3 nepokvarjen (*cor-rumpere*)
in-crēdibilis e neverjeten (*crēdere*)
in-crepo 1 *ui*, *itum* (za)brenkečem, (za)ročljam, (po)karam
inde, *adv.* odtodi (*is*)
in-dicium *ī* naznanilo, ovadba, dokaz (*in-dicāre*)
in-dico 1 naznanjam (*in-dicium*)
in-dignus 3 nevreden
indigeo 2, *ui*, — potreben sem (česa)
in-doctus 3 neučen, neizobražen (*docere*)
indolēs is zmožnost, nadarjenost
in-domitus 3 neukročen (*domāre*)
indulgeo 2, *dūsi* (*dūltum*) ugajam ustrezam, puščam komu voljo
ind-uo 3, *ui*, *ūtum* obujem, oblečem; *ind. mōrēs* poprimem se šeg; *indūtus* 3 opravljen (*ex-uere*)
Indus *ī* Ind
industria *ae* delavnost, marljivost (*industrius*)
indūtiae *arum* premirje
in-eo *īre*, *ii*, *itum* nastopim, začnem (-čenjam) se
in-ermis e in *in-ermus* 3 neoborožen (*arma*)
in-ers *ertis* len, (o rekah) počasno tekoč (*ars*)
in-fāmis e slaboglasen, brezčasten (*fāma*)
in-fāns *antis* (še negovoreč) otrok (*fāri*)
in-fectus 3 nestorjen (*facere*)
in-ferī (*dīi*) *ōrum* podzemeljčani; podzemelje
in-fero *ferre*, *in-tuli*, *il-lātum* nesem -, položim v kaj; *bellum inf. alicui* z vojsko idem na koga, - primem koga
in-figo 3, *fīxi*, *fīxum* (*reī*) vsadim v kaj
in-fimus 3 najdolenji, najnižji

in-fitior 1 tajim, zanik(av)am
in-fluo 3, *flūxi*, *flūxum* izlivam se, odtekam
in-fodio 3, *fōdi*, *fōssum* zagrebem, za-, pokopljem
infrā *praep. c. acc.* pod
in-fundo 3, *fūdi*, *fūsum* vlijem
in-gemisco 3, *gemui*, — vzdihnem (*gemere*)
in-geniūm *ī* zmožnost, nadarjenost, duh, razum (*gignere*)
in-gēns *entis* ogromen, silen (*gignere*)
in-genuus 3 svobodno rojen, plemenit (*gignere*)
in-gredior 3, *grēssus* *sum* (*rem*) stopim -, vstopim -, pridem v. (na) kaj (*gradior*)
in-honestus 3 nepošten, nesramen (*honōs*)
in-humātus 3 nepokopan (*humus*, *humāre*)
in-icio 3, *iēci*, *iectum* vržem kam; *timōrem alicui* prizadenem, vzbudim, navdam (s čim) (*iacere*)
in-imīctia *ae* (navadno *plur.*) neprijateljstvo, sovraštvo (*in-imīcus*)
in-imīcus 3 neprijazen, sovražen; *subst.* neprijatelj(ica)
in-iquus 3 krivičen (*aequus*)
in-ītium *ī* začetek (*in-īre*)
in-iūria *ae* krivica, krivičnost; *iniūriā* po krivici (*iūs*)
in-iūssū brez povelja (*iubere*)
in-iūstus 3 nepravičen, krivičen (*iūs*)
in-nocēns *entis* nedolžen, nesebičen, pošten(jak) (*nocere*)
in-nocentia *ae* nedolžnost, poštenost, nesebičnost (*in-nocēns*)
in-noxius 3 neškodljiv (*nocere*)
in-ops *opis* reven (revež), siromašen (siromak) (*opēs*)
in-prīmīs (= *in* *prīmīs* med prvimi), pred vsem, najpred, posebno, zlasti
inquam dejem, rečem
in-sānia *ae* blaznost (*sānus*)
in-scriptiō *ōnis* napis (*in-scribere*)

in-sectum ī žužek, žuželka (*in-sectare*)
in-sero 3, *serui*, *sertum* (*aliquid alicui rei*) vtaknem (vtikam) kaj v kako reč
in-sero 3, *sēvi*, *situm* vsadim; *insitus* 3 vsajen, prirojen
in-sidiae arum zaseda, zalezovanje (*sedere*)
in-sidiar 1 (*alicui*) zalezujem koga (*insidiar*)
in-signis e razločen, odličen, poseben (*signum*)
in-sipiēns entis nemoder, nespameten; *subst.* bedak, neumnež (*sapere, sapiēns*)
in-solēns entis prevzeten, ohol, ošaben (*solere*)
in-stituo 3, *ui*, *utum* napravim; nakanim, odločim (se) (*statuere*)
in-stitutum ī uredba, ustanova (*instituire*)
in-sto 1, *stiri* (— *stātūrus, alicui*) pritiskam, privijam, trdo prijemljam koga
in-struo 3, *strūxi*, *strūctum* pre-skrbim, opravi (in-strūmentum)
insula ae otok
in-sum, *in-esse, fui* sem -, tičim (v čem)
intel-lego 3, *lēxi*, *lēctum* uvidim, izprevidim, razumem (*inter-legere*)
in-tendo 3, *tendi*, *tentum* napnem
inter, praep. c. acc. med
inter-dico 3, *dixi*, *dictum* prepovem; *aquā et igni int. alicui* prepovem komu vodo in ogenj = izobčim ga
inter-diū, *adv.* po dnevi (*diēs*)
inter-dum, *adv.* včasih
inter-eo ire, ii, itum poginem, umrem
inter-ficio 3, *fēci*, *fectum* usmrtilim, ubijem, umorim (*facere*)
interim, adv. med tem, ta čas (*inter*)
inter-imo 3, *ēmi*, *emptum* usmrtilim, ubijem, umorim, uničim (*emere*)
inter-itus ūs pogin, smrt (*inter-ire*)
inter-pres pretis tolmač

inter-rogo 1 vprašam
inter-rumpo 3, *rūpi*, *ruptum* raz-trgam, poderem
inter-sum esse, fui (rei) sem vmes; udeležujem se (česa); *inter-est esse, fuit* na tem je
in-trepidus 3 neoplašen, brez strahu (*trepidare*)
intro 1 v-, pri-stopim
in-tueor 2, *tuitus sum* (po)gledam, ozrem se (na kaj)
in-ūtilis e nekoristen, neporaben (*ūti*)
in-vādo 3, *vāsi*, *vāsum* napadem, lotim se, prevzamem
in-veho 3, *vexi*, *vectum* vpeljem, dovezem, prinesem; *invehor* 3, *vectus sum (in aliquem)* napadem, oštejem (-števam), znosim se (nad kom)
in-venio 4, *vēni*, *ventum* (iz)najdem, izumem (*in-ventor*)
in-ventiō ōnis (iz)najdba (*in-venire*)
in-ventor ōris iznajdnik, izumnik (*in-venire*)
in-vidia ae zavist, mržnja, sovraštvo (*in-videre*)
in-vīsus zoperen, mrzek (*in-videre*)
in-vīto 1 povabim
in-vītus 3 zoper voljo, nerad
iocōsus 3 šaljiv, dobrovoljen, vesel (*iocus*)
iocus ī, plur. iocī in *ioca ōrum* šala
Iphicratēs is vojskovodja athenski (360)
ira ae jeza
irācundiā ae togota, togotnost (*ira*)
irāscor 3, (perf. *sūs-cēnsui*) jezim se (nad kom) (*ira*)
irātus 3 jezen, razsrjen (*ira, irāsci*)
Īris is (idis) boginja mavrice
ir-rēpo 3, *rēpsi*, *rēptum* zlezem (v kaj)
ir-re-vocabilis e neprekličen, nepoporēčen (*vocare*)
Isthmus ī medmorje (zlasti korinthsko)

ita, adv. tako
Italia ae (zd. Laško)
Italicus 3 italški (*Italia*)
itaque, *cōni*. tedaj, torej, zato (*ita*)
iter, *itineris* n. pot
iterum, adv. drugič (*is*)
Ithaca ae otok grški
iuba ae griva
iubeo 2, *iūssi*, *iūssum* zapovem, zaukažem, velim
iucundus 3 prijeten
iudex icis sodnik (*iudicare*)
iudicium ī sodba, menenje, nazor (*iūs-dicium*)
iudico 1 sodim, razsojam (*iūs-dīco*; *iudex*)
iūgerum ī, plur. *iūgera* um (rimski) oral (= $\frac{1}{3}$ hektara)
iugum ī igo, jarem; *i. montis* sleme, vrh g.
Iugurtha ae kralj numidski (110)
Iulius 3 ime rodbine rimske
Iunō ōnis Junona, Juppitrova soproga
Iūppiter, *Iovis* najviši bog rimski
Iūra ae gorovje gallsko
iūro 1 prisežem (-sezam), (za) rotim se; *iūrātus* 3 prisegši (*iūs*)
iūs, *iūris* pravo, pravica; *iūre* po pravici
iūssū na povelje (*iubēre*)
iūstitia ae pravičnost, pravica (*iūstus*)
iūstus 3 pravičen (*iūs*)
iuvenis is mladenič (*iuventus*)
iuvo 1, *iūvi*, *iūtum* (*aliquem*) pomagam (komu); *iuvat* mē veseli me, dopada mi
iūxtā, *praep. c. acc.* poleg, tik, blizu, zraven.

L.

L. kratica za predimek rimski
Lūcius ī
labe-facio 3, *fēci*, *factum* (o)majem, pretresem, prekucnem (*lābi*, *facere*)

Lābiēnus ī podpoveljnik Caesarjev v Galliji (55)
lābor 3, *lāpsus* sum opolznem, omahnem, padem, zabredem, grešim
labor ōris delo, trud(oljubivost), težava
lāc, *lactis* mleko
labrum ī ustnica
Lacedaemon onis mesto peloponeško (Sparta)
Lacedaemonius 3 lacedaemonski; *subst.* Lacedaemonec
lacero 1 (raz)mesarim; sramotim (*lacer*)
laccio 3, *lāvi*, *lātum* (raz)dražim
lacrima ae solza
lacus ūs jezero
laedo 3, *laesi*, *laesum* kvarim, uvredim, poškodujem, žalim
Laelius ī (*Gāius* ī), Scipijona mlajšega prijatelj, oblastnik rimski (140)
laetor 1 veselim se (*laetus*)
lambo 3, *lambi*, — ližem
lāna ae volna
Lānuvium ī mesto latijsko
Lāocoōn ontis, svečenik Neptunov
lapis idis m. kamen, miljnik
largior 4 (obilno) darujem, podarim
largus 3 obilen (*largiri*)
lateo 2, *ui*, — skrit sem
later eris opeka
Latinus 3 latinski; *subst.* Latinec
Latium ī dežela italska
Latmus ī gora karijska
Lātōna ae mati Apoll. in Diane
latrōcinor 1 ropam (*latro*)
latus eris stran, bok
laudo 1 (po)hvalim (*laus*)
laurus ūs in ī lavor(ika)
laus, *laudis* hvata, slava, čast (*laudāre*)
lavo 1, *lāvi*, *lautum* (*tōtum*, *lavātum*) umijem (umivam), kopljem (se)
leena ae levinja (*leo*)

lectiō ōnis branje, berilo (*legere*)
legātīō ōnis poslanstvo (*legatus*)
legātus ī poslanec; podpoveljnik
legiō ōnis legija (oddelek rimske
 vojne, 3000—6000 mož) (*legere*)
lego 3, lēgi, lectum berem, na-
 biram, (trgam)
Lemannus ī (lacus) lemannsko ali
 genavsko jezero
Lēmnus ī otok grški.
lentus 3 počasen
leō ōnis lev
Leōnidās ae kralj spartski (480)
lepor ōris ličnost, milina
lepus oris c. zajec
Lesbius 3 lesbovski; *subst.* Les-
 bljan(ka)
Lēthē ēs reka podzemeljska
Leuctra ōrum n. Leuktra (e), mesto
 boeotsko
Leuctricus 3 leukterski (*Leuctra*)
levis e lahek (na vago), neznamen
levitās ātis lahkota; lahkomiselnost
 (*levis*)
lēx, lēgis zakon, postava
libēns entis rad (*libet*)
Liber erī rimski bog vina
liber 3 prost, svoboden
liber brī knjiga
liberalis e plemenit; darežljiv (*liber*)
liberalitās ātis darežljivost, rado-
 darnost (*liber, liberalis*)
liberī ōrum otroci (*liber 3*)
libero 1 oprostim, osvobodim (*liber*)
libertās ātis prostost, svoboda (*liber*)
libet 2, uit in itum est ljubi -,
 rači se mi
libra ae (rimski) funt (blizu 327
 grammov)
liceor 2, licitus sum ponudim
 (-nujam) na kaj, obljubim
licet 2, uit in licitum est svo-
 bodno -, dovoljeno je
licet, cōni. naj-si
Licinius (ī) Stolō ōnis narodni
 tribun rimski (376)
līctor ōris liktor (služabnik visjih
 oblastnikov rimskih)

līgneus 3 lesen (*lignum*)
lignum ī les, *plur.* drva
līgō ōnis m. motika
līma ae pila
līmus 3 napoševen, škileč
līnea ae črta; *ūlīma l.* = mej-
 nica, konec
līngua ae jezik
lino 3, lēvi, litum (na)mažem
linter tris f. čoln
liquet 2, licuit jasno je
līs lītis prepir, pravda
lītigo 1 prepiram -, pričkam se
 (*līs*)
littera ae črka; *plur.* pismo; zna-
 nosti, vede
litus oris obrežje
Līvius ī (Titus [ī] L.) zgodopisec
 rimski († 16 po Kr.)
locus ī kraj, mesto; *plur.* *locī*
ōrum mesta, strani, oddelki v
 knjigi, *loca ōrum* mesta, kraji
 (na zemlji)
longitūdō inis dolgost, dolžina
 (*longus*)
longus 3 dolg
loquor 3, locūtus sum govorim
lūceo 2, lūxi, — svetim se (*lūx*)
Lūcullus ī (Lūcius [ī] Licinius [ī]
L.) vojskovodja rimski (87)
lūdibrium ī zasmeh(ovanje), za-
 sramba (*lūdus, ferrē*)
-lūdicra, crum (brez maskul.) krat-
 kočasen (*lūdus*)
lūmen inis luč; *lūmina oculōrum*
 luč očij = vid (*lūcere*)
lūna ae luna, mesec; *Lūna ae*
 rimska boginja meseca (*lūx*)
lūnula ae lunica (ženski okras)
 (*lūna*)
lupus ī volk (*lupa*)
lūscinia ae slavec
lūsus ūs igra (*lūdere*)
lūx, lūcis luč; *prīmā lūce* z dne-
 vom, ob svitu; *sub prīmam*
lūcem o zori (*lūcere*)
lūcuria ae in *lūcuriēs ēī* razkoš-
 nost, nasladnost, potratnost

lūxuriōsus 3 razkošen, nasladen, potraten (*lūxuria*)

Lycūrgus ī zakonodajec spartski (817)

Lȳdia ae dežela maloazijska

lynx, lycnis ris

lyra ae lyra.

M.

M. kratica za predimek rimski

Mārcus ī

M.' kratica za predimek rimski

Mānius ī

Mācedō onis Macedonec

mācto 1 (za)koljem

maculo 1 omadežujem

Maecēnās ātis (*Gāius* [ī] *Cilnius* [ī]

M.) vitez rimski († 8)

maereo 2 žalujem

magis, adv. bolj, več (*māgnus*)

magister trī učitelj; *m. equitum*

poveljnik konjenišva (*magis*)

magistrātus ūs oblastvo, gosposka;

držav. služba; oblastnik (*magister*)

māgni-ficus 3 veličasten, velikolepen (*māgnus, facere*)

māgnitūdō inis velikost (*māgnus*)

māgn-opere (*māgnō opere*), *adv.*

zelo

māgnus 3 velik

Maharbal alis poveljnik Hannibalovega konjenišva

māiestās ātis velikost, vzvišenost

veličanstvo (*māius*)

māiōrēs um predniki (*māior*)

malé-dicus 3 opravljiv, sramotilen

(*male-dicere*)

malé-volus 3 zlohoten, zaviden

(*male-volo*)

malitiōsus 3 zloben, hudoben, potuhnen (*malus*)

māto, mälle, mālui raji hočem

mālum ī jabolko

mālus ī jablan

malus 3 zloben, hudoben, slab;

subst.: *malus* ī hudobnež; *malum* ī zlo, nesreča, nezgoda

Māmercus ī vojskovodja italški

Mancinus ī (*Gāius* [ī] *Hostilius*

[ī] *M.*) oblastnik rimski (136)

mandātum ī naročilo, povelje

(*mandāre, manus*)

mando 3, *mandi, mānsum* žvečim

māne zgodaj, zjutraj, *a māne ad*

vesperam od davi do drevi

maneo 2, *mānsi, mānsum* ostanem

mani-festus 3 očividen, jasen

(*manus, fendere*)

Mānlius (ī) *Torquātus* ī poveljnik

rimskega gradu (390)

mān-suē-facio 3, *fēci, factum* (u)kro-

tim, podomačim (*manus, suescere*)

mān-suēscō 3, *suēvi, suētum* ukro-

tim -, podomačim se (*manus*)

Mantinēa ae mesto arkadsko

manus ūs roka

Marathōn ōnis trg attiški

Marathōnius 3 marathonski (pri

Marathonu)

Mārcellus ī (*Mārcus* [ī] *Claudius*

[ī] *M.*) oblastnik rimski (215)

Mārcius 3 ime rodbine rimske

mare is morje

Marius ī (*Gāius* [ī] *M.*) sedmič

konsul l. 86

marmor oris n. mramor

Mārs, Mārtis vojni bog rimski

Mārsicus 3 marsovski (*Mārsi ōrum*

pleme italško v Latiji)

mās, maris samec

Masinissa ae kralj numidski († 149)

māter tris mati

māteria ae snov; vzrok

mātrimōnium ī zakon (*mater*)

mātūrus 3 zrel

māximē, adv. največ, najbolj, zelo

(*māgnus*)

medeor 2, — (*alicui reī*) (o)zdra-

vim (*medicus*)

medicāmen inis zdravilo, lek (*me-*

dicus, medērī)

medicina ae zdravilo; zdravništvo

(*medicus, medērī*)

medicus ī zdravnik (*medērī*)

medius 3 srednji

meditor 1 premišljam, nameravam

Medus 3 medski; *subst.* Med(ec)
Medūsa ae najgrozniša izmed 3
 Gorgonk; po njenem pogledu
 je človek okamenel
Megaclēs is imeniten plemenitaš
 athenski
mel, mellis med (-ú)
Melpómenē ēs Musa pesništva
membrum ī ud
memini meminisse pomnim (kaj),
 spominjam se (česa)
memor oris pomneč, pomljiv, pa-
 meteč (dobrega spom.) (*memoria*)
memoria ae spomin (*memor*)
mendācium ī laž (*mendāx*)
mendāx ācis lažniv(ec) (*mentūri*)
mendīcus 3 beraški; *subst.* berač
Menelāus ī kralj spartski
mēns, mentis pamet, (raz)um, duh,
 duša, srce (*meminisse*)
mēnsa ae miza; *m. secunda* po-
 obed(ek)
mēnsis is *m.* mesec
mentior 4 lažem (*mendāx, mendācium*)
meo 1 grem, hodim
mercēs ēdis plača, plačilo
mercor 1 kupim (-ujem) (*mercātor,*
merx)
mereor 2, *itus sum* zaslužim; *m.*
dē aliquō zaslug si pridobi(va)m
 za (o) k.; *bene meritus* zelo
 zaslužen za (o)
merges itis f. snop
meri-diēs ēi poldan (*medius-diēs*)
meritum ī zasluga; *meritō* po
 zaslugi, po pravici (*mereri*)
mētiōr 4, *mēnsus sum* merim
 (*mēnsa, mēnsis*)
meto 3, (*messui, messem fēci,*
messum žanjem, kosim
metuo 3, *ui, —* (*aliquid*) bojim
 se (česa) (*metus*)
mico 1, *ui, —* migljam, trepam,
 (za)bliščim se
mīles itis vojak
Mīlēsius 3 miletski; *subst.* Milečan
 (iz Mileta doma)
mīlītāris e vojaški (*mīlītia*)

mīlītia ae vojna služba; *domī mili-*
tiaeque o miru in vojski (*mīles*)
Miltiadēs is vojskovodja athenski
 (490)
minae ārum groženje, grožnje
 (*mināri*)
mināx ācis grozeč (*mināri*)
Minerva ae rim. boginja modrosti
ministerium ī služba, opravilo,
 delo (*minister*)
ministra ae strežnica, pomočnica
 (*minister, ministrāre*)
ministrō 1 strežem; *pōcula* *m.* k.
 nalivam (*minister, -tra*)
minitor 1 žugam, pretim (*mināri,*
minae)
minor 1 žugam, pretim (*minae*)
Minūcius (ī) *Rūfus* ī poveljnik
 konjenštva za Fabija diktatorja
minuo 3, *ui, ūtum* (z)manjšam
 (*minus*)
minus, adv. manj
mīrus 3 čuden, čudovit (*mīrāri*)
mīscō 2, *mīscui, mīxtum* po -,
 (z-)mešam
miser 3 nesrečen, reven, žalosten
miserēor 2, *itus sum* usmilim se
 (česa)
miseret 2, *itum est* (*alicūius*) smili
 se mi (kdo)
miseri-cordia ae usmiljenje, milost
 (*miser, cor*)
mītēscō 3, —, — krotek postanem,
 ublažim se (*mītis*)
Mithridātēs is, kralj pontski (80)
mītto 3, *mīsi, mīssum* pošljem
 (pošiljam)
mōbilis e premičen; omahljiv, izpre-
 menljiv, nestanoviten, (*movēre*)
moderātus 3 vzdržljiv, zmeren
 (*modus, moderāri*)
modestus 3 skromen (*modus*)
modius ī (rimski) vagan (= 1/4
 mernika)
modulus ī merica, mera (*modus*)
modo, adv. le; *nōn modo* — *sed etiam*
 ne le (samo) — ampak tudi

modus ī način; *quōquō modō* na kateri koli način; *nūllō modō* (na noben način =) nikakor ne
moenia un ozidje (*mūnīre*)
mōlēs is teža, gruča, nasip (*mōtīrī*)
molestia ae nadležnost, težava (*molestus*)
molestus 3 nadležen, siten, težaven (*molestia*)
mōlior 4 premičem; snujem (*mōlēs*)
mollis e mehek, gibek
molo 3, *ui*, *itum* meljem
Molō ōnis (*Apolloniūs* ī *M.*) sloveč učitelj govorn., rodod Grk (88)
monēo 2, *ui*, *itum* opominjam, (po) svarim, opozorim
mōns, *montis* m. gora, hrib
mōnstro 1 kažen (*monēre*)
morbus ī bolezen (*morī*)
mordeo 2, *momordi*, *mōrsum* grizem, (o vesti =) pečem
morior 3, *mortuus sum* (*moritūrus*) umerjem (*mors*, *morbus*)
mors, *mortis* smrt (*morī*)
mortalis e smrten, umrljiv; *subst.* smrtnik (= človek) (*morī*, *mors*)
mortuus 3 mrtev (*morī*)
mōs, *mōris* šega, navada; *plur.* vedenje, značaj
mōtus ūs gibanje; *terrae* m. potres (*movēre*)
moveo 2, *mōvi*, *mōtum* ganem, pre-maknem (-mikam)
mox, *adv.* kmalu
mulceo 2, *mulsi*, *mulsum* božam, gladim
mulgeo 2, *mūlsi*, *mūlsum* molzem
mulier eris žena
multitūdō inis množica, sila; prosto ljudstvo (*multus*)
multo 1 kaznim
multus 3 mnog
mundānus ī zemljan (*mundus*)
mundus ī svēt
mūnio 4 utrdim (*moenia*)
munus eris opravilo; dar
mūrus ī zid; *plur.* zidovje
mūs, *mūris* c. miš

Mūsa ae rimsko-grška boginja umetnostij
mūsicē ēs in *mūstica* ae glasba, godba (*Mūsa*)
mūtābilis e izpremenljiv, nestanovitven (*mūtāre*)
mūto 1 izpremenim, (za)menim (-menjam)
mūtus 3 nem.

N.

Nam, *cōni.* kajti
nanciscor 3, *nactus* (*nactus*) *sum* dobim (slučajno)
nārrātiō ōnis pripoved(ovanje), povest (*nārrāre*)
nārro 1 pripovedujem
nāscor 3, *nātus sum* (na)rodim se, na-, po-stajam; *nātus* 3 rojen, *XV annōs* n. 15 let star; *nātī ōrum* otroci; *ante Christum* *nātum* pred rojenim Kristom = pred Kristovim rojstvom
nātālis e rojsten; *nātālis* (namr. *dīēs*) is rojstni dan (*nāscī*)
nātīō ōnis (na)rod (*nāscī*)
nato 1 plavam (*nāre*)
nātūra ae priroda, narava; *nātūrā longus* 3 po prirodi = prirodno dolg (*nāscī*)
nauta ae (= *nāvita*) brodnik, mornar (*nāvis*)
nāvigo 1 ladijam, jadram, plovem (*nāvis*)
nāvis is ladija (*nāvigāre*, *nauta*)
nāvo 1 skrbno se pečam (s čim) *operam* n. *alicui reī* marljivo se bavim s čim
nē, *cōni.* da ne; ne
ne vpraš. partikula (ki se priveša), ali, li
nebula ae megla, hlap
nec (*neque*), *cōni.* in ne, pa (tudi) ne, niti; *nec* (*neque*) — *nec* (*neque*) niti — niti; *necne* (v vprašanjih) ali ne
ne-cesse est potrebno je, mora se

ne-cessarius 3 (neizogibno) potreben (*ne-cessé*)
neco 1 (kruto) usmrtim (*nex*)
ne-fās, indecl. greh, krivica
neg-legēns entis nemaren (*nec-legere*)
neg-legentia ae nemarnost, nebrižnost (*neg-legēns*)
neg-lego 3, *lēxi, lēctum* v nemarpuščam, zanemarjam
nego 1 rečem da ne, tajim, zanika(va)m (*ne-āio*)
neg-ōtium ī opravek, posel (*nec, ōtium*)
nēmō (*genet. nūllius, dat. nēmīnī (nūllī), acc. nēmīnem, abl. nūllō*), nikdo, nihče (*nē, homo*)
nepōs ōtis vnuk
Nepōs ōtis (Cornēlius [ī] N.) zgodopisec rimski (40)
Neptūnus ī rimski bog morja in voda
nēquam, indecl. zanikaren, ničvreden
ne-que gl. *nec*
ne-queo, quīre, quīi (quīvi) ne morem
nē-quivquam, adv. zastonj
Nerō ōnis (Tiberius [ī] Claudius [ī] N.) cesar rimski (60 po Kr.)
nē-scio 4 ne vem, ne znam
Nestor oris najstarejši junak grški pred Trojo
ne-uter 3 nobeden (izmed obeh)
nē-ve, cōni. in da ne, niti da
nihil ali *nīl* nič; *nihilō minus* (za nič manj) = pri vsem tem, vendar
nē-mīrum, adv. vsakakor, seveda, res da (*nē-mīrum*)
nīmīs, adv. preveč (*nīmīus*)
nīmīus 3 prevelik (*nīmīs*)
nīngit 3, *nīnxīt* sneži (*nīx*)
nīsī, cōni. ako (če) ne, razun
nīteo 2, *uī, —* bliščim -, svetim se
nītor 3, *nīxus (nīsus) sum* napnem (-penjam) se, prizadevam si; *summā ope n.* vse žile (moči) napnem

nīx, nīvis sneg
nō, nāre plavam (*natāre*)
nōbilis e imeniten, plemenit (*nōscere*)
nōbilitās atis plemenitost (*nōscere, nōbilis*)
nocēns entis škodljiv, kriv; *subst.* krivec, hudodelnik (*nocēre*)
noceo 2, *uī, itum* škodujem
noctū, adv. po noči (*nox, nocturnus*)
noctua ae sova (*nox*)
nocturnus 3 ponočen (*nox*)
nōdus ī vozal
nolo, nōlle, nōlui počem (*nē- volo*)
nōmen inis ime (*nōscere*)
nōminātim, adv. po imenu, imenoma (*nōmen*)
nōmīno 1 imenujem (*nōmen*)
nōn, adv. ne; *nōnne* ne-li? ali ne?
nōn-dum, adv. še ne
nōn-nūllī 3 (*sing. nōn nēmō*) nekateri, marsikateri
nōn-nūnquam, adv. včasih
nōsco 3 spoznavam; *perf. nōvi* (po)znam, vem, *supin. nōtum (nōtus)*
nostrās ātis našinec, naš rojak (*noster*)
Notium ī mesto jonsko
nōtus 3 znan (*nōscere*)
novus 3 nov
nox, noctis noč
noxius 3 škodljiv (*noxa, nocēre*)
nūbēs is oblak (*nūbere*)
nūbo 3, *nūpsi, nuptum (alicui)* zagrnem se (komu); (o)možim se (s kom); *fīliam nūptum do alicui* dam komu hčer za ženo
nūdus 3 gol, nag
nūllus nobeden (*nē-ūllus*)
num, vpraš. partikula, mari, ali mari, li
Numa (ae) Pompilius ī drugi kralj rimski
Numantīnus ī Numančan (prebivalec hispanskega mesta *Nu-mantia ae*)
nūmen inis volja božja, božanstvo (*nuere* kimniti)

numero 1 štejem (*numerus*)
numerus ī število, broj
Nūmida ae Numidec (nar. afriški)
nummus ī penez, denar
num-quis? *num-quid?* je-li kdo?
 je-li kaj?
nunc, *adv.* zdaj
nūnquam, *adv.* nikoli, nikdar (*nē-
 unquam*)
nūntiā ae poročnica (*nūntiāre*)
nūntio 1 naznanim (-njam) spo-
 ročim (*nūntia*, *nūntius*)
nūntius ī sel; vest (= naznanilo)
 (*nūntiāre*)
nūptiae ārum svatba, možitev
 (*nūbere*)
nūsquam, *adv.* nikjer (*nē-usquam*)
nūtus ūs migljaj (*nuere*, *nūmen*).

O.

Ō, *interiect.* o
ob, *praep. c. acc.* zovoljo, zaradi
ob-dormisco 3, *mīvi*, *mītum* zaspim
 (*dormire*)
ob-dūro 1 trd sem; iz-, pre-trpim
 (*dūrus*, *dūrāre*)
ob-lecto 1 obradostim, razveselju-
 jem (*dē-lectāre*)
obliviscor 3, *oblītus sum* (po)zabim
ob-ruo 3, *rui*, *rutum* zasujem; *vitūs*
obrutus pogreznen v hudobije
ob-sideo 2, *sēdi*, *sēssum* obsedem
 (-am), obležem (-legam) (*ob*,
sedēre)
ob-sidiō ōnis obseda, oblega(nje)
 (*ob-sidēre*)
ob-stipesco 3, *stipui*, — ostrmim
ob-sto 1 stiti, (— *stātūrus*) nasproti
 (na poti) sem, oviram
ob-struo 3, *strūxi*, *strūctum* za-
 gradim, zadelam
ob-sum, *ob-esse*, *of-fui* škodim
 (-ujem)
ob-tempero 1 pokoren -, poslušen
 sem (*tempus*)
ob-tineo 2, *tinui*, *tentum* v posesti
 (oblasti) imam, zadobim, udržim
 (*tenēre*)

ob-tundo 3, *tudi*, *tūsum* (*tūnsum*)
 otōpim
ob-viam, *adv.* naproti (*via*)
ob-volvo 3, *volvi*, *volūtum* zagrnem
oc-cāsio ōnis prilika, priložnost
 (*ob*, *cadere*)
oc-cidēns (namr. *sōl*) *entis* zahod
 (= zahajajoče solnce) (*ob*, *cadere*)
oc-cido 3, *cidi*, *cāsum* zapadem,
 zaidem (po)ginem, minem (*ob*,
cadere; *oc-cidēns*)
oc-cido 3, *cidi*, *cīsum* u-, po-bi-
 jem, usmrtilim, umorim (*ob*, *cae-
 dere*)
oc-culo 3, *cului*, *cultum* skrijem;
oc-cultus 3 skrit, tajen (*ob*, *cētare*;
clam)
oc-cumbo 3, *cubui*, *cubitum* zgru-
 dim se, umerjem (*ob*, *cubāre*)
oc-cupo 1 polastim se (česa), zgra-
 bim, po-, pre-padem (*ob*, *capere*)
ōcéanus ī svetovno morje, ocean
ōcior *ius* bržji, hitreji; *superlat.*
ōcissimus 3 najbržji, najhitreji
Octāviānus ī oblastnik in poznejši
 cesar (Augustus) rimski († 14
 po Kr.)
Octāvius (ī) *Māmilius* ī Tarqui-
 nija Ošabnega zet
oculus ī oko
ōdi, *odisse* sovražim, črtim
odium ī sovraštvo (*ōdisse*)
of-fero, *of-ferre*, *ob-tuli*, *ob-latum*
 ponudim; *of-mē* poda(je)m se (*ob*)
of-ficiūm ī dolžnost (*ob*, *facere*)
olea ae oljka
ol-facio 3, *fēci*, *factum* duham,
 voham (*olere*)
ōlim, *adv.* nekedarj
Olympius 3 olimpski
Olympus ī gora thessalska, biva-
 lišče bogov
Olynthus ī mesto macedonsko
o-mitto 3, *mīsi*, *mīssum* opustim,
 v nemar pustim (- puščam) (*ob*)
omnīnō, *adv.* popolnem, sploh (*omnis*)
omnī-potēns *entis* vsemogočen
 (*omnis*, *posse*)
omnis e ves, vsak

onus, oneris brems
opera ae delo, trud, služba (*opus*)
o-perio 4, *perui, pertum* pokrijem
 (a-perire)
opinio onis menenje, misel, vera
opis (brez nominat.), *opem, ope*
 pomoč; *plur. opēs um* moč, pre-
 moženje; *summā ope* na vso moč
oportet 2, *uit* (po)treba -, potrebno
 je, mora se
op-perior 4, *pertus (peritus) sum*
 čakam, do-, pričakujem
op-peto 3, *ivi (ii), itum* idem
 nasproti; *mortem opp.* pretrpim,
 prestanem (smrt)
op-pidānus ī meščan (*op-pidum*)
op-pidum ī mesto
op-positus 3 nasproti postavljen,
 - ležeč (*op-pōnere*)
op-primo 3, *pressi, pressum* (po)-
 tlačim, stiskam, zatrem, užugam,
 preobvladam, ugonobim; (*senec-
 tute*) *oppressus* potrtn (*ob, premere*)
op-pugno 1 naskočim (-skakujem),
 oblegam
opus eris delo (*opera*)
opto 1 želim
ōra ae breg (*ōs*)
ōrāculum ī proročišče; proroški
 izrek, - odgovor (*ōrāre, ōrator,
 ōratiō*)
ōrātiō onis govor (*ōrāre, ōrator*)
ōrātor ōris govornik (*ōrāre, ōratiō*)
orbis is m. krog; o. *terrārum* zem-
 ljkrog, vesoljni svet
ōrdior 4, *ōrsus sum* začnem (*ōrdō*)
ōrdō inis m. vrsta, red, stan
Orestēs ae in *is*, sin Agamemnonov
Orgetorix īgis imeniten Helvečan
oriēns (namr. *sōl*) *entis* vshod
 (= vshajajoče solnce) (*oriri*)
origō inis izvor, (iz)vir (*oriri*)
orior 4, *ortus sum* (*oriturus*) vsha-
 jam, vzidem, nastanem, izviram,
 rodim se (*oriēns*)
ōrnamentum ī (u)kras, dika (*ōrnāre*)
ōrno 1 krasim, o-, u-krasim, (po)-
 veličam, proslavim (-slavljam)

ōro 1 prosim, molim (*ōrātor, -tiō*)
Orpheus ī pesnik grški
ōs, ōris n. usta, gobec; ustje
os, ossis n. kost
Ossa ae f. gora thessalska
os-tendo 3, *tendi, tentum* (*tensum*)
 (po)kažem, razodenem, povem
 (*ob[s]-tendere*)
ōtiōsus 3 brezdelen (*ōtium*)
ōtium ī brez-delica, -delnost (*neg-
 ōtium, ōtiōsus*)
ovile is ovčjak (*ovis*)
ovis is ovca (*ovile*)
ōvum ī jajce.

P.

P. kratica za predimek rimski
Pūblius ī
pābulum ī krma, piča
paciscor 3, *pactus sum* pogodim si
 (*pāx*)
Padus ī Pad (Po), reka italska
paedagōgus ī odgojitelj
paene, adv. skoro
paenitet 2, *uit mē rei* kesam se
 česa
Pallas adis priimek Minervin
pallēscō 3, *pallui* bledim (*pallidus*)
pallium ī plašč
palma ae dlan
palus ūdis močvirje
Pān, Pānos (-is) pastirski bog
pānis is m. kruh
papāver eris n. mak
pār, paris jednak, kos (komu)
parāgraphus ī f. odstavek, paragraf
parco 3, *peperci* (*parsurus*) štedim,
 varčen sem, varčno ravnam s
 čim, prizanesem (*parsimonia*)
parēns entis c. oče (mati); *plur.*
parentēs um (*ium*) starši (*parere*)
pareo 2, *ui, itum* pokoren -, po-
 slušen sem, ubogam
pariēs ītis m. stena
pario 3, *peperi, partum* (po)rodim,
 donašam; pridobi(va)m si; *ōva*
parere jajca valiti
Paris idis kraljevič trojski

Parvus 3 parski (*Parus*)
Parvāsus ī gora v Focidi
paro 1 pri-, na-pravljam, pridobivam; *bellum p.* napravljam se na vojsko; *parātus* 3 pri-pravljen
parri-cidium ī očetomorstvo (*pater, caedere*)
pars, partis del, stran
parsimōnia ae varčnost (*parcere*)
parti-ceps cipis deležen (*pars, capere*)
partim, adv. deloma (*pars*)
partior 4 (raz)delim (*pars*)
parum, adv. premalo, ne zadosti; *p. diū* prekratko
parum-per, adv. za malo časa
Parus (os) ī otok grški
parvus 3 majhen, mali
pāscō 3, *pāvi, pāstum* pašem; *pāscor* pašem se (*pāstor*)
pāssim, adv. na daleko, daleč okoli, na vse strani (*pandere*)
pāssus ūs korak, stopinja (*pandere, pāssim*)
pāstor oris pastir (*pāscere*)
pāstus ūs paša (*pāscere*)
pate-facio 3, *feci, factum* (do)hodno napravim, krčim; odprem, razkrijem, razodenem (*patere*)
pater tris oče; *p. familiās* hišni oče
paternus 3 očetov(ski) (*pater*)
patiēns entis potrpežljiv (*pati*)
patientia ae potrpežljivost (*patiēns*)
patior 3, *passus sum* (pre)trpim (*patiēns*)
patria ae očevina, domovina (*pater*)
patrimōnium ī očinstvo, dedina (*pater*)
pauci 3 malokateri, malo (jih)
paucitās ātis malota, malo število (*pauci*)
paulum malo
pauper eris reven, ubog
paupertās ātis uboštvō, siromāštvō (*pauper*)
Pausaniās ae; a) vojskovodja lacedaemonski (479); b) morilec macedon. kralja Filippa

paveo 2, *pāvi, —* (pre)plašim -, ustrašim se
pāvō ōnis pav
pāx, pācis mir (*pacisci*)
peccātum ī greh, pregrešek (*peccāre*)
pecco 1 grešim
pecto 3, *pexi, pexum* češem (*pecten*)
pectus oris prsi
pecūnia ae denar (*pecus*)
pecus oris n. drobnica, živina
pecus udīs f. živinče, žival
pedes itis pešec (*pēs*)
pedi-sequus ī, *pedisequa* ae sluzabnik (-nica) (*pēs, sequi*)
pelagus ī n. morje
Pelion lū n. gora thessalska
pel-licio 3, *lexi, lectum* zvabim, napravim (koga k čemu) (*per-lacere*)
pellis is koža
pello 3, *pepuli, pulsum* preženem, zapodim, premagam
Peloponnēsus ī f. polotok grški (zd. Morea)
pendo 2, *pependi, —* (*ex rē*) visim, zavisim -, zavisen sem (od česa)
pendo 3, *pependi, pēnsūm* tehtam, plačam (-ujem)
Pēnēlopē ēs Ūlixova soproga
penes, praep. c. acc. v oblasti, pri
penetro 1 proderem, dospem (*penitus*)
penitus, adv. globoko noter, popolnem
per, praep. c. acc. skozi, črez, po; *per somnum* v spanji
per-ago 3, *ēgi, āctum* dokončam, dovršim
per-cello 3, *culi, culsum* pretresem, poderem
per-cutio 3, *cussi, cussum* prebodem, udarim; *secūrī* p. obglavim (*quater*)
Perdiccās ae poveljnik Alexandra Vel. (330)
per-do 3, *didi, ditum* po-, iz-gubim (-gubljam); *operam* p. zastonj se trudim

pér-domo 1, *ui, itum* ukrotim, podjarmim
per-eo ire, ii, itum pogubim se, poginem
per-facilis e prav lahek
per-fectus 3 dovršen, popoln; *adv.*
per-fectē popolnoma (*per-ficere*)
per-fero ferre, tuli, lātum prenesem (-našam)
per-ficio 3, *fēci, factum* dokončam, dovršim, izvedem, doženem (*facere*)
per-fidus 3 nezvest, verolomen (*fidēs*)
per-fuga ae m. uskok, prebežnik (*fugere*)
per-fundo 3, *fūdi, fūsum* polijem
per-go 3, *per-rēxi, per-rēctum* nadaljujem (*per-regere*)
per-habeo 2, *ui, itum* pravim, pri-povedujem (*habere*)
Périclēs is državnik athen. († 429)
periculōsus 3 nevaren (*periculum*)
periculum ī nevarnost (*periculōsus*)
perīodus ī f. stroka, perijoda
per-maneo 2, *mānsi, mānsūm (in rē)* ostanem (do konca) pri čem, držim se česa
per-mitto 3, *mīsi, mīssum* prepustim, izročim
per-mūto 1 pre-, za-menim
per-niciēs ēī (ū) poguba, pogin (*perniciōsus, necāre*)
per-petior 3, *pessus sum* pretrpim (*pati*)
per-petūus 3 neprestan, stalen, veden; *adv. perpetuō* vedno, v jedno mer
Persa ae Persijan
per-sequor 3, *secūtus sum* proganjam, zasledujem; razpravljam; naštevam
Persēus ēī kralj macedonski (168)
per-sevēro 1 (*in rē*) stanovilno ostanem pri (v) čem (*sevērus*)
Persicus 3 persijski (*Persa*)
per-suādeo 2, *suāsi, suāsum (alicui)* prigovarjam (komu), pregovorim -, prepričam (ga)

per-terreo 2, *ui, itum* (zelo) prestrašim
per-turbo 1 zmedem, zbegam, vznemirim
per-venio 4, *vēni, ventum* (srečno) pridem -, dospem (kam)
pēs, pedis noga
pēssum-do 1, *dedi, datum* po zlu dem, ugonobim
pēstis is kuga; poguba, pogin
peto 3, *ivi (ii), itum (aliquem, aliquūd)* napadem, udarim (na koga); hrepenim (po čem), poganjam se (za čim); iščem; krenem (kam); *p. aliquid ab aliquō* prosim, zahtevam
Pētrēius ī (Mārcus [ī] P.) podpoveljnik Antonija Hybride
Phaēthōn ontis sin solnčnega boga
Phīdiās ae sloveč kipar athenški (450)
Philippī ōrum mesto macedonsko
Philippus ī kralj maced. († 336)
philosóphia ae modroslovstvo (-slovje) (*philosophus*)
philósophus ī modrijan (*philosophia*)
Phōciōn ōnis vojskovodja ath. (330)
Phoebidās ae vojskovodja spartski (383)
Phoebus ī priimek Apollonov
Phoenīx icis Foeničan
Phrygia ae dežela maloazijska
pīctor ōris slikar (*pingere*)
pietās ātis pobožnost (*pius*)
Pilia ae Attikova soproga
pilūš ī las, dlaka
pingo 3, *pīnxi, pīctum* slikam (*pīctor, pīctūra*)
pinguis e debel, tolst
pīnso 3, *pīnsui (pīnsi), pīstum (pīnsūm, pīnsitūm)* pšem (pham)
pīper eris n. poper
Piraeus ī pristanišče athenško
piscis is m. riba
Pisistratus ī samosilnik ath. (540)
Pisō ōnis (Lūcius [ī] Calpurnius [ī] P. Caesōnīnus ī) Ciceronov tast

pīstrīnum ī phalnica, stope (*pīnsere*)
pius 3 pobožen, blag, hvaležen
 (*pietas*)
placeo 2, *ui, itum* dopadem (-dam),
 po volji (všeč) sem (*placidus*)
placidus 3 miren, blag (*placere*)
plāco 1 (po)tolazim, pomirim
plango 3, *plānci, plānctum* bijem
 (na prsi), žalujem
planta ae rastlina
plānus 3 raven, plan
Plataeae arum mesto boeotsko
Platō ōnis modrijan grški (370)
plaudo 3, *plausi, plausum* ploskam
plēbēius 3 plebejski; *subst.* plebejec,
 prostak (*plēbs*)
plēbs, plēbis (prosto) ljudstvo
plēnus 3 poln (*com-plere*)
plērīque, pleraeque, plēraque (*genet.*
plūrimōrum) premnogo -, naj-
 več -, večina (jih)
plērūmque, adv. večidel, navadno
pluit 3, *pluit* dežuje
plumbum ī svinec
plūrimī 3 največ -, večina (jih);
adv. plūrimum največ, najbolj
plūs, plūis več (po številu); *plur.*
plūrēs, plūra (*genet. plūrium*)
 več (jih)
Plūtō ōnis bog podzemeljski
pōculum ī čaša, kozarec (*potare,*
potiō)
Poecilē ēs f. stebrenik athenski
poēma atis pesen (*poēta*)
poena ae kazen (*pūnīre*)
Poenus ī Punec (= Karthažan)
poēsis is pesništvo (*poēta, poēma*)
poēta ae pesnik (*poēsis, poēma*)
pol-liceor 2, *licitus sum* oblju-
 bim, obetam (*prō, licēri*)
pol-luo 3, *ui, ūtum* oskrunim
Polygnōtus ī slikar in kipar grški
 (463)
Polyhymnia ae Musa petja
pompā ae slovesen sprevod
Pompēius pēi (*Gnaeus* [ī] *P.*) ob-
 lastnik rimski (66)
pondus eris teža (*pondō; pendere*)

pōne, praep. c. acc. za, pō
pōno 3, *posui, positum* postavim;
arma p. po-, odložim or.; *vītam*
p. dušo izdihnem, umerjem
pōns, pontis m. most
Pontius ī (*Gāius* [ī] *P.*) poveljnik
 samnitski (321)
Pontus ī pokrajina ob Črnem morji
populor 1 (o)pustošim
populus ī narod
Porcia ae Katona Utičana hči
porta ae vrata
porticus ūs f. stebrenik
porto 1 nosim (nesem)
portus ūs pristanišče
pōsco 3, *popōsci*, — silno prosim,
 tirjam
pos-sideo 2, *sēdi, sēssum* imam v
 lasti, - posesti (*prō, sedere*)
possum, posse, potui (pre)morem
post, praep. c. acc. po, za
post, postea, adv. pozneje, zatem,
 potem
postea-quam, cōni. = *postquam*
posterī ōrum potomci, vnuki (*post*)
posterior ius poznejši, kasneji (*post*)
postrēmus 3 najzadnji (*post*)
postumus 3 (naj)poslej rojen (*post*)
post-quam cōni. (s *perf. indicat.*),
 potem ko, odkar, pokler
postis is m. podboj, vrata (*pōnere*)
postri-diē, adv. (= *posterō diē*)
 drugi dan (-ega dne)
pōstulo 1 zahtevam
potēns entis mogočen (-než) (*posse*)
potestās ātis oblast (*posse*)
pōtiō ōnis pitje, pijača (*potare*)
potior ius mogočnisi, boljši; *adv.*
potius rajši (*potis*)
potior 4 (*rē*) polastim se (česa)
potissimum, adv. zlasti, posebno
 (*potius*)
pōto 1, *supin. pōtatum* in *pōtum*
 pijem; *pōtus* 3 napivši se
prae, praep. c. ablat. pred, od
praebeo 2, *ui, itum* (po)da(je)m,
 poklonim, napravim; *pr. mē* iz-
 kažem se

prae-ceptor ōris učitelj (*prae-cipere*)
prae-ceptum ī predpis, pravilo,
 povelje (*prae-cipere, prae-ceptor*)
prae-cipio 3, *cēpi, ceptum* naročim,
 dam vodila, (za)ukazem (*capere*)
prae-cipue, *adv.* posebno, zlasti
prae-clārus 3 preslaven, prekrasen
praecō ōnis glasnik, znanik
praeda *ae* plen
prae-dīcō 3, *dīxi, dictum* napovem,
 prorokujem
prae-dico 1 izražam -, pona-
 šam se
prae-fectus ī načelnik, poveljnik
 (*prae-ficere*)
prae-ficio 3, *fēci, factum* postavim
 na čelo (*facere*)
prae-mātūrus 3 prezgodnji
praemium ī plača, plačilo
prae-pōno 3, *posui, positum* pred-
 nost dajem, stavim nad kaj
prae-scribo 3, *scripsi, scriptum*
 pred-, na-pišem, zaukažem
prae-sertim, *adv.* zlasti, posebno
prae-ses *sidis* *c.* predsednik (-ica),
 zavetnik (-ica) (*prae-sidere*)
prae-sidium ī varstvo, zaščita;
 zaščitne čete, posad(k)a (*prae-ses*)
prae-stābilis *e* izvrsten (*prae-stāre*)
prae-sto 1, *stiti, stitum* (-stātūrus)
ceteris rē prehitim -, prekosim
 (-kašam) druge v čem, odliku-
 jem se pred drugimi v čem;
pr. aliquid storim, opraviim,
 držim; *mē* izkažem (-kazujem)
 se; *praestat* bolje je
prae-sum, prae-esse, prae-fui (*ali-*
cui) na čelu sem, vodim; *partep.*
prae-sēns entis sedanji
praeter, praep. c. acc. razun
praeter-cā, adv. razun (vrh) tega
praeter-eo ire, ii, itum mimo idem;
 preskočim (= ne omenim), za-
 molčim; *praeter-itus* 3 preteklo,
 minul
praeter-quam, adv. razun, izimši
prae-tor ōris vojskovodja, povelj-
 nik; (*praetor* = *prae-itor, prae-ire*)

prandeo 2, *prandi, prānsūm* kó-
 sim; *prānsus* 3 odkosivši
prātum ī travnik
prāvus 3 spačen, zloben
prehendo 3, *hendi, hēnsūm* za-,
 u-grabim
premo 3, *pressi, pressum* stiskam,
 tlačim
pretiōsus 3 dragocen (*pretium*)
pretium ī cena, vrednost (*pretiōsus*)
prīdem, adv. zdavnaj
prīdiē, adv. prejšnji dan (*dies*)
prīmōris (*genet. brez nominat.*)
 najprednji (*prīmus*)
prīmus 3 prvi, *adv. prīmum* prvič,
 najprej
prīn-ceps *cipis* prvi, prvak, mo-
 gotec, knez (*prīmus, capere*)
prīn-cipātus ūs predstvo, prvaštvo
 (*prīn-ceps*)
prīn-cipiūm ī začetek, izvor (*prīn-*
ceps)
prior, prius prejšnji; *adv. prius*
 prej (*prō*)
prīstinus 3 (po)prejšnji, nekdanji
prius-quam, cōni. predno, prej-ko
prīvātus 3 zaseben (zasebnik)
 (*prīvāre*)
prīvo 1 (*aliquem rē*) oropam koga
 česa, vzamem komu kaj
prō, praep. c. ablat. za (z akkus.)
proboscis *idis* *f.* rilo, (rilec)
probus 3 pošten, poraben
prō-clivis *e* polóžen, nagnen
prō-cūdo 3, *cūdi, cūsum* kujem
procul, adv. od daleč, daleč
procus ī snubač
prōd-eo ire, ii, itum stopim (iz-
 med srede), nastopim, prika-
 žem se
prō-ditiō ōnis izdaja, izdajstvo
 (*prō-dere*)
prō-ditor ōris izdajnik, izdajalec
 (*prō-dere*)
prō-do 3, *didi, ditum* izdam, iz-
 ročim; poročam, pripovedujem;
memoriae *pr.* spominu izročim
 = (za) pišem, poročam (-im);
memoriae prōditum est poročča se

proelium ī bitka
proficiscor 3, *fectus sum* napotim se, odpotujem, odrinem, podam se
pro-fiteor 2, *fessus sum* očitno priznam, - izpovem (*faterī*)
pro-fugio 3, *fūgi*, *fugitum* u-, z-bežim
pro-fundus 3 globok; *profundum* ī globočina
pro-hibeo 3, *ui*, *itum* odvrnem (-vračam), ovrem (oviram), za-držujem (*habere*)
prō-icio 3, *iēci*, *iectum* zaženem -, vržem proč, odvržem; zani-čujem, v nemar puščam
prō-mineo 2, *ui*, — (naprej -), ven molim
prō-mitto 3, *mīsi*, *mīssum* obljubim, obetam
prōmo 3, *prōmpsi*, *prōmptum* vzamem ven, posežem po kaj (*prō, emere*)
prōmptus 3 voljan, pripravljen (*prōmere*)
prope, *propius*, *prōximē*, *adv.* blizu, bližje, najbližje (prav blizu)
prōpinquus 3, bližnji; *subst.* so-rodnik (*prope*)
prō-pōno 3, *posui*, *positum* izpo-stavim, predlagam; *mihī est aliquid prōpositum* sklenil sem, namenil sem se, namenjen sem
proprius 3 (*alicūius*) lasten (komu)
propter, *praep. c. acc.* zraven, mimo, tik, blizu; zavoljo, zaradi, zbog, iz
prōrsum, *adv.* naravnost, naprej
prōsper 3 ugoden, srečen
prō-sterno 3, *strāvi*, *strātum* po-derem, porazim, pobijem
prō-sum, *prōd-esse*, *prō-fui* ko-ristim
prō-tinus, *adv.* takoj, precej
prō-verbium ī pregovor (*verbum*)
prō-vincia *ae* pokrajina, provin-cija (*prō, vincere*)
prō-volvo 3, *volvi*, *volūtum* (naprej ali navzdol) valim

prōximus 3 najbližji, (bližnji) (*prope*)
prūdēns entis pameten (*prō-ridēns*)
pūblicus 3 javen, državen; *adv.* *pūblicē* o državnih troških
Pūblius ī predimek rimski
pudet 2, *uit* (*mē reī*) sram me je česa
puer erī deček
pueritia *ae* otroštvo, detinstvo; *ū pueritiā* od mladih nog (*puer*)
pūgiō *ōnis m.* bodalce
pūgna *ae* bitva, boj (*pūgnāre*)
pūgno 1 bijem -, borim -, bojujem se (*pūgna*)
pulcher 3 lep
pulchritūdō *inis* lepota (*pulcher*)
pungo 3, *pupugi*, *pūctum* pikam, (z)bodem; vznemirim, žalim
Pūnicus 3 punski (*Poenus*)
pūnio 4 kaznim '(-njudem) (*poena*)
puppis *is* krma (= zadnji del ladije)
purpura *ae* škrlat(nik), bager (*purpureus*)
purpureus 3 škrlaten, bagren (*purpura*)
puto 1 menim, mislim, imam (za -)
Pyradēs *ae in is* Orestov prijatelj
Pyrrhus ī kralj epirski (280)
Pythāgorās *ae* modrijan grški (540)
Pythagorēus ī Pythagorovec (= Pyth. učenec ali privrženec).

Q.

Q. kratica za predimek rimski
Quāntus ī
quadru-pēs pedis čveteronog
quadru-plus 3 čveternat; *quadru-plum* ī čveterina
quaero 3, *quaesivi*, *quaesitum* (*rem*) iščem, pridobi(va)m si; *qu. ex* (*ab*) *aliquō* vprašam koga
quaeso, *quaesumus* prosim(o)
quālis e kak(ov)? kakšen?
quam, *cōni.* kakor, ko, nego; *adv.* kako
quam-ob-rem (= *ob quam rem*) zaradi česar, zato

quam-quam, cōni. = *etsi*
quam-vīs, cōni. kakor naj, čeprav
quandō, adv. kedaj?
quant-opere, adv. kako zelo (*quantō-opere*)
quantus 3 kolik, kako velik
quā-rē, adv. zaradi česar; zato, zavaljo tega
quasi, cōni. kakor (da) bi, tako rekoč, dejal bi (*quam, si*)
que, cōni. (se privesa drugim besedam) in, ter
queo, quire, quii (quīvi), quitum morem
quercus ūs hrast
queror 3, *questus sum* tožim, pri-tožim, (-tožujem) se o čem
quia, cōni. ker
quī-cumque, quae-cumque, quod-cumque kateri (3) koli, vsak (3) ki, vsi (3) ki
quīdam, quaedam, quoddam (quīdam) neki 3, nekdo (nekaj); *plur.* (tudi =) nekateri, marsikateri
quidem, adv. sicer; *nē* — *quidem* se — ne, niti
quiesco 3, *quievi, quietum* počivam, mirujem (*quies*)
quietus 3 miren, pokojen (*quies, quiescere*)
quī-libet, quae-libet, quod-libet (quī-libet) kdor (kar) si bodi, kdor (kar) hoče, vsak
quīn, cōni. da ne; da
Quīnctius (ī) Cīncinnātus ī oblastnik rimski (458)
quīnqu-ennis 5 leten (*quīnque, annus*)
Quīntus ī predimek rimski
quis? quid? kdo? kaj?
quis (quī), quae (qua), quid (quod) kateri, kakšen
quis-nam (quī-nam, quae-nam), quid-nam (quod-nam) kdo (kateri 3) li, kaj li?
quis-piam, quae-piam, quod-piam (quīd-piam) nekdo, nekaj (kdor -, kar koli že)

quis-quam, quid-quam kdo, kaj
quis-que, quae-que, quod-que (quīd-que) vsak, vsakateri
quīs-quis, quīd-quīd kdor (kar) koli, vsak (3) ki; *plur.* vsi (3) ki; *neutr. sing.* vse, kar
quī-vīs, quae-vīs, quod-vīs (quīd-vīs) kdor (kar) si bodi, vsak 3 (brez razločka)
quō, adv. kamor
quō, cōni. (= *ut eō*) da tem; *quō* — *eō* čim — tem
quoad, cōni. dokler
quod, cōni. (z indikat. v pomenu) ker, (s konjunkt. v pom.) češ, da (ker); da
quō-minus, cōni. da ne
quō-modo, adv. na kak način, kako
quondam, adv. nekedaj, nekoč (*quīdam*)
quon-iam, cōni. ker že, ker ti (*cum-iam*)
quo-que, cōni. tudi
quōrsum, adv. kam? čemu?
quot, indecl. koliko? kolikor (jih) (*quotus*)
quot-annīs, adv. vsako leto (*annus*)
quotiēs (quotiēns), adv. kolikorkrat (*quot*).

R.

Rādicitus, adv. s korenino vred (*rādix*)
rādīx icis korenina; *rādīcēs montis* koren, znožje
rādo 3, *rāsi, rāsum* strgam, (o)brujem
rānā ae žaba
rapāx ācis grabežljiv (*rapere*)
rapidus 3 dereč (*rapere, rapāx*)
rapio 3, *rapui, raptum* (u)grabim, ropam, odvlečem, potegnem (*rapidus, rapāx*)
rārus 3 redek; *adv.* *rārō*
ratiō ōnis način; račun; pamet (*reri*)
re-cēdo 3, *cēssi, cēssum* umaknem -, oddaljim se, odidem
recēns entis nov, svež, mlad, (ravno ujet)

re-ceptāculum ī shramba, pribel-
žališče (*recipere*)
re-cīdo 3, *cīdi*, *cisum* od-, iz-režem
(*caedere*)
re-cipio 3, *cēpi*, *ceptum* nazaj -,
zopet dobim, prejmem, vsprej-
mem (*capere*)
re-cordor 1 spomnim se, pomislim
(*cor*)
rēctus 3 prav(ilen); *adv. rēctē* po
pravici, po pameti (*regere*)
re-cūso 1 odbijem, branim -, po-
mišljam se (*causa*)
red-do 3, *didi*, *ditum* dam nazaj,
vrnem; *ratiōnem* r. račun -, od-
govor da(je)m; *vītam* r. življenje
končam (*dare*)
red-eo īre, *ii*, *itum* (po)vrnem
(vračam) se
red-igo 3, *ēgi*, *āctum* zapodim;
in (sub) *potestātem* r. spravim
pod oblast (*agere*)
red-īmō 3, *ēmī*, *emptum* odkupim
(*emere*)
red-itus ūs (po)vrnitev (*red-ire*)
re-dūco 3, *dūxi*, *ductum* (pri)
peljem -, privodem nazaj
re-fero *ferre*, *tuli*, *lātum* (pri)ne-
sem nazaj; poročam, naznanim;
uvrstim, vpišem
rē-fert do tega je
re-fertus 3 napolnjen, poln (*farcire*)
rēgālis e kraljevski (*rēx*)
rēgīna ae kraljica (*rēx*, *regere*)
regiō ōnis kraj
rēgius 3 kraljév (*rēx*)
rēgno 1 kraljujem, vladam (*rēx*,
rēgnum)
rēgnum ī kraljestvo, vladarstvo
(*rēx*, *regnāre*)
Regulus ī (*Mārcus* [ī] *Atīlius* [ī]
R.) oblastnik rimski (250)
re-lāxo 1 razširim; olajšam (si)
re-ligiō ōnis bogočastje, vera
re-linguo 3, *liqui*, *lictum* (za)pustim
re-liquus 3 ostal, drug (*re-linguere*)
re-medium ī pomoček, sredstvo
(*mederi*)

re-miniscor 3, (*memini*, *recordātus*
sum) spomnim se (*memini*)
re-mitto 3, *mīsi*, *mīssum* pošljem
nazaj
re-mōtus 3, oddaljen; r. a rē prost -,
brez česa (*re-movēre*)
re-moveo 2, *mōvi*, *mōtum* odstra-
nim, odpravim
Remus ī Romulov brat (753)
re-novo 1 po-, ob-novim (*novus*)
re-nūntiō 1 naznanim (nazaj), po-
ročam
reor, *rērī*, *ratus sum* menim (*ratiō*)
re-pello 3, *rēppuli*, *repulsum* (nazaj)
zapodim; odbijem (-jam)
re-perio 4, *rēpperi*, *repertum* naj-
dem, nahajam (*a-perire*)
re-petitiō ōnis ponavljanje (-ljatev)
(*re-petere*)
rē-peto 3, *īvi* (ii), *ītum* ponovim
(-navljam)
re-pleo 2, *plēvi*, *pletum* napolnim
(*plenus*)
re-prehendo 3, *hendi*, *hēnsum* grajam
re-prehēnsiō ōnis graja (*re-prehen-
dere*)
re-pudio 1 odbijem, ne vsprejmem,
zavržem; odpravim (*pudet*)
re-pūgno 1 v bran se (po)stavim,
uprem (-piram) se
re-quiēs ētis pokoj, mir
re-quiēscō 3, *ēvi*, *ētum* počivam
(*re-quiēs*)
re-quiro 3, *quīsvi*, *quīsītum* (po)
iščem, zahtevam (*quaerere*)
res, *rēi* reč, stvar; r. *pūblica*
država
re-salūto 1 odzdravim (*salūs*)
re-sarcio 4, *sarsi*, *sartum* (zopet)
krpam, popravim
re-sīdo 3, *sēdi* (*sīdi*), — usedem -,
pogreznem se, poniknem
re-sisto 3, *stīti*, — ustavim (-stav-
ljam) se
re-spicio 3, *spexi*, *spectum* ozrem
(-ziram) se, gledam -, pazim
na kaj, pomislim
re-spondeo 2, *spondi*, *spōnsum*
odgovorim, odvrnem

re-spuo 3, *ui*, — zavržem
re-stituo 3, *ui*, *ūtum* popravim,
 ponovim, zopet sezidam, po-
 vrnem (*statuere*)
re-texo 3, *texui*, *textum* raztkem,
 razparam
retrōrsus, *adv.* nazaj
re-verentia *ae* spoštovanje (*re-verēri*)
re-vereor 2, *itus sum* bojim se,
 spoštujem, častim (*re-verentia*)
re-vertō 3, *verti*, *versum* vrnem
 (vračam) se
re-vertor 3, *perf. re-verti*, (*re-*
versus, *re-versurus*) = *re-vertō* 3
re-vivisco 3, *vixi*, *victum* (zopet)
 oživim (-eti) (*vivere*)
re-voco 1 nazaj pokličem, - po-
 zovem (*vocare*)
rēx, *rēgis* kralj (*regere*, *rēgina*, *rēgius*,
rēgalis)
Rhea *ae* mati Jupitrova
Rhēnus *ī* Rhen (reka)
rhō grški r
Rhōdanus *ī* reka gallska (zd. Rhône)
Rhodus *ī* otok grški
rideo 2, *rīsi*, *rīsum* smejem se
ridiculus 3 smešen (*ridere*)
rōbustus 3 močen, krepek (*rōbur*)
rogo 1 prosim, vprašam
Rōma *ae* Rim
Rōmānus 3 rimski; *subst.* Rimljan
 (Rōma)
Rōmulus *ī* ustanovitelj mesta rim-
 skega (753)
rota *ae* kolo
ruber *bra*, *brum* rudeč
rudo 3, *rudīvi*, — (za)rjovem,
 rigam
rumpo 3, *rūpi*, *ruptum* (z)lomim,
 razderem, razbijem
ruo 3, *ui*, *utum* (*uiturus*) (po)
 rušim se
rupēs *is* skala (*rumpere*)
rūs, *rūris* dežela (naspr. mesta),
 polje; *rūre* s kmetov; *rūrī* na
 kmetih; *rūs* na kmete
rūsticus 3 kmetski, selski; *vīta* *r.*
 kmetijstvo (*rūs*).

S.

Sabīnus *ī* Sabinec
sacellum *ī* malo svetišče, kapelica
 (*sacer*)
sacer 3 posvečen, svet; *sacra*
ōrum sveto opravilo; *sacra* *facere*
 žrtvovati (*sancire*)
sacer-dōs *ōtis* *c.* svečenik (*sacer*, *dare*)
sacculum *ī* stoletje, vek
saepe (*saepius*, *saepissimē*), *adv.*
 pogosto(krat) dostikrat, velikrat,
 često (češče, najčešče)
saepio 4, *saepsi*, *saepitum* ogradim
saevio 4, *ii*, *itum* besnim, divjam
 (*saevus*)
saevus 3 besen, divji (*saevire*)
sagitta *ae* puščica
sagitto 1 streljam s puščicami
 (*sagitta*)
Saguntīni *ōrum* Sagunčani (*Sa-*
guntum)
Saguntum *ī* mesto hispansko
Salamīnius 3 salaminski (pri Sala-
 mini) (*Salamīs*)
Salamīs *īnis* otok grški
salio 4, *salui*, (*saltum*) skočim,
 skakam
saltus *ūs* skok; *saltū* skokoma (*salire*)
salūber *bris* *bre* zdrav; prikladen,
 koristen (*salūs*, *salūtāris*)
salūs *ūtis* blagor, sreča, rešitev
 (*salūber*, *salūtāris*, *salūtāre*)
salūtāris *e* zdrav(ilen); koristen,
 dobrodejen (*salūs*, *salūber*)
salūto 1 pozdravim (-zdravljam)
 (*salūs*)
salvē (2) zdrav, srečen bodi! (*salvus*)
salvus 3 neoškodovan, zdrav (*salūs*)
Samnīs *ītis* Samničan
Samius 3 samski; *subst.* Samljan
sancio 4, *sancxi*, *sancitum* (*sancitum*)
 utrdim, odredim (*sacer*, *sanctus*)
sanctus 3 svet (*sancire*)
sanguīs *īnis* *m.* kri
sānus 3 zdrav; *adv.* *sānē* da, gotovo
sapiēns *entis* moder; *subst.* modri-
 jan (*sapere*, *sapientia*)
sapientia *ae* modrost (*sapiēns*)

sapio 3, *sapii* (*sapīvi*), — pamet
imam, pameten sem (*sapientia*)
Sapphō ūs pesnica grška (600)
Sardēs ium Sarde (glavno mesto
lydijsko)
sat ali *satis*, *adv.* (za)dosti
satio 1 nasitim (*satis*)
satis-facio 3, *fēci*, *factum* zadostim
(-ujem)
sātrapēs (a) *ae* satrap (= namestnik
kralja persijskega)
Sāturnus ī oče Jupitrov
saxum i kamen, skala
scelus eris hudo-bija, -delstvo,
pregreha
scēptrum ī žezlo
schola ae šola
scientia ae znanje (*scire*)
scindo 3, *scidi*, *scissum* param,
(raz)trgam
scintilla ae iskra
scio 4, *īvi*, *ūtum* vem, znam (*scientia*)
scīpiō ōnis m. palica
Scīpiō ōnis a *Pūblius (ī)* *Cornēlius*
(*ī*) *Sc. Māior (ōris)* *Africānus ī*
(zmag. pri Zami 201); *b*) *P.*
Corn. Sc. Minor Aemiliānus (ī)
Africānus ī (razdejal Karthago
146)
scorpiō ōnis škorpion
scribo 3, *scripsi*, *scriptum* (na)-
pišem; *lēgēs scr.* sestavim z.
(*scriptor*)
scriptor ōris pisatelj (*scribere*)
scriptum ī spis, knjiga (*scribere*)
sculpo 3, *sculpsi*, *sculptum* (z)dol-
bem
Scylla ae nevarna pečina v morski
ožini messinski
Scyrrus ī otok grški
Scytha (-ēs) ae Scyth
secundānus 3 drugega oddelka;
discipulus s. drugošolec (*secundus*)
secundum, praep. c. acc. poleg
(*sequi, secundus*)
secūris is sekira (*secare*)
sē-cūrus 3 brezskrben (*cūra*)
sed, cōni. pa, toda, ampak, temveč

sedeo 2, *sēdi*, *sēssum* sedim (*sedes*)
sedēs is sedež, bivališče (*sedere*)
sēd-itiōsus 3 uporen, rovarski
(*sēd-itiō; ire*)
sēdultās ātis marljivost, pridnost
(*sēdulus*)
sēdulus 3 marljiv, priden (*sēdultās*)
seges etis f. setev, posejano -, žitno
polje
sēmen inis seme (*serere* — sejati)
sēmentis is setev (*sēmen, serere*)
sē-mēstris e šestmesečen (*sex, mēnsis*)
semper, adv. zmirom, vedno, vselej
sempiternus 3 veden, večer (*semper*)
senātor ōris starejšina, senator
(*senex*)
senātus ūs starejšinstvo, senat
(*senātor*)
senecta ae (pesniška bes. =) *senectūs*
senectūs ūtis starost (*senex*)
senex, senis stavec, starček (*senectūs*)
sēnsim, adv. polagoma (*sentire*)
sēnsus ūs čut (*sentire*)
sententia ae misel, sodba, razsodek,
izrek (*sentire, sēnsus*)
sentio 4, *sēnsi*, *sēnsum* čutim,
mislim (*sēnsus, sententia*)
sepelio 4, *pelīvi*, *pultum* pokopljem
Septimius ī morilec Pompejev
septuāgēnārius ī sedemdesetletnik
sepulcrum ī grob, gomila (*sepelire*)
September (namr. *mēnsis*) *bris* ki-
movec, september (*septem*)
Sēquanī ōrum Sekvanci (pleme
gallsko)
sequor 3, *secūtus sum* (*rem*) sledim,
držim se česa, ravnam se po čem
Sergius 3 ime rodbine rimske
sērium ī resnost, resna (resnobna)
reč
sermō ōnis govor, jezik (*serere* —
vezati)
sero 3, *sēvi*, *satum* sejem
serpēns entis f. kača (*serpere*)
serpo 3, *serpsi*, — lazim (lezem);
(raz)širim se
sērus 3 (pre)pozen
servio 4 služim (hlapčevsko), hlap-
čujem (*servus*)

servitūs ūtis sužnost (*servus, servire*)
Servius (i) Tullius i šesti kralj rimski
servo 1 (o)hranim, rešim, držim se česa
servus i suženj, hlapec (*servire*)
sēstertius i sesterc (sreberni denar rimski, blizu 8 ali 9 kr.)
Sēstius (i) Laterānus i narodni tribun rimski (376)
Sēstius (i) Rōscius i očetomorstva zatožen Amerijan
sevērus 3 strog, oster
sexāgēnārius i šestdesetletnik
Sextus (i) Aelius (i) Catus i oblastnik rimski (198)
sī, cōni. če, ako
sic, adv. tako
Sicilia ae otok italski
sīdus eris zvezda, zvezdje
signi-fico 1 dam znamenje; označujem, pomenjam (*signum, facere*)
signum i znak, znamenje; vojaško znamenje = zastava; pečat
sīler eris n. iva
silva ae gozd
similis e podoben; (odtodi:)
similitūdō inis podobnost, jednakost
simplex icis jednojen, nezložen, prost
simul, adv. skupaj, ob jednom (*similis*)
simul-āc (simul-atque), cōni. ko, brž ko
simulācrum i podoba, kip (*similis*)
simulo 1 hlinim (se), delam se (*similis*)
sīn, cōni. če pa (*sī*)
sincērus 3 snažen, čist, zdrav
sine, praep. c. ablat. brez
singulī ae a po jeden, posamezen
sinister 3 lev; *sinistra* (namreč *manus*) leva, levica
sino 3, *sivi, situm* (do)pustim (-puščam)
Sinōn ōnis lokav Grk
Sisyphus i kralj korinški

sitio 4 (*rem*) žejeñ sem, hrepenim (po čem) (*sitis*)
sītis is žeja (*sitire*)
situs 3 ležeč; *s. sum* ležim, (o mestih) stojim
sōbrius 3, trezen (*ēbrius* — pijan)
soccus i (nizek, lahek) črevelj, šolenj
sociētās ātis družba, društvo, tovaršija (*socius*)
socius i drug, tovaruš; zaveznik
Sōcratēs is modrijan athenški (405)
sōl, sōlis solnce; *Sōl, Sōlis* solnčni bog
sōlāciūm i tolaž(ilo), tolažba
soleo 2, *itus sum* običavam, navado imam, navajen sem
sōlitūdō inis samota, puščava (*sōlus*)
soliūm i sedež, prestol
Solō(n) ōnis zakonodajec athenški (590)
solum i dno, tla, zemlja
sōlus 3 sam; *adv. solum* le, samo; *nōn solum* — *sed (etiam)* ne le (samo) — ampak (tudi)
solvo 3, *solvi, solūtum* razvežem, razpleten
somnus i spanje; *Somnus* i bog spanja; *plur.* = sanje
sonitus ūs glas, zvok (*sonare*)
sono 1, *ui, itum* zvenim, (za)domim, rožljam (*sōnitus*)
sophistēs (a) ae modrež (lažimodrijan), sofist
Sophoclēs is pesnik grški (470)
sopio 4, *ivi (ii), itum* uspavam, otmamim
sopōri-fer 3 uspalen (*sopor, ferre*)
sordidus 3 umazan
soror ōris sestra
sors, sortis žreb; usoda, stan
sortior 4 žrebam, žrebaje dobim (*sors*)
Sparta ae mesto lakonsko
Spartānus 3 spartski; *subst.* Sparčan (*Sparta*)
spectāculum i prizor, gledališna igra (*spectare*)

specto 1 gledam
speculum ī zrkalo, ogledalo (*spectāre*)
specus ūs votlina
spēlunca ae votlina, brlog
sperno 3, *sprēvi*, *sprētum* zaničujem, zametujem
spēro 1 upam, nadejam se (*spēs*)
spēs eī upanje, nada (*spērāre*)
spīritus ūs sapa, duh; *spīritum* *dūcere* sapa vleči = dihati (*spīrāre*)
spīro 1 diham (*spīritus*)
spondeo 2, *spōndi*, *spōnsum* obehtam, obljubim
sponde (*mēā*, *tuā*, *suā*) sam o sebi, svojevoljno
Sporādes um Sporade (skupina otokov v Aegejskem morji)
Spūrius (ī) *Tarpēius* ī poveljnik rimskega gradu
stadium ī stadij (= 125 korakov)
statim, adv. takoj, precej (*stāre*)
statiō ōnis stališče, stražišče (*stāre*)
Stator ōris Ustavljajč (priimek Juppitrov) (*stāre*)
statua ae kip (*statuere*)
statuo 3, *ui*, *ūtum* stavim, ustanovim, določim, odločim, sklenem
stella ae zvezda
sterno 3, *strāvi*, *strātum* razprostrem, raztrosim
sto, *stāre*, *steti*, *stātum* stojim
stomachus ī želodec
strātum ī odeja, sedlo (*sternere*)
strēnuus 3 prizadeven, delaven, vrl, srčen, odločen
strepo 3, *ui*, (*itum*) sumim, hrumim; odmevam
stringo 3, *strīnxi*, *strīctum* potegnem, izderem
studeo 2, *ui*, — trudim se, prizadevam si (*studium*)
studium ī prizadevanje, vnetost, učenje (*studēre*)
stultitia ae neumnost, nespametnost (*stultus*)
stultus 3 neumen, nespameten, abonten, bedast; *subst.* bedak (*stultitia*)

Styx, *Stygis* f. reka podzemeljska
suādeo 2, *suāsī*, *suāsūm* svetujem
suāvis e mil, prijeten
sub, *praep.* c. acc. et ablat. pod
sub-dūco 3, *dūxi*, *ductum* iz -, odmaknem, vzamem
sub-icio 3, *iēci*, *iectum* podvržem (*iācere*)
sub-iectus 3 podvržen, ležeč pod čim (*sub-icere*)
subitō, adv. nenadoma
sub-terrāneus 3 podzemeljski (*terra*)
suc-cēdo 3, *cēssi*, *cēssum* nasledujem (*sub*)
suc-cumbo 3, *cubui*, *cubitum* podležem (*sub*, *cubāre*)
sūdo 1 potim -, znojim se (*sūdor*)
Suēbi ōrum narod germanski
suf-ficio 3, *fēci*, *fectum* zadostujem (*sub-facio*)
suīle is svinjak (*sūs*)
Sulla ae, (*Lūcius* [ī] *Cornēlius* [ī] *S. Fēlix* īcis) diktator rim. (80)
Sulmōnēnsēs ium Sulmonci (prebivalci mesta *Sulmō* ōnis)
summus 3 najviši, največi
sūmo 3, *sūmpsi*, *sūmptum* vzamem (k sebi), užijem
sūmptus ūs (s)trošek; *suīs sūmptibus* o svojih troških (*sūmere*)
supellēx, *supellectilis* f. pohištvo
super, *praep.* c. acc. nad; c. abl. = *dē* s
superbia ae ošabnost, prevzetnost (*superbus*)
superbus ošaben, ohol, prevzeten (*superbia*)
supero 1 zmagam, preobvladam; *superat mihi* preostaja mi
superbio 4 ošaben sem, prevzamem (-vzemljem) se (*superbus*, *superbia*)
super-stes stitis preživevši (koga), preostavši (*super*, *stāre*)
super-stitiō ōnis praznoverje, vraža (*super*, *sistere*)
super-stitiōsus 3 praznoveren (*super-stitiō*)
super-vacaneus 3 nepotreben (*super*, *vacuus*)

supplex icis ponižno proseč
suprā, praep. c. acc. nad (z instrument.)

sūrgo 3, *sur-rēxi, sur-rēctum*
vzdignem se na -, v-stanem (*sub, regere*)

sūrsūm, adv. navzgor, kvišku

sūs, suis svinja

sus-cipio 3, *cēpi, ceptum* podjamem,
začnem, lotim se česa (*sub, capere*)

sū-spiciō ōnis sum(nja) (*sū-spicere*)

sū-spicio 3, *spexi, spectum* gledam
kvišku; občudujem, spoštujem
(*sub-specio*)

sū-spīcor 1 sumim

sūs-tineo 2, *ui, tentum* vzdržim,
prenesem (-našam), kos sem
komu (*sub[s]-tenere*)

Syrācūsae ārum mesto sicilsko

Syrācūsānus 3 syrakuški; *subst.*

Syrakušan

Syriae deželna azijska.

T.

Tabernāculum ī sator

tabulae ae tabla, slika

taceo 2, *ui, itum* molčim

Tacitus ī (*Cornēlius [ī] T.*) zgo-
dopisec rimski (100 po Kr.)

taedet 2, *pertaesum est (mē)* gnjusi
se (mī)

talentum ī talent (denar, nad
2000 gld.)

tālis e tak(šen)

tam, adv. tako (zelo)

tamen, cōni. toda, vendar

tam-quam, cōni. kakor, kakor da
(bi), tako rekoč

tandem, adv. nazadnje, vendar le,
vendar jedenkrat

tango 3, *tetiġi, tāctum* dotaknem
se (česa), dospem do

tantus 3 tolik, tako velik; *adv.*
tantum le; *nōn tantum — sed*

etiam (quoque) ne le (samo) —
ampak tudi

Tarentum ī mesto italško

Tarquīnii ōrum Tarkvinijeviči

Tarquīnius (ī) Priscus ī peti kralj
rimski

Tarquīnius (ī) Superbus ī (Ošabni),
sedmi kralj rimski

taurus ī bik

Taurus ī gorovje maloazijsko

tectum ī streha (*tegere*)

tego 3, *tēxi, tectum* po-, s-kriti
(*tegmen*)

tellūs, ūris f. zemlja

telum ī kopje, sulica, puščica

temerārius 3 nepremišljen, pre-
drzen

temno 3, — — (pesniška bes.)
zaničujem

temperantia ae zmernost (*temperare*)

tempestas ātis nevihta (*tempus*)

templum ī svetišče

tempus oris čas; *plur.* doba

tendo 3, *tetendi, tentum (tensum)*
napenjam, hitim, hrepenim

teneo 2, *ui, tentum* držim, (za)
pomnim (sī)

tener 3 nežen, mlad

tenus, praep. c. ablat. (se zapo-
stavljaja) tje do

Terentius (ī) Afer frī pesnik rim.
(160)

Terentius ī (*Gāius [ī] T. Varrō*
ōnis) oblastnik rimski (216)

tergeo 2, *tērsi, tērsūm (o)* brišem,
(o)čedim

tergum ī hrbet

tero 3, *trīvi, trītum* tarem, izteptam

Terpsichorē ēs Musa plesa

terrae ae zemlja

terreo 2, *ui, itum* strašim (*terror*)

terrester tris tre zemeljski, na
suhem (kopnem) živeč (*terra*)

terribilis e strašen, grozen (*terrere*)
terror ōris strah, groza (*terrere*)

tertium, adv. tretjič

tēstis is pričā; *Deō tēste* v pričō

Boga

texo 3, *ui, textum* tkem

Thalēs ētis (acc. tudi Thalem, -ēn)
jeden izmed 7 modr. grških (570)

Thalia ae Musa veseloigre
theātrum ī gledališče
Thebanus 3 thebski, *subst.* Thebljan
 (*Thebae*)
Thebae arum glav. mesto boeotsko
Themistoclēs is vojskovodja
 athenski (480)
Theopompus ī, a) zgodopisec grški
 (380); b) kralj spartski (724)
Thermopylae arum soteska grška
Thessūs ēi kralj athenski
Thessalus ī Thessalec
Thetis idis mati Achillova
thōrāx ācis m. oklep
Thracia ae dežela grška
Tiberinus 3 tiberski; kot *subst.*:
 = *Tiberis*
Tiberis is Tibera (reka italska)
 (*Tiberinus*)
Tiberius ī (*T. Claudius* [ī] *Nerō*
ōnis) drugi ces. rim. († 37 po Kr.)
Tibur urīs n. mesto italsko
Ticinus ī pritok Padov (zd. Tessino)
tigris is f. tiger
Timaeus ī zgodopisec grški
timeo 2, *ui*, — (*rem*) bojim se
 (česa) (*timor*, *timidus*)
timidus 3 boječ, plah (*timere*)
Timoleōn ontis vojskovodja ko-
 rinthski (350)
timor ōris strah, bojazen (*timere*)
Timotheus ī vojskovodja athenski
 (360)
tingo 3, *tīxi*, *tinctum* s-, na-mo-
 čim, (po)barvam
tintinnābulum ī zvonček, kra-
 guljček
tirō ōnis novinec
Titus ī (*T. Flāvius* [ī] *Vespasiānus*
 ī) cesar rimski (80 po Kr.)
toga ae toga (rimska zgornja
 obleka) (*tegere*)
tolerābilis e prenesljiv, znosen
 (*tolerare*)
tolero 1 prenašam
tollo 3, *sūs-tuli*, *sub-lātum* vzdignem
 (-gujem); odstranim, odpravim;
 uničim

tondeo 2, *totondi*, *tōnsūm* strižem
tonitrus ūs grom (*tonare*)
tono 1, *ui*, *itum* (za)grmim; *tonat*
 (za)grmi
torpeo 2, *ui*, — (o)trpnem, pre-
 miram
torqueo 2, *torsi*, *tortum* sučem;
 mučim, trpinčim
torquis is m. ovratnica
torrens entis m. hudournik
torreo 2, *ui*, *tōstum* (po)sušim,
 pražim
tot, *indecl.* toliko (jih)
totiēs (*totiens*), *adv.* tolikokrat (*tot*)
tōtus 3 cel, ves
trabs, trabis tram, hlod
trā-do 3, *didi*, *ditum* izročim,
 preda(ja)m; poročam (*trāns-dare*)
traho 3, *trāxi*, *trāctum* vlečem
 (seboj), potegnem (k sebi, za
 seboj), nagibam, naklanjam
Traiānus ī (*Mārcus* [ī] *Ulpius* [ī]
Tr.) cesar rimski (98 po Kr.)
tranquillus 3 miren
trāns, praep. c. acc. onkraj, čez
Trāns-alpīnus 3 onkraj Alp ležeč,
 zaplaninski (*Alpes*)
trāns-dūco (*trā-dūco*) 3, *dūxi*,
ductum prepeljem, prevedem
trāns-eo ire, ii, itum idem čez,
 preidem
trāns-fero ferre, tuli, lātum pre-
 nesem; *pass.* = preidem
trāns-fīgo 3, *fīxi*, *fīxum* prebodem
trān-silio 4, *ui* (*ivi*), — preskočim
 (*trāns-salire*)
Trasimennus (ī) *lacus ūs* trasi-
 mennsko jezero
Trebia ae reka gallska
treme-facio 3, *fēci*, *factum* pre-
 tresem (*tremere*)
tremo 3, *ui*, — drgečem, tresem se
tribūnus (ī) *plebis* narodni tribun;
tr. militum vojaški tribun (*tribus*)
tribuo 3, *ui*, *ūtum* pripisujem, po-
 delim; izkažem (-zujem)
tribūtum ī davek (*tribuere*)
tri-dēns dentis trizob (*trēs, dēns*)

tri-duum \bar{i} tridnevje (tri dni) (*trēs, dies*)
tri-ennis *e* trileten (*trēs, annus*)
tri-geminus $\bar{3}$ trojen; *frātrēs* *trīg.* trojčki
tri-plex *plicis* trojen
tri-plus $\bar{3}$ trojnat; *subst. triplum* \bar{i} trojina; *triplō minor* za trojino m. = trikrat manjši
tri-pūs *podis* trinožnik
tristis *e* žalosten
tristitia *ae* žalost (*tristis*)
triticum \bar{i} pšenica
triumpho $\bar{1}$ (*dē aliqūō*) triumfujem (nad kom)
Troezēn *ēnis* mesto argolsko
Trōia *ae* mesto maloazijsko
Trōianus \bar{i} Trojanec
tuba *ae* troba, trobenta
tūber *eris* *n.* grba
tueor $\bar{2}$, *tuītus* (*tūtātus*) *sum* gledam; branim, varujem, (o)hranim (*tūtus*)
Tullius $\bar{3}$ ime rodbine rimske
Tullus (\bar{i}) *Hostilius* \bar{i} tretji kralj rimski
tum, *adv.* takrat, tedaj; potem, nato (pri naštevanji tudi =) drugič, tretjič
tumultus $\bar{u}s$ hrup, bojni hrup
tumulus \bar{i} gomila, grob
tunc, *adv.* takrat, tedaj; zatem, nato
tundo $\bar{3}$, *tutudi*, *tūsum* (*tūsum*) tolčem, dregam (dregnem)
turbidus $\bar{3}$ kalen (*turbāre*)
turpis *e* sramoten, nečasten, ostuden
turpitūdō *inis* sramota (-nost) (*turpis*)
turricula *ae* stolpič (*turris*)
turtur *uris* *c.* grlica
Tūsculanus $\bar{3}$ tuskulski; *subst.* Tuskulec
tūtus $\bar{3}$ varen (*tuērī*)
tyrannus \bar{i} samosilnik (trinog).

U.

Über *eris* *n.* vime
ubi, *adv.* kje? kjer; *cōni.* ko
ubi-cumque, *adv.* kjer koli
Ubū ōrum Ubljani (pleme gallsko)
ubique, *adv.* povsodi
ulciscor $\bar{3}$, *ultus* *sum* maščujem se; maščujem, kaznim (*ultor*)
Ulixēs *is* kralj in junak grški
ullus (= *ūn-ulus*) $\bar{3}$ kateri, kak; *nōn ullus* $\bar{3}$ nikak, nobeden
ūltimus $\bar{3}$ najkrajnji
ultor *ōris* maščevalec, osvnetnik (*ulcisci*)
ultrā, *praep. c. acc.* onkraj
umbra *ae* senca
unda *ae* val
unde, *adv.* od koder; zato
ūndique, *adv.* od vseh stranij, od vsod
ūnguis *is* *m.* nohet, krempelj
ūnicus $\bar{3}$ jedin (*ūnus*)
ūni-versus $\bar{3}$ vesoljen, ves (*ūnus, versus*)
unquam, *adv.* (ne)kedaj; *neque unquam* (in ne kedaj =) nikdar, nikoli
ūnus jeden, jedin; *adv.* *ūnā* ob jednom
ūnus-quisque, *ūna-quaēque*, *ūnum-quodque* (*ūnum-quadque*) vsakdo, vsak posamezen, slehern
Ūrania *ae* Musa zvezdoznanstva
urbānus $\bar{3}$ mesten (*urbs*)
urbs, *urbis* mesto
urgeo $\bar{2}$, *ūrsi*, — tiščim, pritiskam, nadlegujem, napadam
ūrus \bar{i} tur, divji bik
ūsq̄ue, *adv.* v jedno mer; *ūsq̄ue ad* (tje) do
ūsus $\bar{u}s$ (po)raba (*ūrī*)
ut (*utī*), *cōni.* a) *fīnālis* in *cōn-secutīva* da; b) *concēssīva* bodi si (da), če tudi; c) *temporālis* ko, brž ko; d) *comparātīva*, kakor, kot

uter, utra, utrum kateri (od obeh)?
utér-que, útra-que, utrúm-que vsa-
 kateri (od obeh), oba; plur. oboji
Utica ae mesto afriško
útilis e koristen (*úti*)
útilitās ātis korist (*útilis*)
útor 3, *ūsus sum* (*rē*) (po)rabim,
 poslužujem se (česa); *fēlicitāte*
ū. imam, uživam
utrum (vpraš. partik.) ali?
uxor ōris soproga.

V.

Vacca ae krava
vacuus 3 (*rē*) prazen, prost, čist
 (česa) (*vacāre*)
vadimōnium ī poroštvo (da bo
 kdo na določen dan pred sod-
 nika prišel) (*vas, vadis*)
vādo 3, — — idem, stopam
vafer 3 lokav
valdē (= *validē*), *adv.* zelo
valē, valēte 2 zdrav(i) ostani(te)!
 zdravstvuj(te)! (*valēre*)
valēns entis jak, močen, čvrst
 (*valēre*)
valeo 2, *ui*, (*valitūrus*) zdrav sem,
 veljavo (moč) imam
Valerius ī (*Pūblius [ī]* *V. Pūbli-*
cola ae) prvi konsul rimski (509)
valētūdō inis zdravje (*valēre*)
validus 3 močen, krepek (*valdē,*
valēre)
vallum ī obkop, ostrog, nasip
valvae ārum vratnice (*valvare*)
vānus 3 prazen, ničeven, lažniv
vas, vadis m. porok (*vadimōnium*)
vās, vāsīs n. posoda
vāsto 1 (o)puštošim (*vāstus*)
vāstus 3 pust; neizmeren (*vāstare*)
vātēs is c. vedež(evalec), prorok
ve, cōni. (se priveša), ali
vectīgal ālis davek (*vehere*)
vehemēns entis silen, hud
veho 3, *vexi, vectum* vlečem, vozim,
 (pri)peljem, prinesem

Vēi, Vēiōrum m. mesto etrursko
vel, cōni. ali
vēlōcitās ātis hitrost (*vēlōx*)
vēlum ī jadro, plahta (na ladiji)
velut, adv. kakor da (bi), kot, na
 primer
vēnātiō ōnis lov (*vēnārī*)
vēnātor ōris lovec (*vēnārī, vēnātiō*)
vēndo 3, *didi, ditum* prodam
 (*vēnun-dare*)
venēnātus 3 za-, o-strupljen
 (*venēnum*)
venēnum ī strup (*venēnātus*)
vēn-eo (= *vēnum eo*) *ire, īi,* —
 na prodaj sem, prodajam se
 (*vēn-do, vēnun-do*)
veneror 1 spoštujem, molim
venio 4, *vēni, ventum* pridem
vēnun-do (= *vēnum-do*) 1, *dedi,*
datum prodam (*vēndere*)
ventus ī veter
Venus eris Venera, rimska boginja
 ljubezni in miline
veprēs is m. trnjišče, trnje
vēr, vēris n. pomlad; *primum v.*
 začetek pomladi
verber eris n. šiba, udarec
verbum ī beseda
Vercingetorix īgis vojskovodja
 gallski za Caesarja
verēcundia ae sramožljivost, spo-
 štovanje (*verērī*)
voreor 2, *itus sum* bojim se, spo-
 štujem (*verēcundia*)
Vergilius ī (*Pūblius [ī]* *V. Marō*
ōnis) pesnik rimski (30)
vērītās ātis resnica (*vērus*)
vermis is m. črv
vērō, cōni. pa (*vērus*)
Verrēs is (*Gāius [ī]* *Cornēlius [ī]*
V.) namestnik rimski na Siciliji
versor 1 vrtim se; bivam (*vertere*)
versus ūs vrsta (-ica), stih; *plur.*
 = pesen (*vertere*)
versus, praep. c. acc. proti
vertex icis vrh

vērus 3 resničen, prav, opravičen;
vērūm ī resnica (*vērītās*)
vescor 3 (*rē*); perf. *ēdi* ali *pāstus*
sum (*rem*) redim se (od česa),
 uživam (kaj)
vesper *ērī* večer; *vesperī* zvečer
vespera ae večer
Vesta ae rimska boginja ognjišča
 in ognja na ognjišči
Vestālis is Vestalka (svečenica
 bog. Veste)
vēstīgūm ī sled
vestio 4 oblečem, opravim, pokri-
 jem (*vestis*)
vestis is oblačilo, obleka (*vestire*,
vestimentum)
Vesulus ī gora ligurska (zd. Viso)
Vesuvius ī ognjebljivna gora pri
 Neapolji
veto 1, *uī*, *itum* prepovem (-vedu-
 jem)
vetus *eris* star (= kar že dolgo trpi)
vetustās *ātis* starost, dolgotrajnost
 (*vetus*)
vetustus star(odaven) (*vetustās*, *vetus*)
vezo 1 mučim, trapim, nadlegujem,
 stiskam (*vehere*)
via ae pot, cesta (*viator*)
viator *ōris* potnik (*via*)
vicis, *em*, *e*, plur. *vicēs* (brez genet.)
 premena, mesto; *nūminis* *vice*
 na mestu božanstva = kot bo-
 žanstvo
victor *ōris* zmagalec; kot *adiect.*
 zmagovit, zmagonosen (*vincere*,
victōria)
victōria ae zmaga (*vincere*, *victor*)
victrix *icis* zmagalka; kot *adiect.*
 zmagovit, zmagonosen (*vincere*,
victor, *-ia*)
video 2, *vīdi*, *vīsum* vidim, gledam;
videor 2, *vīsus* *sum* dozdevam
 (zdim) se, vidim se (*vīsus*)
vigeo 2, *uī*, — živim, živ(ahen)
 sem; veljam, čislan sem
vigilantia ae budnost, čuvilsto
 (*vigil*)
vigilo 1 bedim, čuвам (*vigil*, *-antia*)

villa ae pristava, vila
vincio 4, *vīnci*, *vīctum* (z)vežem,
 uklenem (-klepam) (*vinculum*)
vinco 3, *vīci*, *vīctum* zmagam, pre-
 magam (*victor*, *-ia*, *victrix*)
vinculum ī vez, spona; plur. =
 ječa (*vincire*)
vindex *icis* maščevalec, osvetnik
vinum ī vino
violentia ae sila, nasilnost (*vīs*,
violāre)
violentus 3 (na)silen, silovit (*vīs*,
violāre, *violentia*)
violo 1 hudo ravnam (s kom),
 (p)oškodujem, uvredim, oskrnu-
 nim, razžalim (*vīs*, *violentus*, *-tia*)
vir, *virī* mož (*virtūs*)
virgātus 3 progast (*virga* — šiba)
virgō *inis* devica
viridis e zelen
virtūs *ūtis* možatost, vrlina, hra-
 brost, srčnost, krepost, čednost
 (*vir*)
vīrus ī n. strup
vīs, *vīm*, *vī*, plur. *vīrēs* *ium* moč,
 sila, množica
vīso 3, *vīsi*, — ogleda(va)m, ob-
 iščem (*videre*)
Visurgis is Vezra (reka)
vīsus *ūs* pogled, vid, prikazen
 (*videre*)
vīta ae življenje (*vivere*)
vitium ī napaka, hiba, hudobija,
 greh
vīto 1 (*rem*) (iz)ogibljem se (česa)
vitū-pero 1 grajam, karam (*vitium*-
parō)
vīvo 3, *vīxi*, *vīctum* živim (*vīta*)
vīvus 3 živ (*vivere*)
vix, *adv.* komaj
voco 1 (po)kličem, (po)zovem;
senātum v. skličem s. (*vōx*)
volo, *velle*, *volui* hočem, želim;
volēns *entis* hoteč, rad, voljan
volo 1 letim (-am)
voluntās *ātis* volja (*velle*)
voluptās *ātis* zabava, slast, veselje;
 plur. naslade, nasladno življenje

volvo 3, *volvi*, *volūtum* valim
coreo 2, *vōvi*, *vōtum* (za)obljubim
vōx, *vōcis* glas, beseda, izrek
(*vocāre*)
vulgus ī n. nižje ljudstvo, drhal
vulnero 1 ranim (*vulnus*)
vulnus eris rana (*vulnerāre*)
vulpēs is f. lisica
vultur uris m. jastreb
vultus ūs obraz, pogled.

X.

Xanthippē ēs, Sokratova soproga
Xenophōn ōntis pisatelj in vojsko-
vodja grški (390)
Xerxēs is kralj persijanski (480).

Z.

Zama ae mesto afriško
Zeuxis idis (*acc. Zeuxim*) slikar
grški (340).

Slovensko-latinske vaje.

Nepravilnosti v sklanjavi, spolu in številu.

Substantiva.

§ 1.

Izjeme v prirodnem spolu.

1. Lutecija stala (= bila je ležeča) je na otoku široke Sequane. 2. Gallci so Delfe oblegli in oplenili. 3. Prebivalci bogatega Krotona bili so razkošni in ošabni. 4. Foeniški brodniki bojé se [zelo]¹ thraškega Bospora. 5. Pri Arbeli zmagal je Alexander Véliki Dareja, kralja persijanskega.² 6. Hippon imenovali so Rimljani kraljev. 7. Rimski pesnik Ovidius živel je [kot] prognanec v mrzlem Pontu. 8. Starodavna Baktra stala (= ležala) je pod goro Paropamisom. 9. Veji bili so od Rimljanov oblegani in razdejani. 10. Listje nerodovitne divje oljke je grenko. 11. Nekateri narodi starega veka napravljali so si pokrivala (glav) iz skorje gozdne plute. 12. [Mesto] Praeneste zove³ Vergilius visoko, Horatius mrzlo.

§ 2.

Prva in druga deklinacija.

1. Stari Rimljani imenovali so gospodinjo hišno mater. 2. Grki niso žrtvovali [le] jednemu Bogu, ampak mnogim bogovom in boginjam. 3. Komu je neznana bajka o hčerah Danajevih¹ in sinovih Aegyptovih?¹ 4. Hvaležni sin, vedenje tvoje je Bogu in ljudem dopadljivo! 5. Bogovom in boginjam postavljali so starodavni narodi prekrasna svetišča. 6. O moj dobri Bog, resi (= osvobodi) prebivalce

Pripomnje: § 1. ¹ Kar stoji v oglatem oklepu [], se ne latini. —

² Gl. str. II., pravilo 6, b. — ³ Gl. str. VII., 26.

§ 2. ¹ Gl. str. II., 6, b.

tega mesta vseh nadlog!² 7. O bogovi, maščevalci kraljev, pomagajte mi! 8. Grki pripisovali so bogovom in boginjam človeške strasti. 9. Tebe, Lucius Sergius Katilina, bojé se vsi domoljubi (= dobri)! 10. Zlate so tvoje besede, o Publius Vergilius Maro! 11. Attalus, kralj pergamski,¹ podaril je Sikyoncem deset talentov srebra in 10 000 grških vaganov žita. 12. Pridnim hišnim hčeram delo ni nikdar nadležno. 13. Dolgo je bila tvoja sreča ugodna, o veliki Pompeius! 14. Antiochus je obljubil Filippu, kralju macedonskemu,¹ tri tisoč talentov in petdeset ladij.

§ 3.

1. Askanius je bil sin Aenejev.¹ 2. Ob² obrežji feniškem³ so bila mnoga cvetoča mesta. 3. Sokrates ni bil sofist, temveč nasprotnik sofistov. 4. Učenci imajo majhen posnetek iz grške slovnice. 5. Življenje Atrejevo¹ in Thyestovo¹ je bilo polno brezbožnih dejanj. 6. Pota mnogih kometov so znana. 7. Odhod Grkov je bil Circi neprijeten. 8. Učeni čitatelj, umetnost tvoja ni lahka! 9. Slavne so Orfejeve¹ pesni. 10. O Orfeus, tebe slavijo vsi pesniki! 11. Venera je ljubila mesto Ilios, Aeskulapius pa otok Kos (Kous). 12. Že stari narodi občudovali so prijateljstvo Oresta in Pylada. 13. Oblast Atrejevičev je bila velika. 14. Vsi učenci ne ljubijo latinske slovnice.⁴ 15. Pobožnost tvoja, o stari (= starodavni) Aeneas, bila je bogovom in boginjam dopadljiva.

§ 4.

1. Zadnji paragraf je težek. 2. Vsak difthong je prirodno (= [po] prirodi) dolg. 3. Nezvesta drhal sledi srečnega moža, nesrečnega [pa] izbegava. 4. Želodec je poln zavinkov in krivin. 5. V peščeni in suhi zemlji rastejo nizka drevesa. 6. Grščina (= grški jezik) ima mnoga narečja. 7. Nametana zemlja pokriva (*pass.*) mrtvece. 8. Ogromna trebušina lesenega konja krila je [v sebi] najhrabrejše može. 9. Pénavo morje valovi tepô (*pass.*) 10. Modri in stanovitni mož prezira neizkušeno in omahljivo drhal. 11. Kjer se je bilo bojevalo, tam je bila zemlja namočena [s] krvjo. 12. Ko je bila vojakov plena željna drhal ladije skoro prazne pustila, napal je Lysander nenadoma athensko ladijevje.

² Gl. str. III., 9, *d.*

§ 3. ¹ Gl. str. II., 6, *b.* ² «In» z ablat. — ³ = Foenicije. — ⁴ Gl. str. III., 8, *a.*

§ 5.

Tretja deklinacija.

A. 1. Znana je lepota parskega mramorja. 2. Vijolice so cvetlice pomladi, rudeči mak (*plur.*) poletja. 3. Izvor človeške pameti je božji. 4. Šiba (*plur.*) je neprijetna, pa pogostokrat potrebna. 5. Nezmernost je dobremu zdravju sovražna. 6. Velblodi imajo na hrbtu grbe. 7. Polna vimena krav dajejo ¹ kmetom prijetno hrano. 8. Znana je vrednost cyperske medí. 9. Ostudni netopirji ne ljubijo luči. 10. Lepi metulji razveseljujejo dečke. 11. Slonokoščene palice so [častna] znamenja kraljev. 12. Mnogi ljudje ne ljubijo hudega (= ostrega) popra. 13. Podobe prednikov so potemcem drage. 14. Z² velikim občudovanjem opazujemo stanovitni (= trdni) red nebeških (= neba) znamenj. 15. Korenine visokih dreves so navadno dolge in močne.

B. 16. Grlica je majhna in boječa. 17. V mnogih krajih so jastrebi redki. 18. Velika je podobnost smrti in spanja. 19. Stožerji so železni. 20. Spomladi ³ je potovanje (*plur.*) prijetno in zdravo. 21. Pesnik Ovidius je bil viteškega stanú.⁴ 22. Mali čolni nosijo neboječe brodnike. 23. Žrelo krokodilovo ⁵ je veliko. 24. Kostí Themi-stoklejeve ⁵ prenesli so prijatelji skrivaj v Attiko. 25. Rudeča usta so znamenje trdnega zdravja. 26. Revni kmetje delajo na polji (*plur.*) [z]⁶ železnimi motikami. 27. Beli zajci so v naših krajih redke živali. 28. Tudi nekatere miši so bele. 29. Previdni dečki se bojijo strmega roba pobrežnega (= brega). 30. Žela velikih skorpijonov so ljudem in živalim nevarna. 31. Zapravljive in razkošne ljudi prispodabljamó z razpokano posodo. 32. (Mrtva) trupla pobitih vojakov okrasili so meščani [s] cveticami (*pass.*)

§ 6.

1. Visok [rogljat] klobuk bil je pri Persijanih znamenje velikega dostojanstva. 2. Vrhovi visokih gorá so mrzli. 3. Vodo pijemo naj-

§ 5. A. ¹ *Suppedito* 1. — ² *Ablativus modi*, ki naznanja način in (tukaj) spremstvo dejanja; veže se s *cum* pri spremnih okolnostih, zlasti kedar je taka okolnost posledica dejanja. Predlog *cum* stavlja se med attribut in substantiv; tedaj: *magno cum dolore dico*; *multis cum lacrimis cum obsecraví* i. t. d. — B. ³ Gl. str. III., 9, c. — ⁴ *Genetivus qualitatis* (genet. kakovosti, lastnosti), vselej v zvezi s kakim atributom, rabi Latincu, kedar se določuje vrsta, mera po številu, teži, ceni, času in prostoru, potrebnost ali sploh bistvena lastnost. — ⁵ Gl. str. II., 6, b. — ⁶ Gl. str. III., 9, a.

rajši iz studenca samega. 4. Globoke krnice bile so v proliku sicilskem. 5. Železni mostovi so dragoceni, pa trdni. 6. Ošabni pav ima grde noge. 7. Dober pastir ljubi svojo čredo. 8. Mnogi hudourniki so [po] zimi veliki in ljuti. 9. V hišah bogatinov (= bogatih ljudij) ukrašene so stene [z] lepimi slikami. 10. [S] požrešnim zobom trgajo volkovi drobovje. 11. Nesnažna čaša vzbuja človeku gnjus. 12. Polje-delec okreпча pogostokrat utrujenega potnika [z] mrzlim mlekom. 13. Reka Tiger ne vleče seboj samo vode (*plur.*) mnogih hudournikov, ampak tudi skale. 14. Ko je bil Pausanias,¹ vodja lacedaemonski, zmagal pri Plataejah Mardonija, poveljnika persijskega, postavil je zlat trinožnik v svetišči Apollonovem. 15. Bujno žitno polje (*plur.*) in polni snopi so gotovo plačilo delavnega in pobožnega kmeta.

§ 7.

1. Že večkrat nastal je velik ogenj iz varljivega pepela. 2. Kače vročih dežel so ljudem in živalim pogubne. 3. Žene germanske¹ imele² so plave lase. 4. Konec življenja je človeku (*plur.*) neznan. 5. Mnoga plemena velikanskih rib plavajo v morji. 6. Po dežji prihajajo grdi črvi iz zemlje [na dan]. 7. Miši se boje ostrih krempljev in zob mačjih.¹ 8. Kapitolij je stal (= bil ležeč) na visokem griči. 9. Poletni (= poletja) meseci so vroči. 10. Device Vestalke so bile čuvarice svetega ognja v svetišči boginje Veste. 11. Velika množica zlatih ovratnic in prstanov je bila plen Karthazanov po (= v) bitvi pri³ Kannah. 12. Letopisi Tacitovi¹ so lepi in prijetni. 13. Moj rojstni dan je [v] leta najmanjstem meseci. 14. [V] prvem stoletju po Kristovem rojstvu podvrgli so [si] Rimljani skoro vesoljni zemljekrog. 15. Orel ugrabi [z] močnimi kremplji boječega zajca.

§ 8.

1. Zobje malih mišij so ostri in bodeči. 2. Polšje (= polhov) meso bilo je Rimljanom priljubljena jed. 3. Pravice vseh državljanov naj bodo jednake! 4. Učenci, [ali] so vam znane raznobojne vrste maka? 5. Sila mrazov in plôh pobrala je mnogo vojakov Hannibalovih. 6. Jaz in ti jednako (= [z] enakim korakom) stopava (= hodiva). 7. Na Donavi vidimo vedno veliko množico raznih čolnov. 8. Tam sej rumeno brašno (*plur.*), kjer je bilo prej sejano

§ 6. ¹ Postavi skupni subjekt obeh stavkov prvemu na čelo! (Gl. str. VII., 30.)

§ 7. ¹ Gl. str. II., 6, b. — ² Gl. str. II., 7, b. — ³ Gl. str. VI., 19, a.

sočivje. 9. (K) telesni¹ trdnosti Epaminondovi pridružilo se je bilo tudi več² duševnih¹ vrlin. 10. Podnebje britansko bilo je zaradi pogostih (= velikega števila) plôh neprijetno. 11. Ljudje ne spravljajo žita zavoljo misij in mravelj, ampak zavoljo svojih družin. 12. Več starih (= starodavnosti) narodov navada je bila mrtvece sežigati, ne pokopavati.

§ 9.

1. Velika je bila veljava rimskih boljarjev. 2. Pri starih Germanih bojevali so se knezi za zmago, spremljevalci za kneza. 3. Tudi v samskem življenju so mnoge skrbi. 4. Velikrat biva (= je) v revnem človeku dobro srce, v bogatem hudobno. 5. Mnogih prâvd vzroki so goljufije. 6. Rimsko državo rešil je često pametni svêt [mestnih] očetov (*pass.*) 7. Narod samnitski (= Samničanov) je bil zelo bojevit. 8. Silna ploha pokončala je nežna stebelca našega vrta (*pass.*) 9. Na villah bogatih Rimljanov redile so se velike črede gosij, kokošij, golobov, žerjavov, pavov, polhov, rib [in] merjascev. 10. Denar je pogostokrat vzrok prâvd in goljufij. 11. Velika je ljubezen staršev do otrok. 12. Thales, ki je bil jeden iz števila sedmih modrijanov, napovedal je prvi solnčno mrknjenje. 13. Caesar ni uslišal vselej, kedar je bil zmagal, prošenj [pohlevnih] prosilcev. 14. Karthazažani umorili so Regula [z] grozovito smrtjo. 15. Od nespametnega človeka pohvaljen biti ni častno (= hvala). 16. Največa [izmed] čveteronogih živalij¹ je slon.

§ 10.

1. Velika je bila veljava starčkov pri Lacedaemoncih. 2. [Po] leti nas nadleguje pogosto silna žeja, [po] zimi hud kašelj (*pass.*) 3. Blizu Neapolja je ognjebljivna gora Vesuv. 4. Govori učenih starcev zelo razveseljujejo srca naučljivih mladeničev. 5. Konsul Manlius Torquātus [dal je] svojega sina obglaviti (= je obglavil), ker se je bil zoper povelje očetovo bojeval. 6. Pri Helvečanih so na (*ad*) smrt obsojene ([z] ognjem) sežigali (*pass.*) 7. Krmar vlada ladijo [s] krmilom, ki je na krmi. 8. Zavoljo mrzlice in kašlja mnogih učencev ni bilo¹ v šoli. 9. Vrednost čuvitih psov je velika. 10. Rim je stal (= bil ležeč) ob (*ad*) reki Tiberi. 11. Starci so prosti davka² in težkega dela. 12. Plato ločil se je [iz sveta], potem ko je [bil] spolnil (*per-*

§ 8. ¹ *Genet. substant.* — ² Gl. str. V., 13.

§ 9. ¹ Gl. str. II., 6, c.

§ 10. ¹ Gl. str. VII., 27. — ² Gl. str. III., 9, d.

fect.) jedeninosemdeseto leto. 13. Svinjam [ne]³ nalagamo nikakoršnih del. 14. Na visokem grajskem (= gradú) stolpu bil je lep križ. 15. Kosti starcev so zlomljive, dečkov mehke.

§ 11.

1. Boječi zajci imajo nežno meso. 2. Iz mrzlice rešila nas je moč prirode, ne umetnost zdravnikov (*pass.*) 3. Med Juppitrom in ostalimi bogovi bili so pogosto hudi (= ostri) prepiri. 4. V možganih, srci, plučih [in] jetrih je sedež življenja. 5. Zmagalci nosijo dragoceno pohištvo iz osvojenega mesta. 6. Kri se razliva po žilah v celo telo. 7. Zoper silo dostikrat ni druge pomoči¹ razun sile. 8. Glave volov so prikladne za² jarem. 9. Gigante, ki so se bili dolgo [v] neodločenih bitkah bojevali z Juppitrom in drugimi bogovi, ubile so Juppitrove strele (*pass.*) 10. Volom je lemež često težek in nadležen. 11. Grki so zmagali Persijane v bitki pri Salamini (*pass.*) 12. Silno hrabrost tvojo, o Achilles, občudoval je Alexander Véliki. 13. V pesništvu je moč prirode večja kakor v učenosti. 14. Jaz ljubim čist vzduh v svoji³ sobi. 15. V vseh bitvah zoper Macedonce bili so Persijani zmagani. 16. Scylle in Charybde so se Ulixes in njegovi tovaruši zelo bali. 17. Pesništvo, [to] božansko umetnost, podelile (= darovale) so ljudem Muse.

§ 12.

Četrta in peta deklinacija.

1. Lovci divjih kozlov prenočé (= preživijo noči) pogosto v votlinah. 2. Prekoristen je oni stroj, ki sešiva [s] svojimi iglami oblačila. 3. Alcibiades, sin Klinijev, bil je vzgojen v hiši Periklejevi. 4. V hišah bogatih Rimljanov bile so stene ukrašene [z] lepimi slikami. 5. Znane so marcijeve Ide, [ob] katerih¹ je bil G. Julius Caesar l. 44 pred Krist. rojstvom od zarotnikov v senatu usmrčen. 6. Magnetna igla kaže (= gleda) vedno proti (*ad*) severu. 7. Ne [po] udih telesnih,² ampak [po] lastnostih duševnih² je človek gospodar živalij. 8. Nekedaj so bili vojaki [z] lokom (*plur.*) in puščicami oboroženi. 9. Mestne tribue so se pogosto prepirale s selskimi. 10. G. J. Caesar sezidal je

³ Gl. str. VI., 21.

§ 11. ¹ Gl. str. VII., 27. — ² Gl. str. VI., 19, b. — ³ Gl. str. V., 17.

§ 12. ¹ Gl. str. III., 9, c. — ² *Genet. subst.*

i na Kapitoliji i na [glavnem] trgu prekrasne stebrenike. 11. Grom (*plur.*) ni nevaren, ker nima nobene³ moči. 12. Bog gleda [na]⁴ čiste, ne [na] polne roke.

Substantiva defectiva in abundantia vseh deklinacij.

§ 13.

Substantiva defectiva.

1. [Na] povelje naroda rimskega posvetil je diktator Mamerkus Aemilius Jupitru na Kapitoliji zlat venec funt težek. 2. Ko se je Caesar zidovju in vratom mesta Gergovije bližal, metale so hišne matere obleko in srebro z ozidja. 3. Neapolj in Tycha, dela mesta syrakuškega,¹ bila sta sama nalik mest. 4. Tiberius postavil je [svoj] zimovnik sredi ozemelja germanskega (= v srednjem ozemelji Germanije) ob (*ad*) izvirku reke Lupije. 5. Cesarja² Tita imenovali³ so (*pass.*) zaradi njegovih (*suus* 3.) izvrstnih vrlin ljubezen in slast človeškega rodú. 6. Spomin [na] prednike (*genet.*) je potemcem prijeten. 7. Pri starih Rimljanih so matere otroke odgojevale (*pass.*) 8. [Vojne] čete Caesarjeve bile so vso (= celo) zimo (*per* z *akk.*) v taboru. 9. Demosthenes, slavni govornik grški, ni mogel črke r izgovoriti; vendar je kmalu zmagal ta prirodni (*genet. subst.*) zadržek [s] (svojo) marljivostjo in skrbnostjo. 10. Athene so bile tako rekoč svetišče znanostij. 11. Pismo očetovo me je zelo obradostilo. 12. Helvečani prepeljali so svoje čete skozi sotesko v ozemelje Sekvancev. 13. Toplice so bolnikom pogostokrat zdrave. 14. Vsi pomočni polki (naših) zaveznikov so bili v orožji. 15. Sovražniki skrili so svoj pratež v gozde ter razvrstili svoje čete na griči. 16. Dovtipi Plauta, pesnika latinskega, so prijetni.

§ 14.

Substantiva abundantia.

1. V knjigah modrijanov so navadno mnoga mesta nejasna. 2. Mnogi kraji naše domovine so prijetni (= vabljeni). 3. Tudi v lepih posodah so včasih grde reči. 4. Hudobna duša v lepem telesu je tako rekoč ostuden strup v zlati posodi. 5. Divje živali krotimo [z] lakoto in žejo. 6. Slonovo¹ rilo imenuje Cicero roko. 7. Narava

³ Gl. str. VII., 27. — ⁴ Sam akkusat.

§ 13. ¹ *Genet. subst. Syrācūsae, ārum.* — ² Gl. str. I., 3, b. — ³ Gl. str. VII., 26.

§ 14. ¹ Gl. str. II., 6, b.

zahteva pokoj, spanje, kruha,² vode.² 8. Šaljivost (= šale) in dovtipnost (= dovtipi) lastni sta človeški naravi (*genet.*) in se ne³ [dasta], kakor vse drugo, učiti.⁴ 9. Sedla in uzde izumel je neki Pelethronius. 10. Žalostni ljudje se izogibljejo hrupnih kopelij. 11. Večerni⁵ pokoj je prijeten; zvečer sem navadno sam in vselej vesel. 12. Rimske legije, ki so se od sedme ure do večera s Helvečani bojevale, polastile so se prateža sovražnikovega.¹ 13. Pittaku, ki je bil domovino (od) samosilnikov osvobodil, podarili so Mytilenjani mnogo tisoč⁶ oralov zemlje (= polja). 14. Mnogovrsten je živež ptic vsakojakega plemena.⁷

§ 15.

Sklad mestnih imen.

1. Dareus, kralj persijski, peljal je silno vojno iz Azije v Evropo. 2. Šestega dne¹ prišli smo z Athen na Delus. 3. Alexander Veliki bil je i v Athenah i v Babylonu i v Susah i v Alexandriji. 4. Konon živel je največ (*māximē*) na Cypru, Ifikrates v Thraciji, Timotheus na Lesbu. 5. Cicero prišel je [kot] mladenič iz Rima na Rhodus ter je ondi Molona poslušal. 6. Pri Farsalu zmagal je Caesar Pompeja in njegovo vojno. 7. V mestu Efesu bilo je prekrasno svetišče boginje Diane. 8. Diogenes živel je mnogo v Korinthu, slavnem mestu grškem (= Graecije). 9. Lykurgus zapustil je Sparto in se ni nikdar [več] domov vrnil. 10. Kmalu bodemo z doma na kmete odpotovali ter to poletje² na kmetih živeli. 11. Po bitvi leži mnogo³ človeških⁴ in konjskih⁴ trupel po (= na) tleh. 12. Kedaj se vrnete (= bodete vrnili) s kmetov v mesto? 13. Boljše je brez nevarnosti v svoji hiši biti, kakor z nevarnostjo v ptuji. 14. Filippus živel je [kot] mladenič dolgo v Thebah v hiši Epaminondovi. 15. Cimon pridobil si je o miru in vojski veliko slavo.

Adiectiva.

§ 16.

1. Zanikarni sužnji pogosto pokvarijo hišne sinove (*pass.*)
2. Najbolj pohvalimo moža, ako ga imenujemo poštenega in vrlega.
3. Zanikaren je poljedelec, ki kupi, kar mu more zemlja (= prst)

² Akkusat. — ³ in ne = *neque*. — ⁴ *trādo* 3. (*pass.*) — ⁵ *Genet. substant.*
— ⁶ Gl. str. V., 13. — ⁷ Gl. § 5., B.⁴

§ 15. ¹ Gl. str. III., 9, c. — ² Gl. str. III., 8, c. — ³ Gl. str. V., 13. — ⁴ *Genet. substant.*

roditi. 4. [S] šaljivo (= kratkočasno) besedo označi se pogostokrat resna stvar. 5. Večina¹ vojakov² ležala je mrtva na tleh; drugo množico so sovražniki v beg zagnali (*pass.*) 6. V največ rečeh je srednja pot najboljša. 7. Malokateri učenci izvršujejo vestno (= skrbno) svoje dolžnosti. 8. Orožje rimsko bilo je skoro [po]³ vsem zemljekrogu zmagovito. 9. Poboje, v katerem se pobijajo poloboroženi (in) klateči se vojaki, ne more se imenovati bitka. 10. Bogovi zahtevajo od ljudij veselo pobožnost. 11. Zmagovita vojna Hannibalova se je v rodovitni Kampaniji pomehkužila. 12. Tolika je bila krepost in vrlost Lucija Pisona, da so ga jedinega imenovali (*pass.*) Vrlega celo [v] onih predobrih⁴ časih, ko skoro ni bilo najti zanikarnega človeka (= ko se zanikaren človek skoro ni mogel najti). 13. [Od] puščice zadet pal je naš vojskovodja mrtev raz (*ex*) konja.

§ 17.

1. Sokrates je bil jako vrl človek. 2. Sorodniki niso vselej najdobrohotniši. 3. Čim učenejši so ljudje, tem bolj so pogostokrat zanikarni. 4. Ariobarzanes, kralj kappadocijski (= Kappadocije), bil je zelo reven (= potreben). 5. Čim višji smo, tem ponižniše se obnašajmo! 6. Sokrates govoril (= razpravljaj) je (naj)poslednji dan o nesmrtnosti duše. 7. Nič ni veličastnišega¹ kakor denar zaničevati. 8. Zgodovina razveseljuje tudi najnižje ljudi. 9. Notranji prebivalci stare Britanije niso sejali žita (*plur.*), ampak so živeli [ob] mesu² in mleku.² 10. Tostranska Hispanija je bila manjša od onostranske. 11. Najslabejše je [to], kar je najboljšemu najmanj podobno (= najnepodobniše). 12. Kaj je bolj sramotno in zanikarno, ko mehkužen mož? 13. Najskrajnje mesto Allobrogov in najbližje ozemelju Helvečanov bila je Genava. 14. Sramotno je [človeku] od jednekega zmaganemu biti, sramotniše od nižjega. 15. Poznejše misli so navadno modrejše od³ prejšnjih. 16. Najslavnije⁴ na zemlji (*plur.*) bilo je delfsko proročišče Apollonovo.

§ 16. ¹ *Plūrimā*. — ² Gl. str. V., 13. — ³ Gl. § XIV.³ — ⁴ Gl. str. IV., 11.

§ 17. ¹ Gl. str. VII., 27. — ² Sam ablativ. — ³ Gl. str. IV., 9, g. — ⁴ *Inclitus* 3. (gl. lat. slovn. § 83.)

Numeralia.

§ 18.

Numeralia distributiva et adverbia.

1. Raki imajo po osem nog. 2. (Po) jedna usta imamo in dvoje ušes (= po dve ušesi), da več slišimo ko govorimo. 3. Caesar narokoval je ob jednom po pet, včasih po sedem pisem. 4. Moj oče bil je dvaindvajsetkrat v Rimu, glavnem mestu Italije. 5. V Galliji bila sta dva tabora germanska in trije tabori rimski. 6. Posamezne črke v enem pismu mojega prijatelja niso lepe, a misli so lepe. 7. Glas je dvajsetkrat hitreji ko tek najhitrejših konj. 8. Dečki smo [imajoči]¹ po dvanajst do (= ali) štirinajst let. 9. Prsti človeški imajo po tri člene, palec po dva. 10. $\frac{2}{5}$ (in) $\frac{1}{6}$ in $\frac{2}{3}$ so $1\frac{7}{30}$. 11. Cesar Kaligula je potrošil na jedno pojédino 10 milijonov sestercev. 12. Koliko je 64×57 ? 3648. 13. Caesar vojskoval se je v bitvi (*aciēs*) petdesetkrat, M. Marcellus devetintridesetkrat. 14. Rimljane je Hannibal zmagal (*pass.*) prvič ob (*ad*) Ticinu leta 218. pred Krist. rojstvom, drugič ob Trebiji istega leta, tretjič pri trasimennskem jezeru l. 217., četrtič pri Kannah l. 216. 15. Vzduh je osemstokrat lažji ko voda.

§ 19.

Numeralia multiplicativa et proportionalia.

1. Človek ima dvojno naravo: zemeljsko in nebeško; živali imajo le jednojno naravo. 2. Potem ko je bil vojskovodja trojen bojni red postavil, spustil se je v bitko. 3. Vojaki tretje¹ [legije] so bili manj hrabri kakor [vojaki] četrte.¹ 4. Med [učenci] drugošolci ni nobednega pet- do (= ali) desetletnega.² 5. Afrika je skoro trikrat (= [za] trojino³) večja ko Europa. 6. Na našem vrtu je mnogo trizimnih in štirizimnih dreves. 7. Hibernija je [za] polovico³ manjša ko Britannija. 8. Cesar Kaligula udržal je vladarstvo štiri leta (= štiriletje⁴). 9. Osemdesetletnik je manj gibčen ko štiridesetletnik. 10. Druge oblasti bile so jednoletne, le (= sama) censura bila je izprva petletna, pozneje jednoletna in šestmesečna. 11. Hesiodus pripisuje vrani devet naših dob,⁵ čveternato⁶ jelenom in to (*id*)

§ 18. ¹ *Genetiv. qualitatis!* (Gl. § 5., B.⁴)

§ 19. ¹ Gl. lat. slovn. § 95.; vojak četrte leg. - *m. quārtānus* (*v*). — ² Gl. str. VII., 27. — ³ Gl. str. IV., 9, *f*. — ⁴ Gl. str. III., 8, *c*. — ⁵ Gl. str. V., 13. — ⁶ «Čveternato» je *g. neutrum*.

potrojeno krokarjem. 12. [V teku] treh ali štirih dni (= [v] tridnevji ali štiridnevji) pomrlo (= umrlo) je mnogo ljudij.⁵ 13. Milost Nero-nova bila je pet let (= [v] petletji) zelo velika.

Pronomina.

§ 20.

Pronomina personalia, possessiva, demonstrativa, interrogativa.

1. Sebi¹ ne smeš nikoli, velikrat [pa] drugim odpustiti. 2. Brutus je svoja sinova na smrt obsodil (= [s] smrtjo kaznil), ker sta se bila pridružila sovražnikom domovine. 3. Onega učenca [tamkaj] je učitelj že večkrat grajal. 4. Mnogim (našim) rojakom ptuje besede bolj dopadajo ko naše (domače). 5. V resnici velik mož doseže časti in slavo [po] svoji (lastni) nadarjenosti, [po] svoji (lastni) zmožnosti. 6. Tvoj spomin [na] nas² mi je jako drag. 7. Mnogi [izmed] nas³ se vas spominjajo (= so vas (*genet.*) pomneči). 8. Komu pa mora brat prijazniši biti kakor bratu? 9. To-le izvrstno knjigo smo že večkrat prebrali. 10. Seythje vozijo svoje soproge in otroke seboj [na] vozeh.⁴ 11. Odkodi je doma vaš strogi poveljnik? 12. Kako⁵ more v takem štoru modrost bivati (= biti)? 13. Katere⁶ ljudi pa⁶ imenujete srečne? 14. Od teh-le rečij odvracajte srce in misli! 15. Prehodili ste že mnogo dežel; je-li⁷ [pa] ste videli katero bolj obdelano ko Italijo? 16. Kako⁵ se more Bog goljufati! 17. Čegavo⁸ je to železno orodje?

§ 21.

Pronomina relativa et indefinita.

1. Brezštevilni so narodi, s katerimi so se Rimljani bojevali. 2. Kar koli je redko, (to) je večidel dragoceno. 3. Na katerem koli kraji sem, vselej se tebe spominjam (= sem tebe [*genet.*] pomneč). 4. Slava je pogosto pohvalna (= s hvalo) govornica o čem. 5. V vseh človeških rečeh je nekaj slabega. 6. Vsaj nekaj (*aliquis*) greh je v najboljšem človeku. 7. Varujte se, da nepremišljeno ne rečete česa proti mogotcem! 8. Pravičnost nikdar ne škoduje nikomur,¹ ki jo

§ 20. ¹ Gl. str. V., 17. — ² V lat. objektivni *genet.* — ³ Gl. str. II., 6, c. — ⁴ *Ablativus instrumenti*; gl. str. III., 9, a. — ⁵ Gl. lat. slovn. § 102., op. 2. — ⁶ Gl. lat. slovn. § 102., op. 3. — ⁷ Gl. lat. slovn. § 104., op. — ⁸ Gl. lat. slovn. § 102., op. 4.

§ 21. ¹ V lat.: *quisquam!* Gl. str. VI., 21.

ima. 9. Nekaterim (= nekim) ljudem je sreča bližnjega (= drugega) vzrok nevoščljivosti. 10. Praša se, kateri izmed (*ex*) dveh [da] je² vredniši, kateri izmed (*ex*) več [ljudij] najvredniši. 11. Dvoje očes (= dve očesi) imamo; a bistrost vsakega (izmed obeh) ni vselej ta ista; vsako ima včasih težave, vsakemu je zdaj to, zdaj ono škodljivo: bolezen katerega koli (izmed obeh) je človeku nadležna stvar. 12. Čim nevedniši je kdo, tem večja je včasih njega osobnost. 13. Bog ljubi slehernega [izmed] nas;³ drag mu je blagor vsakega posameznega [človeka]. 14. Kolikoršno koli in kakoršno koli je vaše bogastvo, pobožnost vaša je [za] nekoliko⁴ dragocenejša. 15. Napačno je grajati umetnost ali znanost ali katero koli (že) učenje zaradi (*propter*) napak onih, ki se z njim pečajo (= ki so v učenju). 16. Vsak⁵ je sam sebi⁵ najmanj znan in samega sebe najtežje opaža (= čuti o samem sebi). 17. Vsak (= kdor si bodi) človek [si] more izmisliti katero si bodi sramotno govorico o komer hoče. 18. Nekaterih (= nekih) ljudij navada je vse grajati; grajati je vsakemu lahko, težko pa zboljsati.

§ 22.

Constructio accusativi cum infinitivo.

1. Dognano je, da je bil Perikles poslušalec modrijana Anaxagore. 2. Treba je, da živiš primerno prirodi. 3. Da je bil [kdo] bogat, je mala tolažba. 4. Že stari so izprevideli, da ni¹ nobena žival pametnejša od slona. 5. Modrijan Anaxagoras je trdil, da sneg ni bel (= je zanikaval, da je sneg bel). 6. Znano je, da so Cicerona očeta domovine imenovali (*pass.*) 7. Res je, da je vsakdo svoje² sreče kovač. 8. Često ste mi obljubili, da bode te pazljivi in pridni. 9. Aristoteles je učil, da pesnik Orfeus nikdar ni¹ živel. 10. Cicero pripoveduje sam, da je Archimedov grob našel (*pass.*) 11. Vsi upamo, da bode domovina kmalu rešena iz teh nevarnostij. 12. Thucydides poroča, da so kosti Themistoklejeve skrivaj v Attiki pokopali njegovi³ prijatelji (*pass.*) 13. Pregreha je, če (= da) so otroci (proti) staršem nehvaležni. 14. Bias, jeden izmed (*ex*) sedmih modrijanov grških,⁴ je pravil, da nosi vse svoje [reči]⁵ seboj. 15. Priroda sama [nam] veleva hvaležnim biti (= veleva, da smo hvaležni). 16. Lykurgus je bil prepovedal Sparto utrditi. 17. Caesar je zaukazal, da se vrnejo zmagani Helvečani v svoje ozemelje, iz katerega (*unde*) so bili odšli.

² Gl. str. VII., 29. — ³ Gl. str. II., 6, c. — ⁴ Gl. str. IV., 9, f. — ⁵ Gl. str. V., 18.

§ 22. ¹ Gl. str. VI., 21. — ² Gl. str. V., 18. — ³ Gl. str. V., 16. — ⁴ Gl. str. II., 6, b. — ⁵ Gl. str. IV., 10.

Iz bajeslovja.

§ 23.

I. Mars in Mercurius.

Mars, Juppitrov in Junonin sin, bojni (= vojske) bog, častil se je [s] posebno častjo pri (\bar{a}) Rimljanih, ki so ga imeli¹ celo [za] očeta Romula in Rema, ustanoviteljev mesta rimskega (= Rima). Izmed (*ex*) živalij posvečena sta mu bila volk in konj. Upodabljali so ga [z] divjim obrazom (*pass.*), navadno stopajočega [na] voz (*dativ.*), oboroženega [s] sulico. Njemu na čast (= v njegovo čast) imenoval se je tretji mesec v letu (*genet.*) *Martius*. Službo voznika na njegovem vozu opravljala je večidel **Bellona**, Martova sestra. Častila se je tudi boginja **Viktoria**, ki je bila krilata devica, držeča [v] roki (*ablat.*) venec ali palmo.

Mercurius, Juppitrov in Majin sin, vnuk Atlantov, bil je sel bogov, zlasti Juppitrov. Ravnal je govorjenje in zgovornost ter vodil duše mrtvih v podzemelje; imeli so ga tudi [za] boga dobička, kupcev in (*atque*) celo tatov (*pass.*) Vrh tega bil je izumnik glasbe in lyre. Upodabljal se je [kot] zal mladenič, poznat in [po] krilatih petah (*ablat.*), [v] roki držeč palico ali šibo, [okrog] katere (= kateri) sta bili dve kači oviti. Imeli¹ so ga (*pass.*) nadalje (= tega istega) [za] pomočnika človeškega² in tvoritelja miru, čegaver znamenje je bila nekedaj ona palica.

II. Cerera, Venera, Vulkanus.

Cerera, hči Saturnova in Rhejina, bila je boginja poljskih pridelkov. Ona učila je prva ljudi, ki so prej želod (*plur.*) uživali, poljedelstva (akkusat.) in porabe (akkusat.) žita. Tajna je bila njena služba [božja] ter se je opravljala [s] svetim molčanjem. Upodabljali so jo (*pass.*) nosečo na glavi venec, ukrašen [s] klasjem, držečo [v] desni roki srp, [v] levi jerbašček z makom in vlatjem.

Venera, boginja ljubezni in lepote, narodila se je iz morske pene. Vozi se [z] vozom, katerega vlečejo labudi ali golobje. Izmed (*ex*) dreves bila ji je posvečena myrta. Spremlja jo sin **Kupido** ali **Amor**, krilat deček, opravljen [z] lokom in puščicami. Razun tega ima Venera [za] spremljevalke [še] tri **Gracije**, boginje miline, katerih imena so: **Aglaia**, **Eufrosyne**, **Thalia**.

§ 23. I. ¹ Gl. str. VII., 26. — ² *Genet. plur. subst.*

Venere, najlepše [izmed] vseh boginj, soprog bil je **Vulkanus**, najgrši vseh bogov, sin Juppitrov in Junonin. Ko ga je Jupiter zavoljo [njegove] grdosti pahnil (*pass.*) nekoč iz neba, pal je na otok Lemnos; vsled (*ex*) tega padca bil je hrom. Bil pa je bog ognja in kovačev ter je imel [svojo] delalnico v gori Aetni. Služabniki njegovi bili so **Cyklopi**, orjaki imajoči jedno oko sredi čela (= v srednjem čelu).

III. Neptunus in Pluto.

Neptunus, Juppitrov brat, imel je vladarstvo [nad] morjem (*genet.*) Njemu je bil konj posvečen. Spozna se pred vsem [po] trizobu, katerega [v] roki drži. Spremlja ga sin **Triton**, trobentač noseč školjko mesto trobente. Razun tega bilo* je mnogo³ manjših bogov in mnogo³ boginj v morji, med (*in*) katerimi so najznamenitejše **Nereide**, hčere starca Nereja, petdeset [po] številu.⁴ Jedna izmed (*ex*) njih, **Thetida**, bila je mati Achillova.

Pluto, Juppitrov brat, bog podzemelja, slika se sedeč [v]⁵ temnem prostoru na prestolu, [z] divjim obrazom, poznaten [po] žezlu in venci iz ebenovine. Plutonova soproga bila je **Proserpina**, hči Juppitrova in Cererina; njo je bil Pluto s (*ex*) Sicilije ugrabil. Vendar je Cerera [s] svojimi prošnjami dosegla, da (*ut*) je bivala⁶ Proserpina le šest³ mesecev⁷ pri [svojem] soprogu v Orku, Plutonovem kraljestvu, šest³ ostalih mesecev⁷ [pa] pri materi.

Pravilna in nepravilna spregatev.

Pravilni glagoli.

Prva konjugacija.

§ 24.

1. Kedar [po] noči vrata zaskripljejo (*perfect.*), vzbudimo se iz spanja. 2. Stari so ležeči obedovali. 3. Igranje s kocko (= kocka) je bilo [po] zakonih (*ablat.*) prepovedano. 4. Dva P. Kornelija Scipiona imenovala sta se zavoljo ukročene Afrike Afričana. 5. Od

III. ³ Gl. str. V., 13. — ⁴ Gl. § I.⁴ — ⁵ Gl. § XIV.³ — ⁶ *Coniunct. imperfecti*; gl. lat. slovn. § 308 in nasl. — ⁷ Gl. str. III., 8, c.

vseh stranij [v] nevarnosti (*ablat.*) zamotan boril se je Hannibal z največjo (= najvišjo) hrabrostjo. 6. Včasih pojasnujemo (*perfect.*) [z] mnogimi besedami to, kar se da¹ [z] jedno povedati. 7. Ko bi bil Alexander Véliki svojo togoto ukrotil, ne bil bi umoril svojega prijatelja Klita. 8. Star zakon je prepovedoval (*perfect.*) trupla mrtvecev znotraj v mestu sežigati ali pokopavati. 9. Znano je, da so [si] grški in rimski borci živote pred borbo [z] oljem natirali. 10. Cicero se je pridružil na Rhodu Molonu, učitelju govorništvu. 11. Rimske vojne so se [v] drugi punski vojski pomnožile. 12. Imelo² se je pri Rimljanih [za] srečen (= dober) pomen, kedar je z (= od) leve strani neba zagrmelo. 13. Ležali ste brezdelni v posteljah, med tem ko smo bili mi [v] najsitniše opravke (*ablat.*) zamotani. 14. Celo noč³ ni zvenel noben zvok; zvezde so migljale ter hvalile [s] svojim leskom Boga. 15. Zdravnik je bolni ud od telesa odrezal.

§ 25.

1. Tako te ljubimo, da ti bomo v vsaki reči na vso moč pomagali. 2. Stari niso pristopali k mizi prej, nego so [si] roke umili. 3. Po bitki marathonski dali so Athenci Miltiadu 70 ladij, da bi [z] vojsko ukrotil¹ otoke, ki so bili Persijane podpirali. 4. Tisti vojaki stali so v prvi vrsti, ki so druge (= ostale) [v] hrabrosti prekašali. 5. Večina Karthažanov bila bi rada podpirala Hannibala, pa Hanno s svojimi [pristaši] je branil (= ustavljal se). 6. Dognano je, da je Sokrates vse modrijane starodavnosti [v] modrosti prekosil. 7. Romulus je na Palaciji mesto ustanovil in ustanovljeno [z] zidom obdal. 8. Videli bomo, [s] kakimi (= katerimi) razlogi [da] boš privijal svojega nasprotnika. 9. Ko se je v starejšinstvu razpravljalo o zaroti Katilinovi in o kazni zarotnikov, obstopilo je oboroženo krdelo rimskih vitezov svetovalnico. 10. Seštej veke mest [in] videl boš, kako kratko (= ne dolgo) [da] so stala² celo ona, ki se [s svojo] starostjo ponašajo. 11. Jednega Horacija so bili obstopili trije Kuriaciji. 12. Boš li dolgo pri (*in*) tem naklepu ostal,² zelo dvojimo. 13. Katilina je rimsko mladež [z] vsakojakimi hudobijami ugonobil. 14. Veliko je bilo število [v] punski vojski ujetih, katere je Hannibal prodal, ker jih Rimljani niso odkupili. 15. Dve rimski vojni premagali sta l. 203. pred Kristovim rojstvom Magona [hotečega] podpirati brata Hannibala v tostranski Galliji. 16. Ko bi Efiartes ne bil izdal Grkov pri Termopylah (*pass.*), ne bili bi jih Persijani premagali (*pass.*)

§ 24. ¹ *Posse (perfectum)*. — ² Gl. str. VII., 26. — ³ *Per* (z akkusat.)

§ 25. ¹ *Coniunct. imperfecti*. — ² Gl. str. VII., 29.

Druga konjugacija.

§ 26.

1. Scipio Aemilianus je Numancijo razdejal in triumfoval nad tem mestom [v] 14. letu po razdejani Karthagini. 2. Parke prele so ljudem, kakor se bere (= je) v grških bajkah, usodne niti. 3. Hannibalova zmaga pri Kannah navdala je Rimljane [z] velikim strahom. 4. Mnoga svetišča starih bogov uničila (= iztrebila) je ali starost ali ogenj ali kaka (= neka) druga sila. 5. Sicilija ležala je tako rekoč [kot] plačilo zmage med Rimljani in Karthažani. 6. Sokrates ni zameril niti onim, ki so ga zatožili (*pass.*), niti onim, ki so ga obsodili (*pass.*) 7. Cicero pravi, da so cvetele hiše starih Rimljanov [v] časti in kreposti (*ablat.*) 8. Vojaki so svoje rane verdevali, zato so bile bolečine kmalu odstranjene. 9. Znano je, da so že prvi ljudje gojili poljedelstvo. 10. Državne¹ zakone, katere so bili rimski cesarji zatri, oplakovali so najboljši možje. 11. Vojaki so meso pražili in praženo brez soli in kruha jedli. 12. Poučeni [po] nesreči varujejo se ljudje nevarnosti. 13. Ker ste se vedno preprirov varovali, smo vam naklonjeni in smo vam bili vedno naklonjeni 14. Več rimskih vojskovodij zaobljubilo se je za domovino podzemeljskim bogovom. 15. Sodniki, ki [po] darovih podkupljeni pri sodbah (= v sojenji) gledajo skož prste (= zamižijo, *perfect.*), morajo se kazniti.

§ 27.

1. Leta,¹ katerega¹ se je Mithridates narodil, svetila (se) je [zvezda] repatica 70 dnij. 2. Gospe rimske žalovale so [za] L. Junijem Brutom (akkusat.) [jedno] leto. 3. Napravljajoč se na vojsko pomnožil je Caesar število vojakov. 4. Caesar piše, da je bil zavoljo [njene] hrabrosti deseti legiji posebno naklonjen. 5. Pastirji po noči podelavajo v sir (= stiskajo) mleko, katero so bili po dnevi (= [v] dnevnih urah)¹ namolzli. 6. Rimsko ljudstvo stiskali so dolgo patriciji. 7. Stari pisatelji pripovedujejo, da je Orfeus [s] svojimi pesnimi zveri tažil in drevesa premikal. 8. Zmaga pri Zami l. 202. pr. Kr. r. zbrisala je sramoto bitve pri Kannah. 9. Budnost Ciceronova izvila je (*pass.*) Katilini iz rok meč, [s] katerim je vsem dobromislečim (= dobrim) meščanom smrt (= klanje) pripravljal. 10. Kato svetoval je, da naj (*ut*) se Karthagina razdene, odsvetoval [pa] je Scipio

§ 26. ¹ *Genet. substant.*§ 27. ¹ Gl. str. III., 9, c.

Nasika. 11. Brali smo, da je spečemu Tarquiniju Prisku glava gorela. 12. Sokrata, igrajočega se s svojimi sinovi, zasmehoval je (*pass.*) Alcibiades. 13. Stari so mislili, da je Sicilija nekedar zvezana bila z Italijo. 14. Manlius Torquatus dal (= velel) je svojega sina usmrtiti, ker se je bil zoper povelje s sovražnikom bojeval. 15. Nekateri stari modrijani so trdili, da bodo naše duše na veke (= vedno) trajale (= ostale), drugi so to zanikavali.

§ 28.

1. Nevoščljivca peče in je vedno pekla sreča bližnjega (= drugega).¹ 2. Zatoženci [si] dolgo [časa] niso brade strigli (*pass.*) 3. Aegyptus zaročil je bil svojih 50² sinov s 50² hčerami Danaja, brata svojega; ali [v] jedni noči usmrtili so razun Hypermnestre vse zaročenke (= zaročene) svoje zaročence (= zaročene). 4. Caesar odgovoril je poslancem Germanov, da ne more nobenega prijateljstva z njimi imeti, ako v Galliji zaostanejo.³ 5. Od samovoljnosti jedinega Sulle bilo je zavisno življenje mnogih tisoč. 6. Sovražniki so bili mesto obsedli; grad sam imeli so v zajetji (= držali so [*pass.*] oblegan); vi pa ste brezdelno (= brezdelni) sedeli pri vinu in igri. 7. To, kar sedaj ti poseduješ, so pred teboj drugi posedovali. 8. Celo tisti, ki so G. Marija zavidali, priznavali so, da je državo rešil (*pass.*) 9. Kedar v daljavi zafrfotajo (*perfect.*) jastrebove peroti, ustrašijo se golobje. 10. Pesnik Horatius pripoveduje, da so Q. Arrija sinovi velikrat slavce zajutrkovali. 11. Stari Rimljani [si] niso strigli niti brade niti las; še le od leta 300. videli so se striženi lasje pri (= na) možeh. 12. Dovtipno pravi Cicero, da [pod] konsulom Kaninijem (*ablat.*) ni nikdo zajutrkoval in da je bila budnost njegova tolika, da⁴ [v] celem svojem konsulstvu ni videl spanja. 13. Nehvaležni ljudje podobni so kači, katera je ugriznila kmeta, ki jo je bil v nedriji grel (*pass.*)

Tretja konjugacija.

§ 29.

Verba na io.

1. Blaženejše je dobroto izkazati (= dati) ko prejeti. 2. Kdor ima mnogo, mnogo poželjuje. 3. Priložnost nareja [iz] mnogih ljudi

§ 28. ¹ *Alter.* — ² Gl. str. V., 13. — ³ *Cōnūnct. imperfecti.* — ⁴ *Ut s konjunkt. perfecti.*

(*accusat.*) tatove. 4. Sovražniki se ne bodo [dali]¹ vselej [z] zvijačo varati. 5. V sreči (= v ugodnih razmerah) naj se najbolj izbegava ošabnost! 6. Mithridates, bežeč iz svojega kraljestva, zapustil je Rimljanom silno množico zlata in srebra. 7. Taka je narava človeška, da vedno večih [rečij]² želimo. 8. Z velikim veseljem gledamo starih umetnikov kipe, ki se iz zemlje izkopavajo. 9. Kdor bode poželeval, ta isti se bode tudi bal. 10. Pogubniši je sovražnik bežečim ko borečim se. 11. Za³ občni blagor naj državljani radovoljno (= radi) prenašajo (= na-se vzamejo) vse težave! 12. [S tem, da je] zvijačno bežal,⁴ premagal je Horatius Kurijacije. 13. Mnogih dražil [na] zlo (*genet. plur.*) bi ne bilo,⁵ ko bi se ne izkopavalo iz zemlje zlato in srebro. 14. Sreča ne more poštenosti, pridnosti in drugih dobrih lastnostij nikomur⁶ niti dati niti vzeti. 15. Tolik je bil poraz Rimljanov pri Kannah, da [jih] je malo ušlo,⁷ večina [jih] je [pa] bilo ubitih⁷ ali ujetih.⁷

§ 30.

1. Thales je rekel, da je voda začetek vseh stvari. 2. Fabius peljal je svoje čete čez (*per*) slemena gorska,¹ da-si ga je Hannibal v dolino vabil. 3. Kuhane jedi se ložje prebavijo ko pražene. 4. Ekbatana, glavno mesto medijsko (= Medov), bilo je [s] sedmerim zidom opasano. 5. Katerega človeka [še] niso² nikdar prazne skrbi plašile? 6. Roke Sulle in Marija bile so namočene [s] krvjo sodržavljanov. 7. Ko so se bile legije združile, bile so se [s] potegnjenimi meči s sovražnikom. 8. Cicero je v senatu vstal in najhujša (= največa) očitanja na Katilino znosil. 9. Epikurus je združil (*cōnecto* 3.) nasladnost s krepostjo. 10. [V] dobi Alexandra Vélikega naslikal je Apelles mnogo prekrasnih podob in Lysippus napravil (= upodobil) izvrstne bronaste kipe. 11. Nekateri ljudje tako živijo, kakor da³ bi mislili, da bodo vedno živeli. 12. Grški prvaki preboli so telo Hektorjevo [s] sulico. 13. Žrtveniki bogov so bili [z] mnogo krvjo oškropljeni. 14. [V] prvi punski vojski napravili (= zgradili) so Rimljani prvo ladijevje. 15. Velikrat je težko ločiti izmišljeno od resničnega. 16. Rimljani so potopili karthaginsko ladijevje. 17. Ko je bil Caesar svojo vojno iz tabora izpeljal, postavil [jo] je [v] bojni red.

§ 29. ¹ Gl. str. VI., 22. — ² *Accūsāt. plur. gener. neutr.* — ³ *Causā* z *genet.*, kateremu se zapostavlja. — ⁴ Gl. § XXIX., stavek 8. — ⁵ Gl. VII., 27. — ⁶ *Quisquam*; gl. str. VI., 21. — ⁷ *Imperfect. passivī*; gl. tudi str. V., 13.

§ 30. ¹ *Genet. substant.* — ² Gl. str. VI., 21. — ³ Kakor da — *quasi*.

§ 31.

1. Mnogi barbari so [si] obraz [z] iglo pikali in [z] bojami barvali. 2. Pastir gnal je svojo čredo na travnik. 3. Alexander je vso Azijo pod svojo oblast spravil. 4. Nepremišljene dečke, ki so se bili bučelnjaka dotaknili, so bučele opikale (*pass.*) 5. Kar si storil, storil si prostovoljno in nikdo te ni silil. 6. Naši vojaki so mnogo sovražnikov pobili in niso nikomur prizanesli; smrti ušli so le tisti, ki so bili prej mesto zapustili. 7. Vojsko s Farnakom zvršil je Caesar tako hitro, da je [k] starejšinstvu pisal¹: Prišel, videl, zmagal sem. 8. Stari pisatelji pripovedujejo, da je Kato Utičan pred svojo smrtjo Platonovo knjigo o nesmrtnosti duše čital. 9. Ker je bil Themistokles presvobodno² živel in svoje premoženje zanemaril, ga je oče izdednil (*pass.*); ta sramota pa ga ni potlačila (= zlomila), ampak povzdignila. 10. Slišali smo, da so bili na Kapitoliji nekateri ljudje od strele ubiti (= z neba dotaknjeni). 11. Vprašalo se bode, ne kako dolgo, ampak kako dobro [da] smo živeli.³ 12. Vercingetoriga so rojaki (= svoji) veleizdaje zatožili (*pass.*), češ da je brez povelja tolike čete zapustil. 13. Ko so bili prvaki britanski v Caesarjev tabor prišli, izprevideli so, da Rimljanom manjka lađij in žita (= manjkajo lađije in žito). 14. Kato očital je v svojem govoru M. Fulviju kot sramoto, (češ) da je bil pesnike v rimsko pokrajino pripeljal. 15. Thrasybulus je prognance zbral in [z njimi] 30 samosilnikov premagal, katere je bil Lysander Athencem na čelo postavil.

§ 32.

1. Brali smo, da se je Janovo svetišče po kraljevanji Numovem dvakrat zaprlo. 2. Caesar pravi, da je vsa Gallija razdeljena v tri dele. 3. Obrita glava bila je pri starih narodih znamenje žalosti. 4. Nikdar se nismo revežem rogali, nikdar jih brez daru nazaj poslali. 5. Jugurtho so Rimljani po (*post*) dolgotrajni vojski zmagali (*pass.*) in v ječo vrgli (= porinili; *pass.*) 6. Boječ se hudodelskih naklepov Klodijevih umaknil se je Cicero iz Italije. 7. V amfiteatrah ploskalo je (*pass.*) rimsko ljudstvo borcem, v gledaliških tragoedom in komoedom, v cirku onim, ki so bili v cirkovskih igrah zmagali. 8. Od starejšinstva [za] sovražnika domovine razglašen,¹ prebol se je Nero sam [z] bodalom. 9. Cesar Augustus pripoveduje v pismih, katera

§ 31. ¹ *Cōiūct. imperfecti.* — ² Komparativ (= preveč svobodno)! —

³ Živeti — *vītam agere.*

§ 32. ¹ Gl. str. VII., 26.

je pisal (k) Tiberiju, da je prav rad² [s] kocko igral. 10. Ko so bile pred marsovsko vojsko miši ščite v Lanuviji oglodale, rekli so haruspiki, da je to največe čudo. 11. Le dve državi poslali sta Caesarju talnike, ostale so [to] opustile (= zanemarile). 12. Zgodovina uči, da so mnogi možje sami po sebi (= po sebi samih) veliki postali. 13. Slišali smo, da se je Kalabrija večkrat [od] potresa³ majala (= stresla).

§ 33.

1. Athence, ki so bili pri Marathonu padli, pokopali so [v] skupnem grobu (*pass.*) 2. Hoteči odbiti konjenišvo persijansko so bili Grki mnogo dreves posekali in sem ter tam nastlali. 3. Moč mnogih držav je poginila, ker so bili njeni prvaki najboljše državljane pomorili. 4. Slišali smo, da je konsul Flaminius [za svojo] nepremišljenost (*genetiv.*) največo kazen trpel (= plačal). 5. Znano je, da je Xerxes [z] nogo [ob] tla (= zemljo) udaril (= butnil), ko je videl Persijane premagane. 6. Goveda, ovce [in] svinje imajo preklane parklje. 7. Dva mostova, katera je bil Xerxes črez¹ Hellespont napravil, podrla je nevihta (*pass.*) 8. Brali ste že, da so se Pompeji, glavno mesto kampansko, [po] potresu² udrli. 9. Ko so bili Grki Trojo zažgali in razdejali (= prevrnili), vrnili so se v Graecijo. 10. Pisatelji pripovedujejo, da so stari narodi želod (*plur.*) jedli. 11. Vercingetorix je mnogim tudi zaradi manjših (*levis*) pregreškov ušesa odrezal ali oči iztaknil ter je potem domov poslal. 12. [V] državljanskih vojskah prelila se je kri najboljših državljanov. 13. Jedi zavživamo (= spuščamo dol) prežvečene in tako rekoč raztopljene, da je tem³ ložje prebavimo (*pass.*) 14. Da ne bi prišel Rimljanom (*genetiv.*) v pest (= roke), stopil je Hannibal [na] ladijo ter pobegnil v Syrijo. 15. Požeto žito znašajo kmetje v žitnice.

§ 34.

1. Attikova sestra bila je omožena [s] Quintom Tullijem Ciceronom, bratom govornikovim. 2. T. Livius pripoveduje, da je bila govorica, da so Romula roke senatorjev raztrgale (*pass.*) 3. Hannibal peljal je veliko vojno in otovorjene slone črez Alpe, koder (= kjer) je (bil) prej komaj neoborožen človek lezel. 4. Zakoni, katere je imel rimski narod, bili so pisani na 12 tablah. 5. Glumci imajo

² Rad — *studiōsus*; adverb. — ³ Gl. str. III., 9, b.

§ 33. ¹ *In* (z ablativom). — ² Gl. str. III., 9, b. — ³ Da tem = *quō* (s konjunktivom).

lišpane in maziljene lase in pobarvane obraze. 6. Rimski narod pogosto od (*ex*) premaganih kraljev ni dobil (= vzel) nič drugega (= drugo) nego (*nisi*) slavo. 7. Pisatelji pripovedujejo, da je odvil samosilnik Dionysius Aeskulapiju (*genetiv.*) zlato brado. 8. Posegli smo [po] denar ter ga (= poseženega) dali revežu, ki ga je vzel [s] hvaležnim srcem. 9. Ker so vojaki vse zaničevali, kar je bil poveljnik zaukazal, vrgli so je v ječo (*pass.*) 10. Krassus zatrl je sužnike, ki so [si] bili Spartaka [za] vodjo izbrali in 4 rimske vojne premagali. 11. Kdo ne vé, da so se vselej napake vlezle [v] države [pod] imenom¹ čednostij? 12. Lacedaemonci izdolbli so to, kar je bil napisal Pausanias pred bitko pri Plataejah na trinožniku v Delfih, ter niso nič drugega (= drugo) [na]pisali kakor imena onih držav, [s] katerih pomočjo so bili Persijani premagani. 13. Znano je, da so najslavnejši možje starodavnosti porabljali nekoliko časa za (*in c. accusat.*) poljedelstvo. 14. Po Sullovi smrti so se vsi njegovi nasprotniki izobčili. 15. Stari so mislili, da ostrupi² močerad, če zleze³ na drevo, vse sadje in da usmrti tiste, ki [je] jedó.³

§ 35.

1. Podjarmljeni narodi so pogosto spone sužnosti strli. 2. Znano je, da je Pisistratus Athencem svobodo odvil. 3. Starejšinstvo rimsko ni odkupilo tistih, katere je bil Hannibal pri Kannah ujel. 4. Lakomnost in razkošnost pokvarili sta rimsko pravno (= nravi). 5. Učili smo se, da so prejeli Athenci zakone od Solona. 6. Nekateri strupi se [s] pitjem mleka (= [s] pitim mlekom) onemóčijo (= pogasijo). 7. Rimsko ljudstvo je mrmralo, da je njegova (*suus*) svoboda varniša o (= v) vojski in med sovražniki nego o (= v) miru in med sodržavljani. 8. V bitki pri Deliji iztrgal je (*pass.*) Sokrata iz sovražnikovih rok učenec Alcibiades, katerega je bil prej sam v [neki] drugi bitki iz nevarnosti rešil (= iztrgal). 9. Stari pisatelji trdijo, da se Aegypt ni nikdar [vsled]¹ (zemeljskega) potresa tresel. 10. Ogenj bljuvale so [v] starih časih mnoge gore, ki ga zdaj ne bljujejo. 11. Ko je bil Hannibal iz Italije nazaj poklican domovino branit, želel je vojsko s Scipijonom dokončati. 12. Kdor ni imel sam (po sebi) pameti, je zastonj poslušal modre može. 13. Dognano je, da se ni [dal] Themistokles nikdar [z] zlatom podkupiti. 14. Kato mlajši

§ 34. ¹ *Ablatīvus modī!* Gl. § 5, A.² — ² *Venēnō inficere aliquid.* — ³ *Cōn-ūnct. plusquamperfecti.*

§ 35. ¹ Gl. str. III., 9, b.

usmrtil se je v Utiki, malem mestu afriškem. 15. Plinius poroča, da je nekedaj neki grič na otoku Hieri po noči plamen (*plur.*) izbljuval.

§ 36.

1. Leta 58. pr. Kr. rojstvom iz domovine izgnanemu Ciceronu prihiteli (= pritekli) so v Graeciji mnogi prijatelji naproti. 2. Ne bil bi te hinavec prevaril,¹ ko bi bil manj verjel. 3. Kar je Vergilij pel o poljedelstvu, živinoreji [in] drevesih, utegne (= more) tudi našim kmetom koristiti. 4. Kdor [si] pridobi² bogastvo krivično,³ bode je na zel način³ izgubil. 5. Ko so bili Rimljani 4000 sovražnikov pobili, zapodili so ostale v mesto nazaj. 6. Vsi smo deležni pameti, [po] kateri se odlikujemo [od] živalij. 7. Bitka pri Leuktri l. 371. pr. Kr. rojstvom pretresla je zelo moč Lacedaemoncev, ki so bili voditelji cele Graecije. 8. Faëthon je želel, da bi bil na voz očetov vzdignen; koliko⁴ bolje bi bilo, ko bi ne bil vzdignen (bil)! 9. Znano je, da so Rimljani Karthagino in Korinth do tal uničili (= odstranili). 10. Themistokleju ni nikoli⁵ nobena reč ljubezni do domovine iz srca iztrgala (= izruvala). 11. Otroci naj bodo hvaležni staršem, ki so je redili in odgojili (*pass.*) 12. Poroča se, da so Lacedaemonci o važnejših rečeh vselej za svet vprašali proročišče Apolonovo ali Juppitrovo. 13. [Z] umetnostjo so ljudje spravili na dan (= izvabili) mnoge reči, katere so bile dolgo skrite. 14. Vojaki so prisegli, da ne bodo niti poveljnika niti vojne zapustili.

§ 37.

1. Darovi sovražnikov pravimo, da so [s] strupom namazani. 2. Poroča se, da so se stari Britannci [po] vsem životu (*ablat.*) [z] oblaajstom mazali.¹ 3. Agesilaus ni nikdar nehal svoje domovine podpirati. 4. Vprašanje, katero je bil učitelj predložil, so vsi učenci dobro razložili (*pass.*) 5. [Na] svēt² Themistoklejev sklenili so Athenci [svoje] rešitve (*accusat.*) iskati [na] ladijah². 6. Ko bi bili Grki svēt Themistoklejev zavrgli, bil bi je Xerxes premagal (*pass.*) 7. Mesta, ki so nekedaj cvetela, so sedaj podrti in razdejana. 8. [Vsled] rabe so vaše knjige oguljene³, kajti nikdar niste časa tratili [z] lenobo. 9. [V] zlati dobi je zemlja sama vse rodila; zdaj pa le to rodi, kar je človek (*plur.*) sejal. 10. Caesar pripoveduje, da Britannci niso sejali

§ 36. ¹ Latini stavek tudi passivno! — ² *Futūr. exāct.* — ³ *Male.* — ⁴ Gl. str. IV., 9. f. — ⁵ *Unquam*; gl. str. VI., 21.

§ 37. ¹ *Oblino* 3. — ² Sam ablativ. — ³ *Tero* 3.

žita, ampak da so živeli [od] mleka² in mesa.² 11. Sagunčani so sulice [s] smolo namazali in (je) zažgane metali. 12. Rimljani so rekli, da ne bodo nehali vojskovati se s Pyrrhom, predno Italije [ne] zapusti.⁴ 13. Že obrabljen³ je pregovor: navada je druga narava. 14. [V] drugi punski vojski bil je Hannibal, poveljnik karthaginski, moč italsko zelo oslabil (= otrl). 15. Nič ni slavnejšega⁵ od⁶ marathonske bitve; kajti nikdar ni tako majhna peščica tolikih krdel porazila.

§ 38.

1. Težko je povedati,¹ koliko² vojsk [da] so Rimljani z drugimi narodi vojevali.³ 2. Protagoro Abderjana so Athenci izgnali in knjige njegove sežgali (*pass.*) 3. Obiskali smo goro Vesuv, ki, kakor je znano, ogenj bljuje. 4. [V] starih časih tkale so najbolj plemenite žene oblačila sebi, [svojim] soprogom in otrokom. 5. Slišali smo, da so Cincinnata od pluga prizvali in [za] diktatorja postavili⁴ (*pass.*) 6. Zdražen [po] krivdi Rimljanov začel je Hannibal vojsko (= lotil se je H. v.) 7. Znano je, da so Foeničani že [v] najstarejših časih kupčijstvo gojili (= zvrševali). 8. Ko so bili Lacedaemonci, premagani od Konona, v beg udarili, odpeljali so svojo posado iz Athen. 9. Pesniki pripovedujejo, da je Cerera [svojo] hčer Proserpino, katero je bil Pluto ugrabil, [po] vsem svetu (= zemeljekrogu)⁵ iskala. 10. Ko bi ne bil prilizovalcev mesto pravih prijateljev iskal, bil bi si⁶ stare prijatelje ohranil in novih (*accusat.*) pridobil. 11. Lusitanci so svojega poveljnika Virijatha napadli in preboli. 12. Ubeglim sužnikom užigali so Rimljani nekake znake (*pass.*) 13. Vsi pesniki so vedno hrepeneli [po] slavi, a tiste slave, katere so bili želeli, [si] niso mnogi pridobili.

§ 39.

1. Ko bi bili Rimljani vsigdar „meče brusili (= ostrili) zoper sovražnike, ne zoper sodržavljane, ne bili bi svoje države po zlu deli. 2. Znano je, da so rimski cesarji odvzeli (= izuli) senatu prejšnje dostojanstvo. 3. Stari Rimljani bili so zunaj [hiše] oblečeni [s] togo, (bliščeče) belim plaščem. 4. Vaš duh je napojen verskih (= vere) pravil.¹ 5. Verres je kip Cererin, katerega niso bili nikdar

⁴ *Coniunct. plusquamperf.* — ⁵ Gl. str. VII., 27. — ⁶ Gl. str. IV., 9, g.

§ 38. ¹ *Supinum* na *ū!* — ² Gl. str. V., 13. — ³ Gl. str. VII., 29. — ⁴ *Dicere*; gl. str. VII., 26 — ⁵ Gl. § XIV.³ — ⁶ Katera oseba v lat. ?!

§ 39. ¹ Ablativ.

moški (= možje) pogledali niti (= ali) se ga dotaknili, tako oskrunil, da ga je iz svetišča izvlekel (= odtrgal) in v svojo hišo nesel. 6. Athenci so Sokrata okrivili, da² je (bil) veljavnost bogov zmanjšal. 7. Poroča se, da se je v Graeciji in Macedoniji mnogo mest [vsled] potresa zrušilo. 8. Naši vojaki planili so hrabro na sovražnika ne boječi se nobene nevarnosti. 9. Boljarji sami so mnogo pripomogli, da so se postave razveljavile. 10. Zakoni, ki so bili zoper one določeni (= stavljeni), kateri [kakega] dolga niso bili plačali, bili so [v] starih časih bolj strogi (= trdi), kakor [v] naši dōbi. 11. P. Mal-leola so prvega v vrečo zašili in v morje strmoglavili (*pass.*), ker je bil [svojo] mater umoril. 12. Poveljnik dal (= zaukazal) je zgrabiti in pobiti prebivalce obleganega mesta, ki so bili na sovražnike kamene z zidovja (dol) valili. 13. Cicero pravi, da se je življenje M. Kato- na skladalo z njegovim govorjenjem. 14. Starsi, ki svojim otrokom v vseh rečeh prikimavajo (*perfect.*), morajo [za] to napako (*accusat.*) pozneje trpeti (= oprati). 15. Tistim, ki so kihnil, voščimo zdravje (= pozdravljamo). 16. [Po] domačih razprtijah bila je moč athenska, katere so se (bili) prej vsi Grki in barbari bali, tako oslabela (= raz- vezana), da ni bila več³ Macedoncem kos (= jednaka).

§ 40.

1. Pisatelji pripovedujejo, da je kralj Ankus Marcius od Atta Navija zahteval, da (*ut*) naj [z] britvijo brus prereže. 2. Antonius pasel je svoje oči na mrtvem Ciceronu. 3. Kdo ne ve, kako zelo [da] je narasla moč Rimljanov. 4. Proročišče Jupittra Hammona pripoznalo je Alexandra Vélikega [za] sinu tega boğa. 5. Nikdar ni mirovalo Hannibalovo sovrašтво do (*in c. accusat.*) Rimljanov. 6. Že rimski kralji bili so navajeni darove v Delfe pošiljati ter Apollona delfskega [za svet] vpraševati. 7. Kazen ste trpeli (= plačali), ker se niste učili [tega], kar je bil učitelj zahteval. 8. Koristniše je za- rudeti ko obledeti. 9. Govorniki naj se vzdržujejo zastarelih izrazov (= besed)! 10. Vsa tolpa sužnikov je umolknila, da bi gospod zaspal. 11. L. 49. pr. Kr. rojstvom vnela se je državljanska vojska med Caesarjem in Pompejem. 12. Po strahovitih časih cesarja Domitijana oživelo je [zopet] rimsko državljanstvo. 13. Zaradi samosilja Pisistra- tovega zbalii so se Athenci moči vseh svojih sodržavljanov. 14. The- mistokles zadal si je sam smrt, da ne bi bil prisiljen svoji domovini

² *Quod* s konjunktivom. — ³ Ne več = *iam nōn*.

škodovati. 15. Ko so bili Mytilenjani od Athencev odpadli, odpustilo se je drugim, 1000 plemenitnikov [pa] je bilo pobitih. 16. [Po] orožji prestrašene so znanosti že pogosto umolknile in onemele.

Četrta konjugacija.

§ 41.

1. Sabinci so pokrili in usmrtili (*pass.*) Tarpejo, ki jim je bila Kapitolij odprla, [s] ščiti, katere so bili na njo zmetali. 2. Ko se je Oktavianus [v] sicilski vojski ob (*in c. ablat.*) obrežji sprehajal, skočila je riba iz morja k njegovim nogam. 3. Filippus, kralj macedonski, prizval je (*pass.*) modrijana Aristotela [za]¹ učitelja [svojega] sinu Alexandra. 4. Pri Epikurovcih sedela je nasladnost na zlatem prestolu, [v] kraljevsko obleko oblečena (= ogrnena). 5. Knjige starih pisateljev napolnjene (= namašene) so [z] bajkami. 6. Atlas podpiral je nebo; jedenkrat pa je je podpiral (*pass.*) Herkules [s svojima] ramama. 7. Kedar ste obleko raztrgali, skrbite, da (*ut*) se kmalu zakrpa; kajti škoda (*plur.*), katere niste [v] kratkem času popravili, postaja večja (= se množi). 8. Cicero pripoveduje, da je zasledil grob Archimedov od vseh stranij ograjen in [s] trnjem obrasten (= oblečen). 9. Krečani so verovali, da je njihove (*suus*) zakone Juppiter sam potrdil (*pass.*) 10. Sp. Postumija, ki je bil, premagan od Samničanov, neugoden mir sklenil, so sodržavljeni zvezanega sovražnikom izročili. 11. Plato poroča, da je Sokrates vesel in rad strup izpil (= črpal). 12. Prepozno spoznali (= čutili) so Karthazani, da so nespametno zavrgli Hannibalove nasvete. 13. V (= o) najvažnejših in največih rečeh se modrijani [še] nikdar niso skladali. 14. Mnoge reči, ki so bile od prirode zakrite, našel je človek (*plur.*) [z] bistrostjo [svojega] duha. 15. Ko je bil Lysander zvedel, da so zapustili Athenci svoje ladije skoro prazne, sklenil je jih napasti in potopiti. 16. Ko sta bila Romulus in Titus Tattius zavezo sklenila,² vsprejeli so se Sabinci v rimsko državo. 17. Slišali ste, da je gaganje gosij [iz] spanja (*ablat.*) vzbudilo (= izzvalo) na Kapitoliji zaprte Rimljane. 18. Dobro je spal tisti, ki ni čutil, kako slabo [da] je spal.

§ 41. ¹Gl. str. VII., 26. — ²Kateri izrazi služijo Latincu za ta pojem?

Verba deponentia.

§ 42.

Prva konjugacija.

1. Herkules ubil je mnogo roparjev, ki so bili potnike zalezovali. 2. Platona občudoval in ljubil je Dion tako, da se mu je ves (= sebe celega) izročil. 3. Kateri kralji ladijali so proti (*ad*) Troji ugoditi hoteči Atrejévičema? 4. Znano je, da je poskusil Alexander osvojiti silno kraljestvo persijansko s 35000 vojaki. 5. Kedar so nam pretile nevarnosti, prosili smo Boga, da (*ut*) naj nam pomaga, in vselej nam je pomogel. 6. Prijatelji so nagovarjali Dareja, da (*ut*) naj Graecijo pod svojo oblast spravi. 7. [V] peloponneski vojski pustošili so Athenci pogostokrat obrežja Lacedaemoncev in njih zaveznikov. 8. Morda še niste slišali, da so Syrci ribo po božje (= [kot] boga) častili. 9. Velike reči podjeti hoteč premišljaj, kdo [da] ti bode pomagal. 10. Poroča se, da so Furije podile in preganjale Oresta, ki je bil svojo mater ubil. 11. Ko je bil poveljnik vojake ohrabil, da (*ut*) naj se pogumno bojujejo, dal je znamenje [na] boj (*genet.*) 12. Ker si me bil v moji bòli tolašil, prosil bodem Boga, da (*ut*) te obdari (= poplača) [z] največimi dobrinami.

§ 43.

Druga konjugacija.

1. Katilina je bil svojim tovarušem morja in gore obljubil. 2. Dognano je, da [si] je bil Cicero pridobil mnogo (*bene*) zaslug za (*dē*) domovino. 3. Mi vsi bi se te bili usmilili, ko bi bil svoj greh priznal. 4. Ako se grehov (*accusat.*) svojih izpovemo,¹ bode se nas Bog usmilil. 5. Ni ti neznan, [s] koliko (= katero) pravičnostjo in nesebičnostjo [da] sem zaveznike branil (= varoval) in pokrájino upravljal. 6. Tistim, ki so gledali [na] Sokratovo zunanost, se ni zdel velik mož, tistim pa, ki so bili njegove pogovore poslušali, najmodrejši. 7. Znano je, da so med vsemi Grki starce najbolj spoštovali Sparčani. 8. Zdravniki ne tajijo, da narava sama največ boleznij (*dativ.*) ozdravi. 9. Caesar je bil pri svojih prijateljih v večji nevarnosti, kakor je bil sam menil. 10. Cicero je priznal, da so mu prav

§ 43. ¹ *Futur. exactum.*

veliko pomogli (= ga podpirali, *pass.*) stari pisatelji. 11. Da si se revežev usmilil (= usmilivši se biti), naklonilo (= pripravilo) ti bode božjo dobrohotnost. 12. Jugurtha obljubil je Bocchu tretji del svojega kraljestva, ako bi Rimljani, prisiljeni [po] njegovi pomoči Afriko zapustili.² 13. Ko (*postquam*) je Themistokles menil, da so poslanci lacedaemonski že v Athene dospeli, izjavil je pred³ njihovo gosposko in senatom prav prostodušno (= prosto), da so Athenci [na] njegov (*suus*) nasvet (*ablat.*) mesto [z] zidovjem ogradili.

§ 44.

Tretja konjugacija.

1. [Po] slogi rasla je rimska država, [po] neslogi je razpala. 2. Lacedaemonci poslali so v Athene tri poslance, ki so bili najvišje častne službe opravljali. 3. Attikus posnel je kratko in prav skrbno vso zgodovino¹ [v] jedni knjigi. 4. Poslanci germanski (= Germanov) so rekli, da se bodo po treh dneh k Caesarju vrnili. 5. Znano je, da je Epaminondas prav lahko ubožnost prenašal. 6. Pretrpevši mnoge nezgode na morji vrnil se je Ulixes še le po 20 letih v svojo domovino Ithako. 7. Vedite,² da bogastva po smrti ne bode te uživali; zato se ga zdaj pametno poslužujte! 8. Plato umrl je piščo v 81. letu svoje dobe. 9. Sokrates umreti hoteč je velel, da naj Kriton Aeskulapiju petelina žrtvuje.³ 10. Vojaki, ki so bili [po] mnogih ranah oslavljeni, [na tla] popadali, ponovili so bitko, oprši se [na] sčite (*ablat.*) 11. Da-si zdravniki pogostokrat izprevidijo, da bode bolnik umrl [za] boleznijo (*ablat.*), katera se ga je prijala (= [v] katero je zapleten), mu tega vendar nikdar ne povedô. 12. Premnogi so že tožili o zavisti prirode, češ da je dala⁴ človeku tako kratko življenje. 13. Pre-ganjajoč Mithridata prodril je Pompejus v najskrajniše⁵ dežele. 14. L. 58. pr. Kr. napal in premagal je Caesar Ariovista, s katerim se je bil dolgo zastoj o galskih zadevah (= rečeh) pogovarjal.

§ 45.

1. Rojeni smo, da umerjemo, umerjemo pa, da se znova rodimo. 2. Pisatelji pripovedujejo, da se ni Sokrates nikdar jezil. 3. Nič ni ljubeznivišiga¹ od kreposti; kajti kedar to dosežeš,² bodo te vsi

² *Cōniunct. plusquamperfecti.* — ³ *Apud!*

§ 44. ¹ *Memoria rerum.* — ² *Imperat. futūrī.* — ³ *Cōniunct. imperfecti.* —

⁴ *Cōniunct. plusquamperf.* — ⁵ *Ūltrā; superlat.*

§ 45. ¹ *Gl. str. VII., 27.* — ² *Futūr exactum.*

spoštovali. 4. [Od] ran (*ablat.*) utrujeni umaknili so se vojaki na hrib, ki je bil blizu 1000 korakov oddaljen od mesta, kjer se je bojevalo. 5. Zdramivši se navadno pozabimo, kar smo bili sanjali. 6. Ne bili bi tožili, ko bi bili dobili (= dosegli), kar ste upali. 7. Nepos pripoveduje, da je Attikus razžaljenje (= krivde) raji pozabil ko maščeval. 8. Razne vrste mučil zmisli [si] je okrutnost človeška. 9. O da bi tega ne bili nikdar pozabili, kar smo bili jedenkrat zapamtili. 10. Maščevati hoteč kako krivdo drži se (= sledi) pravil (*accusat.*) vere, pozabiti je boljše ko maščevati. 11. Alcibiades napel je vse moči (= napel se je [z] vsemi močmi), da bi občno (= vseh) pohvalo dosegel. 12. Scythje hranili so se [z] mlekom in medom. 13. Ker sem bil primerno priložnost dobil, potoval sem z nekaterimi prijatelji v Italijo. 14. Regulus bil se je s Karthažani pogodil, da (*ut*) se bo v Afriko vrnil,³ ako bi ne mogel od rimskega senata miru doseči.

§ 46.

Četrta konjugacija.

1. Posnemajte Epaminondo, ki ni niti¹ [v] šali lagal. 2. Filippus, kralj macedonski, bil je v vojski ubit, katero je bil zoper Persijane osnul. 3. Ako boš svoje veselje (*plur.*) s prijatelji delil,² bodo tudi sami svoje veselje (*plur.*) s teboj delili. 4. Polastivši se vladarstva, pregovoril je Agesilaus Lacedaemonec, da naj pošljejo³ vojsko v Azijo ter napadejo³ kralja persijanskega. 5. Konsula rimska sta pogosto žrebala, kateri (izmed obeh) [da] naj odrine³ v vojsko, kateri (izmed obeh) doma upravlja³ državo. 6. Ko bi bili to, kar ste rekli, sami izkusili, bili bi vam radi pritegnili. 7. Da so Epikurovci vse reči [po] veselji merili, vam ni neznano. 8. [Le] začni; ako bodeš dobro začel,² izkusil bodeš moč trdne volje. 9. Ko se je bil Metellus pri mestu Cirti utaboril, pričakoval je vojni kraljev Jugurthe in Boccha. 10. Izkusivši tvoje prijateljstvo nismo se ti nikoli laskali, ampak govorili smo vsigdar resnico (= resnično). 11. Nikoli⁴ ni⁴ nič brez Boga nastalo in nič ne bode (nastalo). 12. Prava dika izvira iz čednosti same. 13. Ko je solnce vzhajalo, vrnilo so se ogleduhi v tabor ter naznanili, da so sovražniki že do Rhena prodrli. 14. Ko je bil Hannibal rimsko vojno zagledal, velel je vojakom, da naj jo napadejo.³

³ *Cōniūnctiv. imperfecti.*

§ 46. ¹ *Nē — quidem.* — ² *Futūr. exactum.* — ³ *Cōniūnctiv. imperfecti.* —

⁴ V lat. = kedaj; gl. str. VI., 21.

§ 47.

Verba semideponentia.

1. Znano je, da se je drznil Caesar dvakrat Rhen prekoračiti. 2. Sparčani so običavali pojoč(i) iti (= odriniti) v bitko. 3. Vsi državljani so se zelo veselili, ker se je bil kralj srečno (= neoškodovan) vrnil iz vojske. 4. Nezaupajoč¹ svojim močem sklenil je Jugurtha udati se, ko ga je Metellus, poveljnik rimski, pritiskal. 5. Deseti legiji bil je Caesar posebno naklonjen ter ji je zaradi (njene) hrabrosti največ zaupal. 6. Odobedovavši in napivši se ne delamo radi. 7. Komu naj verujemo, ako ne prisegšim? 8. Q. Fabija so izprva mnogi zasmehovali (*pass.*), ker si ni bil upal s Hannibalom bojevati se. 9. Obljubil si mi bil, da prideš (*futūr.*) odkosivši (= odobedovavši) k meni; a čakal sem te zastonj. 10. Brali ste, da je običaval Lacedaemonec Lysander reči: Lacedaemon je najčastniše bivališče starosti. 11. Grki, ki so bili svoje ladijevje pri Artemisiji postavili, niso si upali ondi ostati, ker so se bali velikega števila Xerxovih ladij. 12. Ako mojim besedam niste zaupali, bodete vendar zaupali svojim očem. 13. Nikdar se nisem bolj veselil, kakor [takrat], ko² sem se prvič v šoli učil.

§ 48.

Okrajšane in skrčene oblike.

1. Glej (= stori), da (*ut*) svoje zdravje varuješ. 2. Govori vselej resnico (= resnično), kajti če se jedenkrat zlažeš,¹ ne bo se ti verjelo tudi resnico govorečemu. 3. Koga ste kedaj bolj ljubili ko svoje starše? 4. Vsi poznate življenje Hannibalovo in ste mi njegovo zgodovino pogostokrat pripovedovali. 5. Kdo bi bil dejanja Achillova slišal in ne hvalil njegove hrabrosti? 6. Dolgo te je mučila bolezen; ko bi se bil bolj varoval, bil bi jo morda prej odstranil. 7. Attikus živel je s Q. Gellijem, s katerim se je bil v šoli seznanil (= katerega je bil v šoli spoznal), tako prijateljski, da je njiju prijateljstvo raslo do najskrajniše starosti. 8. Ko bi bil (ti) svojo vest poslušal, ne bil bi grešil. 9. Cicero je bil zarotnike [s] smrtjo kaznil; zato [pa] so ga pozneje v prognanstvo poslali taisti državljani, katere je

§ 47. ¹ *Particip. perfecti.* — ² *Cum* — tukaj z indikativom.

§ 48. ¹ *Futūr. exactum.*

bil [s] tem dejanjem iz največje nevarnosti rešil. 10. Vi bi ne bili navajeni tako dolgo spati, ko bi ne bili lenobi bolj stregli kakor zdravju. 11. Rimljani niso nehali vojskovati se s Pyrrhom, predno [ni] bil Italije zapustil. 12. Vsi te bodo ljubili (*pass.*), ako bodeš prej sam vse ljubil.¹ 13. Slišal si zapovedi [svojih] staršev; glej (= stori) tedaj, da (*ut*) se jih držiš (= je slediš). 14. Znano je, da si je 7 mest prisvajalo² Homerja [za] svojega sodržavljana. 15. Grajal si druge, da bi bil sam hvaljen; a učitelj te bode kaznil (*pass.*) 16. Mnogo slišati³ in videti³ donša (= ima) veliko korist. 17. Mnoge reči so začeli [tisti], ki so bili pred nami, pa vseh niso dovršili.

§ 49.

Coniugatio periphrastica.

1. Katilina je dolgo prikrival, kaj [da] hoče storiti.¹ 2. Izpovedati moraš, kaj [da] si hotel reči. 3. Ko je hotel Filippus kraljestvo persijsansko osvojiti, usmrtil ga je (*pass.*) neki Pausanias v Aegah. 4. Kdo [izmed] nas ne bi bil hotel rad pretrpeti smrt za domovino? 5. Bolnim otrokom obetajo starši mnogo, česar ne [nameravajo] storiti. 6. Ne zahtevaj ničesar, kar bi bil sam hotel odreči² proščemu, ne odreci ničesar, kar bi bil hotel sam zahtevati.² 7. V bolnih telesih se ne sme nič pustiti, kar bi utegnilo (= kar hoče) škodovati. 8. Govori vselej resnico, da ne boš³ moral grajan biti. 9. Tistemu, ki se je zlagal, se pozneje ne bo smelo verjeti. 10. Dognano je, da morajo vsi ljudje umreti (= da je vsem ljudem umreti). 11. Ko bi ne vedel, kaj [da] se ima¹ izbegavati, bi se morala tvoja dela manj grajati. 12. Zdravnik mora najprej gledati (= videti), kaj [da] se ima zdraviti, potem (še le), kako. 13. Nikdar ne bi bil moral (ti) kaznjen biti, ko bi bil hotel poslušen biti naukom (= zapovedim) svojih staršev. 14. Athenci morali so se sami vojskovati z brezštevilnimi četami Persijanov, ker jih niso drugi (= ostali) Grki podpirali (*pass.*) 15. Čegava sreča je bila kedaj tako stalna (= trdna), da se ni imel⁴ ničesar bati (= da se mu ni bilo⁴ nič bati)?

§ 48. ¹ *Futūr exactum.* — ² *Repeto* 3., *ivi* (*ii*), *itum.* — ³ *Infinitiv. perfecti.*

§ 49. ¹ *Imperfectum.* — ² *Indicat. perfecti.* — ³ V latinščini *praesens.* —

⁴ *Coniunct. perfecti.*

Iz zgodovine.

§ 50.

O Alexandru Vélikem.

Ko je bila Ada, kraljica karijska (= Karije), najslastniše jedi s kuharji vred (= samimi) Alexandru v dar¹ poslala, odgovoril je ta, da ima (on) sam boljše kuharje: za zajutrek predsolnčen hod, za obed zmeren zajutrek.

Ko je bil Alexander nekoč poskusil pridobiti si naklonjenost Macedoncev [z] darovi, okregal ga je njegov oče [s] temi-le besedami: Kako moreš upati, da ti bodo zvesti tisti, katere si [z] denarjem si pridobil.² Vedi,³ da se ljubezen ne kupi [z] zlatom, ampak [s] čednostimi!

Ko je nekoč Alexander velel (*rogāre*) Dijogenu cyniku (*accūsāt.*), da naj pove,⁴ če [mu] je česa (= kaj) treba,⁴ odgovoril je ta: Zdaj-le [stopi] malo na stran (= od solnca). Kralj bil je namreč solnčajočemu se modrijanu na poti (stal). Ko je to slišal, pravijo, da je Alexander rekel: Ko bi ne bil Alexander, bi bil rad Diogenes.

Istemu kralju macedonskemu so Korinčani, ko je bil vshod zmagal, po (*per*) poslancih čestitali ter ga [s] svojim državljanstvom obdarili. Ko je bil Alexander izsmehaval ta način (= vrsto) počastitve, reče jeden izmed poslancev: Še⁵ nobenemu drugemu nismo državljanstva dali kakor tebi in Herkulu. Na to pa je Alexander rad vsprejel (ono) čast in⁶ se ni⁶ toliko (= tako) obziral [na] one, kateri so mu (*sibi*) državljanstvo dajali,⁴ ampak komu [da] so [je] bili dali.⁷

V bitvi pri Issu so med drugimi tudi mater in soprogo in dve hčeri Darejevi ujeli (*pass.*) Ko je bil Alexander slišal, da so one zelo pobite in da Dareja kot (*tamquam*) mrtvega oplakujejo, poslal je Leonnata, ki naj bi jih potolažil ter jim oznanil, da Dareus živi. Drugi dan (*ablat.*) se jim je javilo, da prihaja Alexander sam [k njim], in malo potem stopi s Hefaestijonom v njih šotor. Ker je bil ta [v] rasti Alexandra prekašal, mislile so kraljice, da je on kralj, ter so ga spoštovale [po] svoji domači (= očetovski) šegi. Potem ko so bili Sisygambo, mater Darejevo, zmote spomnili (*pass.*), vrgla se je

§ 50. ¹ V lat. sam dativ. — ² *Cōniūctiv. perfecti.* — ³ *Imperāt. futūri.* —

⁴ *Cōniūct. imperfecti.* — ⁵ *Unquam* (ki bodi druga beseda v stavku). — ⁶ In ne = *neque.* — ⁷ *Cōniūctiv. plusquamperf.*

pred Alexandra na kolena izgovarjaje svoje neznanje. Kralj pa je rekel prijazno jo [z] roko vzdigaje: Nisi se zmotila, mati, kajti i ta je Alexander.

Verba anómala.

§ 51.

Edo in fero.

1. Naš služabnik jé taisto, kar mi jemo. 2. Človek naj jé, da živi, [a] naj ne živi, da jé. 3. Sokrates je običaval reči, da mnogi ljudje živijo, da jedo in pijejo, on pa da jé in pije, da živi. 4. Radi bi jedli to jed, pa je nikdar nismo mogli dobro prebaviti. 5. Najnesrečniši je tisti, ki, kedar želi jesti, nima, kar bi jedel.¹ 6. Jejte in pijte vselej zmerno! 7. Pravijo, da so snedeni strupovi manj nevarni ko izpiti. 8. Pesniki pripovedujejo, da so Prometheju na gori Kaukasu [na] skalo² priklenjenemu vsak dan jastrebi jetra izjedli (*pass.*) 9. Ennius nosil je zelo potrpežljivo dve bremeni: starost in uboštvó. 10. Kar bode usoda prinesla, prenašali bodemo [z] mirnim³ srcem. 11. Navada nas uči prenašati težave. 12. Vsaka njiva, ki se obdeluje, ne prinaša sadu. 13. Nikdo ne more reči, kake bòli [da] bo (ne)kedaj prenašal. 14. Pomagajte (= prinesite pomoč) radi nesrečnim in nedolžnim! 15. Usoda se ima prenašati ravnodušno (= [z] ravno dušo). 16. Kar se da (= more) prenesti, prenesli bodemo. 17. Kdo bi ne prenašal rad največih težav in nevarnostij za blagor domovine? 18. Xenofon poroča, da je Sokrates ranjenega Alcibijada iz bitke nesel.

§ 52.

Composita glagola fero; tollo 3. sustuli, sublātum.

1. Epikurus stavlja zmerno hrano nad obilno (= predpostavlja obilni). 2. Dobro, ki se nam more dati, se nam more tudi odvzeti (= odnesti). 3. Kraljevanje (= kraljestvo) se je izprva najpravičnim in najmodrejšim možem izročevalo. 4. V vseh rečeh daje se ti prednost (= se predpostavljaš), ker si največ k veselju svojih staršev pripomogel (= donesel). 5. Aristides zapustil je komaj [toliko], [s] čimur (*unde*) bi se [mogel] pokopati (= iznesti).¹ 6. [Hoteč] se z vojsko vzdigniti nad Grke napravil je Xerxes most črez (*in*) Helles-

§ 51. ¹ *Cōnūctiv. praesent.* — ² Sam ablativ. — ³ *Aequus 3.*

§ 52. ¹ *Cōnūctiv. imperfecti.*

pont, da bi svoje čete prepeljal.¹ 7. Verres je bil odnesel vse zlato in srebro, kar ga (= katero) je bilo v mestih sicilskih. 8. M. Kurius Dentatus se ni dal (= mogel) ganiti, da bi vsprejel¹ zlato, od Samničanov [mu] ponujeno. 9. Kdor bi vse, kar stori, navračal le na slast, moral² bi se primerjati z živalimi. 10. Prenesli ste mnogo³ večje težave, kakor je bodemo mi kedaj prenesli. 11. Govorica pripoveduje, da je bil Herkules zavoljo svoje srčnosti v nebo povzdignen. 12. Primerite velbloda s konjem; [v] katerih rečeh⁴ se razlikujeta? 13. Znano je, da je prenašal Marius največje telesne (= telesa) bolečine brez kakega glasu. 14. Zakone odpraviti morejo tisti, ki so je dali. 15. Sulla odpravil je mnoge zakone, ki so bili ugodni [prostemu] narodu. 16. Stari običavali so obljube delati [s] povzdignenimi rokami. 17. Tisti narodi, ki so bili v vojski kruti in nečloveški, morajo² se odstraniti (= odpraviti), kakor (*ut*) so Rimljani odstranili Numancijo in Karthagino. 18. Ko je bila došla (= donesena) vest o prihodu kralja persijskega, ki se je bil z vojsko vzdignil nad Grke, svetoval je Themistokles Athencem, da naj spravijo¹ sebe in vse svoje [reči] na ladije.

§ 53.

Volo, nōlo, mālo.

1. Pesniki hočejo ali koristiti ali zabavati. 2. Ne hoteti, kar starsi hočejo, je nespametno in hudobno. 3. Dobri ljudje raji hočejo sovraštva pozabiti, kakor [jih] maščevati. 4. Nikari (= ne hoti) tega hoteti, kar se ne da (= more) učiniti. 5. Hvale vredno (= hvala) je, škoditi moči ali ne hoteti. 6. Kaj drugega (= drugo) je hoteti,¹ drugo storiti.¹ 7. Assyrci niso hoteli dalj [časa] pokorni biti kralju Sardanapalu, ker je raji hotel² biti ženska kakor mož. 8. Samničani hoteli so podkupiti Kurija Dentata, toda on ni hotel odstopiti od poštenosti. 9. Kar bodeš ti hotel,³ bodemo tudi mi hoteli, česar (= kar) ne bodeš ti hotel,³ [tega] tudi mi ne bodemo hoteli. 10. Izbegaval bi nebo Faethon, ko bi živel, in ne hotel bi se dotakniti konj, katerih (*accusat.*) si je bil nespametno želel. 11. Star je oni zakon pravega in pravičnega prijateljstva, da naj prijatelji vselej taisto hočejo, taisto nočejo. 12. Kar morete sami storiti, nikarite (= ne hotite) drugim izročati. 13. Kar ste [kot] dečki hoteli, [tega kot] starci ne bode te hoteli. 14. Vsak raji graja (= raji hoče grajati) ptuje napake ko svoje

² Brez glagola *dēbeo* 2.! — ³ Gl. str. IV., 9, f. — ⁴ Sam ablativ.

§ 53. ¹ *Infinitiv. perfecti.* — ² *Imperfectum.* — ³ *Futur. exact.*

15. Ako hočeš, da te [ljudje] ljubijo, ljubi! 16. Tiste, ki niso bili hoteli male (= lahke) krivice prenesti, zadele (= obsule, *pass.*) so pogosto največje (= najtežje) nesreče.

§ 54.

Eo, queo, nequeo.

1. Kamor koli boš šel, sledila te bo senca. 2. Do lepih častij kreposti se ne pride (= gre) brez težav, kajti pred krepost postavili so bogovi znoj. (3. Idite, prijatelji; čas je oditi (= odhajanja). 4. Meseci idejo in se vračajo, mi [pa] se ne bomo vrnili, kedar bomo mrtvi.¹ 5. Pogosto morajo posamezni prestati največe nevarnosti, da ne poginejo vsi (= vesoljni). 6. Lastovice in drugi ptiči odhajajo [v] zimskih mesecih. 7. Ura, ki je minila, se nikdar ne povrne (*futūr.*) 8. Štoklje oditi hoteče zbero se na določenem kraji (*accūsāt.*); kedar se vrnejo, poiščejo [si zopet] stara (= taista) gnjezda. 9. Zelo dvojljivo je, se li (*num*) bode kedaj vrnila zlata doba. 10. Učenci naj hodijo radi v šolo, kakor smo mi radi hodili (*imperfect.*) 11. Iz vojske z zmagovito vojno vračajočega se vojskovodjo vsprejeli so (*pass.*) sodržavljeni [z] najvišjimi častmi. 12. Ciceronu vračajočemu se v Italijo šla je velika množica ljudij naproti. 13. Alcibijadu poslala je (*pass.*) athenaska gosposka v Syrakuse vest, da naj se domu vrne.² 14. Zidovje mesta Tyra obdajalo je morje. 15. Ni vse na prodaj, kar pride na (*ad*) trg. 16. Posestva onih, katere je bil Sulla izobčil, so se prodala. 17. Povej mi, kdo [da] more zvezde neba šteti. 18. Caesar je bil [*sicer*] Rhen prekoračil, pa Germanov [si] ni mogel podvreči. 19. Ako bodo zakoni na prodaj, [moral]a bo država poginiti. 20. Česar pamet ne more, [to] pogosto ozdravi čas (= odlog).

§ 55.

Fio, fieri, factus sum.

1. Brez pameti se nič ne more prav vršiti (= zgoditi). 2. Največ zlega dogaja se človeku od človeka. 3. Kolikrat [da] postajajo iz neprijateljev prijatelji, morete sami izprevideti. 4. Zveze sklepile so se pri starih Rimljanih [z] različnimi pogoji, pa vse [na]¹ jeden

§ 54. ¹ *Futūr. exāct.* (*obeo, -ire*). — ² *Cōniūct. imperfecti.*

§ 55. ¹ Sam ablativ (*modi*); (gl. § 5. A.²)

način. 5. Ko bi se vse zgodilo, kar ti želiš, zgodilo bi se mnogo, česar drugi ne želijo. 6. Bog sam ve, kaj se godi, kaj se je zgodilo [in] kaj se bo zgodilo. 7. Kdor krivca podpira, postane (*futūr.*) sam deležnik krivde. 8. [Po] grozovitosti tridesetih samosilnikov se je zgodilo, da so mnogi Athenci raji hoteli² prenašati bedo prognanstva kakor strah v domovini (= domači strah). 9. Pričakovali smo, da se bo zgodilo, kar se je zgodilo. 10. Postali bi mnogo³ boljši, ko bi se [kot] dečki navajali pridnosti in pobožnosti. 11. Vidimo, da ogrevajo solnčni (= solnca) žarki zemljo (*pass.*) 12. Jaz bi ne omajeval tvojega sklepa, ko bi s tem (= [s] to rečjo) ne učinil, da se zgodi² volja tvojega očeta. 13. V pijanosti (= vinu) se je že mnogo hudobij odkrilo. 14. Človek je ukrotil (*pass.*) živali, ki so bile divje (= neukročene) rojene. 15. [Z] velikim veseljem me je navdalo (*pass.*), da (= ker) si od mene opomnjen storil, kar se je moralo storiti. 16. Umor Caesarja zvršil (= zgodil) se je v senatu; [a] ne bil bi se zvršil, da⁴ se je Caesar [po] pismu opomnjen zadosti varoval.

Verba defectiva.

§ 56.

Coepti, meminī, ōdi.

1. Germani so bili začeli sovražiti P. Quinktilija Vara ošabnost ne manj ko njegovo okrutnost. 2. Pomni, da si človek! 3. Sramotno je reč dobro začeto slabo končati. 4. Ne moreš sovražiti, ako ne bodeš samega sebe sovražil. 5. Dobri otroci pomnili bodo vsigdar dobrot, ki so jih od [svojih] staršev prejeli. 6. Ne zabite (= pomnite), da se ima pravičnost tudi proti najnižjim izpolnjevati (= ohraniti)! 7. Hannibal je bil prisegel, da bode vedno sovražil Rimljane. 8. Proročišča so se kmalu začela zaničevati. 9. Grajajmo napake človeške, a ljudij samih ne sovražimo! 10. Demeņax vprašan, kedaj [da] je začel filosofovati, odgovoril je: Kedar sem začel samega sebe spoznavati. 11. Opominjam vas, da¹ se ne¹ bójite smrti, da¹ ne¹ sovražite življenja. 12. Ne zabite (= pomnite) potrpežljivo prenašati breme ubošva. 13. Ne smemo tako ljubiti, kakor² da² bi kedaj [hotel] sovražiti. 14. Petelijo, mesto bruttijsko, dobil (= vzel; *pass.*) je

² *Cōiunct. imperfecti.* — ³ Gl. str. IV., 9, f. — ⁴ Da — tukaj = ko bi (se bil varoval).

§ 56. ¹ Ne (s konjunktivom). — ² Ut sī (s konjunkt. *praesent. cōiungāt. periphrast.*)

nekoliko mesecev (*ablativ.*) potem, ko (*postquam*) se je začela oblegati, Hannibalov podpoveljnik [z] orožjem. 15. Kogar se ljudje bojé, tega sovražijo in ne hočejo samo, ampak [si] tudi prizadevajo, da pogine.

§ 57.

Aio, inquam, fārī in dr.

1. Pravijo, da je običaval Lacedaemonec Lysander reči, da je v Lacedaemonu najčastniše bivališče starosti. 2. Aristoteles vprašan, kaj [da] je prijateljstvo, dejal je: «Jedna duša v dveh telesih.» 3. Ne brigamo se [za to], kaj da Epikurovci trdijo ali zanikavajo. 4. Krepost, krepost sama, pravim (= rečem), ustvarja (= pridobiva) prijateljstva. 5. Niti (= še-ne) [po] govoricu (= govorjenji) se ni slišalo, da je [kak] Aegypčan uvredil krokodila (*pass.*) 6. Nuj, govori, zakaj [da] si prišel (= prihajaš). 7. Epikurus je trdil, da ni nič izvrstnejšega ko brezdelno življenje. 8. Attika, najdražjega prijatelja svojega, pozdravljam (= dajem pozdraviti). 9. Zdravi ostanite in bodite srečni! 10. Pišite (k) nam česče, prosimo. 11. Jedino to, prosim, odpusti mi, oče! 12. Prijatelj, podaj mi (= sem daj) desnico! 13. Svečeniki Juppitra Hammona šli so Alexandru Vêlikemu naproti ter so klicali: «Pozdravljen bodi (= zdrav bodi), pravi potemec Juppitrov!» 14. Pravijo, da ljudje v ptujih zadevah več vidijo kakor v svojih. 15. Poberi se, lažnivec (= lažnivi človek)! tvojim besedam ne verujemo (= nimamo nobene vere). 16. Ko je bil Krates, kakor pravijo, videl mladeniča na skrivnem se sprehajajočega, vprašal ga je, kaj [da] ondi sam dela¹. «Seboj govorim», reče oni. Krates pa mu deje: «Varuj se in skrbno pazi, da ne govoriš s hudobnim človekom!»

Verba impersonalia.

§ 58.

1. Meseca aprila¹ je mnogo snežilo in deževalo. 2. Brž ko se je zdanilo, spodobi se vstati. 3. Ker se bliska in grmi, ostali bodemo doma. 4. Idite domu, kajti že se je zvečerilo! 5. Kar se ne spodobi, svobodno vam je vselej opustiti! 6. Ne sramujte se priznati svoje napake! 7. Alexander se je kesal, da je Klita umoril (= umorivši

§ 57. ¹ *Cōiūct. imperfecti (facio 3.)*

§ 58. ¹ Gl. str. III., 9. c.

biti). 8. Govorniku se nikakor ne spodobi jeziti se. 9. Človekoljubnim bogatinom se bodo vsigdar smilili reveži. 10. Mnogo ložje prenašamo to, česar se sramujemo, nego to, kar nas mrzi. 11. Redko [kedaj] se pripeti, da hočejo vsi to isto, a če se zgodi, [potem] more iz te sloge le dobro izhajati. 12. Ni do tega, kdo izmed vas [da] je najbogatejši, ampak kdo [da] je najboljši. 13. Mnogo je na tem, kaj in kje (= [na] katerem mestu) kdo govori. 14. Katilina se ni sramoval priti v senat, da-si je bilo očitno, koliko [da] je² v vseh domoljubih (= dobrih) sovraštvo do njega. 15. Bolje je umreti ko sramotno živeti. 16. Kaj ti koristi, [da] si dolgo živel,³ če si [pa] slabo živel? 17. Demosthenes rekel je Athencem, da je tisočkrat⁴ bolje umreti, ko [pa] Macedoncem služiti. 18. Ako sodniki zatoženca niso mogli niti oprostiti niti obsoditi, ker reči niso prav (= dosti) spoznali, rekli so: «Ni jasno.»

Basni.

§ 59.

1. Lisica in levinja.

Lisica očitala je levinji, (češ) da rodi¹ le jednega mladiča. Levinja pa ji odgovori: «Jednega, a leva.»

2. Volk in žerjav.

V žrelu volkovem obtičala je bila kost. Tedaj najme [za] plačo (*ablat.*) žerjava, da bi mu jo (= ono) izvlekel. [Zavoljo] dolgega (= dolgosti) vratu učinil je žerjav to prav lahko. Ko pa je zahteval plačo, reče volk smeje se in [z] zobmi škripaje: «Mar se ti zdi majhna plača, da (*quod*) si svojo glavo neškodovano iz žrela volkovega potegnil (= izvlekel)?»

3. Kaznjena požrešnost.

Ko je plaval pes skozi reko, nesoč (= odnašajoč) meso, zagleda² (= vidi) v zrkalu vodnem (= vode) svojo podobo. Misleč, da nese (= odnaša; *pass.*) drug pes drug plen, hoče² mu ga iztrgati. Ko pa gobec (= usta) odpre,² pade mu ven in se potopi tudi ono meso, katero je držal, tako da [zdaj] ni nič imel.

² *Cōniūct. imperfecti.* — ³ *Infinitiv. perfecti.* — ⁴ *Sēscentiās.*

§ 59. ¹ *Cōniūct. imperfecti.* — ² *Indicāt. perfecti.*

4. Kragulj in golobje.

[Iz] strahu³ [pred] sokoličem⁴ prosili so golobje kragulja, da naj jih (*sē*) brani. Oni prikima² in vsprejmejo² ga (*pass.*) v golobnjak. Ali [na] jeden dan⁵ napravil je večje klanje, kakor bi bil mogel sokolič storiti [v] dolgem času. — Hudobnežev varstvo se [ima] vsigdar izbegavati.

5. Lisica in grozd.

Lačna lisica prišla je v vinograd. Ko je zagledala ondi prav lep grozd, posezala je [po njem] skakajoč na vse pretege (= [z] največimi močmi). Ker ga pa vendar ni mogla doseči, rekla je odhajajoč: «Še ni zrel; grenkega [pa] nočem vzeti.»

6. Kukavica in škorec.

K skorcu, ki je bil iz kletke izletel, pristopi² kukavica poizvedeti hoteča, kako (= kaj) da sodijo ljudje v mestu o njenem (*suus* 3.) petji. «Kaj pravijo», reče, «ljudje o slavci?» Oni odgovori: «Zelo se hvali petje slavčevu.» «Kaj o škrjanci?» «Tudi njegove pesni mnogi [zelo] hvalijo.» «Kaj o prepelici?» «Ne manjka jih (= ne manjkajo), ki se vesele⁶ tudi glasu prepeličinega.» «Kako (= kaj) pa o meni sodijo?» «Tega», reče škorec, «ne morem povedati, kajti nikjer ni bilo o tebi govora.» Jezna odide² kukavica ter sklene² odslej⁷ vsigdar [glasno] klicati⁸ svoje ime, da bi abotni ljudje poznali kukavico (= bi ne bili neznajoči kukavice).

Particulae.

§ 60.

I. Adverbia.

1. Po dnevi sveti solnce, po noči luna. 2. Podpiral sem te sam o sebi, a zastonj. 3. Kdor je jedenkrat brez kazni lagal, lahko češče laže. 4. Sokrates je izvrstno govoril (= razpravljal) o nesmrtnosti duše. 5. Mnogi brzo snujejo naklepe, a [jih] takoj v nemar puste (= zapuste). 6. Star latinski pregovor veli (= je): «Pozno prišedšim¹

³ *Ablat. causae.* — ⁴ *Genetivus obiectivus.* — ⁵ *Ablat. temporis.* — ⁶ *Cōiūctiv.*
— ⁷ *In posterum.* — ⁸ *Ēvoco* 1.

§ 60. ¹ V lat. *participium praesentis.*

kosti!» 7. Mnogi sicer dobro govorijo in spretno pišejo, a slabo živé. 8. Nevarnosti moramo drzno na-se vzeti, ako se jih ne moremo izogniti. 9. Drugače sodimo [kot] dečki, drugače [kot] možje. 10. Gospodarji pogosto obilno obdarijo služabnike, da bi jim (*sibi*) zvesto služili. 11. Mnoge reči se sicer težko pridobe, a lahko izgube. 12. Znano je, da slavec redko poje. 13. Kar se je nedavno zgodilo, more se kmalu znova zgoditi. 14. Slabe navade morejo se s korenino vred iztrebiti. 15. Od Boga (= po božji naredbi) prišlo je vse dobro na zemljo, a že iz davna so ljudje mnogo slabega dodali. 16. Vse državljane so po samez cenili (*pass.*) 17. Pismo, katero sem pisal (k) očetu, si ti skrivaj (= tatinski) bral. 18. Postali bodete polagoma modrejši, posebno ako se bodete vsigdar pridno učili.

§ 61.

1. Lepo svetijo zvezde, lepše luna, najlepše solnce. 2. Psi tečejo hitro, zajci hitreje, jeleni najhitreje. 3. «Sovražniki so blizu», rekel je nekdo. Reci rajši: «Mi smo blizu», odgovori Leonidas. 4. Zemlja stopi včasih bliže k solncu, najbliže [v] začetku zime. 5. Hannibal ni bil dolgo v Afriki, dalje je bil v Hispaniji, najdalje v Italiji. 6. Često so [bili] Rimljani zmagani, a dokaj (= mnogo) češče so zmagali. 7. Germani bojevali so se prav pogosto in prav dolgo z Rimljani. 8. Najboljše in najvarniše se živi, ako se krepostno (= s krepostjo) živi. 9. Po pravici so Katilino zapustili (*pass.*) vsi dobri; kajti nihče ni mogel zadosti varno z njim živeti. 10. Doslej niste dobro pisali; odslej morate bolje pisati. 11. Od kodi prihajate? Kje je vaša domovina? 12. V Italiji, tam smo doma, od ondodi prihajamo, tjekaj se pozneje vrnemo (*futūr.*) 13. Od povsodi prišli so prijatelji Ciceronu naproti; povsodi bilo je veliko veselje. 14. Koder koli si moder človek bivališče izbere, [ondi mu] je domovina. 15. Z obeh stranij so se pri Zami zelo hudo bojevali. 16. Kolikorkrat govorimo, tolikrat sodimo (*pass.*) 17. Znano vam je, da so Rimljani vsako leto po dva konsula volili.

II. Praepositiones.

§ 62.

1. Vsa vojna poginila bode zaradi nespametnosti poveljnikov. 2. Med grškimi govorniki odlikuje se posebno Demosthenes, med rimskimi Cicero. 3. Pred smrtjo, pravi Solon, ni nihče blažen. 4. Zgo-

vornost ne krasi samo onih, v katerih oblasti je, ampak vso (= vesoljno) državo. 5. Znano je, da se obrača in suče zemlja okoli [svoje] osi. 6. Poleg Boga se imajo starši najbolj spoštovati. 7. Caesar ukrotil (*pass.*) je vso Gallijo, ki je bila tostran Rhena in med oceanom. 8. Pri Platonu beremo mnogo (pisano) o nesmrtnosti duš. 9. Če je Bog z nami, kdo bo zoper nas? 10. Težje se je dal (= mogel) odvrniti Fabricius od poštenosti ko solnce od [svojega] teka. 11. Morilci nanosili so po noči okoli one kočee, v kateri je Alcibiades počival, lesa (*accūsāt. plūr*) ter so ga zažgali. 12. Caesar peljal je vojno v ozemlje Segusijavov, ki so bili prvi zunaj pokrajine rimske onkraj (= črez) Donave. 13. Mnogi divji narodi nimajo razun kož nobene (druge) obleke. 14. Rimljani so Antiojoha premagali in mu veleli tje do Taura kraljevati. 15. Nič se ne more zgoditi na tem svetu brez Boga. 16. «Od (*prae*) množice puščic solnca ne bodete videli», rekel je Persijan Sparčanu pred bitvijo pri Thermopylah.

§ 63.

1. Foeničani ustanovili so mnogo naselbin i v Evropi i v Afriki i v Aziji. 2. Brez ljubezni do ljudij ne more biti nobene ljubezni do Boga. 3. Brali ste, da so volili Rimljani svoje konsule na jedno leto. 4. Kraljica Semiramida spravila je mnogo narodov pod svojo oblast. 5. Rimski narod bil je od ustanovitve (= ustanovljenega) mesta 244 let pod kralji. 6. Pri Rimljanih morali so ujeti sovražniki pod igo iti.¹ 7. Pod začetek tega stoletja vojevale so se velike vojske. 8. V skupni boilesti o smrti Alexandra Vélikega niso se dali (= mogli) razločiti Macedonci zmagalci in zmagani Persijani. 9. Reke so izstopile nad bregove. 10. Nad svetiščem Juppitra kapitolskega stal je Juppiter sam iz zlata (= zlat) na četvorici. 11. Skoro pod isti čas prišli so poslanci od Attala, kralja pergamskega (= Pergama), in od Rhodjanov v Italijo k rimskemu starejšinstvu. 12. Sramotna je smrt na begu, slavna v zmagi. 13. Verra ni nikdo videel na potovanji kedaj na konji sedečega; nosili (*pass.*) so ga v nosilnici; imel pa je jeden venee na glavi, drugega okoli (= na) vratú.

III. Coniunctiones.

§ 64.

1. Priredni vezniki.

A. *Cōniūctiōnēs copulatiuae*. 1. Pametni mora malo govoriti in prav veliko poslušati. 2. Človek obstaja iz duše in telesa. 3. [V] dobi Caesarjevi bili so skoro vsi narodi in kralji celega zemljekroga

poslušni rimskemu senatu in narodu. 4. Modri ne bo se lotil zaradi države sramotnih dejanj in niti¹ država ne bo tega zahtevala (= hotela). 5. Že davno izginila je krepost prednikov; kmalu bode izginil tudi spomin kreposti. 6. Umrli bodemo vsi, i revni i bogati. 7. Učenosti in kreposti ne more sreča niti dati komu niti vzeti (= iztrgati). 8. I tisti ravna brezbožno, ki zapusti prijatelja v nevarnosti, i tisti, ki [ga] izda. 9. Krepost imajo (= cenijo) nekateri modrijani [za] najvišje, nekateri (= neki) celo [za] jedino dobro. 10. Cvetlice nas razveseljujejo i [s] svojo lepoto i [s] svojim vonjem. 11. Rimske države nista mogla niti Hannibal niti Pyrrhus uničiti (= prevrniti). 12. Katere ptice znajo (= morejo) i letati i plavati?

§ 65.

B, C. Cōniūctiōnēs disiūctivae et adversativae. 1. Nikdo ne more vsem služiti ali vsem dopadati. 2. Poštenjak (= pošten mož) ne bode skušal nikoli nič (= nič kedaj) [s] silo ali skrivaj dovršiti. 3. V treh ali starih dneh utegne (= more) se mnogo izpremeniti. 4. Jok je navadno učinek žalosti, včasih pa tudi veselja. 5. Lep ni bil Ulixes, a bil je zgovoren. 6. Vsi ljudje morejo srečni biti, toda [po] kreposti, ne [po] bogastvu. 7. Cicero je sicer domovino rešil, pa ni prejel za to zaslugo nobene hvale. 8. Vsi ne moremo biti bogati, dobri pa moremo biti vsi. 9. Vse naše bogastvo je v čednosti; a čednost jedina (= sama) osreči (srečnega stori) človeka. 10. Velik je bil Themistokles v vojski in ne¹ manjši o (= v) miru; vendar se ni izognil zavisti svojih sodržavljancev. 11. Srečnemu je celo najdaljše življenje kratko, nasproti pak nesrečnemu najmanjša doba² kratke ure dolga. 12. V dobi Julija Caesarja večina (= največ) Britancev ni sejala žita (*plur.*), ampak živel je [o] mleku³ in mesu.³

§ 66.

D, E. Cōniūctiōnēs causālēs et cōsecutivae. 1. Gosposki (*plur.*) moramo poslušni biti; kajti Bog sam je to zaukazal. 2. Aristida so iz domovine izgnali (*pass.*); bil je namreč pravičen. 3. Ne hrepenite [po] bogastvu, ampak [po] čednosti; kajti ono izgine (= pogine; *futūr.*), ta ostane (*futūr.*) 4. Učite se pridno; saj se [da] učenost le [s] stanovitno pridnostjo pridobiti. 5. Nikari (= ne hoti) zaničevati

§ 64. ¹ *Nē-quidem.*

§ 65. ¹ *In ne — neque.* — ² *Spatium, -ī.* — ³ *Sam ablativ.*

malega; kajti pogosto so v malem telesu skrite velike reči. 6. Vedno se hvali in se bo hvalila hrabrost Sparčanov; saj so bili najhrabrejši [izmed] vseh Grkov. 7. Spimo zmerno; kajti predolgo (= preveliko) spanje ne koristi niti duši niti telesu. 8. Sreča je nestanovitna (= negotova); tedaj ji ne bomo zaupali. 9. Lotil sem se tega dela, zato je hočem tudi dovršiti. 10. Noben narod ni bolj častil Marta kakor rimski; po pravici se tedaj imenujejo Rimljani Martovi sinovi. 11. Človek sam ima pamet; torej more tudi človek sam Boga spoznati. 12. Načelnik poslanstva iz Messane v Rim poslanega, da bi Verra hvalilo, bil je Heius; bil je namreč prvak [v] državi (*genet.*)

§ 67.

2. Podredni vezniki.

A. *Cōniūnctiōnēs temporālēs.* 1. Potem¹ ko je bil Dareus vojsko s Scythi končal, vrnil se je v Azijo. 2. Država rimska rastla je hitro, brž ko je svoboda zadobila. 3. Kakor hitro je bil Scipio v Afriko prišel, poklicali so Karthažani Hannibala nazaj. 4. Ko se je bil Caesar v Gallijo napotil, sklenili so Helvečani izseliti se iz domovine. 5. Ko je bila Karthagina razrušena, gospodovali so Rimljani tudi na morji. 6. Že so bili Rimljani sklenili vsprejeti pogoje Brenнове, kar pride² Kamillus in pobije² Gallece. 7. Živite veselo, dokler vam usoda (*plur.*) dovoljuje! 8. Predno je Hannibal Rimljane napal, razdejal je Sagunt ter [pre]strašil vse zaveznike in prijatelje rimske. 9. Nikdar niso cvetele Thebe bolj, ko takrat, kedar je bil Epaminondas državi na čelu. 10. Konsul Klaudius Nero uničil je Hasdrubala, ki je bil z novimi četami v Italijo prišel, predno se je s svojim bratom Hannibalom združil. 11. Ko je bil Mithridates dvakrat od Lukulla premagan, bežal je k zetu svojemu Tigranu, kralju armenskemu (= Armenije). 12. Cicero ostal je v Italiji, dokler [mu] je bilo svobodno. 13. Kakor hitro je videl Hannibal vse izhode svoje hiše od Rimljanov zasedene, usmrtil se je sam. 14. Bil je nekak čas, ko (= kedar) so se ljudje po poljih klatili [po] navadi³ zverij. 15. Dokler boš srečen, stel boš mnogo prijateljev.

§ 68.

B, C. *Cōniūnctiōnēs comparatīvae et cōnsecutīvae.* 1. Slava sledi kreplost kakor senca. 2. Vse se bode zgodilo, kakor bode Bog hotel.

§ 67. ¹O tem in vseh naslednjih veznikih glej pripomnje k § LXVII. — ²*Perfectum.* — ³Sam ablativ.

3. Mati Darejeva oplakovala je smrt Alexandra Vélikega tako, kakor da bi bil njen lastni sin. 4. Mnogi in [sicer] imenitni Rimljani, na primer Cincinnatus, Kamillus, Kurius Dentatus in drugi, obdelovali so polje. 5. Dobri ljudje ravnajo vsigdar tako, kakor da bi [jih] vsi videli.¹ 6. Najbolji je tisti, ki drugim tako odpušča, kakor da bi sam vsak dan grešil,¹ [in] se tako vzdržuje grehov (*ablativ.*), kakor da bi nikomur ne odpuščal.¹ 7. Živi tako z ljudmi, kakor da bi [te] Bog videl, govori tako z Bogom, kakor da bi [te] ljudje slišali. 8. Naravno je (= [po] naravi se godi), da starši [svoje] otroke ljubijo. 9. Mnogi starčki so tako slabotni, da ne morejo opravljati dolžnostij življenja. 10. Nobena reč ni tako dognana, da bi bedaki [o njej] ne dvojili (*pass.*)¹ 11. Ni dvojljivo, da je solnce mnogo večje od zemlje. 12. Kdo ne vidi (= kdo je, da ne vidi), kolika moč [da] je v čutih? 13. [Po] osebnosti Pausanijevi in pravičnosti Aristidovi zgodilo se je, da so se skoro vse države grške athenski zavezi pridružile.² 14. Nič ni tako težko, da bi se ne dalo zaslediti. 15. Po zmagi pri Thapsu Kato ni dvojil, da bode Caesar svobodo rimskega naroda uničil (ugasil), ter se je sam[ega] usmrtil. 16. Nobena hiša ni tako trdna, da bi je ne mogle¹ razprtije podreti (*pass.*)

§ 69.

D, E. Cōniūctiōnēs causālēs et condicionālēs. 1. Nikdo ne hvali domovine, ker je velika, ampak ker je njegova. 2. Največa slava Agesilajeva je bila [ta], da (= ker) je tistim prizanašal, ki so se bili zoper njega borili. 3. Ker je človeško življenje kratko, je bolje pridobiti [si] nevenljivo slavo ko [pa] bogastvo. 4. Alexander imenoval je Achilla srečnega, ker (= češ da) je dobil (našel)¹ Homerja [za] znanika svojih dejanj. 5. Miltijada, ki je bil ranjen v ječo vržen, zagovarjal² je, ker [ti] sam ni mogel govoriti, brat njegov Stesagoras. 6. Rimski narod izrekel je Ciceronu, ko je bil [ta] Katilinovo zaroto odkril, hvalo, češ da je državo rešil.¹ 7. Krepost ni zato dobra, ker se hvali, ampak hvali se, ker je dobra. 8. Ker Haeduvci sebe in svojega imetja³ niso mogli braniti zoper (*ab*) Helvečane, prosili so Caesarja pomoči (= zahtevali so od C. pomoč[i]). 9. Domovine ne bodemo izdali, če se nam ponudi vse bogastvo sveta. 10. Ako si moder, poganjal se bodeš za krepostjo, ako pa ne (*minus*), boš jeden

§ 68. ¹ *Cōniūctiv. praesentis.* — ² *Cōniūctiv. imperfecti.*

§ 69. ¹ *Cōniūctiv. plusquamperfecti.* — ² Zagovarjati koga (pred sodniki) = *causam dicere pro aliquo.* — ³ Svoje imetje = *sua, suorum* (*suus* 3.)

izmed (*dē*) mnogih. 11. Zastonj bodeš delal, ako te Bog ne bo podpiral.⁴ 12. Po zmagi pri Herakleji rekel je Pyrrhus: Če v drugo (= drugič) tako zmagam,⁴ vrnem⁵ se brez vojakov v Epirus. 13. Ko je Caesar [mrtvo] truplo Pompejevo videl, se ni veselil, češ da je nasprotnik ubit, ampak jokal je.

§ 70.

F. Cōniūnctiōnēs concessivae. 1. Če tudi je Hannibal Rimljane večkrat premagal, so ga naposled Rimljani vendar (samega) premagali (*pass.*) 2. Oresta preganjale so Furije, da-si je bil le na povelje Apollonovo [svojo] mater ubil. 3. Akoprem so se Karthažani hrabro borili, vendar niso mogli odvrniti pogube od svoje domovine. 4. Kakor naj je pogubno prilizovanje, vendar ne more nikomur škoditi, ako ne tistemu, ki je vsprejme in se ga veseli. 5. Poštenjak ne bode storil, kar je sramotno, naj-si mu tudi denarja (*accūsāt.*) in moč donese (*futūr.*) 6. Ne pozabi nikdar, da je Bog tudi pravičen, čeprav je dober. 7. Akoprem so imeli Tyrjani ladijevje, si vendar niso upali spustiti se v namorsko bitev z Macedonci. 8. Da-si se je mogel G. Kurio od Jube obkoljen rešiti, hotel je vendar rajši s svojimi umreti nego jih zapustiti. 9. Pamet človeško, čeprav je ne vidiš, kakor Boga ne vidiš, spoznaš vendar kakor Boga po (= iz) njenih delih. 10. Kakor naj si bogat, meni je vendar moja ubožnost ljubša (= rajši hočem ubožnost) kakor tvoje bogastvo.

§ 71.

G. Cōniūnctiōnēs fināles. 1. Že [kot] dečki morate skrbeti, da bo (= je) vaša starost častna. 2. Pametni starši ne kaznijo, ker se je grešilo, ampak da bi se ne grešilo. 3. Izbegavati je treba napako, da nimamo (= ne imamo) neznanega za (*prō*) znano in da temu ne pritrdimo brez premisleka. 4. Poljedelci orjejo njive trikrat, da rodé (= nesejo) tem boljše sadove. 5. Smrt ne zadržuje modrega moža, vsak čas (*ablat.*) skrbeti za državo in za svojce (= svoje). 6. Starejšinstvo se je balo, da ne bi bili tribuni narodni voljeni izmed ljudstva. 7. Lakomnik se vedno boji, da ne bo imel (= nima) zadosti. 8. Mnogi zanemarjajo krepost, da si le pripravljajo bogastva. 9. Zahteva se od vas, da se posebno teh napak vzdržujete, zavoljo katerih ste kakega drugega grajali. 10. Sparta ni imela zidovja, da

⁴ *Futūr. II.* — ⁵ *Futūr. I.*

bi državljani mesto tem hrabreje branili. 11. Hannibal je pil (= vzel) strup, katerega je navadno seboj nosil (= se je bil navadil vedno seboj nositi), da ne bi bil izdan Rimljanom. 12. Adherbal se je po pravici bal, da ne bi ga usmrtil Jugurtha, če bi prišel v njegovo oblast. 13. Predno so bili Karthažani [v] tretji punski vojski oblegani, poslali so poslanca v Rim, da bi vojsko odvrnili (*pass.*)

Konjunktiv v relativnih stavkih.

§ 72.

1. O nesrečni starček, ki že toliko let nisi videl solnčne (= solnea) luči! 2. Katera hiša je tako trdna, katera država tako močna, da bi je ne mogle razprtije in sovrašтво (*plur.*) popolnem (= iz dna) uničiti? 3. Kdo ni (= kdo je bil, da ni) sovražil Tarquinija Ošabnega? 4. Kdo bi tega ljubil, katerega se boji! 5. Kdor nena-
vzočne opravlja, ni vreden, da bi bil v družbi dobrih ljudij. 6. Nikdo se ni zdel Ciceronu sposobniši, da bi govoril o starosti, kakor Kato Starejši. 7. Malokateri so vredni, da delimo (*commūnīco* 1. *pass.*) z njimi radosti in boli. 8. So ljudje, ki prenašajo [z] večjo potrpežljivostjo hude bolezni ko male bolečine. 9. Bilo (= našlo se) jih je mnogo, ki so bili pripravljene, žrtvovati (= preliti) življenje in premoženje za domovino. 10. Rimski narod ni imel nobenega poveljnika [za] sposobnišega, da bi odbil Cimbri in Teutonci, nego Marija. 11. Nikdo ni tako star(ec), da bi ne verjel, da more še jedno leto živeti. 12. Sparčani prizvali so iz Athen pesnika Tyrtaeja, da bi ga svoji vojni na čelo postavili. 13. Poveljnik odposlal (= poslal) je najhrabrejše vojake, da bi sovražnike napali. 14. Rimljani poslali so poslanca v Bithynijo, ki naj bi od kralja zahtevali, da naj jim (*sibi*) izroči Hannibala.

Vprašalni stavki.

§ 73.

Nezavisna vprašanja.

A. Jednostavna vprašanja. 1. Kedaj je izginila veljavnost proročisc? 2. Kaki so tisti ljudje, s katerimi tako prijateljski občuješ? 3. Česa naj se bojimo, ako po smrti ali ne bomo nesrečni ali bomo celo srečni? 4. Ali nismo svojim staršem največje hvale dolžni? 5. Je-li kaj bolj napačno (= narobe) nego verovati, da je

bogastvo potrebnije za (*ad*) blaženo življenje nego krepost? 6. Ali ni Bog zemlje [z] vsemi dobrinami napolnil? 7. Se-li more država razviti (= rasti), katere ne upravljajo imenitni (= veliki) možje? 8. Je-li tvoj brat doma? Ne. 9. Mar je kdo večje prirodne (= prirode) zadržke [z] marljivostjo in trudoljubivostjo premagal nego Demosthenes? Ne. 10. Ali ne bomo blaznega imenovali Herostrata, ki je upal, da si bode [z] zločinom večno slavo pridobil? Da.

B. Razstavna vprašanja. 11. Je-li vam latinski ali nemški jezik bolj znan? 12. Ali je svet postal [po] naključji ali [po] božji mogočnosti? 13. Rodi zemlja, kar koli prinaša,¹ zavoljo živalij ali zavoljo ljudi? 14. Kaj je bolje: sramotno življenje ali slavna smrt? 15. Se-li Alexander po pravici imenuje Veliki ali ne? 16. Je-li bila trojska ali peloponneska vojska večja? 17. Ali so ljudje [po] bogastvu ali [po] kreposti srečni? 18. Je-li solnce večje ali manjše od zemlje? 19. Ali so bili Athenci [po] umetnostih miru ali vojske izvrstniši? 20. Ali je človek sam med živečimi bitji [s] pametjo obdarjen ali ne?

§ 74.

Zavisna vprašanja.

A. Jednostavna vprašanja. 1. Med Romulom in Remom nastal je prepir, kdo (izmed obeh) da naj da ustanovljenemu mestu ime. 2. Ali veš, kaki da so tisti ljudje, s katerimi tako prijateljski občuješ? 3. Je-li kdo bolje ko Sulla spoznal, kak da bode nekedaj Caesar? 4. Hannibal prišel je na Kreto, da bi ondi preudaril, kam naj bi se podal. 5. Ko so P. Scipijona Afričana vprašali (*pass.*), kaj da misli o smrti Tiberija Graccha, odgovoril je, da je bil po pravici usmrčen. 6. [Po] Lykurgovih zakonih Sparčani niso vprašali, koliko da je sovražnikov, ampak kje da so. 7. Človek ne ve, niti kedaj, niti kje, niti kako da bode umrl. 8. V vojski je velike važnosti,¹ kaj da sovražniki, kaj da zavezniki mislijo o naših poveljnikih. 9. Dareus je nekoliko časa dvojil, ali bi se sramotnega bega (= sramote bega) ognil [s] častno smrtjo. 10. Anacharsis vprašan, kaj da je pri (= v) človeku najslabše in kaj najbolje, odgovoril je: «Jezik.»

B. Razstavna vprašanja. 11. Dvojljivo je, je-li Ariovistus Gallce premagal [z] zvijačo ali [s] hrabrostjo. 12. Neki modrijani niso vedeli, je-li svet nastal [po] naključji ali [po] božji mogočnosti.

§ 73. ¹ *Profero, proferre.*

§ 74. ¹ *Mōmentum (i), ablativ.*

13. Vpraša se, se-li Alexander po pravici imenuje Véliki ali ne. 14. Ko so Athenci preudarjali, ali bi mesto zapustili ali ne, prigo-varjal jim je Themistokles, da naj se na ladije podajo. 15. Starejšinstvo se je posvetovalo, bi-li ujete [vojake] od Hannibala odkupilo ali ne. 16. Že stari modrijani so preiskavali, je-li duša človeška nesmrtna ali ob jednom s truplom pogine. 17. Ako smo žejni, ni nič do tega, je-li voda ali vino, je-li kupa zlata ali sreberna. 18. Augustus se je posvetoval s prijatelji, bi-li vladarstvo obdržal ali je odložil. 19. Mnogo je na tem, ali kdo grešiti noče ali ne zna (= vé). 20. Ni bilo dognano (= negotovo je bilo), je-li državi rimski več koristilo ali škodilo, da je bil Caesar rojen.

Iz naravoslovja.

§ 75.

1. Krokodil.

Krokodil, strahovita žival, nahaja se v večjih rekah Azije, Afrike in Amerike, vendar posebno v Nilu v Aegyptu (*genet.*) [Po] obliki je podoben kuščarici, a po velikosti preseza navadno (*soleo* 2.) 18 vatlov. Zgornji del telesa je zelo trd in neprebojen, spodnji pa mehek in nežen. Žrelo ima velikansko, da more [kar] celega ¹ človeka požreti. Po dnevi živi (= dneve preživi) na suhem (= zemlji), po noči (= noči) v vodi. Jajca vali [tolika], kakor (= kolika) gosi in jih s peskom zasuje. Ichneumon pa, glavni njegov sovražnik, mačje velikosti (= [po] velikosti mačka), jih zasleduje in izsrkava.

2. Kit.

Kit, največa [izmed] vseh zverij, ima dolgost 60 ali 70 črevljev; glava zaseza (= napolnjuje) nje tretjino (= tretji del). V njegovem telesu se more blizu 50 ljudi sprehajati. Nekedaj, ko so ljudje manj ko zdaj zalezovali kite, nahajali so se mnogo večji, včasih 100 črevljev dolgi. Žrelo preseza [po] širokosti 12 vatlov, grtanec pa je tako ozek, da more le manjše ribe požirati. Na glavi ima po dva sapnika, iz katerih (= od koder) bruha z največjo močjo in največjim šumom kakor (= tako rekoč) iz vodometa, kedar se igra, vodo, kedar je [pa] ranjen, kri. Samica ne vali jajc kakor prave ribe, ampak [rodi] žive mladiče (= živali), katere doji (= s sesci hrani).

§ 75. ¹ *Integer, gra, grum.*

3. Delfin.

Delfin je [izmed] vseh morskih (= morja) živalij najhitrejši. Hitrosti njegovi ne bi mogla ubežati nobena riba, ako bi ne bil, kakor se pripoveduje, tako ustvarjen,² da more plen ugrabiti le na hrbtu ležeč. Tako [pa] se zgodi, da imajo ribe čas (= odlog) uteči (= utečenja). Nekateri pisatelji pripovedujejo, da ljubi človeka in da ima veselje³ z glasbo. Delfini prihajajo ladijam naproti in skačejo kvišku s toliko silo, da prelete včasih jadra ladij[skā]. Mladiče rodijo kakor kiti žive, včasih po dva, ter jih rede z vimenom (*plur.*) Zato pa prirodoslovci niti kitov niti delfinov ne štejejo (*pass.*) med ribe, ampak med sesavce.

Imenske oblike glagolove.

A. Infinitiv.

§ 76.

1. Infinitiv kot subjekt, praedikat, objekt.

1. Lastno je kreposti pridobivati [si] srca človeška. 2. Ljubiti starše je prvi zakon prirode. 3. Lažje je ubožnost hvaliti nego jo prenašati. 4. Smrt zaničevati je bolj [znamenje] hrabrega moža kakor življenje sovražiti. 5. Svoje nesreče ne občutiti ni [znamenje] človeka, je ne prenašati ni [znamenje] moža. 6. Bolje je dober biti kakor se dozdevati. 7. Lagati nikomur (*accusat.*) ne pristuje (= se [ne] spodobi). 8. V Rimu ni bilo dovoljeno konsul postati pred 44. letom. 9. Nikomur ni svobodno orožje zgrabiti in vojno peljati zoper domovino. 10. Izobraženemu človeku je živeti [toliko kakor] misliti. 11. Kato je raji hotel dober biti kakor se dozdevati. 12. Nada nas uči trpljenje (*plur.*) prenašati. 13. Athenci si niso upali v mestu ostati ter so sklenili braniti se [na] ladijah.¹ 14. Herostratus želel je slaven postati; zato je zažgal ono glasovito (*superlativ*) svetišče Dijanino (*genet. subst.*) v Efesu. 15. Pausanias skušal je Graecijo podvreči kralju persijanskemu ter ni odjenjal od tega naklepa (= ni nehal slediti ta naklep).

² *Facio* 3. — ³ *Delector aliquā re* — imam veselje s čim.

§ 76. ¹ Sam ablativ.

§ 77.

2. Nominativus cum infinitivo.

1. Pripoveduje se, da je bil cesar Diokletianus sin [nekega] pisarja. 2. Verovalo se je, da so Romula starejšine ubili (*pass.*) in skrivaj zagrebli (*pass.*) 3. Zdi se, da smo od vseh zapuščeni. 4. Vidi se, da vi drugače sodite o miru nego (*acc*) mi. 5. Pisistratus je neki (= baje) prvi razredil knjige Homerjeve tako, kakor jih zdaj imamo. 6. Jednemu (*alter*) konsulu se je zaukazalo vojsko vojevati z Boji. 7. Anaxagoras se baje nikdar ni smejal v [svojem] življenji. 8. V Athenah bilo je glumcu prepovedano gibljeje srca vzbujati. 9. Zdi se, da ne umejete popolnem (= zadosti), kar vam pravim. 10. L. Acilija imenovali so (*pass.*) Modrega, ker je bil, kakor se je mislilo, izveden [v] državljskem pravu (*genet.*) 11. O mnogih rečeh sodi se, predno so se zgodile, da se ne morejo zgoditi. 12. Pripoveduje se, da je Orfeus tažil s svojim petjem (divje) zveri, celo Cerbera; sledili so ga neki tudi gozdovi. 13. Xanthippa, soproga modrijana Sokrata, bila je baje zelo godrnjava in prepirljiva. 14. Za Tarquinijem Priskom vladal je v Rimu Servius Tullius, ki je bil pre (= baje) sin sužnice. 15. Konsuloma zaukazalo je (*pass.*) starejšinstvo imenovati diktatorja, češ da preti državi velika nevarnost. 16. Leta 300. poslali so (*pass.*) poslanca v Athene ter jim zaukazali (*pass.*) prepisati glasovite zakone Solonove in spoznavati naredbe, zakone, prava drugih grških držav.

B. Particip.

§ 78.

1. Attributivni, appositivni in praedikativni particip.

A. 1. Pravičnost je [ona] krepost, [ki] vsakemu svoje¹ podeljuje. 2. Kdo bo človeka čislal, [ki] drugim dobrote očita? 3. Mnoge dobrine so boljše [za² te, ki še] upajo, kakor [za² te, ki] so jih dosegli. 4. Thales odgovoril je nekemu, [ki] ga je vprašal, kaj da je lahko: Drugega opominjati. 5. Antiochus Seleukovič (= sin Seleuka) je zopet ustanovil mnoga od Alexandra Velikega sezidana mesta, [katera] so bili barbari razdejali. 6. Kamillus osvojil je [kot] diktator Veje, [katere] so bili Rimljani 10 let oblegali (*pass.*) 7. [Kdor] se [hoče]

§ 78. ¹ Gl. str. V., 18. — ² Dativ.

marljivo poprijeti zgovornosti, beri govore Athenca Demosthena. 8. Velika je bila bolest Hannibalova, [ko] je Italijo zapuščal. 9. Xerxa, [ko] je bil [v] bitki pri Salamini premagan, gnala je zvijača Themistoklejeva nazaj v Azijo. 10. Polastivši se otokov kaznili so Athenci izdajnike. 11. Homer pripoveduje, da se je vrnil Ulixes v domovino, [potem ko] je bil mnogo preстал. 12. Persijani spravljali so mrtve, [potem ko] so jih bili z voskom omazali. 13. Ciceronu vrnivšemu se v Italijo šli so najimenitniši Rimljani naproti. 14. Kleantes vprašan, kako bi mogel kdo obogateti, odgovoril je: Ako se želja (*ablat.*) oprosti (*futūr. exāct.*) 15. Stari Germani so baje opevali Herkula, prvega [izmed] vseh junakov, [kedar] so bili namenjeni (= so hoteli) iti v boj. 16. [Ko] je hotel Agesilaus iti skozi Thracijo, poslal je poslanca h kralju macedonskemu, ki naj bi vprašali, ali naj gre skozi zemljo sovražnikov ali prijateljev. Ko je oni odgovoril, da bo [to] preudarjal, odgovori Agesilaus: Naj se tedaj preudarja (= zgodi naj se tedaj preudarjanje), mi bomo med tem potovali.

B. 17. Znano je, da lev rjove, [ako] je lačen. 18. [Ako hočejo] konji piti, vtaknejo gobec in nosnice v vodo. 19. [Da-si] čas hitro mine (= ubeži), ga vendar mnogi zanemarjajo. 20. Pogosto se zgodi, da prav nesrečni ljudje ne morejo umreti, [akoprem si] žele. 21. Aegypčani niso ubili [nobene] mačke, [ker] so se bali, da ne bi bila duša kakega prijatelja v njej. 22. [Ker] je Alcibiades videl, da zavoljo moči lacedaemonske zanj (*sibī*) ni noben kraj v Graeciji varen, podal se je v Malo Azijo. 23. Pisander Lacedaemonec oborožil je silno ladijevje, [da bi] poskusil bojno (= vojske) srečo. 24. Mnogi narodi zapustili so svojo domovino, [da bi si] poiskali novih bivališč. 25. Priamus prišel je v grški tabor, ne [da bi bil] spoznan. 26. Mnoge knjige se hvalijo, ne [da bi bile] brane. 27. Pyrrhus bil je [v] bitki pri Beneventu premagan [in] je zapustil Italijo. 28. Alexander Veliki umrl je [v] 8. letu po ustanovitvi¹ Alexandrije, leta 322. pred Kristovim rojstvom. 29. Težko se da (= more) reči, so se li sovražniki v boji¹ bolj bali Pompejeve hrabrosti, ali so po zmagi¹ [bolj] cenili njega blagost. 30. Slišal sem Sokrata reči, da je zabel jedi lakota, pijače žeja. 31. Ko je videl Diogenes dečka vodo z grstjo (= votlo roko) zajemajočega, zdrobil (= zlomil) je takoj svojo čašo očitajoč si: kako dolgo sem jaz neumnež (= abotni človek) [seboj] nosil (= imel) nepotrebno prtljago!

§ 79. ¹ Glagol!

§ 79.

Ablativus absolutus.

A. 1. Ob prihodu¹ Persijanov posedli so Grki Thermopyle. 2. Mraz žitu (*plur.*) po zimi nič ne škoduje, [ker] sneg zemljo pokriva. 3. Hannibal ni mogel Rimljanov po polnem zmagati, [ker] ga niso Karthažani podpirali. 4. [Dasi] je Cicero svaril, ostal je Pompeius vendar v Italiji. 5. [Kedar] se zima vrača, odleti večina (= največ) ptic v druge kraje. 6. Z božjo pomočjo (= [ako] Bog pomaga) je vsako delo lahko. 7. Solon je dal Athencem boljše zakone, [ko] so bili zakoni Drakonovi odpravljeni. 8. Dareus, kralj persijski, umrl je zapustivši (dva) sinova: Xerxa in Cyra. 9. Syrakuse so Rimljani osvojili, [ker] so bile straže mestne (= mesta) zanemarjene. 10. [Ko] je bil kralj Perseus ujet, služili so mnogi Macedonci Rimljanom. 11. Hamilkar se je umaknil, [ker] so mu bili sovražniki 64 ladij potopili. 12. Zaslišavši smrt Kassija zavpil je baje Antonius: Zmagal sem. 13. [Ako] je človek luč očij izgubil, ne more [sicer] razločevati belega in črnega, pač pa more dobro in slabo. 14. Osvojivši Sagunt prekoračil je Hannibal reko Iber l. 218. pred Kr. rojstvom z 59 000 vojaki in 37 sloni. 15. [Dasi] je bil Caesar umorjen, se vendar svoboda ni povrnila (*pass.*) 16. Kaj se da storiti ali misliti, [da bi] Bog ne vedel?

B. 16. Tudi [kedar] je nebo jasno, včasih grmi. 17. Karthagina je bila razrušena za konsulovanja (= [ko] sta bila konsula) G. Kornelija Lentula [in] L. Mummija. 18. Pri solnčnem vshodu (= [ko] je solnce vshajalo) dospeli so Persijani do soteske, katero so bili posesti sklenili. 19. Po smrti¹ kralja Nume Pompilija izvolil [si] je narod rimski Tulla Hostilija [za] kralja. 20. [Ko] je bil Sofokles deček, zmagali so Athenci Persijane pri Marathonu. 21. Po nasvetu² Appija Klaudija se je mir s kraljem Pyrrhom zavgel. 22. Slava athenska (= Athen) bila je največa za Perikleja (= [ko] je bil Perikles živ). 23. Pyrrhus oborožil je vojno [ter] prišel Tarenčanom na pomoč (*dativ.*) 24. Ob prihodu¹ Gallicev posedli so Rimljani grad in Kapitolij [in] so zapustili drugi del mesta. 25. V tem istem letu, v katerem je umrl govornik Cicero, za konsulovanja Aula Hirtija [in] G. Vibija Panse ali (*sive*) l. 43. pred Kr. rojstvom narodil se je pesnik Ovidius. 26. Srebro kovalo se je v Rimu prvič l. 485. po ustanovitvi¹ mesta za konsulovanja Q. Ogulnija [in] G. Fabija, 5 let³ pred prvo punsko

§ 79. ¹Particip! — ²Auctor, *ōris*. — ³Ablat. *mensūrae*.

vojsko. 27. Zoper voljo⁴ božjo se nič ne more zgoditi. 28. Zoper voljo⁴ Aemilija Paulla bojeval se je Terentius Varro, drugi konsul, l. 216. pred Kr. rojstvom pri Kannah s (*contrā*) Hannibalom. 29. Za vladarstva (= [ko] je vladal) Augustovega se je Kristus narodil, za vladarstva Tiberijevega je umrl. 30. Osvojivši Thermopyle odrinil je Xerxes takoj proti (= v) Athenam ter jih z ognjem (= požarom) razdejal usmrtivši svečenike, katere je bil na gradu našel. 31. Brutus dal (= velel) je svoja sinova usmrtiti, ker sta zoper voljo⁴ in brez vednosti očetove (= ne [da bi] oče vedel) podpirala iz Rima izgnane Tarquinijevice.

C. Gerundij in gerundiv.

§ 80.

A. 1. Mladost je čas učenja. 2. Umetnost pisanja izumeli so baje Foeničani. 3. Lakomnost je želja bogastvo čez mero pomnožiti. 4. Lažje se bodeš izogibal greha, ako boš izbegaval priliko na greh (= grešenja). 5. Pivni papir je neraben [za] pisanje. 6. Hvala izpodbada na (*ad*) pravo ravnanje. 7. Krepost je za (*ad*) srečno življenje sama seboj zadovoljna. 8. Vojak bodi neutruđen v bojevanji za domovino! 9. Kaplja izvotli kamen, ne s silo, ampak s čestim padanjem. 10. Češče odpuščaje dajemo priliko (= mesto) krivici. 11. Junaki so željni v nevarnosti se podajati. 12. Obleka služi [v] pokrivanje in krašenje telesa. 13. Znano je, da je oborožil Xerxes silno vojno v (*ad*) podjarmljenje Graecije. 14. Zanimarjaje zakone pogubljamu državo. 15. Aristida izvolili so Grki, da bi določil, koliko denarja da naj dá vsaka država za (*ad*) napravo ladijevij in oboroženje vojn. 16. V pridobivanji denarja so ljudje večidel pridni, v izbiranji prijateljjev velikrat neprevidni in nemarni.

B. 17. Ali ne veste, da je človek rojen za obranjenje in varovanje ljudij? 18. Agis, kralj lacedaemonski, vprašan, kateri nauk da se v Sparti najbolj uči, odgovoril je: Znanje zapovedovanja in slušanja. 19. S preudarjanjem se izgubi (= pogine) pogosto čas delovanja (= ravnanja). 20. Človek ne sme nič storiti brez preudarka. 21. Ves spomin razprtij se ima z večno pozabo izbrisati. 22. Kato je bil vedno tega menenja, da je [treba] Karthagino razrušiti. 23. Nikoli ni nobeden modrijan veroval, da je [treba] izdajalcu verjeti. 24. Uprav¹ največi sreči se sme najmanj (za)upati. 25. Rimski narod izročil je

⁴ *Invītus* 3.

§ 80. ¹ *Quisque* 3. (gl. str. V., 18).

vodstvo² vseh velikih vojsk Pompeju. 26. Kakor znano, dal³ je Caesar most črez (*in c. ablat.*) reko Rhen napraviti. 27. Tistih ne smemo poslušati, ki trdé, da se sovražniku ne sme odpustiti. 28. Q. Fulvius Flakkus dal³ je 5000 pešcev in 400 konjenikov priversti na Sardinijo. 29. Pripoveduje se, da je izročil pastir Faustulus Romula in Rema soprogi [svoji] na odgajanje. 30. Bogastvo moramo rabiti, ne zlorabiti. 31. Ko je Brutus zvedel, da [si] njegova sina prizadevata⁴ iz Rima izgnane Tarquinijeviče nazaj poklicati, dal ja je obglaviti (= ja je obglavil). 32. Regulus, ki je bil zavoljo (*dē*) odkupljenja ujetih [vojakov] v Rim poslan, svetoval je svojim sodržavljanom ujetih ne odkupiti.

D. Supinum.

§ 81.

1. Hannibal poslal je ogleduhe izpazit rimski tabor. 2. Brezštevilni ljudje potovali so v Graecijo gledat olimpijskih iger (*accusat.*) 3. Haeduvec Divitiakus prišel je v Rim pomoči (*accusat.*) prosit zoper Ariovista. 4. Hannibala so Karthažani iz Italije nazaj poklicali domovino branit. 5. Mnogi pridejo prijatelje pozdravljat, ne [pa] podpirat. 6. Ko Haeduveci sebe in svojega [premoženja] niso mogli braniti zoper (*ab*) Helvečane, poslali so poslanca k Caesarju prosit pomoči. 7. Dober hišni oče prvi vstane, zadnji ide spat (= leč). 8. Q. Fabija Piktorja poslali so (*pass.*) Rimljani v Delfe vprašat, s kakimi (= katerimi) molitvami bi mogli bogove spraviti (= ublažiti). 9. Ko je bil Themistokles iz domovine izgnan, podal se je v Arge, da bi [tamkaj] bival (= bivati). 10. Menelaus bil je obljubil, da bo vrnivši se domov svojo hčer Neoptolemu, sinu Achillovemu, zámož dal. 11. Mnoge reči se dajo (= so) lažje reči ko storiti. 12. Neverjetno je (povedati), s kakim (= kolikim) naporom da je Hannibal Alpe prekoračil. 13. Reko Donavo je zelo težko prekoračiti. 14. Prijetno je spoznati, kaj da je vzrok vsake stvari. 15. Kar se ne sme (*nefas est*) reči, je tudi sramotno storiti. 16. V bitvi marathonski bila je hrabrost posameznih tolika, da se [mi] težko zdi reči, čegava slava (= hvala) da je bila prva.

Pripovedke.

§ 82.

1.

Bias vprašan, katero živo bitje da je [izmed] vseh najbolj škodljivo, odgovoril je: Ako o divjih poizveduješ, samosilnik, ako o krotkih, prilizovalec.

² Particip (*gero 3.*) — ³ *Cūrāre.* — ⁴ *Operam dare* z nasled. dativom *gerundivū.*

2.

Zenon rekel je nekemu mladeniču, [ki] je mnogo abotnega (*adv.*) govoričil: Zato imamo dvoje ušes (= dve ušesi) in jedna usta, da več slišimo ko govorimo.

3.

Ta isti nagovoril je pri (= v) gostiji soseda, ki je neprestano (= stanovitno) molčal: Ako si neumen, modro ravnaš,¹ da (= ker) molčiš; ako si pa moder, neumno ravnaš.

4.

Antisthenes vprašan, zakaj da bogati ne obiskujejo izobraženih in modrih mož, ampak ti one, rekel je: Ker izobraženi vedó, česa (= kaj) jim (*sibi*) manjka, bogati [pa] ne vedó.

5.

Dovtipno zasmehoval je Diogenes lenobo in neumnost Megarjanov, ki niso svojih otrok v nobenih lepih (= dobrih) umetnostih odgajali,² [za] živino pa se prav skrbno brigali. Rekel je namreč, da hoče raji biti oven kakega Megarjana kakor sin.

6.

[Ko] so bili Scytha Anacharsija vprašali, kaj da je pri človeku najboljše in kaj najslabše, rekel je: Jezik. Ta isti odgovoril je nekemu Athencu, [ki] mu je očital, [čes] da je Scyth: Meni je (pač) moja domovina [v] sramoto (*dativ.*), ti [pa] svoji domovini.

7.

Ko je Ifikrates, vojskovodja athenski, [v] obrambi imel (= držal) Korinth ter pod sovražnikov prihod sam obhajal nočne straže, prebol je s sulico stražnika, katerega je našel spečega. Ko so mu nekateri očitali ta čin kot grozovit, rekel je: Kakoršnega sem našel, takošnega sem zapustil.

§ 82. ¹ *Facio* 3. — ² *Instruo* (3.) *aliquem aliquā rē.*

Slovník

slovensko-latinski.

A.

A = pa

Abderjan *Abderitēs* ae

aboten *stultus* 3.; *adv. stultē, ineptē*

Achillēs is

Acilius ī (*Lūcius* [ī] *A. Glabriō*
ōnis) pravožnanec rimski

Ada ae kraljica karijska

Adherbal alis

Aegae ārum

Aegyptčan *Aegyptius* ī

Aegypt *Aegyptus* ī f.

Aegyptus i m. prakralj aegypt.

Aemilius (ī) *Paullus* ī (konsul
216)

Aenēas ae

Aeskulapius *Aesculāpius* ī

Aetna ae ognjebljivna gora sicil.

Afričan *Africānus* ī

Afrika *Africa* ae

Agēsilāus ī

Āgis idis

Āglaiā ae

ako *sī*, ako ne *nisi*, ako pa *sīn*
akoprem *etsī, etiamsī, tametsī,*
quamquam

Alcibiadēs is

Alexander drī

Alexandriā ae

ali *aut, vel, sive, ve*; v vprašanjih:
ne (se priveša), *nōne*; ali ne
an nōn, necne; ali — ali *utrum*
— *an*

Allobrogi *Allobrogēs* um (pleme
gallsko)

Alpe *Alpēs* ium

Amerika *America* ae

amfitheater *amphitheātrum* ī

Amor ōris rimski bog ljubezni
ampak *sed*

Anacharsis is (*idis*) Seyth
kraljevega rodu (590)

Anaxagorās ae

Ancus (ī) *Mārcius* ī

Antiochus ī

Antisthenēs is modrijan grški
(400)

Antōnius ī

Apellēs is slikar grški (330)

Apollō inis

Appius (ī) *Claudius* ī (*Caecus* ī)
oblastnik rimski (280)

april *Aprīlis* is

Arbela (-e) *Arbēla* ōrum n. mesto
assyrsko

Archimēdes is

Argī ōrum

Ariobarzanēs is kralj kappadocijski

Ariovistus ī knez germanski
(za Caesarja)

Aristidēs is

Aristotelēs is

Armenia ae dežela azijska

Arrius ī

Artemīsium ī

Askanius *Ascanius* ī

Assyrci *Assyrū* ōrum

Athene *Athēnae* ārum

Athenec (athenski) *Athēniēnsis* is

Atlās antis

Atrejevič (= Atrejev sin) *Atrīdēs*
(-īda) ae

Atrēūs ī kralj grški

Attalus ī kralj pergamski
Attika Attica ae dežela grška
Attikus Atticus ī
Attus (ī) Navius ī
Augustus ī
Aulus (ī) Hirtius ī (konsul 43)
 Azija *Asia* ae.

B.

Babylōn ōnis
 baje (gl. lat. slovn. § 370., op. 2.)
 bajka *fābula* ae
 Baktra (-e) *Bactra* ōrum n. mesto
 azijsko
 barbar *barbarus* ī
 barvati *ung(u)ere*
 bati se (česa) *metuere* -, *timēre*
 (rem); zelo bati se *perhor-*
rēscere, -horrui (rem)
 beda *miseria* ae, *malum* ī
 bedak *stultus* ī (3)
 beg *fuga* ae
 bel *albus* 3, bliščeče b. *candidus* 3
Bellōna ae Martova sestra
Beneventum ī mesto italsko
 beseda *verbum* ī
 bežati *fugere*
Biās antis jeden izmed 7 modri-
 janov grških
 bistrost *aciēs* ēī
Bithŷnia ae dežela maloazijska
 biti se (s kom) *cōnfligere* (cum
aliquō)
 bitje (živo) *animal* ālis
 bitka *proelium* ī
 bitva *pūgna* ae
 bivališče *sēdēs is, domicilium* ī
 bivati *habitāre*
 blagor *salūs* ūtis
 blagost *clēmētia* ae
 blazen *īnsānus* 3, *dēmēns entis*
 blažen *beātus* 3
 bliskati se *fūlgurāre*
 blizu *adv. in praep. c. acc. prope*
 (*propius prōximē*); *circiter*
 bližati se *appropinquāre*
 bližji *propior ius*; najbližji *prō-*
ximus 3

bljuvati *vomere*
Bocchus ī
 bodalo *pūgiō* ōnis m.
 bodeč *acūtus* 3
 Bog (bog) *Deus (deus)* ī
 bogastvo *divitiae* ūrum
 bogat (bogatin) *dīves itis, opu-*
lētus 3
 boginja *dea* ae
 boj *pūgna* ae
 boja (barva) *color* ōris
 boječ *timidus* 3
 bojevati se *pūgnāre, dimicāre*
 bojevit *bellicōsus* 3
 Boji *Bōi Bōiōrum* (pleme keltsko)
 bojni red *aciēs* ēī
 bol (bolečina, bolešt) *dolor* ōris
 bolan *aeger* 3, *aegrōtus* 3
 bolezen *morbus* ī
 bolj *magis*
 boljari *optimātēs ium*
 bolje je *praestat* 1
 bolnik *aegrōtus* ī
 borba = boj
 borec *gladiātor* ōris
 boriti se *pūgnāre*
Bosporus ī (ime morske ožine)
 božanski *divinus* 3
 božji *divinus* 3, (*Deī*)
 brada *barba* ae
 braniti *dēfendere*; br. = ustavljati
 se *resistere*
 brašno *fār, farris*
 brat *frāter* tris
 brati *legere*
 breg *rīpa* ae
 breme *onus* eris
Brennus ī
 brez *sine*
 brezbožen *impius* 3
 brezdelen *ōtiōsus* 3, *dēsēs sidis*
 brezštevilen *īnnumerābilis* e
 brigati se *cūrāre*; skrbno brigati
 se za kaj *diligentem curam*
habere alicuius rei
 Britanec *Britannus* ī; britanski
 (*genet. subst.*)
Britānnia ae (zd. Angleško)

britev *novācula* *ae*
 brodnik *navita* *ae*
 bronast *aeneus* \mathfrak{z}
 bruhati *ēiaculārī*
 brus *cōs, cōtis*
 bruttijski *Bruttius* \mathfrak{z}
Brūtus \bar{i}
 brzo *citō*
 brž ko *simulāc (simulatque), ubi,*
ubi primum, cum primum
 bučela *apis* *is*
 bučelnjak *apiūrium* \bar{i}
 budnost *vigilantia* *ae*
 bujen *uber eris,* (o žitnem polji
 tudi) *lactus* \mathfrak{z}
 butniti *tundere*.

C.

Caesar aris
 cel *tōtus* \mathfrak{z} ; celo *adēo, etiam*
 ceniti (=ljubiti) *diligere, aestimare,*
 (c. = popisati) *censere*
censura cēnsūra *ae*
Cerberus \bar{i} (ime peklenskega psa)
Cerera Cerēs eris
 cesar *imperātor* *ōris*
 Charybda *Charybdis* *is*
Cicerō *ōnis (Mārcus [i] Tul-*
lius [i] C.)
 Cimbri *Cimbrī* *ōrum* (pleme ger-
 mansko)
Cimōn *ōnis*
Cincinnātus \bar{i} (*Lūcius [i]*
Quinctius [i] C.) oblastnik
 rimski (458)
Circa *Circē* *ēs*
 cirkovski *circēnsis* *e*
 cirkus *circus* \bar{i}
Cirta *ae*
 cvesti (cveteti) *flōrere*
 cvetlica *flōs, flōris*
 Cyklop *Cyclōps* *ōpis*
 cynik *cynicus* \bar{i} (= pasji) pridevek
 neke vrste filozofov
 cyperski *Cyprius* \mathfrak{z}
Cyprus (-os) \bar{i} otok grški
Cyrus \bar{i} .

Č.

Čakati *expectāre*
 čas *tempus* *oris*
 čast *honor (-ōs)* *ōris, honestās* *ātis*
 časten *honestus* \mathfrak{z}
 častiti *colere, venerārī*
 čaša *calix* *icis*
 če *sī*; če tudi *etsī, etiamsī*
 čednost = krepost
 čelo *frōns, frontis*; na čelu biti
 komu *praeesse alicui*
 čeprav *etsī, etiamsī, quamquam,*
quamvis
 čestitati *grātulārī*
 često (češče, najčešče) *saepe (sae-*
pius, saepissimē)
 češ da *quod* (s konjunkt.)
 čete (vojne) *cōpiae* *arum*
 četrtrič *quārtum*
 četvorica *quadrīga* *ae*
 čim — tem *quō — eō*
 čin *factum* \bar{i}
 čislati *diligere*
 čist *pūrus* \mathfrak{z}
 čitatelj *anāgnōstēs* *ae*
 čitati = brati
 člen *articulus* \bar{i}
 človek *homō* *inīs*
 človekoljubljen *hūmānus* \mathfrak{z}
 človeški *hūmānus* \mathfrak{z}
 čoln *linter* *tris* *f.*
 čreda *grex, gregis*
 črevelj *pēs, pedis*
 črez *trāns*; črez mero *super*
 (*suprā*) *modum*
 črka *littera* *ae*
 črn *niger* \mathfrak{z} , *ater* \mathfrak{z}
 črpati *haurire*
 črv *vermis* *is* *m.*
 čudo *prōdigium* \bar{i}
 čut *sensus* *ūs*
 čutiti *sentire*
 čuvarica *cūstōs* *ōdis (f.)*
 čuviti *vigilāns* *antis*
 čveternat *quadruplus* \mathfrak{z}
 čveteronog *quadrupēs* *pedis*.

D.

Da (v odgovorih) *sānē*
 da *ut, quān*; da ne *nē, ut nōn, quān*
 da le *dummodo*
 da tem *quō*
 dajati = dati
 (daljava) v daljavi *procul*
 dan *diēs ēi*; po dnevi *diū, interdiū*;
 vsak dan *cotidīe*
Danaus ī
 dar *dōnum ī, mūnus eris*
Dārēus ī kralj persijanski
 darovati *dōnāre*
 da-si *quamquam, etsi, etiamsi, cum*
 dati *dare*; sem daj *cedo!*
 davek *vectigal ālis*
 davno *pridem, dūdum*; iz davna
antiquitus
 deček *puer erī*
 dejanje *factum ī, facinus oris*
 dejem *inquam*
 del *pars, partis*
 delalnica *officina ae*
 delati *laborāre, facere*
 delaven *sedulus 3*
 deležen (-žnik) *particeps cipsis*
 Delfi *Delphī ōrum m.*
 delfin *delphinus ī*
 delfski *Delphicus 3*
 deliti *partiri*
Dēlium ī mesto boeotsko
 delo *labor ōris, opus eris, factum ī*
Dēlus (-os) ī
Dēmōnāx ācis
Dēmōsthenēs is
 denar *pecunia ae*
 desen *dexter 3*
 desetleten *decennis e*
 desnica *dextra ae*
 deti po zlu *pessumdare*
 devica *virgō inis*
 dež *pluvia ae, imber bris*
 dežela *terra ae*
 deževati *pluere*
Diāna ae
 difthong *diphthongus ī f.*
 dika *decus oris*

diktator *dictator ōris*
Diogenēs is
 Diokletianus *Diocletianus ī* cesar
 rimski (284—305 po Kr.)
Diō(n) ōnis plemenit Syrakušan
 (360)
Dionysius ī
 Divitiakus *Divitiacus ī* prvak haeduvski (60)
 divji *ferus 3*; divja žival *fera ae*
 (namr. *bēstia*), (d. obraz) *trux, trucis, torus 3*
 dneven *diurnus 3*
 (dno) iz dna *funditus*
 do (= proti) *ergā, contrā, in, adversus*; do (starosti) *ad senectūtem*); od — do *ā (ab) — ad*;
 do tega je *rēfert (id)*
 doba *aetās ātis*
 dober *bonus 3*
 dobiček *lucrum ī*
 dobiti *nanciscī*
 dobrina (dobro) *bonum ī*
 dobrohoten *benevolus 3*
 dobrohotnost *benevolentia ae*
 dobrotā *beneficium ī*
 dodati *addere*
 dogajati se *ferī*
 dognan *certus 3*; dognano je
cōstat 1
 dokler *dum, donēc, quoad*
 dokončati *perficere*
 dolg (v denarjih) *pecunia (ae) dēbita ae*
 dolg *longus 3*; dolgo (časa) *dū (diūtius, diūtissimē)*
 dolgost *longitudō inis*
 dolgo trajen *diuturnus 3*
 dolina *vallis is*
 določen *certus 3*
 določiti *dēstināre*
 dom *domus ūs f.*; domov *domum, doma domī, z doma domō*
 domač *nostrās ātis; domesticus 3, cīvīlis e*
Domitiānus ī (Titus [ī] Flāvius [ī] D.) cesar rimski (90 po Kr.)
 domovina *patria ae*

Donava *Dānuvius* ī
 donesti *adferre*
 dopadati *placere*
 dopadljiv *grātus* 3
 doseči *adsequi, consequi*, (krepost d.) *adipisci*, (grozd d.) *attingere*
 doslej *adhuc*
 dospeti *pervenire*
 dostikrat *saepe*
 dostojanstvo *dignitas atis, honor*
 (-os) *oris*
 dotakniti se (česa) *tangere (rem)*
 dovoljeno je *licet, fas est*
 dovoljevati *concedere, permitttere*
 dovršiti *perficere*
 dovtip(i) *sāl, salis*, (navadno plur.) *salēs*
 dovtipen *facētus* 3, *salsus* 3
 dozdevati se *videri*
 drag *cārus* 3
 dragocen *pretiōsus* 3
 Drakon *Dracō(n) ōnis* (zakonodajec athenski 624)
 dražilo *irritāmentum* ī
 drevo *arbor oris* f.
 drhal *vulgus* ī n.
 drobovje *viscus eris* (nav. plur.)
 drug *alius* 3, (drugi izmed dveh) *alter* 3; (pred kolektivi tudi) — *cetera (f.), ceterum (n.)*; drugi dan *posterō diē*
 drugače *aliter*
 drugič *iterum*
 drugošolec *secundānus* ī
 družina *familia* ae (*ās*)
 drzen *audāx acis*
 drzniti se *audere*
 držati *tenere*
 država *civitas atis, res (rei) pūblica* ae
 državljan *civis* is
 državljanski *civilis* e
 državljanstvo *civitas atis*
 duh *animus* ī
 duša *anima* ae, *animus* ī
 dvojen *duplex icis*
 dvojiti *dubitare*
 dvojljiv *dubius* 3.

E.

Ebenovina *ebenus* ī
 Efesus *Ephesus* ī
 Efiates *Ephiates* ae
 Ekbatana (-e) *Ecbatana orum*
 (glavno mesto medijsko)
Ennius ī pesnik rimski (190)
Epaminōndās ae
 Epikurus *Epicūrus* ī
 Epikurovci *Epicūrēi eorum*
Epīrus ī
 Eufrosyne *Euphrosynē es*
Eurōpa ae.

F.

Fabius ī; a) *Quintus (i) F. Māximus (i) Cunctator oris* (oblastnik rim. 217); b) *Quintus (i) F. Pictor oris* (zgodopisec rim. 216); *Gaius (i) F. Vibulanus* ī (konsul 269)
Fabricius ī
 Faethon *Phaethon ontis*
 Farnak(es) *Pharnaces is* kralj pontski (47)
 Farsalus *Pharsalus* ī (mesto thesalsko)
Faustulus ī
 Filippus *Philippus* ī kralj macedonski
 filosofovati *philosophari*
Flāminius ī (*Gaius [i] F.*) (oblastnik rim. 217)
 Foenicija *Phoenice es*
 Foeničan *Phoenix icis*
 foeniški *Phoenicius* 3
Fulvius ī; a) *Quintus (i) F. Flaccus* ī (oblastnik rim. 213); b) *Marcus* ī *F. Nobilior oris* (190)
 funt *libra* ae
 Furije *Furiae arum*.

G.

G. kratica za predimek rimski
Gaius ī
 gaganje *clangor oris*
 Gallec *Gallus* ī

Gallija *Gallia* ae
 gallski *Gallicus* 3
 ganiti *movēre, addūcere*
Gellius ī (*Quīntus* [ī] G.) Atti-
 kov prijatelj
Genava ae mesto allobroško
Gergovia ae mesto arvernsko
 v keltski Galliji
 German *Germānus* ī
Germania ae (zd. Nemčija)
 gibčen *mōbilis e, flexilis e*
 giblej *mōtus ūs*
 Gigant *Gigās antis*
 glas *vōx, vōcis*
 glasba *mūsicē ēs (-a ae)*
 glasovit *celeber, celēbris bre*
 glava *caput itis*
 glaven *capitālis e*; glavno mesto
caput itis
 gledati *spectāre*, gl. na kaj *intuērī,*
adspicere (rem)
 gledališče *theātrum ī*
 globok *profundus* 3, *altus* 3
 glumec *histriō ōnis*
 gnati *agere*; gn. nazaj *repellere*
 gnjezdo *nidus ī*
 gnjus *fāstidium ī*
 gobec *ōs ōris*
 goditi se *fieri*
 godrnjav *mōrōsus* 3
 gojiti *fovēre*
 goljufati *fallere*
 goljufija *fraus, fraudis*
 golob *columba ae*
 golobnjak *columbārium ī*
 gora *mōns, montis m.*
 goretī *ardere*
 gos *ānser eris*
 gospa *mātrōna ae*
 gospod(ar) *dominus ī*
 gospodinja *domina ae*
 gospodovati *dominārī*
 gosposka *magistrātus ūs*
 gostija *convivium ī*
 gotov *certus* 3
 govedo *bōs, bovis*
 govor — govorjenje *sermō ōnis,*
ōrātiō ōnis

govorica *fāma ae, rūmor ōris*
 govoriti (-ričiti) *loquī, dicere, fārī*
 govornik *ōrātor ōris*
 govorništvo *eloquentia ae*
 gozd *silva ae*
 gozden *silvester tris tre*
 Gracije *Grātiaē arum*
 grad *arx, arcis*
 grajati *vituperāre*
 grba *tūber eris n.*
 grd *foedus* 3, *taeter tra trum,*
turpis e
 grdost *dēfōrmitās ātis*
 Graecija *Graecia ae*
 greh *peccātum ī, vitium ī*
 grenek *amārus* 3, *acerbus* 3
 grešiti *peccāre*
 greti *fovēre*
 grič *collis is m.*
 Grk *Graecus ī*
 grlica *turtur uris c.*
 grmeti *tonāre*
 grob *sepulcrum ī*
 grom *tonitrus ūs*
 grozd *ūva ae*
 grozovit *crūdēlis e, saevus* 3
 grški *Graecus* 3
 grtanec *gula ae.*

H.

Haeduvec *Haeduis ī*
 Hamilkar *Hamilcar aris*
Hammōn ōnis priimek Jupitrov
Hannibal alis
Hannō ōnis
 haruspik *haruspex picis*
Hāsdrubal alis
 hči *filia ae*
 Hefaestio *Hephaestiō ōnis* prijatelj
 Alexandra Vél.
Hēius ī imeniten Mamertinec
 Hektor *Hector oris*
 Hellespont *Hellēspontus ī*
 Helvečan *Helvētius ī*
 Herakleja *Hēracleā ae* (mesto ital.)
 Herkules *Herculēs is*
Hērostratus ī (zažgal Dijanino
 svetišče v Efesu)

Hēsiodus ī pesnik grški (850)
 Hibernija *Hibernia* ae (zd. Irsko)
Hiera ae otok v Aegejskem morji
 hinavec *simulātor* *ōris*
 Hippon *Hippō* *ōnis* m. (mesto numidijsko)
Hispānia ae (zd. Špansko)
 hiša *domus* *ūs* f.
 hišen *domesticus* 3; h. (oče, mati, sin, hči *pater*, *māter*, *filius*, *filia*) *familiās* ali *familiāe*
 hiter *vētōx* *ōcis*, *celer* *eris* *ere*;
 hitro *citō*; kakor hitro = brž ko
 bitrost *celeritās* *ātis*
 hod *iter*, *itineris* n.
 hoditi *ambulāre*, *meāre*, *īre*
Homērus ī
Horātius ī; a) *Mārcus* (ī) *H. Co-*
cles *itis*; b) *Quīntus* (ī) *H. Flac-*
cus ī
 hoteti *velle*; ne hoteti *nōlle*, raji
 hoteti *mālle*
 hraber *fortis* e
 hrabrost *fortitūdō* *inis*, *virtūs* *ūtis*
 hrana *vīctus* *ūs*, *alimentum* ī, *cībūs* ī
 hraniti *nūtrīre*; hr. se *vēscī* (*rē*)
 hrbet *dorsum* ī, *tergum* ī
 hrepeneti (po čem) *petere* -, *appe-*
tere (*rem*)
 hrib = grič
 hrom *claudus* 3
 hrupen *tumultuōsus* 3
 hud (= oster) *acer* *cris* *cre*;
 (= slab) *malus* 3; h. (bolezen)
gravis e
 hudoben (-bnež) *malus* 3 (-*us* ī)
 hudobija *scelus* *eris*
 hudodelski *scelestus* 3, *nefārius* 3
 hudournik *torrēns* *entis* m.
 hvala *laus*, *laudis*
 hvaležen *grātus* 3, *pius* 3
 hvaliti *laudāre*
Hypermnēstra ae.

I.

I (= tudi) *etiam*, *quoque*; i — i
et — *et*
 Iber *Iberus* ī (reka hispanska)

ichneumon *ichneumōn* *onis*
 Ide *Idūs* *uum* f. (13. ali 15. dan
 v meseci)
 Ifikrates *Iphicratēs* *is*
 igla *acus* *ūs* f.
 igo *iugum* ī
 igra *lūdus* ī
 igrati (se) *lūdere*
Ilios ī f. mesto trojsko
 ime *nōmen* *inis*
 imeniten *nōbilis* e
 imenovati *appellāre*, *nōmināre*,
dīcere (*dictātōrem*)
 imeti *habēre*
 in *et*, *ac* (*atque*), *que* (se priveša);
 in ne *nec* (*neque*)
 iskati *quaerere*, *petere* (*salūtem*)
Issus ī mesto v Ciliciji
 Italija *Italia* ae
 Ithaka *Ithaca* ae
 iti *īre*.
 iz *ē*, *ex*
 izbegavati *vītāre*, *fugere*
 izbirati = izbrati
 izbljuvati *ēvomere*
 izbrati *ēligere*
 izbrisati (spomin) *abolēre*
 izdajnik (-dajalec) *prōditor* *ōris*
 izdati *prōdere*
 izdediniti *exherēdāre*
 izdolbsti *exsculpere*
 izginiti *ēvānēscere*
 izgnati *pellere*, *expellere*
 izgovarjati *excūsāre*
 izgovoriti *ēloquī*
 izgubiti *āmittere*
 izhajati *orīrī*, *exorīrī*
 izhod *exitus* *ūs*
 izjaviti *profitērī*
 izjesti *exedere*
 izkopavati *effodere*
 izkusiti *experīrī*
 izleteti *ēvolāre*
 izmed *ē*, *ex*
 izmisliti *excōgitāre*, *fingerere*
 iznesti *efferre*
 izobčiti *prōscribere*

izobražen *doctus* 3, *eruditus* 3
 izogibati (-gniti) se (česa) *vītāre*
 (*rem*)
 izpaziti *speculārī*
 izpeljati *ēducere*
 izpiti *ēpōtāre* (*ēpōtus* 3)
 izpodbadati *incītāre*
 izpovedati (kaj, - se česa) *cōn-*
fitērī (*rem*)
 izpremeniti *mūtāre*
 izprevideti *intellegere*
 izprva *prīmō*
 izreči (hvalo) *agere* (*grātīūs*)
 izročati *trādere*, *mandāre*
 izročevati *dēferre*
 izročiti *trādere*
 izruvatī *ēvellere*
 izseliti se *ēmigrāre*
 izsmehavati *rīdere*
 izsrkavati *exsorbēre*
 izstopiti *effundī*
 iztakniti *effodere*
 iztrebiti *ēvellere*, *abolēre*
 iztrgati *ēripere*
 izumeti *invenīre*
 izumnik *inventor* *ōris*
 izuti *exuere*
 izvabiti *ēlicere*
 izveden *perītus* 3
 izvirati *orīrī*
 izvirek *caput* *itis*
 izviti (iz) *extorquēre* (*dē*)
 izvleči *extrahere*
 izvoliti *ēligere*, *dēligere*
 izvor *orīgō* *inis*
 izvotliti *cavāre*
 izvrsten *ēgregius* 3, *īnsīgnis* *e*,
praestāns *antis*, *excellens* *entis*
 izvrševati *exsequī*
 izzvati *excīre*.

J.

Jadro *velum* *ī*
 jajce *ōvum* *ī*
 Janus *Iānus* *ī*
 jarem *iugum* *ī*
 jasen *serēnus* 3; jasno je *liquet*
 jastreb *vultur* *uris*

javiti = naznaniti
 ječa *carcer* *eris*
 jed *cibus* *ī*
 jeden, jedin *ūnus*; ob jednem *simul*
 jednak *pār* *paris*
 jednojen *simplex* *icis*
 jednoleten *annuus* 3
 jelen *cervus* *ī*
 jerbašček *corbis* *is* *c*.
 jesti *edere*
 jetra *iecur*, *iecoris* (*iecinoris*)
 jezik *lingua* *ae*
 jeziti se *īrāscī*
 jok *flētus* *ūs*
 jokati *flēre*
 Juba *Iuba* *ae* kralj numid. (49)
 Jugurtha *Iugurtha* *ae*
 Julius *Iūlius* 3, ime rodbine rim.
 junak *vir* (*-ī*) *fortis* *is*
 Junona *Iūnō* *ōnis*
 Junius *Iūnius* 3 ime rodbine rim.
 Juppiter *Iūppiter* *Iovis*.

K.

K *ad*
 kača *anguis* *is* *c.*, *serpēns* *entis* *f*.
 kajti *nam*, *enim*, *ētēnim*
 kak *quālis* *e*; *qui*, *quae*, *quod*;
 (= nekak) *aliquis*, *-qua*, *-quid*
 (*-quod*)
 kako *quam*; kako zelo *quantopere*;
 kako? *quōmodo*?
 kakor *quam*, *ut*, *utī*, *sicut* (*ī*), *velut*;
 kakor da *tamquam*, *quasi*, *ut* *sī*,
ac *sī*; kakor naj *quamvis*
 kakoršen *quālis* *e*; k. koli *quālis-*
cumque *quālecumque*
 Kalabrija *Calabria* *ae* (dežela ital.)
 Kaligula *Caligula* *ae*
 kam? *quō*?
 kamen *lapis* *idis* *m*.
 Kamillus *Camillus* *ī*
 kamor koli *quōcumque*, *quōquō*
 Kampanija *Campānia* *ae* (dežela
 italska)
 Kaninius *Canīnius* *ī*
 Kanne *Cannae* *arum*
 Kapitolij *Capitōlium* *ī*

kapitolski *Capitolinus* 3
 kaplja *gutta* ae
 Kappadocija *Cappadocia* ae
 kar *cum*
 Karija *Cāria* ae
 Karthagina *Carthāgō inis*
 karthaginski *Carthāginiēnsis* e (ali
genet. subst.)
 Karthazan *Carthāginiēnsis* is
 Kassius *Cassius* ī (*Gāius* [ī] *C.*
Longīnus ī) jeden izmed Caesarjevih morilcev
 kašelj *tussis* is
 kateri (izmed dveh, - obeh)? *uter* 3?
 kateri koli *quicumque* 3; (k. izmed
 obeh) *uterūs* 3, *uterlibet* 3
 kateri koli že *quispiam* 3
 kateri si bodi *quivīs* 3, *quilibet* 3
 Katilina *Catilina* ae
 Kato (Utičan) *Catō ōnis* (*Uticēnsis*
is); K. Starejši *C. Māior ōris*
 Kaukasus *Caucasus* ī
 kazen *poena* ae; (smrtna k.) *sup-*
plicium ī; brez kazni *impūnis* e
 kazniti *multāre*, *pūnīre*
 kdo, kaj (= nekdo, nekaj) *aliquis*
(aliquī), *-qua*, *-quid* (*-quod*);
 (v negativnih stavkih) *quisquam*,
quidquam
 kdor (kar) hoče *quilibet* 3, *quivīs* 3
 kdor (kar) koli *quisquis*, *quidquid*
 kdor (kar) si bodi *quilibet* 3, *quī-*
vīs 3
 kedaj? *quandō*? (= nekedar) *un-*
quam
 kedar *cum*
 ker *quia*, *quod*, *quoniam*, *cum*
 ker ti *quoniam*
 kesam se *paenitet* *mē*
 kihniti *sternuere*
 kip *statua* ae
 kit *balaena* ae
 kje? *ubī*?
 kjer *ubī*
 klanje *caedēs is*, *strāgēs is*; kl.
 napraviti *caedem* *ēdere*
 klas *spīca* ae; klasje *spīcae* *ārum*
 klatiti se *pātārī*, *vagārī*

Klaudius Nero *Claudius* (ī) *Nerō*
ōnis (konsul 207)
 Kleanthes *Cleanthēs is* modrijan
 grški (260)
 kletka *cavea* ae
 klicati *vocāre*; (glasno kl.) *clāmāre*,
ēvocāre
 Klinias *Clīniās* ae Alcibijadov oče
 Klitus *Clītus* ī prijatelj Alexandra
 Velikega
 klobuk (rogljat) *apex icis*
 Klodius *Clōdius* ī
 kmalu *mox*
 kmet *agricola* ae; na kmete *rūs*,
 s kmetov *rūre*, na kmetih *rūrī*
 knez *prīnceps* *cipis*
 knjiga *liber* *brī*
 ko (*cōni temp.*) *cum*; (*cōni com-*
parāt.) *quam*
 ko bi *sī*; ko bi ne *nisi*
 kocka *ālea* ae
 kočja *casa* ae
 koder koli *quicumque*
 kokoš *gallīna* ae
 kolik *quantus* 3; koliko (jih) *quot*
 kolikoršen koli *quantuscumque* 3
 kolikrat (kolikorkrat) *quotiēns*
(quotiēs)
 komaj *vix*, *aegrē*
 komet *comētēs* (*-ēta*) ae m.
 komoed *cōmoedus* ī
 končati *finīre*
 konec *finīs is* m.
 konj *equus* ī
 konjenišтво *equitātus* *ūs*
 Konon *Conōn ōnis* vojskovodja
 athenški (394)
 konsul *cōnsul* *ulis*
 konsulstvo *cōnsulātus* *ūs*
 kopel *balneum* ī
 korak *pāssus* *ūs*
 korenina *rādix* *icis*; s korenino
 vred *rādīcitus*
 Korinčan *Corinthius* ī
 Korinth *Corinthus* ī
 korist *ūtilitās* *ātis*
 koristen *ūtilis* e
 koristiti *prōdesse*

Kornelius Lentulus *Cornēlius* (ī)
Lentulus ī (konsul 146)
 Kornelius Scipio *Cornēlius* (ī)
Scīpiō ōnis
 Kos (Kous) *Cous* ī otok grški
 kost *os, ossis*
 kot *ut*
 kovač *faber brī* (*ferrārius* ī)
 kovati *cūdere, prōcūdere*
 kozel (divji) *capricornus* ī
 koža *pellis is*
 kragulj *accipiter tris*
 kraj *locus ī, regiō* ōnis
 kralj *rēx, regis*
 kraljestvo *rēgnum* ī
 kraljév *rēgius* 3
 kraljevski *rēgālis e*
 kraljevanje = kraljestvo
 kraljevati *rēgnāre*
 kraljica *rēgīna*
 krasen *pulcher* 3
 krasiti *ōrnāre*
 Krassus (*Mārcus* [ī] *Licinius* [ī])
Crassus ī (*Dīves itis*) oblastnik
 rimski (71)
 kratek *brevis e*
 Krates *Cratēs* ētis
 kratkočasen (—) *lūdicra, lūdicrum*
 krava *vacca ae*
 krdelo *manus ūs f. cōpiāe ārum*
 Krečani *Crētes un* (*Crētēnsēs ium*)
 krempelj *ūnguis is m.*
 krepost *virtūs ūtis*
 Kreta *Crēta ae*
 kri *sanguis inis m.*
 krilat *ālātus* 3
 Krist(us) *Christus* ī
 kriti *tegere*
 Kriton *Critō(n)* ōnis Sokratov
 učeneč
 krivda *iniūria ae*
 krivec *nocēns entis*
 krivica = krivda
 (krivina) poln krivin *tortuōsus* 3
 križ *crux, crucis*
 krma *puppis is*
 krmar *gubernātor* ōris
 krmilo *gubernāculum* ī

krnica *gurgēs itis m.*
 krokar *corvus* ī
 krokodil *crocodilus* ī
 krotek *cicur uris*
 krotiti *domāre*
 Kroton *Crotō* ōnis *m.* (mesto brutt.)
 kruh *pānis is m.*
 krut *crūdēlis e*
 kuhar *coquus* ī
 kuhati *coquere*
 kukavica *cucūlus* ī
 kupa *pōculum* ī
 kupčijstvo *mercātūra ae*
 kupec *mercātor* ōris
 Kupidō *Cupīdō* inis *m.*
 kupiti *emere*
 Kurijaciji *Curiatū* ōrum
 Kurio *Curīō* ōnis podpoveljnik
 Caesarjev (49)
 Kurius Dentatus *Curius* (ī) *Dentātus* ī
 kuščarica *lacerta ae.*

L.

L. kratica za predimek rimski
Lūcius ī
 labud *cycnus* ī
 Lacedaemon *Lacedaemon onis*
 Lacedaemonec (-monski) *Lacedaemonius* ī (3)
 lačen biti *ēsuriire*; lačen *ēsuriēns entis*
 ladija *nāvis is*
 ladijati *nāvigāre*
 ladijevje *clāssis is*
 lagati *mentīri*
 lahek (storiti) *facilis e*; *adv. facile*;
 l. (na vago) *levis e*
 lakomnik *avārus* ī (3)
 lakomnost *avāritia ae*
 lakota *famēs is*
Lānuvium ī
 las *capillus* ī, *crīnis is m.*
 laskati se *blandīri*
 lasten *proprius* 3 (*alicūius*)
 lastnost *ars, artis*
 lastovica *hirundō inis*
 latinski *Latīnus* 3

lažniv *mendāx ācis*
 le *tantum*
 leči (ležem) *cubāre*
 legija *legiō ōnis*
 lemež *vōmer eris*
Lēmnus (-os) ī
 lenoba *ignāvia ae, inertia ae*
Leōnidās ae
Leonnātus ī vojskovodja Ale-
 xandra Vél.
 lep *pulcher 3*
 lepota *pulchritūdō inis*
 les *lignum ī*
Lesbus (-os) ī otok grški
 lesen *ligneus 3*
 lesk *splendor ōris*
 letati *volāre*
 leto *annus ī*; (= poletje) *aestās*
ātis; vsako leto *quotamīs*
 letopis *annālis* (namr. *liber*) *is*
 Leuktra (-e) *Leuctra ōrum*
 lev 3 *sinister 3*
 lev *leō ōnis*
 levinja *leaena ae*
 lezti *rēpere*
 ležati *iacēre, cubāre*
 ležeč *situs 3*; na hrbtu ležeč *su-*
pīnus 3
 li *num, ne* (se priveša); (za izrazi
 dvojbe) *an*; li — ali *utrum — an*
 lisica *vulpēs is*
 list *fōlium ī*; listje *fōlia ōrum*
 lišpati *cōmere*
Līvius ī
 ljubezen *amor ōris*
 ljubezniv *amābilis e*
 ljubiti *amāre*
 ljudje *hominēs un*
 ljudstvo *plēbs, plebis*
 ločiti *discernere*
 ločiti se iz sveta *dēcēdere*
 lok *arcus ūs*
 lotiti se (česa) *capessere -, sūsci-*
pere (rem)
 lovec *vēnātor ōris*
Lūcius ī predimek rimski
 luč *lūx, lūcis*; l. očij *lūmina ocu-*
tōrum

Lukullus *Lūcullus ī*
 luna *lūna ae*
Lūpia ae reka germ. (zd. Lippe)
 Lusitanci *Lusitāni ōrum*
 Lutecija *Lutētia ae* (zd. Paris)
Lycūrgus ī
 lyra *lyra ae*
Lýsander drī vojskovodja
 spartski (405)
Lýsippus ī kipar grški (330).

M.

M. kratica za predimek rimski
Mārcus ī
M. kratica za predimek rimski
Mānius ī
 Macedonec *Mácedō ōnis*
 Macedonija *Macedonia ae*
 mačka *fēlēs is*
 magneten *māgnēticus 3*
Māgō(n) ōnis Hannibalov brat
 Maja *Māia ae* Merkurijeva mati
 majhen *parvus 3*
 mak *papāver eris n.*
 Mala Azija *Asia (ae) minor ōris*
 mali = majhen; malo (jih) *paucī 3*;
 malo (*adv.*) *paululum*; malo
 potem *pauō post*
Malleolus ī
 malokateri *paucī 3*
Māmercus (ī) Aemilius ī
 manj *minus*
 manjkati *dēesse*; manjka mi česa
dēficit mē aliquid
Mānlius (ī) Torquātus ī
 mar *num*
Marathōn ōnis
 marathonski *Marathōnius 3*
Mārcellus ī
 marcijev *Mārtius 3*
Mardonius ī poveljnik pers. (492)
Marius ī
 marljivost *industria ae, diligentia ae*
Mārs, Mārtis
 marsovski *Mārsicus 3*
Mārtius ī (nam. *mēnsis*) (Martov
 mesec) marcij, sušec
 maščevalec *ultor ōris*

maščevati *ulciscī*
 mati *māter tris*
 mazati *oblinere*
 maziliti *ung(u)ere*
 meč *gladius ī*
 med (*praep.*) *inter*; med tem
interim; med tem ko *dum*
 med (-i) *aes, aeris*
 med (-u) *mel, mellis*
 Medi *Mēdi ōrum*
 Megarjan *Megarēnsis is*
 mehkek *mollis e*
 mehkužen *effeminātus 3*
 Menelāus *ī*
 (menenje) tega menenja biti *cēnsēre*
 meniti *rērī*
 mera *modus ī*
 meriti *metīrī*
 merjasec *aper, āprī*
 Mercurius *Mercurius ī* božji sel
 mesec *mēnsis is m.*
 meso *carō, carnis f.*
 Messāna *ae* mesto sicilsko
 mesten *urbānus 3*
 mesto *oppidum ī, urbs urbis*; (= kraj)
locus ī; (= namesto) *prō*
 meščan *oppidānus ī, civis is*
 metati *iacāre*
 Metellus *ī (Quīntus [ī] Caecilius [ī] M. Numidicus ī* konsul 109)
 metulj *pāpilio ōnis m.*
 migljati *micāre*
 milina *venustās ātis*
 milost *clēmēntia ae*
 Miltiadēs *is*
 miniti *praeterīre*
 mir *pāx, pācis*; o miru in vojski
domī bellique, domī militiaeque
 mirovati *quiescere*
 misel *sententia ae, cōgitatiō ōnis*
 misliti *cōgitāre*; (= meniti) *putāre, cēnsēre, rērī*
 miš *mūs, mūris*
 Mithridātēs *is*
 miza *mēnsa ae*
 mladenič *iūvenis is, adulēscēns entis*
 mladež *iūventūs ūtis*
 mladič *catulus ī*

mladost *adulēscēntia ae, iūventūs ūtis*
 mlajši *minor ōris*
 mleko *lāc, lactis*
 mnog *multus 3*
 mnogovrsten *variūs 3*
 množica *multitūdō inis, vīs vim vī*
 množiti *augēre*
 moč *vīs vim vī, opēs um, potentia ae*; na vso moč *summā ope (- vī)*
 močen *fīrmus 3, rōbustus 3, validus 3*
 močerad *salamandra ae*
 moči (morem) *posse, quīre*; ne moči *nequīre*
 moder, modrijan *sapiēns entis, philosophus ī*
 modrost *sapientia ae*
 mogočnost *potentia ae*
 mogotec *potēns entis*
 molčanje *silentium ī*
 molčati *tacēre, silēre*
 molitev = prošnja
 Molō *ōnis*
 morati *dēbēre*
 morda *fortāsse*
 morilec *percussor ōris*
 morje *mare is, pelagus ī n.*
 morski (*genet. subst.*)
 most *pōns, pontis m.*
 motika *ligō ōnis m.*
 mož *vir, virī*
 možgani *cerebrum ī*
 mramor *marmor oris n.*
 mravlja *formīca ae*
 mraz *frīgus oris*
 mrknenje solnčno *sōlis defectiō ōnis*
 mrmrati *fremere*
 mrtev *exanimus 3, mortuus 3*
 mrtvec *mortuus ī*
 mrzel *frīgus 3*
 mrži me *piget mē (alicūius reī)*
 mrzlica *febris is*
 mučilo *tormentum ī*
 mučiti *vexāre*
 Mummius *ī (Lūcius [ī] M.)*
 konsul 146

Mūsa ae
myrta *myrtus ī f.*
Mytilenjani *Mytilēnaei ōrum.*

N.

Na *in*; na tem je *interest*
načelnik *praefectus ī, dux ducis*
način *modus ī, ratiō ōnis*
nad *super, suprā*
nada *spēs, spēi*
nadarjenost *ingenium ī*
nadlegovati *vevāre*
nadležen *molestus 3*
nadloga *malum ī*
nagovarjati *hortārī*
nagovoriti *alloquī*
nahajati = najti
najbolj *māximē*
najeti *condūcere*
najmanj *minimē*
najposlednji *suprēmus 3*
najrajsi *libentissimē*
naj-si *licet*
najs krajnji *extrēmus (extimus) 3*
najti *invenire, reperire*
največ (*adv.*) *māximē*; največ (jih)
plūrimū 3, plērīque (genet. plū-
rimōrum) -aeque, plēraque
najviši *summus 3*
naklep *cōnsilium ī*
(naključje) po naključji *forte*
naklonjen biti *favere, indulgere*
naklonjenost *grātia ae, favor ōris*
nalagati *imponere*
nalik *instar (z naslđn. genet.)*
namašiti *farcire*
namazati *illinere*
nametan *superiniectus 3*
namočen *tinctus 3*
(na)močiti *tingere*
(na)molzti *mulgere*
namorski *nāvālis e*
namreč = kajti
nanositi *congerere, cōnferre*
napačen *vitiōsus 3, prāvus 3, (=*
narobe) *perversus 3*
napaka *vitium ī*

napasti *aggredi, adoriri, invadere,*
petere, incessere
napeti se *niti*
napisati *inscribere*
napivši se *pōtus 3*
napojiti *imbuere*
napolniti (-njevati) *implere*
napor *labor ōris, contentiō ōnis*
naposled *postrēmō*
napotiti se *proficisci*
napovedati *praedicere*
napravili *facere, (ladijevje n.)*
aedificare
napravljati *comparare*; napr. se
na vojsko *bellum parare*
naproti *obviam*
(na)rasti *crēscere*
narava = priroda
narečje *dialectus ī f.*
naredba *institutum ī*; po božji
nar. *divinitus*
narejati *facere*
narekovati *dictare*
narobe *perversus 3*
narod *gens gentis, natiō ōnis, po-*
pulus ī, prosti nar. plebs, plebis
naroditi se *oriri, nasci*
naselbina *colōnia ae*
nasladnost *voluptās ātis*
(na)slikati *pingere*
nasproti pak *at*
nasprotnik *adversarius ī*
nastati *oriri, exsistere*
(na)stlati *sternere*
nasvet *cōnsilium ī*
natirati *fricāre*
na to *tum*
naučljiv *docilis e*
nauk *disciplina ae, doctrina ae*
navada *mōs, mōris, cōnsuetūdō inis*
navaditi se *cōnsuēscere*; navajen
sem *cōnsuēvi isse*
navadno *plērūmq̄ue*
navajati *adsuefacere (rē)*; nav. se
(česa) *cōnsuēscere -, adsuēscere*
(*rē*)
navdati *implere, adficere*
navračati (na) *referre (ad)*

naznaniti *nūntiāre*
 ne *nōn, nē*; ne samo (le) — am-
 pak tudi *nōn solum* — *sed etiam*
 Neapolj *Neapolis is*; a) mesto
 italsko; b) del mesta syrakušk.
 nebeški *caelestis e*
 nebo *caelum ī*
 neboječ *impavidus 3*
 nečloveški *immānis e*
 nedavno *nūper*
 nedolžen *innocēns entis*
 nedrije *sinus ūs*
 nego *quam*
 negotov *incertus 3, dubius 3*
 nehati *dēsinerē*
 nehvaležen *ingrātus 3, impius 3*
 neizkušen *imperītus 3*
 nejasen *obscūrus 3*
 nekaj *quādam, quaedam, quoddam*
 (*quiddam*)
 nekateri *nōnnūllī 3*
 nekdo (nekaj) gl. kdo (kaj)
 nekedarj *ōlim, quondam, aliquandō*
 neki = nekaj
 nekoč *ōlim*
 nekolik *aliquantus 3*; za nekoliko
aliquantō; nekoliko mesecev
nōnnūllī mēnsēs
 nemaren *neglegēns entis*
 nemški *Germānus 3*
 nenadoma *imprōvisō*
 nenavzočen *absēns entis*
 neoborožen *inermis e*
 neodločen *anceps cipitis*
Neoptolemus ī sin Achillov
 neškodovan *integer gra grum,*
incolumis e
 nepodoben *dissimilis e*
Nepōs ōtis
 nepotreben *supervacaneus 3*
 neprebojen *impenetrābilis e*
 nepremišljen *temerārius 3, incōn-*
sīderātus; *adv. temere*
 nepremišljenost *temeritās ātis*
 nepreviden *incautus 3, imprōvidus 3*
 neprijatelj *inimīcus ī*
 neprijeten *ingrātus 3, iniūcundus 3*
Neptūnus ī

neraben *inūtilis e*
 Nereide *Nērēides um f.*
Nērēūs ī morski bog
Nerō ōnis
 nerodoviten *sterilis e*
 nesebičnost *abstinentia ae*
 nesmrten *immortālis e*
 nesmrtnost *immortālitās ātis*
 nesnažen *immundus 3*
 nespameten *stultus 3, imprūdēns*
entis
 nespametnost *imprūdentia ae*
 nesreča *calamitās ātis, miseria ae,*
malum ī, rēs (rērūm) adversae
ārūm
 nesrečen *miser 3, infelix īcis*
 nesti = nositi
 netopir *vespertiliō ōnis m.*
 neugoden *inīquus 3*
 neukročen *indomitus 3*
 neumen = aboten
 neumnost *stultitia ae*
 neutruden *impiger gra grum*
 nevaren *periculōsus 3*
 nevarnost *periculum ī*
 neveden *imperītus 3, rudis e*
 nevenljiv *immortālis e*
 neverjeten *incrēdibilis e*
 nevihta *tempestās ātis, procella ae*
 nevoščljivec *invidus ī (3)*
 nevoščljivost *invidia ae*
 nezgoda *malum ī, cāsus ūs*
 nezmerzost *intemperantia ae*
 neznaajoč *ignārus 3*
 neznan *ignōtus 3*
 neznanje *ignōratīō ōnis*
 nezvest *infīdus 3*
 nežen *tener 3*
 nič *nihil (nūl)*
 nikakor *nēquāquam*
 nikakoršen *nūllus 3*
 nikdar *nūquam*
 nikdo *nemō*
 nikjer *nūsquam*
 nikoli = nikdar
 Nil *Nilus ī*
 nit *filum ī*
 niti — niti *nec (neque) — nec (neque)*

nizek *humilis e*; *īnferus* 3 (*īnferior*, *īnfimus* [*īmus*])
 njiva *ager grī*
 nobeden *nullus* 3
 noč *nox*, *noctis*; po noči *noctū* (*nocte*)
 noga *pēs*, *pedis*
 nosilnica *lectica ae*
 nositi *portāre*, *gerere*, *gestāre*, *ferre*
 nosnica *nāris is*
 notranji *interior ius*
 nov *novus* 3
 nravi *mōrēs um*
 nuj! *age!*
Numa (*ae*) *Pompilius ī*
 Numancija *Numantia ae* (mesto hispansko).

O.

O (*praep.*) *dē*
 o (*interiect.*) *ō*; o da bi *ūtinam* (s konjunkt.)
 občen *commūnis e*, *pūblicus* 3
 občeovati (s kom) *ūtī* (*aliquō*)
 občudovanje *admīrātiō ōnis*
 občudovati *admīrārī*
 občutiti *sentīre*
 obda(ja)ti *circumdare*, *ambīre*
 obdariti *dōnāre* (*aliquem rē*)
 obdarjen *praeditus* 3
 obdelati (-ovati) *colere*
 obdržati *obtinēre*
 obed *cēna ae*
 obedovati *cēnāre*
 obetati = obljubiti
 obglaviti *secūrī percutere*
 obhajati *circumīre*
 običavati *solēre*
 obilen *largus* 3
 obiskati (-ovati) *vīsere*, *adīre*
 ob jednom (s) *unā* (*cum*)
 obkoliti *cingere*
 oblačilo *vestimentum ī*, *vestis is*
 oblajist *vitrum ī*
 oblast *potentia ae*, *potestās atis*;
 (= gosposka) *magistrātus ūs*;
 v oblasti *penes* (*praep. c. acc.*)
 obleči (oblečem) *induere*, *vestīre*

obleči (obležem) *obsidēre*
 obledeti *pallēscere*
 oblegati = obsedati
 obleka *vestimenta ōrum*, *vestis is* (in *plur.*)
 oblika *fōrma ae*
 obljuba *vōtum ī*; oblј. delati *v. facere*
 obnašati se *sē gerere*
 obogateti *divitem fierī*
 oborožiti *armāre*; (vojno, ladijevje) *parāre*
 obrabiti *conterere*
 obračati se *sē vertere*
 obradostiti *oblectāre*
 obramba *praesidium ī*
 obraz *vultus ūs*
 obrežje *lītus oris*
 obriti *rādere*
 obsedati (obsesti) *circumsedēre*, *obsidēre*
 obsoditi *damnāre*, *condemnāre*
 obstajati *cōnstāre*
 obstopiti *circumstāre*
 obsuti *obruere*
 obtičati *inhaerēre* (*-haesi -haesum*)
 obzirati se (na kaj) *respicere* (*rem*)
 ocean *ōcēanus ī*
 oče *pater tris*
 očetovski *patrius* 3
 očitanje *crīmen inīs*
 očitati *obicere* (*-iēcī -iectum*), *exprobrāre*; očit. si *obiürgāre sē*
 očitno je *appāret*
 od *ā*, *ab*; od kodi? *unde?* od koder *unde*
 odbiti *dēfendere*
 oddaljen biti *abesse* (*ā*)
 odgajati (-gojiti, -gojevati) *ēducāre*, *excolere*
 odgovoriti *respondēre*
 odhajati = oditi
 odhod *discēssus ūs*
 oditi *proficiscī*, *abīre*, *discēdere*
 odkodi doma? *cūiās atis?*
 odkriti *aperīre*, *patefacere*
 odkupiti *redimere*
 odleteti *āvōlare*

odlikovati se (po čem od drugih)
excellere (rē ceteris [dativ])
 odlog *mora ae*
 odložiti *dēpōnere*
 odnesti (-našati) *auferre, dēferre*
 odobedovavši *cēnātus 3*
 odpasti (od) *dēficere (ab)*
 odpeljati *dēducere*
 odpotovati *proficiscī*
 odpraviti *tollere*
 odpreti *aperire*
 odpustiti (-puščati) *ignōscere*
 odreči *negāre*
 odrezati *dēsēcāre (-secui -sectum)*
 odriniti *proficiscī*
 odslej *abhinc*
 odstopiti *recēdere*
 odstraniti *removēre, (= uničiti)*
tollere
 odsvetovati *dissuādēre*
 odtrgati *abripere*
 odvracati *āvertere*
 odvrniti *dēflectere (-flexi -flexum)*
 odvzeti *adimere, dēmere*
 ogenj *ignis is m.*
 ogleduh *speculātor ōris*
 oglodati *dērōdere*
 ogniti se = izogibati se
 ognjebljuven *ignivomus 3*
 ograditi *saepire*
 ogrevati *calefacere*
 ogrniti *amicire (aliquem rē)*
 ogromen *ingēns entis*
 oguliti *terere*
Ogulnius ī (Quīntus [ī] O.)
 konsul 269
 ohrabriti *adhortārī*
 ohraniti *servāre, cōservāre*
 oko *oculus ī*
 okoli *circā, circum*
 okrasiti *ōrnāre*
 okregati *increpāre*
 okrepčati *recreāre*
 okriviti *coarguere*
 okrutnost *crūdēlitās ātis*
 Oktavianus *Octāvianus ī*
 olje *oleum ī*
 oljka (divja) *oleaster trī m.*

olympijski *Olympius 3*; ol. igre
Olympia ōrum (namr. certāmina)
 omahljiv *mōbilis e*
 omajevati *labefacere*
 omazati *circumlinere (-lēvi -litum)*
 omožiti se (s kom) *nūbere (alicui)*
 omožena sem (s kom) *nūpta*
sum (alicui)
 ondi *ibi*
 (ondodi) od ondodi *inde*
 onemeti *obmūtēscere*
 onostranski *ūterior ius*
 opasati *cingere*
 opazovati *contemplārī*
 opevati *canere*
 opikati = pikati
 oplakovati *dēflere*
 opleniti *diripere (-ripui -reptum)*
 opomeniti *commonefacere*
 opominjati *monēre, hortārī*
 oprati *luere*
 opravek *negōtium ī*
 opravljati (kaj) *fungī (rē), (koga)*
rōdere (aliquem), (službo božjo)
celebrāre
 opravljen *īnstructus 3*
 opreti se *nūtī (rē)*
 oprostiti *liberāre*
 opustiti *omittere*
 oral *ūgerum ī*
 orati *arāre*
 orel *aquila ae*
Orestēs ae (-is)
 Orfeus *Orphēus ēi*
 orjak *Gigās antis*
 Orkus *Orcus ī*
 orodje *īnstrūmentum ī*
 orožje *arma ōrum*
 os *āxis is m.*
 osemdesetletnik *octōgēnārius ī*
 oskruniti *polluere*
 oslabiti *cōnficere*
 osnuti *mōtūrī*
 ostal *reliquus 3*
 ostati *manēre*; (ost. pri čem) *per-*
stāre -, persistere (in rē)
 oster *acer, ācris, e, acūtus 3*
 ostriti *acuere*

ostuden = *grd*
 osvoboditi *liberāre*
 osvojiti *expūgnāre*
 ošaben *superbus* 3
 ošabnost *superbia ae*
 oškropiti *adspargere*
 otok *īnsula ae*
 otovorjen *onustus* 3
 otreti *atterere*
 otroci *liberī ōrum*
 ovca *ovis is*
 oven *ariēs letis*
Ovidius ī (Pūblius [ī] O. Nāsō
ōnis) pesnik rim. (roj. 43)
 oviti *circumvolvare*
 ovratnica *torquis is m.*
 ozdraviti *sanāre, medērī (alicui)*
 ozek *angustus* 3
 ozemelje *fīnēs ūm, m. ager grī*
 ozidje *moenia ūm*
 označiti *notāre*
 oznaniti *indicāre*
 oživetli (zopet) *revīscere.*

P.

P. kratica za predimek rimski
Pūblius ī
 pa *sed, autem, at, verō*
 pač *quidem*, pač pa *at*
 padati = *pasti*
 padec *cāsus ūs*
 pahnuti *dēicere (iēcī, iectum)*
 Palacij (hrib) *Palatium ī*
 palec *pollex icis*
 palica *scīptō ōnis m.*; (Merkurijeva
 p.) *cādūceus ī*
 palma *palma ae*
 pamet *ratio ōnis*; p. imeti *sapere*
 pameten *prūdēns entis*
 paragraf *parāgraphus ī f.*
 Parka *Parca ae* (usodna boginja)
 parkelj *ūnguis is m.*
Paropāmīsus ī gora azijska
 parski *Parius* 3
 pasti (padem) *cadere, dēlābī (-lāp-*
sus sum); p ven *excidere (-cidi)*
 pasti (pasem) *pāscere*

pastir *pastor ōris*
 patricij *patricius ī*
Pausaniās ae
 pav *pāvō ōnis*
 paziti *attendere (animum)*
 pazljiv *attentus* 3
 peči (o vesti) *mordēre (= grizti)*
Pelēthronius ī
 peljati *dūcere*
 peloponneški *Peloponnēsīacus* 3
 pena *spūma ae*
 penav *spūmōsus* 3
 pepel *cinis eris m.*
Perganum ī mesto mysijsko
 Perikles *Périclēs is*
 perot *āla ae*
Persēus ī
 Persijan *Persa ae*
 pes *canis is*
 pesek *harēna ae*
 pesen *carmen inis, poēma atis*
 pesnik *poeta ae*
 pesništvo *poēsis is*
 peščen *harēnōsus* 3
 peščica *manus ūs f.*
 pete *tālāria ūm*
 Petelija *Petēlia ae* (mesto brut-
 tijsko)
 petelin *gallus ī*
 peti *canere, cantāre*
 petje *cantus ūs*
 petleten *quīnquennis e*
 petletje *quīnquennium ī*
 pijača *pōtiō ōnis*
 pikati *pungere*
Pīsander drī
 pisar *scriba ae*
 pisatelj *scriptor ōris*
 pisati *scribere*
Pīsistratus ī
 pismo *litterae ārum, epistula ae*
Pīsō ōnis
 piti *bibere, pōtāre*
 Pittakus *Pittacus ī* modrijan grški
 (648)
 pivni papir *charta (ae) bibula ae*
 plača = *plačilo*
 plačati *pendere*

- plačilo *mercēs edis, praemium ī*
 plamen *flamma ae*
 planiti (na) *irruere (in c. acc.)*
 plašč *pallium ī*
 plašiti *angere*
Plataeae ārum
Platō ōnis
Plautus ī pesnik rimski († 184)
 plav *rutilus 3*
 plavati *natāre*
 pleme *genus eris*
 plemenit (-nik) *nōbilis e*
 plen *praeda ae*
Plīnius ī (Gāius [ī] Pl. Se-
cundus ī) prirodoslovec rimski
 († 79 po Kr.)
 ploha *imber bris*
 ploskati *plaudere*
 pluča *pulmō ōnis*
 plug *arātrum ī*
 pluta *sūber eris n.*
Plūtō ōnis
 po *post; per*
 pobarvati = barvati
 pobegniti *cōnfugere*
 poberi se *apage (tē)*
 pobit *adfectus 3; zelo p. graviter*
adfectus
 pobiti (-bijati) *caedere, occidere,*
interficere
 poboj *caedēs is*
 pobožen *pius 3*
 pobožnost *pietās ātis*
 pobrati (= uničiti) *absūmere*
 (-sūmpsi -sūmptum)
 počastitev *officiūm ī*
 počivati *conquiescere*
 pod *sub*
 podajati se (v nevarnosti) *(pericula)*
subire
 podariti *dōnāre*
 podati se *contendere, sē cōnferre*
 podeljevati *tribuere*
 poditi *agitāre*
 podjarmiti *subigere*
 podjeti *cōnārī*
 podkupiti *corrumpere*
 podnebje *caelum ī*
- podoba *imāgō inis, (= slika) ta-*
bula ae, pictūra ae, simulācrum ī
 podpirati *adiuvāre; fulcīre*
 podpoveljnik *lēgātus ī*
 podreti (most) *rescindere (-scidi*
-scissum), (mesto) prōsternere,
 (hišo) *ēvertere*
 podvreči *subigere, subicere*
 podzemlje *īnferī ōrum (= pod-*
 zemeljski bogovi)
 podzemeljski (bogovi) *īnferī ōrum*
 (*diī*)
 poganjati se (za čim) *petere -,*
appetere (rem)
 pogasiti *restinguere*
 poginiti *occidere, interire, perire*
 pogledati *aspicere, intuerī*
 pogoditi se *pacisci*
 pogoj *conditiō ōnis*
 pogost *crēber bra brum*
 pogosto(krat) *saepe, crēbrō*
 pogovarjati se *colloquī*
 pogovor = govor
 poguba *perniciēs ēī*
 poguben *perniciōsus 3*
 pogubljeni *perdere, pēssumdare*
 pogumen *fortis e*
 pohištvo *supellēx, supellētilis*
 pohvala = hvala
 pohvaliti = hvaliti
 poiskati *quaerere; zopet p. repetere*
 poizvedeti *explōrāre*
 poizvedovati *percontārī*
 pojasnjevati *explicāre*
 pojedina *epulum ī*
 poklicati nazaj *revocāre*
 pokoj *requiēs ētis*
 pokončati *dēlere*
 pokopa(va)ti *sepelire*
 pokoren biti = poslušen biti
 pokrajina *prōvincia ae*
 pokriti (*co*) *operire*
 pokrivalo *tegmen inis*
 pokrivati *tegere*
 pokvariti *corrumpere*
 polagoma *sēnsim*
 polastiti se (česa) *potirī (rē)*
 poleg *secundum*

poletje *aestās ātis*
 polh *glīs, glīris n.*
 polje *ager grī*, žitno p. *seges etis*
 poljedelec *agricola ae*
 poljedelstvo *agriculturā ae*
 polki pomočni *auxilia ōrum*
 poln *plēnus* 3
 poloborožen *sēmiermus* 3 (-*ermis e*)
 polovica *dīmidium ī*
 pomagati *subvenire -*, *adesse -*,
auxiliārī (alicui), *īvāre (ali-*
quem)
 pomehkužiti *effemināre*
 pomen *ōmen inīs*
 pomlad *vēr, vēris n.*
 pomneč *memor oris*
 pomniti *meminisse*
 pomnožiti *multiplicāre, augere*
 pomoč *auxilium ī*
 pomoči = pomagati
 pomočnik *adiūtōr ōris*
 pomorili = umorili
Pompēius ēī
 Pompeji *Pompēī ēiōrum n.* mesto
 kampansko
 ponašati se *glōriārī*
 ponižen *submissus* 3
 ponoviti *redintegrāre, renovāre*
Pontus ī
 ponuditi *offerre*
 popadati (na tla) *concidere, collābī*
 poper *piper eris n.*
 poplačati *remunerārī*
 popraviti *reparāre*
 poprijeti se (marljivo česa) *ope-*
ram dare ali *nāvāre (alicui rēi)*
 poraba *ūsus ūs*
 porabljati *cōsumere*
 poraz *clādēs is*
 poraziti *prōsternere*
 porinili *dētrūdere*
 poročati *memoriae prōdere (prō-*
didisse), trādere
 posada *praesidium ī*
 posamezen *singulī* 3
 poseben *praecipuus* 3; *adv. prae-*
cipuē, praesertim, inprimīs
 poseči (po kaj) *prōmere (rem)*

posedovati *possidēre*
 posekati *caedere*
 posesti *occupāre*
 posestvo *possessiō ōnis*
 posezati (po čem) *appetere (rem)*
 poskusiti *experiri, cōnārī, tentāre*
 poslanec *lēgātus ī*
 poslanstvo *lēgatiō ōnis*
 poslati *mittere*; p. nazaj *remittere*
 poslušalec *auditor ōris*
 poslušati *audire*
 poslušen biti *parēre, obtemperāre,*
oboedire
 posluževali se (česa) *ūtī (rē)*
 posnemati *imitārī*
 posnetek *epitōmē ēs*
 posneti *complectī*
 posoda *vās, vāsis*
 posta(ja)ti *evādere, fierī*
 postava = zakon
 postaviti *pōnere, collocāre*; (ladi-
 jevje p.) *cōstituere*; (v bojni
 red p.) *aciem instruere*; (na
 čelo p.) *praeficere*
 postavljati (= zidati) *aedificāre*
 postelja *lectus ī*
Postumius ī (Spurius [ī] P.
Albinus ī) konsul 321
 posvečen *dicātus* 3, *sacer* 3, *cōn-*
secrātus 3
 posvetili *dedicāre*
 posvetovati se *dēliberāre, cōsul-*
tāre
 pošiljati = poslati
 pošten (-jak) *probus* 3, *honestus* 3
innocēns entis, frūgi
 poštenost *probitās ātis, honestās*
ātis
 pot *via ae, iter, itineris n.*
 potegniti *stringere*
 potem *postea, deinde, tum*
 potem ko *cum, postquam*
 potemec *stirps, stirpis f., proles*
is f., plur. posterī ōrum
 potnik *viātor ōris*
 potolažiti = tolažiti
 potopiti *mergere, demergere*
 potovanje *iter, itineris n.*

potovati *proficisci*
 potrditi *sancire*
 potreben *necessarius* 3; (= reven)
egēnus 3
 potres *terrae mōtus ūs*
 potrojiti *triplicare*
 potrositi (na kaj) *cōsumere (in rē)*
 potrpežljiv *patiēns entis*
 potrpežljivost *patientia ae*
 poučiti *docere*
 povedati *dicere*
 povelje *imperium ī*; na p. *iūssū*,
 brez p. *iniūssū*
 poveljnik *dux, ducis, imperator ōris*
 povrniti *reddere*
 povrniti se = vrniti se
 povsodi *ubique*; od p. *ūndique*
 povzdigniti *tollere, efferre*
 pozaba *obliviō ōnis*
 pozabiti *oblivisci*
 pozdraviti (-vljati) *salutare*; dajem
 p. *salvere iubeo*
 poznaten *īnsignis e*
 poznati *nōvisse*
 pozneje *postea*
 poznejši *posterior ius (-ōris)*
 pozno *sērō*
 požar *incendium ī*
 poželjevati *cupere*
 požeti *dēmetere*
 požirati = požreti
 požrešen *avidus* 3, *vorāx ūcis*
 požrešnost *aviditās ātis*
 požreti *dēvorare*
Praeneste is n. mesto latijsko
 prašati *rogare, interrogare, quae-*
rere (ab, ex)
 pratež *impedimenta ōrum*
 prav *verus* 3; *adv. recte*
 pravda *lis, litis*
 pravica *iūs, iuris*; po pravici *meritō*
 pravičen *iustus* 3
 pravičnost *iustitia ae*
 pravilo *praeceptum ī*
 praviti *dicere, āio*
 pravo = pravica
 prazen *vacuus* 3, *vānus* 3
 pražiti *torrere*

prebaviti *concoquere*
 prebivalec *incola ae*
 prebosti *percutere, trānsfigere*
 prebrati *perlegere, (-lēgi, -lēctum)*
 pred *ante*; pred vsem *inprimis*
 predložiti *prōponere*
 predniki *māiorēs um*
 predno *antequam, priusquam*
 predpostavljati *anteferre*
 predsolnčen *antelucanus* 3
 preganjati *īsectari, persequi*; (o
 Furijah) *agitare*
 pregovor *prōverbium ī*
 pregovoriti (koga) *persuadere*
(alicui)
 pregreha *scelus eris, crimen inis*
 pregrešek *delictum ī*
 prehoditi *peragere*
 preiskavati *quaerere*
 prej *antea, prius*; prej ko (-nego)
antequam, priusquam
 prejeti *accipere*
 prejšnji *prior (-ius) ōris*
 prekašati *superare, antistare -,*
praestare (alicui)
 preklati *findere*
 prekoračiti *trāncere, trānsgredi,*
trānsire
 prekoristen *perutilis e*
 prekositi = prekašati
 prekrasen *praectarus* 3, *amplus*
(superlat.) 3
 preleteti *trānsvolare*
 preliti *profundere*
 premagati = zmagati
 premikati *movere*
 (premislek) brez pr. *temere, incō-*
siderate
 premisljati *meditari*
 premnog *permultus* 3
 premoženje *rēs (rei) familiāris is,*
fortūnae ārum
 prenašati (= trpeti) *pati, ferre,*
perferre
 prenesti *trānsportare*; *pati (per)-*
ferre
 prepelica *cōturnā ūcis*
 prepeljati *trāducere*

prepir *līs, lītis, certāmen inīs*
 prepirati se *certāre, rixārī*
 prepirljiv *litigiōsus* 3
 prepisati *dēscribere*
 prepoved(ov)ati *vetāre*
 prepozno *sērō*
 prerezati *praecidēre*
 presezati *excēdere*
 prestati *perpetī, subīre*
 presti *nēre (neo)*
 prestol *solium ī*
 prestrašiti *perterrere*
 pretiti *minārī, minūtārī*; (o nevar-
 nosti) *imminere, īnstāre*
 pretresti *percellere*
 pretrpeti *perpetī*
 preudarek *ratiō ōnis*
 preudariti (-darjati) *deliberāre*
 preudarjanje *deliberātiō ōnis*
 prevariti *fallere*
 prevelik *nimius* 3
 previden *cautus* 3
 prevrniti *ēvertēre*
 prezirati *spernere, contemnere*
 preživeti *agere, degere*
 prežvečiti *mandere*
 pri *ad, apud, in*
Priamus ī kralj trojski
 pričakovati *opperīrī, expectāre*
 pridelki poljski *frūgēs um f.*
 priden *sēdulus* 3, *diligēns entis*
 pridnost *diligentiā ae*
 pridobi(va)ti *comparāre, parere,*
acquīrere, cōsequī; (srca) *con-*
ciliāre
 pridružiti se (komu) *applicāre se*
(alicui ali ad aliquem), accēdere
(ad), adiungere se (alicui, ad
aliquem)
 prigovarjati *persuādere*
 prihajati *(ad)vēnīre, adventāre*;
 pr. na dan *prōvenīre*
 prihitefi naproti *occurrere*
 prihod *adventus ūs*
 prijatelj *amicus ī*
 prijateljski *familiāris e*
 prijateljstvo *amicitiā ae*
 prijazen *amicus* 3, *cōmis e*

prijeten *grātus* 3, *īucundus* 3,
 (= vabljiv) *amoenus* 3
 prikima(va)ti *adnuere*
 prikladen *aptus* 3
 prikleniti *vīncīre, adfigere*
 prikrivati *cēlāre*
 prilika *occāsīō ōnis*
 prilizovalec *adulātor ōris*
 prilizovanje *adulātiō ōnis*
 priljubljen *grātus* 3
 priložnost *occāsīō ōnis*
 (primer) na primer *velut*
 primeren *aptus* 3, *idōneus* 3; *adv.*
convenienter
 primeriti (-merjati) *comparāre,*
cōferre
 prinašati (-nesti) *ferre*
 pripeljati *addūcere*
 pripetiti se *accidēre*
 pripisovati *tribuere*
 pripomoči *adiuvāre*
 pripovedovati *nārrāre*
 pripoznati *agnōscere*
 pripraviti (-ljati) *(com)parāre*; pri-
 pravljen *parātus* 3
 priroda *nātūra ae*
 prirodoslovec *nātūrae perītus ī*
 priseči *iūrāre*; prisegši *iūrātus* 3
 prisiliti = siliti
 prispodabljati *comparāre*
 pristopati (-piti) *accēdere*
 pritegniti *adsentīrī*
 priti *vēnīre*
 pritiskati *īnstāre (alicui)*
 pritrđiti = pritegniti
 privezti (-vezem) *advehere*
 privijjati *īnstāre (alicui)*
 prizadevati si *operam dare, studere*
 prizanašati (-nesti) *parcere*
 prizna(va)ti *faterī, cōfiterī, con-*
cēdere
 prizvati *arcessere, accīre*
 (prodaj) na prodaj biti *vēnīre*
(vēneo)
 prodati *vēnundare*; prodati se
vēnīre (vēneo)
 prodreti *prōcēdere, prōgredi*
 prognanec *exsul ulis*

prognanstvo *exsilium* ī
 proliv *fretum* ī
Promēthēus ēī Japetov sīn (titan)
 proročišče *ōrāculum* ī
Prōserpina ae Cererina hēi
 prosilec (pohlevni) *supplex icis*
 prositi *precārī, ōrāre, rogāre*;
 (pomoči pr.) *petere (auxilium)*;
 prosim(o) *quaero, quaesumus*
 prost *liber* 3
 prostor *locus* ī
 prostovoljno (*meā -, tuā -, suā*)
sponte
 prošnja *prex, precis*
Prōtagorās ae sofist grški (450)
 proti *contrā, in, adversus*
 prst (-a) *digitus* ī
 prst (-i) *humus* ī f.
 prstan *ānulus* ī
 prtljaga *sarcina* ae (in plur.)
 prvak *pīnceps cipis*
 prvi *pīmus* 3
 prvič *pīmum*
 ptica (ptič) *avis* is
 ptuj *aliēnus* 3
 punski *Pūnicus* 3
 pustiti = zapustiti
 pustošiti *populārī*
 puščica *sagitta* ae
Pyladēs ae (in is)
Pyrrhus ī.

Q.

Q. kratica za predimek rimski
Quīntus ī
Quīntilius (ī) *Vārus* ī vojsko-
 vodja rimski za Augusta.

R.

Raba *ūsus* ūs
 rabiti *ūtī (rē)*
 rad 3 *libēns entis*; adv. *libenter*;
 raji *potius* (adv.)
 radost = veselje
 rak *cancer crī*
 rama *umerus* ī
 rana *vulnus eris*
 raniti *vulnerāre*

rast (*corporis*) *habitus* ūs
 rasti *crēscere*; (o drevesih in rast-
 linah) *gignī*
 ravnati *agere*; (r. kaj) *praeesse*
 (*alicui rēi*)
 razdejati *dīruere, delēre*
 razdeliti *dividere*
 razen *varius* 3
 razglasiti *iūdicāre*
 razkošen *lūcuriōsus* 3
 razkošnost *lūcuria* ae
 različen = razen
 razlikovati se *differre*
 razlivati se *diffundī*
 razločiti (-evati) *discernere*
 razlog *argūmentum* ī, *causa* ae
 razložiti *explicāre, expōnere*
 razmera = reč
 raznobojen *versicolor* ōris
 razpasti *dītābī*
 razpokan *rīmōsus* 3
 razpravljati *disputāre -, agere (dē)*
 razprtija *discordia* ae
 razrediti *dispōnere*
 razrušiti *dīruere, delēre*
 raztopiti *liquefacere (fēcī, factum)*
 raztrgati *discerpere*; (obleko) *lucē-*
rāre
 razun *praeter*; r. tega *praetereā*
 razveljaviti *solvere*
 razveseljovati *dēlectāre*
 razvezati *dissolvere*
 razvrstili *instruere*
 reč *rēs, rēi*
 reči *dīcere*; *inquam*
 red *ōrdō inis m.*; bojni r. *aciēs* ēī
 redek *rārus* 3; adv. *rārō*
 rediti *alere, nūtrīre*
Rēgulus ī
 reka *flūmen inis, fluvius* ī
 rekati = reči
Remus ī
 repatica (zvezda) *comētes (-a) ae m.*
 res (resničen) *vērū* 3
 resen *sērius* 3
 resnica *vērītās ūtis*; v resnici
vērō, profectō
 rešitev *salūs ūtis*

resiti *servāre*; (= osvoboditi)
liberāre
 reven (revež) *miser* 3, *pauper eris*
Rhea ae
 Rhen *Rhēnus ī*
 Rhodjan *Rhodiūs ī*
Rhodus (-os) ī otok v Karpat-
 skem morji
 riba *piscis is m.*
 rilo *rōstrum ī*
 Rim *Rōma ae.*
 Rimljan *Rōmānus ī*
 rimski *Rōmānus 3*
 rjoveti *rudere*
 rob *margō inis m.*
 rod *genus eris*
 roditi *gignere, parere*; r. se *nāscī*
 rodoviten *fertilis e*; *frūgifer 3*
 rogati se (komu) *ētūdere (aliquem)*
 rojak (naš) *nostrās ātis*
 rojsten dan *nātālis (namr. diēs) is*
 (rojstvo) po Kristovem rojstvu =
 po rojenem (*nātus 3*) Kristu
 roka *manus ūs f.*
Rōmulus ī
 ropar *latrō ōnis*
 rudeč *ruber 3*
 rumen *flāvus 3.*

S.

S (o spremstvu ali društvu) *cum*;
dē
 Sabinci *Sabīnī ōrum*
 sad *frūgēs um f.*
 sadje *frūctūs uum*
 Sagunčani *Saguntīnī ōrum*
 Sagunt *Saguntum ī*
 saj = kajti
 Salamina *Salamīs īnis*
 sam *ipse, -a, -um*; *sōlus 3*; sam
 o sebi (*meā -, tuā -, suā -*)
sponte; ne samo — ampak tudi
nōn solum — sed etiām
 (samez) posamez *virītim*
 samica *fēmina ae*
 Samničan *Samnīs ītis*
 samosilje *tyrannīs īdis f.*
 samosilnik *tyrannus ī*

samovoljnost *arbitrium ī*
 samski *caelebs, caelibis*
 sanjati *somniāre*
 sapnik *spirāculum ī*
Sardanapālus ī kralj assyrski
 Sardinija *Sardinia ae*
Sāturnus ī
Scīpiō ōnis; a) *Āfricānus ī* (Afri-
 čan) *Māior ōris* (zmagal pri
 Zami 201); b) *Aemiliānus (ī)*
Āfricānus ī (razdejal Kartha-
 gino 146); c) *Nāsica ae*
Scylla ae
 Scyth *Scythā (ēs) ae*
 sedeti *sedere*
 sedež *sēdes is*
 sedlo *strātum ī*
 sedmeren *septemplex icis*
Segūsiāvī ōrum pleme gallsko
 sejali *serere (sevi, satum)*
 Sekvanci *Sēquanī ōrum*
 sel *nūntius ī*
 Seleukus *Seleucus ī* kralj syrski
 selski *rūsticus 3*
 sem ter tam *pāssim*
 Semiramida *Semīramīs īdis (in is)*
 kraljica assyrska
 senat *senātus ūs*
 senator *senātor ōris*
 senca *umbra ae*
Sēquana ae m. reka gallska (zd.
 Seine)
Sergius 3 ime rodbine rimske
Servius (ī) Tullius ī
 sesavec *mammāle is*
 sestic *mamma ae*
 sesterc *sēstertius ī*
 sestra *soror ōris*
 seši(va)ti *cōnsuere*
 sešteti *computāre*
 sever *septentriō ōnis m.* (navadn.
plur. — ōnēs um = sedmero
 juncev na severnem nebu)
 sezidati *aedificāre, cōstruere*;
 (mesto) *condere*
 sežgati (-žigati) *cremāre, combūrere*
 sicer *quidem*
 Sicilija *Sicilia ae*

sicilski *Siculus* 3
 Sikyonec *Sicyōnius* ī (prebivalec mesta Sikyona v Achaji)
 sila *vīs, vim, vī*
 silen *vehemēns entis, ingēns entis*
 siliti *cōgere*
 sin *filius* ī
 Sisygamba *Sisyygambis* is
 siten *molestus* 3
 skakati kvišku *exsilire*
 skala *saxum* ī, *rūpēs* is
 skladati se *congruere, cōnsentire* (*cum*)
 skleniti (sklepati) *dēcernere, statuere, cōstituere*; (mir) *facere*; (zavezo) *īcere*
 sklep *cōsilium* ī
 skočiti (z, iz) *dēsilitre*
 skorja *cortex icis*
 skoro *ferē, paene*
 skozi *per*
 skrb *cūra* ae
 skrben *diligēns entis*
 skrbeti *cūrāre*; (za koga) *cōnsulere* (*alicui*)
 skrbnost *diligentia* ae
 skriti *abdere, condere, oculere*
 skrivaj *clam*
 (skriven) na skrivnem *sēcrētō*
 skupen *communis* e
 skušati *cōnārī, tentāre, experīrī*
 slab *malus* 3
 slaboten *īfirmus* 3, *imbēcillus* 3
 slast *dēliciae arum, voluptās atis*
 slasten *dēlicātus* 3
 slava *glōria* ae
 slavec *lūscinia* ae
 slaven *clārus* 3, *glōriōsus* 3
 slaviti *celebrāre*
 slediti *sequī*
 slehern *ūnusquisque* 3
 sleme *iugum* ī
 slika *pictūra* ae
 slikati *pingere*
 slišati *audire*
 sloga *concordia* ae
 slon *elephantus* ī, *elephās antis*
 slonokoščen *eburneus* 3

slovnica *grammaticē* ēs, (*-ica* ae)
 slušati *oboedire*
 služabnik *minister trī, servus* ī
 služba *mūnus eris*; (častna) *magistrātus* ūs; (božja) *sacra orum*
 služiti *servire*; sl. komu v (na) kaj *esse* (z dvojnimi dativom) smejali se *rīdere*
 smeti (ne, non) *dēbere*
 smili se (mi kdo) *miseret* (*mē alicuius*)
 smola *pix, picis*
 smrt *mors, mortis*; (posilna) *nox, necis*
 sneg *nix, nivis*
 snesti *comedere*
 snežiti *ningere*
 snop *merges itis f.*
 snovati (nakle) *capere* (*cōsilium*)
 soba *conclāve* is
 sočivje *legūmina um* (*sing. legūmen*)
 soditi *iūdicāre*
 sodnik *iūdex icis*
 sodržavljan = državljan
 sofist *sophistēs (-a)* ae
 Sofokles *Sophoclēs* is
 sokolič *mīlvus* ī
 Sokrates *Sōcratēs* is
 sol *sāl, salis*
 solnce *sōl, sōlis*
 solnčati se *apricārī*
Solō(n) ōnis
 soprog *cōniunx iugis m.*
 soproga *cōniunx iugis f., uxor oris*
 sorodnik *propinquus* ī
 sosed *vīcīnus* ī
 soteska *angustiae arum*
 sovraštvo *odium* ī
 sovražen (-žnik) *inimicus* 3
 sovražili *ōdisse*
Sp. kratica za predimek rimski
Spurius ī
 spanje *somnus* ī
 Sparčan *Spartānus* ī
Sparta ae
 Spartakus *Spartacus* ī (vodja sužnjevi 71)
 spati *dormire*

spodnji *inferior ius* (-ōris)
 spodobiti se *decēre* (*aliquem*); ne
 sp. se *dēdecēre*
 spolniti *complēre*
 spomin *memoria* *ae*
 spomniti *admonēre aliquem* (*ali-*
cūius)
 spona *vinculum* *ī*
 sposoben = primeren
 spoštovati *verērī, colere*; (po oče-
 tovski šegi sp.) *venerārī* (*mōre p.*)
 spozna(va)ti *agnōscere, cōgnōscere*
 spraviti (-ljati) *condere*; (spr. pod)
redigere (*sub*); (spr. na) *cōferre*
(in)
 sprehajati se *ambulāre*
 spremljati *comitārī*
 spremljevalec (-valka) *comes itis c.*
 spreten *sollers eris*
 spustiti se (v bitko) *commūttere*
(proelium)
 spuščati dol *dēmūttere*
 sramota *dēdecus oris, īgnōminia* *ae,*
turpitūdō inis (*fugae*); (očitati
 kot sr. *obicere ut*) *probrum* *ī*
 sramoten *turpis e*
 sramujem se *pudet mē*
 sree *cor, cordis; animus* *ī*
 srčnost = hrabrost
 srebern *argenteus* *ī*
 srebro *argentum* *ī*
 sreča *fortūna* *ae, felicitās* *ātis*
 srečen *fēlix* *īcis, beātus* *3, fortū-*
nātus *3; sr. hodi(te) salvē(te),*
avē(te)
 srednji *medius* *3*
 srp *falx, falcis*
 stan *ōrdō inis m.*
 stanoviten *cōstāns* *antis, firmus* *3*
 star *vetus eris, antiquus* *3*
 starček (starec) *senex, senis*
 starejšina *senātor* *ōris*
 starejšinstvo *senātus* *ūs*
 starodaven *antiquus* *3, vetustus* *3*
 starodavnost *antiquitās* *ātis*
 starost (= starodavn.) *antiquitās*
ātis; (= dolga doba) vetustās
ātis; (st. starcev) senectūs *ātis*

starsi *parentēs* *um*
 stati *stāre*; st. na poti *officere*;
 (stati o mestih = ležeč biti)
situm esse
 staviti *statuere*
 stebelce *caulis* *is m.*
 stena *pariēs* *letis m.*
Stēsagorās *ae*
 stiskati *urgere*; (mleko) *premere*
 stoletje *saeculum* *ī*
 stolp *turris* *is*
 stopati (na) *īnsistere* (*alicui rei*)
 stopiti *accedere*; (st. na) *cōscendere*
(rem)
 storiti *facere*; (srečnega st. *felicem*)
reddere
 stožer *cardō inis m.*
 strah *timor* *ōris, metus* *ūs*
 strahovit *terribilis e*
 stran *pars, partis*; od vseh strani
īndique; od obeh str. *utrimque*
 strast *cupiditās* *ātis*
 strašiti *terrere*
 straža *custōdia* *ae; (nočna) vigilia* *ae*
 stražnik *vigil* *ilis*
 streči *servire*
 strela *fūlmen* *inis*
 stresti *concutere*
 streti *rumpere*
 striči *tondere*
 strm *arduis* *3*
 strmoglaviti *praecipitāre*
 strog *severus* *3*
 stroj *māchina* *ae*
 strup *venenum* *ī, vīrus* *ī n.*
 studenec *fōns, fontis* *m.*
 stvar = reč
 suh *aridus* *3*
 sukati se *ferrī*
 sulica *hasta* *ae*
Sulla *ae*
 Suse *Sūsa* *ōrum* (glavno mesto
 persijsko)
 suženj (sužnik) *servus* *ī*
 sužnica *serva* *ae*
 sužnost *servitūs* *ātis*
 svariti *monere*
 svečenik *sacerdōs* *ōtis*

svèt *cōnsilium* ī
 svèt *mundus* ī
 svèt *sacer*; (sv. molčanje) *rēli-
 giōsus* 3
 svetišče *templum* ī, *aedis* (-ēs) is
 svetiti (se) *lūcere*, *fulgēre*
 svetovalnica *cūria* ae
 svetovati *suādēre*
 svoboda *libertās* ātis
 svobodno je *licet* 2
 Syrakuse *Syrācūsae* ārum
 Syrci *Syrū* ōrum
 Syrija *Syria* ae.

Š.

Šala *iocus* ī
 ščit *clipeus* ī, *scūtum* ī
 še le *dēmum*; še ne *nōndum*; še
 — ne *nē* — *quidem*
 šega *mōs*, *mōris*
 šestmesečen *sēmēstris* e
 šiba *virga* ae, *verber* erīs n.
 širok *lātus* 3
 širokost *lātitudō* inis
 škoda *damnum* ī
 škoditi (-ovati) *nocēre*, *obesse*
 škodljiv *noxius* 3
 školjka *concha* ae
 škorec *sturnus* ī
 škorpion *scorpiō* ōnis m.
 škripati *frendere* (—, *frēsūm*,
frēssūm)
 škrjanec *alauda* ae
 šola *schola* ae
 šotor *tabernāculum* ī
 šteti *numerāre*; (št. med) *referre*
 (inter)
 število *numerus* ī
 štiridesetletnik *quadrāgēnārius* ī
 štiridnevje *quadrīdium* ī
 štiriletje *quadriennium* ī
 štirizimen *quadrīmus* 3
 štor *truncus* ī
 štoklja *cicōnia* ae
 šum *strepitus* ūs.

T.

T. kratica za predimek rimski
Titus ī
 tabla *tabula* ae
 tabor *castra* ōrum
Tacitus ī
 tajen *arcānus* 3
 tajiti *negāre*
 tak *tālis* e; *is*, *ea*, *id*
 tako *ita*, *sīc*, *tam*; tako rekoč
quasi, *tanquam*
 takoj *statim*, *prōtinus*
 takošen = tak
 takrat *tum*
 talent *talentum* ī
 talnik *obses* idis c.
 tam *ibī*
 Tarenčani *Tarentinī* ōrum
 Tarkvinijeviči *Tarquinī* ōrum
 Tarpeja *Tarpēia* ae
Tarquinius (ī) *Priscus* ī
Tarquinius (ī) *Superbus* ī
 (Ošabni)
 tat *fūr*, *fūris*
 tatinski *fūrtim* (adv.)
Taurus ī
 tažiti *mulcēre*
 teči *currere*
 tedaj *igitur*
 tek *cursus* ūs
 telo *corpus* oris
 temen *tenebrōsus* 3
 temveč = ampak
 tepsti (o valovih) *agitāre*
 ter *et*
Terentius (ī) *Varrō* ōnis
 Teutonci *Teutonī* ōrum (-ēs -um)
 težava *difficultās* ātis, *labor* ōris
 težek *difficilis* e; (težek na vago)
gravis e, (funt t. *libram*) *pondō*
 (ablat.)
Thalēs ētis
Thalia ae
Thapsus ī mesto afrisko
Thēbae ārum
Themistoclē is
Thermopylae ārum

Thetida *Thetis idis*
Thrācia ae
Thrasymbūlus ī vojskovodja
 athenski (400)
 thraski *Thrācius 3*
Thūcýdidēs is zgodopisec grški
 (420)
Thyestēs ae brat Atrejev
Tibera Tiberis is
Tiberius ī; a) T. Claudius (ī)
Nerō ōnis (cesar rim.); *b) T.*
Semprōnius (ī) Gracchus ī (na-
 rodni tribun rim. † 133)
Ticīnus ī
 Tiger *Tigris is* (reka azijska)
Tigrānēs is kralj armenski
Tīmótheus ī
Titus ī; a) T. Flāvius (ī) Vespa-
sianus ī (cesar rimski), *b) T.*
Tatius ī (kralj sabinski)
 tje do *tenus*
 tjekaj *istūc, illūc*
 tkati *texere*
 tla *humus ī; na tleh humī; do*
 tal *funditus (adv.)*
 toda *sed*
 toga *toga ae*
 togota *īrācundia ae*
 tolažba *sōlācium ī*
 tolažiti *cōnsōlārī*
 tolik *tantus 3; toliko (jih) tot*
 tolikrat *totiēns (totiēs)*
 tolpa *turba ae*
 toplice *aquae ārum*
 torej *ītaque*
 tostran *cis, citrā*
 tostranski *citerior ius (-ōris)*
 tovaruš *socius ī*
 tožiti (o čem) *querī (dē rē)*
 tragoad *tragoedus ī*
 trasimensko jezero *lacus (ūs)*
Trasimennus ī
 tratiti *(con)terere*
 travnik *prātum ī*
 trd *dūrus 3*
 trden *fīrmus 3*
 trditi *adfirmāre; āio*
 trdnost *fīrmitās ātis*

treba je *oportet 2, necesse est,*
opus est
Trebia ae
 trebusina *alvus ī f.*
 tresti se *tremere*
 tretjič *tertium*
 trg (glavni) *forum ī*
 trgati *lacerāre*
 tribua *tribus ūs f.* (oddelek na-
 roda rim.)
 tribun narodni *tribūnus (ī) plēbis*
 tridnevje *trīduum ī*
 trinožnik *tripūs podis*
Trīton ōnis
 triumfovati (nad kom) *triumphāre*
 (dē)
 trizimen *trīmus 3*
 trizov *tridēns entis m.*
 trnje *veprēs is m. (plur.)*
 trobenta *tuba ae*
 trobentač *tubicen inis*
 Troja *Trōia ae*
 trojen *triplex icis*
 trojina *triplum ī*
 trojski *Trōiānus 3*
 trpljenje *labor ōris*
 trudoljubivost *labor ōris*
 truplo (mrtvo) *cadāver eris n.*
corpus oris
 tudi *etiam, quoque*
 Tullius 3 ime rodbine rimske
 Tullus (ī) *Hostilius ī*
 tvoritelj *auctor ōris*
 Tycha *ae* del mesta syrakuškega
 Tyrjan *Tyrus ī*
 Tyrtaeus ī pesnik athen. (680)
 Tyrus ī mesto feniško.

U.

Ubegel *profugus 3*
 ubežati (komu) *effugere (aliquem)*
 ubiti *necāre, occidere, interficere*
 ublažiti *plācāre*
 ubožstvo, ubožnost *paupertās ātis*
 učen *doctus 3*
 učenec *discipulus ī*
 učenje *studium ī (plur.)*
 učenost *doctrīna ae*

učinek *effectus ūs*
 učiniti *efficere*
 učitelj *magister trī, praeceptor ōris*
 učiti *docere*; u. se *discere*
 ud *artus ūs* (navadno *plur.*), *membrum ī*
 udariti (v beg) *capessere (fugam)*
 udati se *sē dēdere*
 udreti se *residere*
 održati *obtinere*
 ugasiti *extinguere (stinxi, stinctum)*
 ugoden *grātus* 3, *prōsper era erum*;
 (u. razmere) *secundus* 3
 ugoditi *grātificārī*
 ugonobiti *pēssumdare*
 ugrabiti *captāre, capere, rapere*
 ugrizniti *mordere*
 uho *auris is*
 uiti (komu) *effugere (aliquem)*
 ujet *captivus ī*
 ujeti *capere*
 ukrasiti *ōrnāre*
 ukrotiti (*per*) *domāre, mānsuēfacere*
Ulixēs is
 umakniti se *cēdere, recēdere, sē recipere*; (u. se iz) *dēcēdere*
 umeti *intelligere*
 umetnik *artifex icis*
 umetnost *ars, artis*
 umiti *lavāre*
 umolkniti *conticēscere*
 umor *caedēs is*
 umoriti *necāre, ēnecāre, occīdere, interficere, interimere*
 umreti *mori* (*moriōr, mortuus sum*)
 uničiti *dētere*
 upati *spērāre*; up. si *audere*
 upodabljati (upodobiti) *ingere*
 upravljati *administrāre*
 ura *hōra ae*
 uslišati *exaudire*
 usmiliti se *miserērī (alicūius)*
 usmrtili = umoriti; usm. samega sebe *mortem sibi cōnsciscere*
 usoda *fortūna ae, fātum ī* (in *plur.*)
 usoden *fātalis e*
 usta *ōs, ōris*
 ustanovitelj *conditor ōris*

ustanoviti *condere, cōstituere*;
 ust. zopet *restituere*
 ustrašiti *terrere*
 utaboriti se *castra pōnere, (-facere)*
 uteči *evādere*
 Utika *Utica ae*
 utrditi *mūnire*
 utruditi se *dēfētiscī*
 utrujen *fessus* 3
 uvrediti *violāre, laedere*
 uzda *frēnum ī*
 uživati *vescī -, frūi (rē)*.

V.

V *in*
 vabiti *illicere (illexi, illectum)*
 vagan *modius ī*
 val *flūctus ūs, unda ae*
 valiti (dol) *dēvolvare*; (v. jajca) *parere*
 varati *dēcipere*
 varen *tūtus* 3
 varljiv *dolōsus* 3
 varovati *tuērī*; v. se (česa) *cavere (rem, ā rē)*
 varstvo *patrōcinium ī*
 vatel *cubitum ī*
 važen *gravis e*
 včasih *nōnnūquam, interdum*
 več *plūs, plūrīs (plūrēs, plūra)*
 večer *aeternus* 3, *sempiternus* 3
 večer *vesper erī, vespera ae*
 večidel *plērumque*
 večina (jih) *plērīque, plēraeque, plēraque, plūrimī* 3
 večkrat *saepius*
 vedenje *mōrēs um*
 vedeti *scire*; ne v. *nēscire, ignōrāre*
 vedno *semper*
 Veji *Vēi, Vēiōrum m.*
 vek *saeculum ī, aetās ātis*; (stari v.) *antiquitās ātis*
 velblod *camelus ī*
 veleizdaja *prōditō ōnis*
 vele(va)ti *ūbere*
 veličasten *māgnificus* 3
 velik *māgnus* 3
 velikanski *ingēns entis*

velikost *māgnitūdō inis*
 velikrat *saepe*
 veljava (-nost) *auctōritās ātis*
 vendar *tamen*
 venec *corōna ae*
 Venera *Venus eris*
 vera *fidēs eī*; (= verstvo) *rēligiō*
ōnis
Vercingetorīx īgis
 verdevati *fovēre*
Vergilius ī (Pūblius [ī] V.
Marō ōnis)
 verjeti (verovati) *crēdere*
Verrēs is
 ves *omnis e*
 vesel *laetus 3; hilarus 3 (-is e)*
 veselje *gaudium ī, voluptās ātis*
 veseliti se (česa) *gaudere -, dē-*
lectārī (rē)
 vesoljen *ūniversus 3*
 vest *cōscientia ae*; (= poročilo)
nūntius ī
Vesta ae
 Vestalka *Vestālis is*
Vesuvius ī
Vibius (ī) Pānsa ae (konsul 43)
 videti *videre*
 vijolica *viola ae*
 Viktorija *Victōria ae* rim. boginja
 zmage
 villa (= pristava) *villa ae*
 vime *ūber eris n.*
 vino *vīnum ī*
 vinograd *vīnea ae*
Viriāthus ī vodja Lusitancev zoper
 Rimljane (150—140)
 visok *altus 3; superus 3 (superior*
ius, suprēmus in summus 3)
 viteški *equester tris tre*
 vitez *eques itis*
 vladarstvo *imperium ī*
 vladati *gubernare (nāvem), impe-*
rāre, regere, (kot kralj) rēgnāre
 vlat *arista ae, vlatje aristae ūrum*
 vleči *trahere*
 vlezti se (v kaj) *obrēpere (-rēpsi*
-rēptum alicui rei)
 vneti se *exārdescere*

vnuč *nepōs ōtis*
 voda *aqua ae*
 vodja (voditelj) *dux, ducis*
 voditi *dūcere, dedūcere*
 vodomet *fōns (fontis) saliēns*
entis m.
 vojak *miles itis*
 vojevati vojsko *bellum gerere*
 vojna *exercitus ūs*
 vojska *bellum ī*
 vojskovali se *bellāre, bellum ge-*
rere, pūgnāre, dimicāre
 vojskovodja *dux ducis, imperātor*
ōris
 vol *bōs, bovis*
 voliti *creāre, vligere*
 volja *voluntās ātis*
 volk *lupus ī*
 vonj *odor ōris*
 vosek *cēra ae*
 votel *cavus 3*
 votlina *specus ūs*
 voz *plaustrum ī, currus ūs*
 voziti *vehere*; voziti se *vehī*
 voznik *aurīga ae*
 vprašanje *quaestiō ōnis*
 vprašati (-ševati) = prašati; vpr.
 koga za svēt *cōnsulere aliquem*
 vračati se = vrniti se
 vrana *cornīx icis*
 vrat *collum ī*
 vrata *porta ae*
 vreča *cūleus ī*
 vreči *conicere (coicere)*; vreči se
 pred koga na kolena *pedibus*
alicūius advolvi (sup. volūtum)
 vreden *dignus 3; ne vreden in-*
dignus 3
 vrednost *pretium ī*
 vrh *vertex icis m., cacūmen inis*;
 vrh tega *praeterēū*
 vrl (Vrli) *frūgi (Frūgi)*
 vrlina *virtūs ūtis*
 vrllost *probitās ātis*
 vrniti se *revertere* ali *reverti (perf.*
le reverti), redire
 vroč *calidus 3*
 vrsta *genus eris*; (bojna) *aciēs eī*

vrt *hortus* ī
 vsaj *saltem, quidem*
 vsak *omnis e, quisque* 3; (vsak izmed obeh) *uterque, utraque, utrumque*; vsak posamezen = slehern
 vsakojak *quisque* 3
 vselej *semper*
 vshajati *oriri*
 vshod *oriens entis* (namr. *sōl*)
 vsigdar = vselej
 vsprejeti *adsccscere, accipere, (s častmi) excipere, recipere*
 vstati *surgere*
 vtakniti *inicere*
 Vulkanus *Vulcanus* ī
 vzbuditi (vzbujati) *excitare, movere*
 vzdigati *allevare*
 vzdigniti = povzdigniti; vzd. se z vojsko nad koga *bellum inferre alicui*
 vzdrževati se (česa) *abstinere (re)*
 vzduh *aer, aeris*
 vzeti *sumere, capere, (s silo) eripere*; (vz. na-se) *suscipere, subire*
 vzgojiti *erudire*
 vzrok *causa ae*
 vžigati *inurere*.

Z.

Z = s
 za *pro, ad*
 zabavati *delectare*
 zabel *condimentum* ī
 začetek *principium* ī, *initium* ī
 začeti *ordiri, incipere, coepisse*
 zadati (si smrti) *consciscere (sibi mortem)*
 zadeti *icere*
 zadeva = reč
 zadnji *ultimus* 3, *postrēmus* 3
 zadobiti *adipisci, consequi*
 zadosti *satis*
 zadovoljen *contentus* 3
 zadržek *impedimentum* ī
 zadrževati *impedire*
 zafrfotati *stridere* (perf. *stridi*)
 zagledati *conspicere*

zagnati v beg *fugare*
 zagrebsti *sepelire*
 (za)grmeti *tonare*
 zahtevati *desiderare, pascere, postulare, (pomoči) petere (auxilium)*
 zajec *lepus oris e.*
 zajemati *haurire*
 zajutrek *prandium* ī
 zajutrkovati *prandere*
 zakaj *cūr*
 zakon *lex, legis*
 zakrpati *sarcire*
 zal *fōrmōsus* 3
 zalezovati *insidiari (alicui)*
Zama ae
 zameriti *suscensere (-censui -censum)*
 zamižati *conivere*
 zamotati *implicare*
 zamož dati (hčer) *in matrimonium dare (alicui filiam)*
 zanemariti (-marjati) *neglegere*
 zaničevati *contemnere, spernere*
 zanikaren *nequam*
 zanika(va)ti *negare*
 zaobljubiti *devovēre*
 zaostati *remanere*
 zapamtiti *memoria comprehendere*
 zaplesti (v kaj) *implicare (re)*
 zapoditi nazaj *repellere*
 zapoved *praeceptum* ī
 zapoved(ov)vati = zaukazati
 zapravljiv *prodigus* 3
 zapreti *cludere, includere*
 zapustiti (-puščati) *relinquere, deserere*
 zaradi *propter, ob*
 zaročiti *spondere (aliquam alicui)*
 zarota *coniuratio onis*
 zarotnik *coniuratus* ī
 zarudeti *erubescere*
 zasesti *obsidere, occupare*
 zaslediti (-ovati) *investigare*
 zaslišati *exaudire*
 zasluga *meritum* ī; z. si pridobiti *mereri de*
 zasmehovati *(de)ridere*

zaspati *obdormiscere*
 zastareti *obsolescere*; zastarel *ob-*
soletus 3
 zastonj *frustrā*
 zasuti *obruere*
 zašiti (v) *insuere (in rem)*
 (za)škripati *crepāre*
 zato *propterea, itaque, idcirco,*
ideo; zato pa *ideoque*
 zatorej *ergo*
 zatoženec *reus ī*
 zatožiti *accūsāre*
 zatreti *abolere, opprimere*
 zaukazati *iubere, imperare*
 zaupati *fidere, confidere*; ne z.
diffidere
 zaveza *foedus eris*
 zaveznik *socius ī*
 zavidati *invidere (alicui)*
 (zavinek) poln zavinkov *multiplex*
icis
 zavisen biti (od) *pendere (ex)*
 zavist *invidia ae*
 zavoljo *propter, causā* (za gene-
 tivom)
 zavpiti *exclāmāre*
 zavreči *spernere*, (mir) *repudiāre*
 zažgati *incendere*
 zbati se (česa) *extimescere (rem)*
 zboljšati *emendare, corrigere*
 zbrati *colligere*, zbr. se *congregare*
sē ali *congregari*
 zbrisati *detergere*
 zdaj *nunc*, zdaj-le *nunc quidem*
 zdaniti se *illucescere*
 zdeti se *videri*
 zdramiti se *expērgisci*
 zdrav (= zdravilen) *saluber bris e,*
salutaris e
 zdrav(i) ostani(te) *valē(te)*
 zdraviti *cūrāre, sanāre*
 zdravje *valetudo inis*
 zdravnik *medicus ī*
 (z)dražiti *laccsere*
 združiti *cōniungere, cōnectere*
 zelo *valde*
 zemeljski *terrester tris tre*
 zemlja *terra ae*; (= prst) *humus ī f.*

zemljekrog *orbis (is m.) terrarum*
Zenō(n) ōnis modrijan grški (300)
 zet *gener erī*
 zgoditi se *fiērī*
 zgodovina *historia ae, memoria (ae)*
rērum
 zgornji *superior ius (-ōris)*
 zgovoren *eloquens entis*
 zgovornost *eloquentia ae*
 zgrabiti *comprehendere*, (orožje)
capere
 zgraditi *cōstruere*
 zid (-ovje) *moenia ium, mūrus ī*
 (in plur.)
 zima *hiems, hiemis*
 zimski *hibernus* 3
 zlagati se = lagati
 zlasti *inprimis*
 zlat *aureus* 3
 zlato *aurum ī*
 zlezti (na) *irrepere (in rem)*
 zlo *malum ī*
 zločin *scelus eris*
 zlomiti *frangere*
 zlomljiv *fragilis e*
 zlorabiti *abūtī (rē)*
 zmaga *victōria ae*
 zmagalec *victor ōris*
 zmagati *vincere, superare*; (zm.
 popolnem) *dēvincere*
 zmagovit *victor ōris* (pri mask.),
victrix icis (pri fem. in neutr.)
 zmanjšati *minuere*
 zmeren *frugālis e, moderātus* 3
 zmetali (na) *congerere (in rem)*
 zmisлити si *comminisci*
 zmota *error ōris*
 zmotiti se *errare*
 zmožnost *facultās ātis*
 znak *nota ae*
 znamenit *clārus* 3
 znamenje *sīgnum ī*, (častno) *in-*
signe is
 znan *nōtus* 3
 znanik *praecō ōnis*
 znanje — znanost *scientia ae*; zna-
 nosti *litterae ārum*
 znašati *congerere*

znoj *sūdor* *ōris*
 znositi (na koga) *convehere* (*in aliquem*)
 znotraj v *intrā*
 znova *dēnuō* (= *dē novō*)
 zob *dēns*, *dentis* *m.*
 zoper *contrā*, *in*, *adversus*
 zrel *mātūrus* 3
 zrkalo *speculum* *ī*
 zrušiti se *corruere*
 zunaj *adv. forīs*; *praep. extrā*
 zunanost *habitus* *ūs*
 zvati *vocāre*, *appellāre*, *nōmināre*
 zvečer *vesperī* (*vespere*)
 zvečeriti se *advesperāscere*
 zvedeti *comperire*
 zveneti *sonāre*
 zver *fera* (namr. *bēstia*) *ae*, *bēlua*
ae, *bēstia* *ae*
 zvest *fidus* 3, *fidēlis* *e*
 zvezan biti (s kom) *cohaerere* (*cum aliquō*)
 zvezati *vincire*
 zvezda *stella* *ae*, *sīdus* *eris*
 zvijača *dotus* *ī*
 zvijačen *callidus* 3
 zvok *sonus* *ī*
 zvrševati *facessere*
 zvršiti *cōficere*.

Ž.

Žalost *trīstītia* *ae*
 žalosten *trīstis* *e*
 žalovati (za kom) *tūgere* (*aliquem*)
 žarek *radius* *ī*
 že *iam*

žeja *sitis* *is*
 žejen biti *sītere*
 želeti *cupere*
 železen *ferreus* 3
 želja *cupīditās* *ātis*
 željen *cupīdus* 3
 želo *acūleus* *ī*
 želod *glāns*, *glandis*
 želodec *alvus* *ī* *f.*
 žena (ženska) *fēmina* *ae*, *mulier*
eris
 žerjav *grūs*, *gruis* *f.*
 žezlo *scēptrum* *ī*
 žila *vēna* *ae*
 žitnica *horreum* *ī*
 žitno polje gl. polje
 žito *frūmentum* *ī*
 živ *vīvus* 3
 žival *animal* *ālis*, (divja) *bēstia* *ae*
 živeti *vīvere*
 živež *penum* (*-us*) *ī* ali *penus* *ūs*
 in *-oris*
 živina *pecus* *oris*
 živinoreja *pecuāria* *ae*
 življenje *vīta* *ae*
 život *corpus* *oris*
 žrebat *sortīrī*
 žrelo *ōs*, *ōris*, *gurges* *ītis* *m.*, *faucēs*
ium, (o krokodilu) *rictus* *ūs*
 žrtvenik *āra* *ae*
 žrtvovati *immolāre*.

X.

Xanthippa *Xanthippē* *es*
 Xenophōn *ōntis*
 Xerxēs *is*.

Popravki.

- Str. 23., pod § XXIV. beri: «Lat. slovn. § 124» nam. «128»;
 » 26., vrsta-prva, beri: «*confirmavit*» nam. «*confirmavit*»;
 » 76., beri: «*Delphicus*» nam. «*Delphicus*»;
 » 81., beri: «*Fabius* *ī* (*Quīntus* . . .)» nam. «(*Quīntus* . . .)»;
 » 87., beri: «*Iphicrates*» nam. «*Iphicrates*»;
 » 89., beri: «*littera*» nam. «*littera*».

